

BLASII
ADRIOLI
DECRET
INTERP

51

DE LA
BIBLIOTHÈQUE
DU PRÉSIDENT
SACASE.

JRN
250+

¶ Sur Blaide d'Auriol, docteur régent de l'université de Toulouse, la Bibliothèque françoise de Du Verdier, t. 3, p. 248. Du Verdier lui consacre un article. Il cite une édition in 8° publiée par Jac. Colomès. Le titre est celui-ci : Interpretatio in cap. sancte. De rebus scriptis antiquis.

Blaide d'Auriol parle au p^r 77 de Raymond Auriol, docteur régent de l'Académie de Toulouse, comes legum et patrum suorum.

L'autre de l'épître qui est en tête de l'ouvrage et qui est adressée à Blaide d'Auriol lui parle aussi de deux oncles. Raymond et Louis, dont il est l'aîné. Dans la seconde épître, il est qualifié Aymariorum decanus, doyen de l'ancien.

Denis Simon, dans sa Bibliothèque historique des œuvres de droit, dit que Blaise d'Auriol a fait un apostille sur les Gloses de Guillelmus, abbas de Monte Cassino. Elle fut publiée en 1515.
Il était maître-en-saumur de la ville de Flavigny. Il fut remplacé en 1541.

Il parle au dernier feuillet (187) de son bois de Floridau. Il y avait une seigneurie de Floridau ou jadis du de Floridau en Languedoc. Elle appartenait aux de Clary.

Guillaume de Montelandus dont il communa les travaux avait été, d'après Baluze, professeur de droit canon à Toulouse même. Il vivait en 1386. Il était auteur d'un travail : Liber sacramentalis qui existait à la bibliothèque de l'église d'Ibie de Marca. Chargé - Baluze de Savine a montré ce manuscrit. De concordia, 1704, p. 856

Blaise d'Estriol enrichit aussi la littérature française de quelques jolis morceaux de poésie.

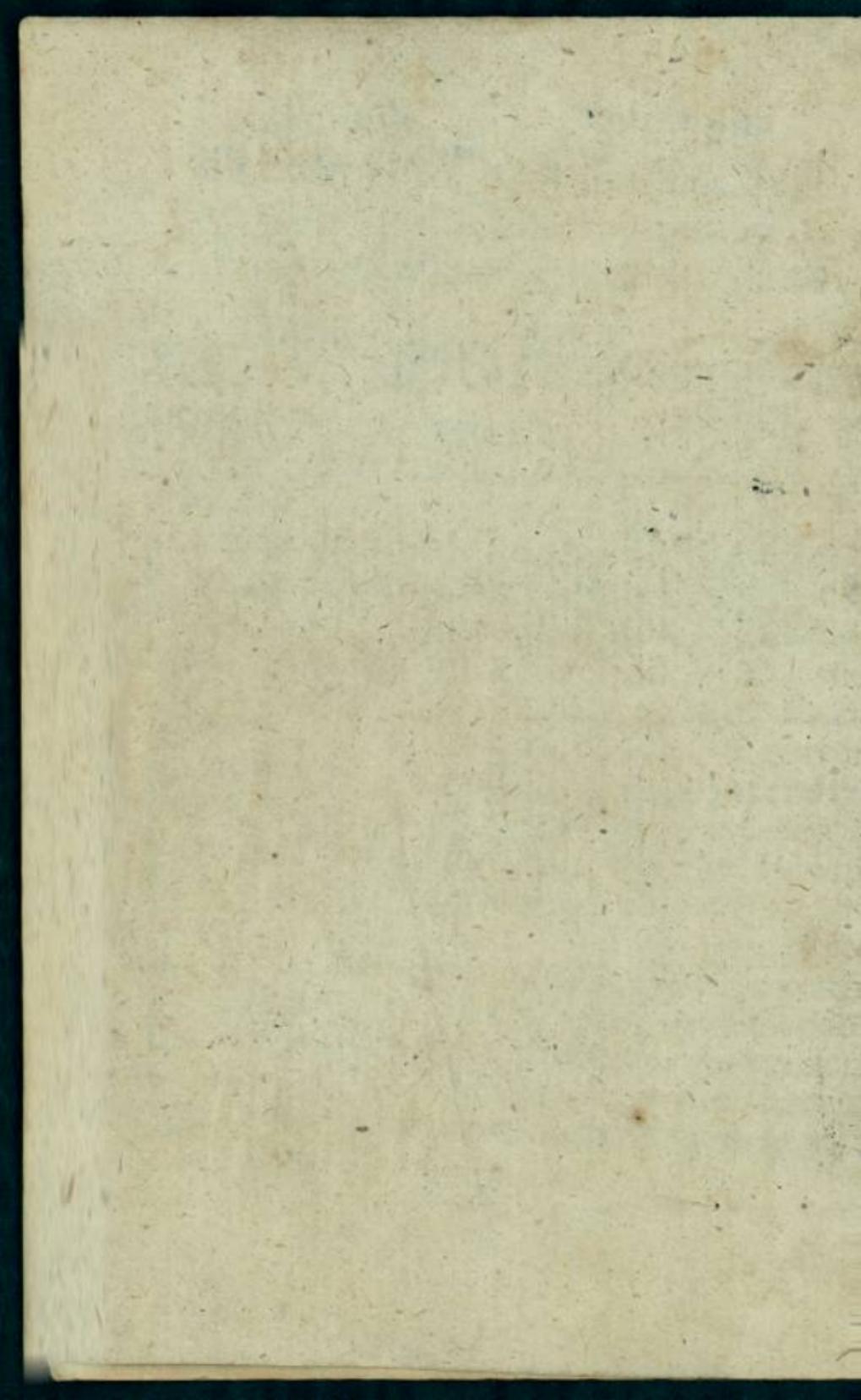
Il continua la Châtre et l'apostol d'amours commencée par Octavien de Gelat. Il a aussi traduit de latin en prosa et versé au vers les Joies et douleurs de Notre Dame. Le tout imprimé à Toulouse par Jean Biure 1520. V. Bill. fr. 112 de la Bodie au nom Blaise d'Estriol.

Blasij Aus-

rtoli generosi ac eminētissimi flo-
rentissime academie Tholofane
Doctoris regēns. In c. Eā te de
rescip. In antiqu. que ad hec usq;
tpa inter latinas iuris facias
subtilis et verissima interpretatio.

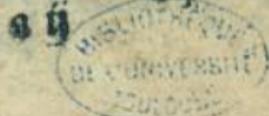
Uenundantur Tholofanicae Porte
strictis a Nicolai Petri Libellis.

Epistola folio. ff.
Tuclarissimo viro Blasio Auriolo
Ebolosano iuris Canonici profes-
sori Arnoldus Fabricius Clasaten. S.

Rodierūt in
lucem tandem aliquā clarissim. Do-
ctori tu in capitulū. Etā te. vere
scriptis commentarij: oīm quidē
illī lōga spectatione vehementer
desiderati: sed cū eoz quib⁹
te in cōscriptorj iuris p̄fessorū
albū publicis suffragijs nupvocatū/velut suscepti
muneris primitias id capitulū interpretantēe sug-
gesto audire cōtigit: tū vero illorū q̄ eos hactenus
eo vehementius optarunt/quo id ipsum sibi minus
hinc tū distractis atq; alsibi agentib⁹ cecidit. Eorū
tu quidē oīm quotidianis p̄pemodi efflagitatio-
nibus excitat⁹/sed quorundā p̄sertim tui amantissi-
morū crebris precib⁹ vicitus hoc op⁹ aliter in tenes-
bris perpetuo māsurū tandem emisisti. Ne tu in om-
nis cōmunitate (ne qđ grauius dicā) plus equite-
nacior q̄ communī oīm utilitatī hoc cōmodi subinu-
deres/In te vero plane iniqu⁹/qui hāc tante laudis
partem de glorie tue cumulo detraheres. Sed qđ

Epistola.

eras quare eos ita supprimeres? Nam quod omni
no nondū satis ematuruisse tibi viderentur? At qui
nup̄ supremā manū illis apposuisti. Quid ergo;
verebaris fortasse neq̄ ex istiusmodi odi homī collu-
sione (quos AB. Cato p̄ quam apposito noīe viti-
litigatores appellauit) pdiret reprehensor: qui ho-
tuum op̄ conuicijs laceraret; a quibus nec magi
estimatis et prime classis auctores liberi esse pot-
erunt: quod manifeste cōprobant illa ut odio aita
sanorū quorūdā noīa / Homeromastix: Ciceron
stix: sic istis quibusdam imposita qui optimis queq̄
scriptatāta improbandi libidine atq̄ licentia flagra-
runt: ut ne a tantis quidē viris abstinere potuerint.
Quasi hō quēquā eorū q̄ put sibi collibitū fuerit: ci-
tra omnē iudicij normā bona ut mala incessere con-
sueverūt: sic metuere debueris cōsortib⁹ p̄cipuetan-
tis authoribus: ut opus doctissimorū quidē suā lu-
talentū: suisq̄ omnib⁹ numeris absolutū luce pri-
uares. Agemodo Doctor clarissi. atq̄ in pplexos
altos turris locos etiā atq̄ etiā ut facis incube. non
est enim quod cuiusq̄ impotētis maledicentie acu-
leos timeas. Namq̄ de alliorū scriptis: ne parum
vulgo scire videātur: tā remere p̄nūciāt: si certe ma-
gnam se laudem hinc consecuturos sperantes: do-
ctis bonisq̄ oībus iampridem in fastidium abierūt.

Nec est etiam quod dubites hos tuos commentarios
doctis quibusq; in quorum gratia persertim eos scripsis-
isti: probatum iri: neq; alijs qualibuscumq; q; ijs legen-
dis eum animu attulerit: quidoceri cupiat: calumniari
ioliit. Sentient enim tu ipl: si modo equi iudices fuer-
int idq; voluerint ingenue profiteri: se ex ea lectio
ne non parum fructu pcepisse: ob ea re gratia tibi im-
mortale habituri. Ecquid utilius pmodiusque: si mo-
do tales esse velimus quales nos fore aliqui spera-
mus: ad pulcherrimos illos eius spei: quam pridem
animo pcepimus: fructus assequendos pcpieadosq;
luris scientia dici aut excogitari potest: Quam vnde
quesofacilius perdiscere: quam ex eo ope: in quo cum
legum multarum germani sensus et plurimorum recondi-
ti canonum (ut ita dicam) intellectus: tu huius capituli
tot tantorumq; interpretumq; varie anxieq; in eo se tor-
serunt atq; animu ad insaniam pene suum excrucias-
runt nemini prossus antea intellecti: sincera et ger-
mania lectio ingenij tui industria: magna dicam an-
diuina: nunc demum pspeta atq; intellecta adeoq;
totum fere ius quasi quodam turis sacrario contine-
tur: Quam obre qmop dignum tua familia: in qua sa-
pridem magna cum laude juris sapientia versatur: di-
gnum Haymundo et Ludouico patruis tuis hominib;
sibus sua tempestate turis peritissimus edidisti: san-
cti ^{Augustini} ^{et} ^{Bartholomei}

Ep. 10. a.

Sum tibi reliquum est, ut qua via cepisti de omni studiorum grege bñ mereri eadem efficies, ut tua fides, eruditio, probitas, tuisq; nois amplitudo nusq; genitū nō cognita sint. Robis vero (vice studiosorū oīm loquor qbus hāc tantā felicitatē summe gratus) adeo optimo maximo eū vite tue cursum p̄cari q; bono tuo et puehendis cōibus studijs satissimamente faciat. Quo rīm modo nos esse gratos erga te testarī possum⁹: qui vllā tibi parē gratiā referre neqm⁹

Clale Tholose. Jd. Decemb. A.D. xxxij.

¶ Celeberrimo Blasio Burjolo Bippamias
rum decano plentissimo: ac classis Canonice
Tholose moderatori dignissimo. Arnaldus
Moguerius Riveñ. S.

Ab pī ac gratianī exstīmē si q̄s
accepti officij pro modulo suo studeat
referre gratiā/decane meritissime: diu
anxiemēcū cogitauit:qua rōne mee in
te pietatis ac benevolētie studium sis
gnificare. verum cū tui iudicij singularē acrimoniā
suspicerē:et meā tenuitatē equa lance pēsarem. nīl
ppius fuit q̄z vt ab instituto aīm abducerē. nīsi tu
ingenū candor/ ac nature benignitas tot argumen
tis cōplorata me ad id negotij ipulisset. Scio enim
te eo genio pditum. vt cum sumū glorie fastigium
prodignitac obnīcas. nō dedigneris parū tuo fas-

vo:edignos souere et amplecti. Quare cu op*us* illud
eterna memoria dignum quod publicit*us* cu incredibili
p oim admiratione in nostra academia interpretatus
es perdius p noxq*z* versarem. variaq*z* voculas sci
tu dignas loge lateq*p* totum op*us* diffusas passis
obui*a* offendere. opepc*u* fore existimau*i*. indic*e* voz
cu alphabeti serie disponere. vt hui*z* lectio*is* studio
si (q plurimaturba est) in hoc prop*ri*uario sub manu
v*n*ā quāq*z* vocē iuenerēt. eo eti*ā* recōdita pfundao*s*
pspc*u* illi*z* op*is* doctrina me impulit. vt eius op*is*
editionē abs te efflagitarē. Nō enim est quod causari
posse quo minus in luce emitteres. Nō enim te fas
lit q*z* effictū ardenterq*z* istas tuas sudatas elucu
brationes. Juris pōtificij studiosi appetat nec id
mita qdem suā temere. qm diu eximie sapientiexiri
misserandū in modū se torserūt in illa sinuosa mede
ca Labirinthea materia Capitis eā te de rescrip*in*
antiq*u* ad cutus exitū nūq*z* sese penetrarūt. Tu ras
men v*n*ā (vt aliorū pace dixerim) quasi diuino affl
itus numine insclericie nebulis explosis fidelem ger
manumq*z* sensum feliciter eruisti. Et quod malorū
nullus pouuit labirinthi hui*z* tortuosi reflexus ex
tricasti ceca Regens filo vestigia. Quare seculum
nostrū felix putandū situa indulgētia quod diu ar
dentissimis vons expectau*i* perfructur anim*z* eis
ut eis diego v*er* 1500. a*u* 1500. a*u* 1500.

Epistola.

tu⁹ grauis et magnific⁹ labore penni pascitur: dif⁹
ficultatibus arduis vegetatur. Non nisi heroscos
virtutis gradus exerceat. oīa summa toto conatu pe-
tens. Hoc em⁹ satis arguit. Ista tua eminens ⁊ ab-
soluta eruditio in nullis non disciplinis vnicē exer-
citata. hoc tui animi celsitudo presidio comitatuq⁹
et virtutū illustrata. hoc splēdor nataliū parimoz
rū innocētia nobilitatus. hoc tua fides et spectata
Integritas cunctis admirabilis et obseruanda. Eos
usq⁹ tandem tui noīis celebritas processit. q̄ oēs eam
de te induerunt persuasionem ut pro sibyllinis rez
ponsis pro delphicis oraculis habeantur decreta
que de obiectis interponis. nullo premeditata stu-
dio sed extēporali quadā dicendi facultate. quā p̄
pter assiduā eiusdē rei opationē cōsequut⁹ es. Eos
q̄ primas tibi tribuunt: qui bñ de reb⁹ sentientes iu-
dicium tu e extimie literature incorrupte ferūt: cui⁹
rā celebrate laudis ⁊ glorie successionē nemo capes
sere posset. Quare gratulor tibi tā rara benignissi-
minum inis dona: q̄ te vniuerso fortune regno redi-
ctū superiorem. gaudeo tacitus tecum. q̄ sub tan-
ti patrōi clientela militare contigerit: cui omnes
opas diurnas nocturnasq⁹ sine dimēso / sine diario
sine villa mercede debeo. Holo tuarū virtutū enco-
valum prolifius psequi; cūn nulla vocis vbertas

illis referendis suppetaret. Quaremodū ponā hoc
vnū presatus. vt in gregē cliētulorū tuorū me tam
diu ad scriptū cōfirmare vellis: Tale iureconsulto
rū cōsultissime ac doctorum doctissime. Supite in
vberrimā literarie reipublice frugē in columnen ser-
uent: quo tandem virtus fospite fospes erit iterum.
Tale literarū firmissimū columnen Tholose Idib⁹
Decembris. AD. D. xxxij.

Blasius Auriolus Tholosanus ius-
nis Lanonici professor academie Tho-
losane patribus conscriptis. S.

D **Eclarq quidē.** Patres amplissimi: et plane dulcissima ex-
tit Liceronis sententia: gratia virtutē
non solum maximam: sed reliquarum omnium matrem
esse censentis. Que quam vera sit facile ex eo com-
probari potest: quod omnis illa cōmunitas: que con-
stat beneficijs vltro citroq; collatis: sine gratia fūz
ditus intercedit: qua vna nullum est societatis bus-
inane inter se colligande arctius vniculum. Quā
obrē mea quidem sententia: nihil quicquam homis
neingrato aut detestabilius aut ab hominum natu-
ra abhorrentius repertī potest: quem tanquam se-

Epistola.

deris humani violatore omnes boni ut par est pes
sime oderunt. Id quod subinde ego mecum reputas
admonerit vius suus testionum aliquod grati animi
obid quod superiore hoc anno in vestrum album me
a scriptis dandū esse: quo tanquam apud acta p
petuo testatum relinquerem vestri in me collati be
neficij memoriam apud me non desperuisse. Quod a
me antea publice factum non esse queso boni consu
latis. Tantus enim erat huins vestri in me meriti
cunulus ut quoties id facere meditabar eius ma
gnitudine deterreneret: cui gratia parē referre dei po
tius quam hominis esset. Contra vero accedebat:
quod in referenda gratia referentis animus preser
vum spectetur: qui si gratia fuerit illa relatione haud
quaquam inferior futurus est. Quis enim nescit eum
qui gratiam habet in eo ipso quod habet eam fa
cis referre? Itaque in tanta animi fluctuatione vicit
tandem ea ratio que hortabatur ut eorum aliquo te
ste que in ere meo essent gratiam vobis aliquam
referre saltem conarer: quādo si parem non possem
vestri potius beneficij magnitudini quam mee ins
cribie tribendū esset. Quapropter patres aplissimi
patratis officijs qd me hec nostra respu literaria tā
cumulate pridē ornauit has nostras lucubrationes
equis animis accipie parvus quidem munus sed

quod ex gratissimo profiscatur. quod non eo vobis offerri: quod tam parvo vestre immense in me liberalitati satisfactum iri putem: sed velut accepisti beneficij memoris pignus velim existimetis. Et au thorium non magis vobis obligatum quam dedictum putate.

Valete. Tholose 3d. Decemb. A.D. xxxij.

Amplissimo viro Philippo de Lesuis Hirapiscensi Episcopo, Blasius Buriolus Tulosanus iuris Canonici professor. S.P.D.

Erum omniū

pub. Presul Amplissime/que monarchia reguntur: eas beatissimas felicissimasq; existimo/ ad quarum gubernacula reges non populi suffragijs creati assumuntur sed quia ea a majorib⁹ ceu per successiones quasdam ad se translati subeunt. Etenim qui reges sibi faciendi ius quoties opus est/ ex more habent: fere sic ut simulata quorundam probitate falsi / qui his artibus / quibus fere hoc homi

Epistola.

num genus struis solet: regnum ambiunt: pro regibz
tyrannos: pro defensoribus hostes: deniqz pro ad-
ministratoribus peculatores insatiabiles: no in bo-
norum tantum sed in ius vite necisqz sibi assumant.
Id quod non tam innumeris de hacre veteru ex-
emplis quibus historie passim abundant: comprez-
sum: qua quotidiani exploratum habem9. Quas
obrem multas preclaras antea res publicas atro-
cissima queqz a suis regibus ad extremum passas
et audiuiimus et legim9. Neqz vero me fallit: pleros
qz omni clemētia benignitate sapiētia / iustitia / for-
titudine: atqz denum ceteris omnibus virtutibus
regio animo dignis prius visos prestare: qui vbi in
eo graduse collocatos viderunt: vt oīa queqz put-
sibi liberet nemine aduersante agere possent: singu-
larem dissimulati diu animi feritatem: luxuriā: au-
ritiam: pessimas artes: appetitus quam in speculo
cunctis intuēdas: propalarunt. Adeo hominū sue
sortis prossus oblitorum effrenata cupiditas in re-
bus prosperis insultat et insolevit. Et vero qui no
populi calculis delecti: sed velut hereditario quodā
ture patribus suis regibz succedunt: hīn hīlo ob id
neqz superbiores neqz insolentiores facti: quanto
spīa pueris bene instituti se suamqz conditionem
eo nequaquam immutari probe agnoscunt: man-

sueti clementes benigniusti prouidit omnisq; animus
magnitudine prediti esse solent: perinde atq; natus
re quibusdam quasi igniculis patrum vestigia se-
ctari impellantur. **E**nde nobis gallis quib⁹ reges
non sunt sed nascuntur: nullum adhuc usq; tempore
rannū imperasse memorie pditum est. **Q**uod quo-
ceteris gentibus quilib⁹ reges creare solent: freqn-
tius usuerint: eo sepius reges suos aut crudeliter
necarunt: aut regno spoliatos ignominiose expule-
runt. id quod galorum gentes tot antea seculis acci-
disse neimo est qui exprobriare possit. **G**alliam
igitur ter felicem in cuius regnum vt regum libertatē
patribus ita gradat⁹ succederet vt natu essent ms-
tores: non tam humana prouidētia factum est quā
dei immortalis beneficio cecidit. **E**go vero istā tam
magnam felicitatem tibi gratulor. **P**resul amplissim⁹
me quandoquidem isdem (vt opinor) fatis contigit
vt antiquissime Abirapiscensis familie (ex qua ort⁹
es) primogenitus fidelis marescallus (ita appellant)
nascereretur: que prouincia regno cuiusdam propemo-
dum adequanda est. **N**āq; ei⁹ partes sunt hanc no-
stram christianam persuasionem: ab insanis heretis
corum impetibus non minus diligenter quam vis-
ta propriā ab interitu vindicare. Itaq; editur quos
dam in capitulu. **E**am te situm sub titu. de rescri-

Epistola.

ptis in decretalibus comentariis: quos hac h[ab]e
me proxima: qua in iuris Canonici professorū or-
dinem ascriptus sum/inter enarrandum publice id
capitulum multorum interpretationib[us]/audacter
dixer[o]. hactenus obrutum verius quam interpreta-
tum/statis quibusdam horis scripsi: in quibus q[uo]d:
de ihs q[ui] ad religionē nostrā pertinent copiose ac
religiose/quasi plausibile locū ingressus dissero: re
vni certe delegi sub cuius nomē bonis (vt aiunt) aut
b[ea]tū id opusculi emittere: q[ua]nto p[er] q[uo]d Theologie
es doctissimus/hoc ceu amplissimum patrimoniu[m]
ex tua nobilifamilia habeas/ut fidei diligentissim⁹
et fideliſſim⁹ assertor[is] sis. Huc etiā accedit/q[uo]d ita be-
nigne paulo ante in tuam clietelam me admitteris.
ut quicquid quāquā ineruditum/rude neq[ue] satis
expolitum(modo tamen piū et christianum)a me
profectum fuerit: non solum equiboniq[ue] sis consul-
turus/sed a calumniatorum reprehensionibus for-
titer defensurus. Quos misericordia eorum presertim
grege/baud quaquam mībi defuturos om̄inor/
qui hoc tempore omnia dulcia humanis permiscet.
Suscipe igitur amplissime Presul hoc nostrū opus-
culum/ea qua minima queq[ue] tibi oblata humanita-
tē soles: et authorem a malignis calumniatorū ins-
fectionibus/quod tuum est defende.
Eale Tholose Id. Decem. Ad. D. xxxij.

In.c.Eam te.de rescrīp. fo

Blaſius Auriol'

sup.c.Eam te. de rescrīp. ill. antīq.

Aggredior^{banc diffi}
climam et
nondum cognitam decretalem.

Amte. Iſta de

Bretalis patitur tresdecim lecturas
Quatuor prime eliciuntur ex dictis
glo. Inno. Abba. Antiqui. Compostella. Et
lectarū. Iboan. and. Bal. Pe. de anchara. Px
nor. et Johann. de ymola. Quarum quartaq
est Inno. q plures aprobatur q̄ reliq tres pri
me. Quintam ponit Frācis. de Zabarel. Se
tam ponit Bertrand. de clusello doctor present
tis Tholosane academie. Septimam ponit
Philip. Dedi. Octauā ponit Anthoni⁹ creu
tius in addi. ad cōpostella hic. Et quinq⁹ alias
nouas lecturas. quarum ultima erit verior et
candidior. Eliciemus ex isto textu. Iuncta
iuris communis dispositione. Et vissa antiqua
quam infra decrevi inserere pio firmiori iustiz

Blasius Auriolus.

ficatio ne decime tertiæ lecture. Pro facilitioris intelligenzia premitendum est primo: q̄ mandatorum dicitur. oīx est forma: antiqua et noua; antiqua erat: papa volēs alicui prouideri de prebenda canonica lī concedebat impetranti tria paria litterarum: prime littere erant per quas monebatur collator ut reciperet in canonicum: et si recusabat tunc papa per secundas litteras eidem collatori precipiebat: q̄ reciperet in canonicum: et prebendam vacantem vel q̄ primo vaccaret conferret: et si secunda vice recusabat in canonicum recipere: finaliter papa concedebat litteras executoriales per quas alteri q̄ collatori mandabat: q̄ impetrantem in canonicum recipi ficeret: et sibi de prebenda prouideret de qua forma est text. in c. ex insinuatione: et c. litteris. j. eo. ti. Sed ab ijt in desuetudinem: et hodie non seruatur: vt dicit hic collectarius: nisi in receptione monialium: vt dicit P. anor. in dclto. c.. ex insinuatione. Sed dicit Colletar. q̄ hodie dantur littere per quas mandatur recipi in canonicum: et prebendam conferri: datis executoribus per c. si capitulo de preb. in vj. r. c. cū aliquibus de rescrip. i. vj

¶ Peristas litteras

monitorias et preceptorias non impediabantur
collator alteri quod impenetranti conferre; ymo collatio
alteri facta tenebat: ut in c. proposuit. j. &
conces. preb. et in c. dilectus. l. iij. j. de prebe. sed
collator in hoc pro transgressione puniebatur
quod illi impenetranti seu expectanti tenebatur pro
videre de fructibus ecclesie singulis annis: do
nec de beneficio prebendali esset illi prouisum
ut in dicto. c. dilect. l. iij. nisi in litteris pape posse
neretur decretum irritans: quod tunc collatio alteri
facta erat nulla: ut in c. inter cetera. j. de prebe.

¶ Ratione cur alteri

facta erat valida: quia solum mandatus pape
non sufficit ad hoc ut expectans ius habeat in
prebenda: ut dicit glos. in dicto. c. dilectus: per
rex. in. c. cum aliquibus. j. de sen. et rei judic. et in
l. non mirum. g. scienduz. ff. de pigno. actio. vbi
si iudex iubeat actorem mitti in possessionem
rei litigiosae in contumaciam rei. per. c. qm fre
quenter. g. si. j. ut lite non contesta. et per totum
titulum. j. de eo qui mittitur in possessionem

b. ff

Blaſsus Auriſolus.

casu. rei serua. ille ſuſſus non ſufficit ad ipſum
actorem conſtituēdum poffefforem niſi actuaſſ
liter mittatur. Alla ratio ut dicit gloſa. in dicto
c. Dilectus. le. iij. j. de preb. eſt. quia licet cano-
niſi obligati ſint viſore mādati appoſtolici ad
recipiendum illū vel illi conferendum / non
ex hoc illa prebēda eſt obligata: q̄ actio v̄l obli-
gatio personalis non ſequitur rē. Ar. l. titius.
g. lucius. ff. de contrahen. emp. vbiſi domiñus
agri promiferit mihi dare quātitatem bladi ex
agro ſuo: et ticio agrum prout hodie ſuus eſt
vendiderit. Non poſſum agere contra emptoſ
rem / quia actio personalis non tranſit in em-
ptorem. l. j. g. ſi heres. ff. ad trebellian. l. iij. ff. de
pollicita.

¶ noua forma eſt

q̄ papa in eisdem litteris mandat collatoris q̄
imperantem in canonicum recipiat / et ſibi
prebendam conferat: et in caſum recuſationis
vel protellationis date executores ad hoc facie-
dum ut: in. c. ſi capitulo de conces. prebe. in. vj.
Et in iſta etiam forma non impeditur collator
alteri coſferre: niſi in reſcripto ponatur decretū
vel executor collatoris reſcriptum inſinuauerit

In.c. Eam te.de rescrip. foxj.

aut inhibuerit ne alteri conferat: ut in.c.s. et c.
si solide co.preb.in.vj.z.c.tibi q.de rescrip.in vj.

Secundo premi

tendum est: q de iure communis collatio prebē,
darum canonicaliuz in ecclesia cathedrali per
tinet ad ep̄z simul cum capitulo sue ecclesie: ut
in.c.postulastis.j.de conces.preben.et glo.in.c.
cum ecclesia vulterana.j.de electio.Sed de co
suetudine vel allo iure speciali: potest soli epis
copo pertinere: ut hic in tex. faciebat: secundū
lecturam Inno. vele eodem iure speciali potest
soli capitulo cōpetere: ut in dicto.c.cuz ecclesia
de electio. et in.c.cum Inter.p.j.de renuncia.
et.c.si capitulo de conces.preb.in.vj. et ibi glo.
et probat text.in.c.ea noscitur.j.de hys que si
aprela.sine consen.capitu.vbi prelatus sine cas
pitulo vel maiore parte illius: et capituluz vel
maior illius pars sine prelato presentare instis
tuere vel conferre non potest. Misali aliud sit de
consuetudine: et ita tenet ibi Innoc. et Panor.
dicentes: q presentatio vel collatio facta per
vnum sine alio est nulla: et ita tenet Rochus
de curte in tracta de iure patro.super ve bo.
cōpetēs in.xi. qstio et dicit Frederic⁹ de sensis

Blasius Auriolus.

10 consilio. et trij. q si episcopus conferat pie
bendam vni: et capitulu alteri: neutra colla
tio valet.

Tertio premite.

dū est: q receptio in canonici aliquādo fit an
te collationem prebende: aliquid in collatione:
aliquādo post collationem. Primo casu non
datius in re: sed ad rem: q per illam receptione
nē preparatur sibi facultas consequendi pre
bendam et cogēdi collatorem: vt sibi conferat:
vt quando papa mandat collator. q impetrā
tem recipiat in canonicum et sibi prebendam
conferat: nam per illam receptionem obliga
tur recipiens sibi conferre prebendam: siue re
ceptio fiat ex mādato apostoli corūt in. c. tibl.
qui de rescrīp. in. vi. et in. c. si eum. z. c. hīj qui d
preb. in. vj. siue fiat via ordinaria: vt in. c. relatū
j. de preb. vbi ratione solius receptionis in ca
nonicū tenetur recipiens conferre prebendam
recepto. Et hoc qm̄ in talie ecclesia est numerus
tertius canonici et prebendarū vel portionsi
privilegiatarū: de quibus dicā in. c. cū adeo. j.
eo. ti. Et ista sit duobus modis: uno q Papa

confert canoniciatū et mandat eū recipi et sibi
 13 de prebenda prouideri; et iste prefertur illi cui
 canoniciatus non est collatus data paritate in
 ceteris. c. duobus de rescrip. in. vi. et de ista lo-
 quitur tex. in. c. eum cui. de preb. in. vi. alio mos-
 do fit q̄ papa non confert canoniciatū sed mās
 date eum recipi in canonicum; et prebendam si-
 bi conferri; vt in dicto. c. tibi qui.

Receptio fit se-

cundo casu in collatione; vt quando collatio
 pertinet soli capitulo; et vacat prebenda cas-
 nonicalis ad quam recipit aliquē ex illa receptio
 14 ne acquiritur ius in prebenda; et efficitur cano-
 nicus; quia habet vim collationis quando fit
 de vacante per illum qui conferre potest / vt
 dicit Rota. decisio. ccccxlj. in nouis. Compos-
 stella. et Johannes Andr. in. c. trasmissam. j.
 de electio. Et dixi in clementi. cum ei quem de
 concessio. prend. in acceptationum aurea con-
 gerte in. clvj. pallarida. incipiente: inductio in
 possessio. et. Et d' ista loquitur tex. in. c. cū iecch's
 15 de preb. in. vi. ybi ad talē receptionem canonici
 absentes sunt vocāti. alio nō valit receptor. Et

Blasius Auriolus.

14 statenet Frederi de se consi. xlj. de tali loqui-
tur c. cum aliquibus de rescrip. in. vj. vbi si pa-
pam mandat collatori q̄ in canonicum aliquem
recipiāt: auctoritate ordinaria censetur esse re-
ceptus: si vero mandat non collatori: tunc ap-
postolica auctoritate receptus erit censendus
15 et receptio ibi p̄ collatione accipitur p̄ quā ius
in prebēda acquiritur. de ista loquitur Husel.
de Abente Lauduno. In c. sicut de electione
in. vj. vbi in receptione in canonicum iuris
collatiua canonici sunt capitulariter congre-
gandi: alias actus nō valeret: tñ sufficit singu-
lariter eligere vel nominare: nec est necesse in
16 canoniciis facere electionem communem
que sit in episcopis et abbatibus eligendis: vt
in. c. q̄ propter: et c. ne pro defectu. I. de electio-
nam tales canonici eligendo canonicum sin-
gulariter conferunt.

Reception in ca-

nonicum post collationem prebende: nihil
iuris habet/ sed puri facti est. Et videtur ques-
17 dam installatio: et de ista loquitur tex. in. c. si cle-
ricus de preb. in. vj. vbi papam mandat preben-
dam conferrit: et postea in canonicum recipi.

In.c. Eam se.de rescrip. fo.xij.

et de ista loquitur hic glo. dicens: q̄ si papa ille
ll. Ad. de prebenda prouidisset: capituluꝝ eum
recipere potuisset: licet capitulo collatio pres-
bendarū non pertineret: et si capitulum recusa-
20 ret illum recipere: vñus solus canonicus pos-
set illum recipere: vt dicunt hic Imo. Bal: et
Panor. Et de ista loquitur glo. in dicto. c. cum
aliquibus: de rescrip. in. vij. dicens q̄ censetur
installatio que meri facti est: sicut quando epis-
copus confert et Archidiaconus installat: vt in
c. ad hec. j. de offi. Archidia. illa quidem instal-
latio nshil iuris habet. Panor. in. c. ex ratione
j. de eta. et qualita.

In ista vltima re

ceptione non est opus vocare canonicos ab
21 sentes. cū in ea nullū interesse habeant. Elocā-
di autem nō sunt nisi qui interesse habent. ca. si
archieps. j. de tempo. ordi. et in. l. in concedēdo
ff. de aqua plu. arce. vbi in concedendo seruitu-
tē haust⁹ aque debent consentire et venire oēs
ad quos ius aque spectat et probat. l. fi. C. de au-
ctori. prestan. et. l. quicūqz. la. ij. de omni agro.
deser. libro. xj. et. c. licet ergo. viij. q. j. et. l. non ita
diuus. ff. de adoptio.

Blasius Auriolus

Casus secundus

Illam quartam lecturam Inno. Bald. Pano.
et sequacisi est. Judeus spū diuino motus per
baptismū fidem xpī suscepit: papa p suas l̄ras
dedit mādatū et preceptū decano et caplo ecclie
Cornaciū. vacatis: ut eū i canonīcū recipere et
e p bēdā sibi pferre haberet l̄ris p̄titatis caplo.
et per electionē capituli confirmationē et conse
crationē facta p̄missione de ep̄atu vni ex cano
nicis eiusdē ecclie. Impetrās requisiuit caplo
ut eū recipere in canonīcū et p bēdā vacatē
vi l̄raz pferret. qui responderūt q ad solū ep̄
collatio p bēdarū ptinebat. Ep̄s vero de no
vo creat⁹ requisitus etiā respōdit nullū māda
tū receplisse. Impetrās reuersus ad papā oīa
premissa narrauit. Papa nō alias l̄ras sibi de
crevit p quas mādat⁹ ep̄o: q nullaten⁹ infecto
negocio impetratē remitttere debebat. cū t̄pē
date l̄raz et ptatiōis eaz facie caplo: de caplo
ipso esset. tō sicut ceteri de caplo mandatus re
ceperat: qđ mandatū papa caplo d̄irexit sede
vacatē. tanq̄ vices ep̄i gerēti: nec erat ali⁹ cui
mādatū dirigi posset. idcirco ut p̄z in antiq̄: pa
pa mādatep̄o q eūdē impetrantē in canonīcū

In.c. Eam fe. de rescrisp. fo. xiiij.

recipiat: et stallū i choro sibi assignet. Et q̄ po
tuisset obij: t. q̄ ep̄s nō tenebat illū recipere cū iur
de⁹ extitisset. Papa r̄fidet huic tacite obiectio⁹
ni q̄ ip̄z d̄ dignari nō deb̄, p eo q̄ iude⁹ fuerat

IFudamētū īno.

22 bal. pañ. et seq̄cisi: initia lectura est. q̄ papa vo
luit p̄tātē ep̄i grauare: ideo cap̄lo scripsit tāq̄
vices ep̄i sede vacāte gerēti. nec creato ep̄o po
tuit cap̄l̄z p̄ferre. q̄ silb mandatū intelligit: cap̄lo
In eodē statu sedis vacātis remanēte ut tunc
p̄ferre possit sede aut̄ repleta de ep̄o nō posset:
cū tunc esset ep̄s qui mandatū exequi valeret.

IEx ista quarta le⁹

23 ctura resultans singularia: ymo versus mirabilis
lla multa. Primum q̄ Papa potest per suum
rescriptū mādare vni nō tanq̄ sibi: s̄ tanq̄ al
teri: q̄ beneficia conferat: nam videtis hic q̄ pa
pa mandat capitulo: non tanq̄ capitulo: sed
tanq̄ vices ep̄i gerenti licet quo ad collatio⁹
nes beneficiorum vices ep̄i non gerat. c. illa. j.
ne sede vacan. t. c. vnicō. ne sede vac. in. vj. t. c.
fi. de regu. in. vj. ybi capituloz sede vacante nō

Blasius Buriolus

25 succedit epo in collationsbus beneficiorum.
solum in iurisdictione.

Secundum φ si

collatio prebendarum ad solum episcopum
tineat: et fuerit mandatus capitulo: q; sede va-
cante conserat: si mandatum non impluerit
durante sedis vaccinatione. episcopus de novo
creatus astringitur illud mandatum implere:
26 et iste casus est peregrinus et non est alibi secu-
dum Bald. hic.

Certium / φ res/

criptum beneficiale extenditur ad personā nō
expressam specificē: dummodo sit expressa in
effectu: vt dicit hic Zabarel. videtis em q; epi-
scopus non est expressus in verbis rescripti: si
27 tñ est expressus in effectu illius: q; mens pape-
rat q; isti impetranti prouideretur / et collatio
episcopo pertinebat: ideo ex natura reimanda
te vt dicit Bal. Episcopus in illo rescripto est
comprehensus in effectu. Sed contra facit. I.
cum seruo. ff. de contrahen. emptio. vbi si domi-
nus mandet seruo vendere rem certe persone

si alij vendiderit: non valet venditio: ex quo sic
 28 mutatio personarum: quia mandatum collat-
 tum in certain personam non potest exerceri in
 aliam cum limitata potestas vel dispositio li-
 29 mitatum producat effectum: ut ibi per Bald.
 sic videtur q̄ rescriptum loquens de capitulo
 non comprehendat ep̄m. So. potest dici q̄ hic
 non sit mutatio persone: nā canonicus effect⁹
 30 ep̄s: non desinat esse illa persona que prius erat
 sed sit mutatio intellectus. quia papa voluit
 q̄ capitulo sedevacante conferret: aut si non
 conferret durante sedis vacante voluit q̄
 ep̄scopus conferret: scđm intellectum anno.

I Quartū q̄ per re

scripti directū vni creato prehenditur nō dū
 creat⁹: quod videtur contra c.ad dissoluendū
 i. de sponsa. impube. vbi prius querendū est
 id de quo agitur: an sit in rerū natura. bec. j. la-
 tius examinabim⁹. videtis em̄ hic q̄ per rescris-
 31 ptū directum capitulo creato: astringitur ep̄s
 nondum creatus. Nam dicit hic Bal. q̄ a tpe
 date rescripti oritur et inicitur gratia formalis
 32 ter. per ar. l. in cognatis. ff. de reb. dub. tēp⁹ em̄
 date ut dicit bal. hic p̄siderat in mente pape quo

Blasius Auriolus.

tempore oritur et initlatur gratia formaliter
ut predicitur.

¶ Quintū q̄ potē/

33 stas delegata et ordinaria possunt sup eodē cō
iūgi. et utraq; opātur. Nam caplīm sede vacante
nō posset p̄ferre sine rescripto. et nū cēset p̄ferre
vice ep̄i et sic auctoritate ordinaria. ut dicit hic
Inno. et zabarel. alias aut si delegata potestas
et ordinaria in eiusdem persona coniūgantur: is
cui mādatū est tenetur procedere ex potestate d̄
legata a p̄cip̄e. licet ex ordinaria potestate p̄
cedere potuisset. ut in l. et si pretor. ff. de officiis
eius cui manda est iuris dīc.

¶ Sextum q̄ de a/

34 gēte ad patiēs pōt fieritrāsit⁹ absq; nouo mā
dato. caplīm em⁹ est agēs q̄ est sicut femina pre
gnās: quod p electionē parit ep̄m. ut dicit hic
35 Bal. Ep̄s & o est patiēs: qui patiē eligi. et de ca
pitulo sede vacāte fit trāsit⁹ mandati aplici ad
electū dū Confirmatus et consecrat⁹ est: absq;
alio nouo mādato. ut īportat ista quarta le
ctura: q̄ ep̄s mandatum īmplere astringitur.

Iii. c. Eam te. de rescrip. fo. xvij.

¶ Septimū q̄ v̄ba

p̄it ad vñū d̄rigit: et mēs illoꝝ ad allū. Nā hic
v̄ba d̄rigunt̄ ad capl̄m sede vacāte. et mēs ad
ep̄m d̄sī creatus erit: qđ videt̄ cōtra. l. labeo. ff.
de sup̄e lecti. lega. Ubi illud quod est in v̄bis
cēset̄ esse in mente. Et istud septimū facit pro
36 illis fictis: qui vñū h̄nt̄ in ore: et aliud in corde.

¶ In text. ibi anno/

bis. Papa loquitur in plurali: sicut non sit nisi
vna persona: sed hoc facit representās cardinālium personas qui semper ad eius latus ex-
tant: quorum consilio omnia agit: qđ princeps
37 non potest stare sine multis: ut dicit glosa. in. L.
omnium. C. de testa. sicut nec episcopus ut ibi:
et in auc. quomo. oppor. episco. g. et illud. colla.
j. in plurali ergo loquitur. c. qđ graui. j. d. crt. fal.
et Suiel. de Adontelaud. c. sicut de elec. in. vij.

¶ In tex. ibi / si be/

ne meminimus: patet q̄ papā pōt fallere obli-
38 uio: qđ omnium habere memoriam et in nullo
penit̄ defiscere potius esset diuinitatis qđ h̄z

Blasius Auriolus

manitatis: ut dicit tex. in. l. tanta. C. de vete. iur.
enuclea. s. si quid. sed hoc est quo ad factum:
secus quo ad ius: quia omnia tura in pectoris
sui scrinio censemur habere. c. j. de consti. in. v.
tñ presumitur q. aliquis sit memor eorum que
gessit per. l. magnam. C. de contrahen. et cõmi
39 stipula. intellige nisi ex longo temporis tractu
oblivioni dederit. Sed cur papa in isto rescri
pto dicit se meminisse de prioribus litteris: c.
in alijs relinquat mentionem priorꝝ rescripto
rum: impetrantibus commemorandam: alias
secundum rescriptum non valet si non fiat me
tio de primo: per. c. ceterum. s. eo. ti. Dicatis q.
propter casus nouitatem papa erat memor: pri
orum litterarum istius iudei baptisati/ cum no
ni casus et insoliti magis soleant mentiscom
dari. Etiam iste impetrās de novo deduxit ad
pape noticiam: ut patet in antiqua.

In tex. ibi / man
datum et preceptum dedimus / dicit Panor.
mandatum. i. litteras monitorias: preceptum
i. litteras preceptorias. Etiam potest dici man
datum: ut in canonicum recipient: preceptum
41 vt prebendā sibi conferant: cū in tex. hic dicat

In.c.Eam te.de rescrisp. fo.xvij.

conferre haberent: quasi innuat si sit semel re
ceptus in canonicum: recipiens sibi prebenda
conferre tenetur. c. relatū. j. de preb. Bal. hodi
cū q̄ hec verba geminata significant precisam
intentionem pape. i. precipiendo mandamus.

42 quia strictius est preceptum q̄ mandatum. no.
in. l. sepe. ff. de offi. presi.

I In ter. ibi. de gē te. nomen gentis significat. originem. Bal.

I In ter. ibi. iudeo

rū. Videbatur presumendū contra eum de er
rore nationis et parentū. ideo non erat recipie
dus. q̄ dicit tex. in. l. q̄ si nolit. f. qui mancipia.
ff. de edili. edic. q̄ vendens mancipia debet ex
primere nationē et patriam: quia presumptum
est malos aliquos esse si ex patria diffamata or

43 ti sunt. Etia si sunt nati ex bonis parentib⁹ pres
sumuntur boni. et ecōtra. quia sepe solet similis

44 filius esse patrī. vt dicit O dofre. in. l. j. ff. de iu
sti. et iur. et Jo. de pla. in prohe. insti. Pro patre
quidem iudeo scriptū non fuit: q̄ cum non sit

45 mēbrū ecclesie: nō pot ab ecclesia res aliquas

Blasius Aluriolus.

possidere.c. quo iure. viij. distin. igitur nec pro filio. Dicendum est q̄ propter virtutem baptis̄ mi omnia peccata deleta fuere.c. maiores. j. de baptis. et. c. ij. j. de presbi. nō baptisa. et omnes

46 macule ac presumptiones malī sublate: preser-
tūm quia nota patris non sequitur filium si sis-
lius non sectetur peccatum patris.c. nisi cum

47 pridem. j. de renūciatio. ideo cum iste relictis er-
roribus et perfidia iudeorum: christi fidem su-
scipit: pro eo scribēdū erat ad beneficia. Nec
refert ex quisbus parentibus vel de qua patria

48 fuerit: dūmō constet de bonitate persone. glo-
in. c. ad decorēm. j. de institutio. et in. c. nos qui.
z. c. non loca. xl. distin. et. c. vnde cūq; et. c. dñs. et
c. nasci. lvj. distin. Nec obstat. c. aphros. cxliij.
distin. quia loquitur de incognitis. Iste autem
erat notus pape ex relatione aliorum qui dire-
rant eum honeste conuersationis esse: et ita in
literis profecisse q̄ ecclesiastico beneficio dign⁹
erat. vt patet in antiqua.

In text. ibi. fidē

xp̄isuscepit. Vide q̄ statim nō erat bñficiād̄
post baptismū. q̄ dicit tex. in. c. cū nobis olim.
j. de electio. et in. c. quid est cito. lxxvij. dist. ne-

In.c. Eam se. de rescrip. fo. xvij.

misericito manū imponas. et dicit Juuenalis
satira prima. Quidne in precipiti vitium stetit.
et sponsa non statim est tradenda sposo. ne eā
minus charam habeat. ut dicit text. in ca. insti-
tutum xxvij. questio. ij. et glo. in. c. j. j. de priuī.
Mecideiuss or quitenetur pro reo soluere sta-
tim cogitur ventre cum sacco paratus ad sol-
50 uendum. c. q̄uis. l. distinctio. et. in. l. quod dicit
mus. ff. de solu. Ideo datur annus volētibus
ordinem profiteri. c. ad apostolicam. j. de regu-
la. Dicendum est quod aliquando papa de p̄s-
terita laudabili vita presunxit ad futurā. et illi⁹
obuentu concedit beneficia vel dignitates. ut
in c. mandata celestia. j. de presumptio. Aliquā
do devita presenti honesta presunxit ad futurā
51 ut quando vult prouidere puerō. quia si sus-
deat humilitati simplicitati et mandatis des-
presumitur q̄ in virum se debeat producere vir-
tuosum. cap. ex studijs. j. de presump. De pres-
terita pueri vita nichil presumere potest.
Et sic potuit esse de isto. q̄ papa cuius vidit eum
ex magna deuotione fidem christi suscepisse.
presumpsit de laudabili vita futura: obtentu-
citus mandauit sibi prouideri de prebenda. ut
hec notat glosa. super verbo. fidem. hic tamen

cū

Blasius Auriolus

paret in antiqua: q; papa pro eo scripsit obtenu-
tu eius honeste puerationis. et sic nō statim
scipit. nec d ipso psumpsit de tpe pnti ad futu-
ru. sed verius delaudabili vita preterita.

I. Jux. ibi. dona

tio. l. collatio. q; sicut in donatione fuit libera-
litas. vt no. Panor. in. c. i. j. de dona. sic in collec-
tione. vt in tex. et glo. fi. in. c. relatū. j. de preben.

52 Ideo dicit donatio prebendarū. q; est liberaliz-
tas in cui conferendo: q; vt dicit dicta glo. fi.
potest cōferre illi vel alteri. Ista vero donatio
prebendarū potest quinq; modis competere.

53 Primo de iure cōi ad ep̄m et capitulū insimul.
vt in. c. postulatis. j. de conces. preben. et dictum
est. s. in secundo preludio. Secundo de consue-
tudine vel alio iure speciali potest cōpetere so-
nus ep̄o. vel capitulo soli. vt in. c. cū eccl̄ia vultu-
rana. j. de electio. Tertio q; unus canonicus ut
et totius capituli per hebdomadas. vel mēses
conferat: vt in. c. fi. de preben. in. vj. Quarto q;
duobus sc̄ep̄o et caplo. vel alijs per vices al-
ternas competit. vt q; ep̄s conferat. una et ca-
pitulū allam per circulū. vt dicit Johan. and.
in. c. cum in illis. s. fi. de preb. in. vj. Inno. in. c.

In.c. Sam te. de rescrīp. fo. xix

prudētiām. in princi. ī. de offi. delega. tex. in cle.
plures. de iure pat. vbi plures patroni facere
possunt q̄ vnuſ vna vice t̄ alius alia vice ad be
neſciū preeſentet. late dixi in cle. cū ei quem. de
conces. preb. in. clxx. pallarida. incipiente. altez
rnis vſcibus. et Rota decisio. cxc. in antiq.

Quinto q̄ papa non collatorū concedat potes
tatem conferendi: quod dupliſi modo fieri po
test. Primo q̄ mādet illi tanq̄ ſubipſi mandas
tario q̄ confeſat: quia tunc auctoritate apliſca co
fert. c. cum aliquib⁹. de rescrīp. lu. vi. Secūdo
modo. q̄ mandet alicui non tanq̄ ſibi: ſed tāq̄
alters confeſat. vt hīc qn̄ papa mādauit caplo.
non tanq̄ capitulo: ſed tanq̄ vices epi gerēti.
vt dictum eſt. s. secundū lecturam Inno.

In tex. ibi. si da/ tā. data līraz eſt attendenda. c. ſi eo tempore. de rescrīp. in. vi. t̄. ī. latius videbim⁹. tempus qui dē date vt dixi. s. post Bal. hīc ex mēte pape co ſideratur: quo tēpore gratia oritur t̄ iniciatur formaliter: ar. l. in cognatis. ff. de reb. dub.

In tex. ibi. de ca ciij

Blasius Auriolus

pitulo ipso esses ut canonicus. et. Similis tex.
in. c. j. de cōces. prebē. in. vj. ibi. ac presatus ep̄s
tūc de caplo ipso esset. et. Sic canōic⁹ effectus
34 episcopus tenetur implere mādatū pape dire
ctum capitulo: non obstante mutatione sui sta
tus: quod facit ad questionem an promittens
dare scachum machum cum pedona: satisfece
rit si dederit cuz pedona effecta regina. de hoc
videbimus infra.

In tex. ibi. conse

cratus: tunc dicitur vere ad episcopatū promo
tus: vt dicit hic Panor. iuncto principio huī
littere: quia matrimonium spirituale per ele
ctionem et consensum electi initiatur: et in con
55 firmatione ratificatur: in consecratione vero
consummatur: vt in. c. licet. j. de transla. episco.

In text. ibi. pro

eo ḥo: hic papa antipophorisat. I. objectioni tas
cite respondet Panor. dicit antipophorisat:
et Johān. de ymola hic dicit. antipophorisat. sin
copando vnam sillabam de medio dictionis.
Vide Johān. an. in prohe. sexti.

I In tex. ibi. iude?

56 extiterit non est de dignus ex eo quod iudeus fuit
qui de iudeis conuersis fundata est ecclesia. ut
dicit hic glo. per c. in n. ouo. xxij. distin. et dicit hic
Bal. quod nemo ortus christianus. sed per baptiss
57 mū christianus fit: alias enim si ortus cuiusque in
spiceretur et non baptismus: sequeretur quod null
li posset beneficium ecclesiasticum conferri. sic
etiam laici nascuntur: et per susceptionem orationis
dinum clericis sunt. c. cum contingat. i. de tempore.
po. ordi. et c. primatus. lxxij. distin. et c. fi. de tempore.
ordina. in. vij. ubi per prime tonsure receperat
ptionem efficitur clericus: et tunc efficitur pars
hereditatis domini. c. cum secundū. i. de preb. Sic
seculares nascuntur: et monachi sunt per pro
fessionis emissionē. c. porrectum. i. de regula.
et ibi Panor. et fa. c. i. de regula. in. vj. quia ne
mo nascitur clericus vel monachus:
sunt qualitates accidentales. sicut littera
de qua glo. in. c. si forte. de electio. in. vj.

I Notādū est p

ex hac littera secundum Panor. hic e

Blasius Auriolus.

Ibsante tuā promotionē. et ex sū. ibi nec essem in
episcopū consecratus. q̄ anteq̄ quis sit conse-
cratus in ep̄m non potest dici promotus. fa. c.
transmissam. j. de electio. et. c. tua. j. de h̄is q̄ si.
a prela. ibi ep̄o vel electo. q̄ alius est ep̄s et alius
electus. nam ad esse ep̄i requiritur consecratio-

58 ante consecrationē vero vocatur electus. vt in
c. tam l̄ris. j. de testi. Unū appellatione ep̄i non
venit electus confirmat⁹: tex. et glo. in cle. ij. de
celebra. missa. glo. sup verbo pontificū. vbi dicit
electos confirmatos nōdū consecratos: nō
videtur includere. et sic ante consecrationē non
dicitur p̄tifex seu ep̄s: hoc etiam probatur per
c. quāto. j. de consue. vbi soli ep̄i sacramentum
confirmationis conferunt: sacramentū autem
illud cum sit ordinis: non potest nisi per ep̄m
consecratū conferri. glo. in. c. transmissam. j. de
electio. Philip. declus. hic in contrarium addu-
cit glo. in. c. cum in cūctis. g. ad hoc. sup verbo
promoti. j. de electio. vbi dicitur. promoti. i. elec-
ti et confirmati: sed non sunt ordinati. ex qua
glo. patet q̄ electus confirmat⁹ ante consecra-
tionē dicit⁹ promotus. Pro concordia dicatis:
q̄ electus confirmatus nōdū consecratus est
promotus. sed non plene; q̄ ante consecratio-

59 nē adhuc ecclīa dicitur esse quasi vīduata.glo.
In.c.transmissam.j.de elec. sed per pseccationē
dicitur plene pmotus.qz vt dicit tex.In.c. licet.
j.de trāssa.epis. Per electionē et p̄fensum electi
iniciatur spūale matrimonīū: et p̄ffirmationē
ratū hētū: p̄ seccationē & p̄summat̄. et sicut
chil agēdū supēst: aī p̄ seccationē quidē supēst
60 p̄ seccatio. ideo plene pmot̄ dīcī nō pōt. nīcbīt
eīn vīdetur esse actū cū aliquid addēdū supēst
l.cū sillanianū.C.de hījs quib⁹ vt īndig.

¶ Nota scđo q̄ pri

ceps loquitur ī numero plurali. et etiā ehs.c.
qz graui.j.de cri.fal.qz uis naturaliter nō sit nīs
si vna persona. sed quia semper assistūt sibi plu
res persone: ideo suam et assistentium psonas
significans ī plurali loquitur.fal.oīm.C.de
testa.vbi testamentū factū corā imperatore vī
detur factum cum sufficienti numero testium
qz princeps vt dicit ibi glo.non potest esse sine
multis.sicut de ep̄o dīcī i auc. quomod. opor.
episc.g. et illud. colla.j.vide q̄ dīcī ī prohe.cle.

¶ Nota tertio q̄ pa

Blasius Auriolus

pā pōt fallere obliuio.qvrt dicit Bal.in.c.cum
adeo.j.eo.ti.homo est.z sepe patit letargium.z
hoc est in hījs que sunt facti.l.tanta.g.si quid.
C.devete.iur.enucle.secus in hījs q̄ iuris sunt:
q̄ hīz oīa iura in scrinio sui pectoris.c.j.de p̄st.
60 in.vj.melius diceretur in scrinio sue mētis.cuī
mens sit sedes sciētie.z pect⁹ ferculoꝝ recepta
culum.et habet omnia iura in scrinio scilicet p̄
interpretationem.quia omnia interpretari po-
test.glo.c.preterea.xliij.distictio.Nam z quan-
doꝝ impeditur minori intelligentia.vt ibi.z.c.
cum instantia decensi.

Nota quarto ali- ud esse mandatum/aliud preceptum.

Nota quinto φ duentes originem de gente iudeorum: dum modo sint baptizati et ordinati possunt in ec- clesia beneficiari.

Nota sexto φ di uina gratia inspirante fides christi suscipitur: quia vt dicit text.in.c.nisi cum pridem.j.de re-

In.c. Eam te. de rescrīp. fo. xxij
nūclatio. sp̄itū vbi vult sp̄irat.

Nota septimō φ

prebendarum collatio dicitur donatio. Idē
que dixi super rubri. de conces. prebē. in cle. vbi
diuersis modis accipitur in ūre.

Nota. viij. φ re/

scriptū directū ecclesie astringit sigillatim sin-
gulos; nam eo astrict⁹ est ep̄s qui erat tempo
remandati de capitulo. scđm lecturam Jmo.

Nota. ix. φ mēs

rescrīpti plus operatur q̄d vba. q̄r ut dicit glo.
In. c. dīlect⁹. le. ij. j. de preb. In rescriptis mēs
dñatur qñ alias papa suā voluntatem intimas-
uit. per. c. quia cunctis de conces. preben. in. vj.
Idē in conditionib⁹ appositis in testamēto: q̄
regunt scđm volūtate r̄ mentē testatoris l. in
dīctiōib⁹. ff. de p̄di. r̄ demōstra. Idē in substitu-
tionsib⁹ q̄ vīm ex mēte disponētis accipitūt. l. cū
pponas r̄ tibi. Alex. de yinola. C. de. here. insti-
fa. l. sc̄re leges. C. de. legib⁹. vbi dicit ex. φ sc̄re
leges nō est verba sc̄re: sed vīm r̄ mētē tenere.

Blasius Auriolus.

et intelligentia. j. de verbo. sig.

¶ Nota. x. q̄ rescri

ptum principis est mutabile et ambulatorium. et
63 mouetur ut dicit hic Bal. motu intellectu. p. l.
si seruus cois meus. g. f. ff. de stipula. seruo.

¶ Nota. xi. q̄ mu-

tatio status vel potestas non impedit imple-
tionem mandati. Nam iste qui tempore man-
dat erat canonicus: postea episcopus factus
tenetur mandatum implere. sic dicit tex. in. l. falsa.
g. j. ff. de condi. et demonstra. q̄ si patronus legas
uerit liberto. si postea libertus in honore constitutus fuerit. non impeditur legati solutio. q̄
ut dicit ibi Bar. Augmentum dignitatis non ex-
tinguit legatum. et istud facit ad questionem.
64 si quis promiserit dare scachum machum cum
pedona: an satisfecerit si dederit scachum ma-
chum cum pedona effecta regina. hec infra lati-
discemus ut. s. polliciti sumus.

¶ Nota. xii. q̄ mā

datum translatum de uno ad alium; censest transla-

rum cum suis qualitatibus et oneribus. Nam
mandatum datum capitulo sede vacante transserit
65 ad episcopum de novo creatum cum suis oneribus re-
cipiendi istum impetrantem in canonicum et sibi con-
ferendi prebendam. do vobis tex. aureum in cle-
ri regulares. de suple. negligē. prela. vbi si pres-
latus tenetur conferre beneficia a suo monaste-
rio dependentia monachis illius monasterij.
per. c. cu singula. s. phibemus. de prebē. in. vij.
si neglexerit conferre per sex menses. fit deuolu-
tio ad suum superiorem. per. c. nulla. j. de con-
cessio. prebē. et ille superior tenet conferre mo-
nachis illius monasterij. et non potest alijs con-
ferre. qd illa prās conferendi fuit deuoluta cu
suis qualitatibus. Idem si graduatus vel nos-
minatus acceptauit beneficiū sibi affectum et
propter recusationē collatoris ordinarij fue-
rit ad superiorē facta deuolutio. ille superior te-
netur conferre graduato vel noīato. et non al-
66 teri. glo. in titu. de collatio. s. qd si quis. in prag.
sanctio. sup verbo. siūmūliter. fa. c. ex līts. j. de pī-
gno. et l. traditio. ff. de acquir. rer. do. Pauor. in
c. cum in magistrum. j. de electio.

Nota. xiiij. qīcō

Blasius Burholus.

sideranda virtute rescripti et in conjecturando
surreptionē ipsius. Debemus attendere ad da-
tam rescripti. Nam ut dicit Panor. ea que aco-
dūt post datā: non alterant rescriptū. facit. c.
eo tempore. de reserip. in. vi. et dicit hic Bald. q.
tempus date consideratur ut sciamus de intētiō-
ne scribentis: sed quantum ad executionem in-
tentionis inspicimus tempus presentationis.
c. ut debitus. j. de appella. Ex quo patet q. a tē-
pore date litterarum oritur et iniciatur gratia
vel potestas data. sed ea non vtitur executor.
donec litteras receperit. c. super eo. j. de appel-
latio. et ibi Panor. Ut rūtamen quando est fa-
cta gratia etiam anteq̄ litteras acceperit po-
test vti ea. scilicet acceptare beneficium. ut dicit
Johan. de ligna. et Zabarel. in cle. cum ei quē
de conces. preb. et ibi dixi in. cccv. pallarida. in-
piente. ante habitas: vel facere sibi. puideri per
executore. Etiā si nondū sint littere confecten-
sic nec executor noīat. qz papa dat executores
quos ipetrās noīat. Ideo potest vii eligi. vi
dixi. in. ccxciiij. pallarida post Bernar. bisgue
decissio. Rote. iiiij. ti. de conces. preben.

¶ Nota. xiiij. q. etiā

scđz ista tēpora quis pōt esse canonīc⁹ ⁊ archi diacon⁹ in eadē ecclia. An aut̄ iure cōi hoc fieri possit. est tex. ⁊ glo. i. c. j. de psue. in. vj. Sz videt obstare. c. lras. j. de conces. preben. et cle. si iuxta. de p̄bē. vbi in eadē ecclia q̄s duo būficia tene renō pōt. Solu. est: q̄ duas p̄bēdas ititulatas ī eadē ecclia nō pōt tenere sine dispēsatiōe pa pall. vt ibi. sz vnā p̄bēdā ⁊ vnā dignitatē perso natū administrationē vel officiū bene potest te nere ī eas ecclia. vt hic. ⁊ ī dicto. c. j. d. psue. i. vj. p̄sertim qñ vni⁹ officiū nō ipedit officiū alteri⁹

C Nota. xv. scđm

Johā. de ymola. q̄ sub noie ecclie nō videt cō prehendicaputecclie vel capituli. quando hic dicitur decano et ecclesie. q̄ si cōprehēderetur sufficeret capitulo mandare. et ista copulatiua et. solet ponī inter diuersa vt dixi. s. in. c. expars te. eođ. ti. fa. glo. in cle. vt h̄j qui de eta. et qua lita. et. c. post electionem. j. de conces. preb. vbi appellatione capituli non cōprehenditur pre latus. Sed illud potest procedere qñ h̄t mensas separatas: ⁊ in p̄cernētsb⁹ ptātes eoz sepa ratas. p̄ no. in. c. edoceri. j. eo. ti. sec⁹ in cōibus. Contra istū tex. n̄stitutur Ph̄llip. decius dices.

Blasius Auriolus.

¶ ex quo in ista tornacensi ecclesia erat Archidiacon⁹. illud mandatum debebat sibi tanq; p̄nicipali ⁊ capitulo dirigere. et non decano. cum Archidiacon⁹ sit maior decano. ut vult p̄bare p̄tex. in c. ad hec. j. de offi. archid. ubi dicitur archis p̄biteri qui a plurib⁹ decanis nūcupantur iurisdictioni archidiaconi subiiciuntur. et decanus a consuetudine potestatem recipit. ut in glo. c. ex parte. j. de cleri. non residet.

Bolutio est quod il-

lud ar. est satis debile: nam telex. in dicto. c. ad hec.
j. de offi. archidia. loquitur de archipresbitero
Rurali qui ut dicit glo. in rubri. de decanis. lib.
xij. p̄est decem personis. Et talis archipresbiter
ter ideo vocatur decanus ruralis. ut in dicto. c.
ad hec. j. subsequetur. quod decem rectoribus ad
70 synodū conuocādis p̄est. Etiam dicit glo. in c.
j. de offi. archipresbi. quod licet archidiacon⁹ presidat
archipresbitero quo ad dignitatē: non tamen quo
ad ordinē. Nec erat formandū ar. de illo telex. c.
ad hec. cum in ista ecclesia decan⁹ haberet mai-
orem dignitatem post pontificalem et pererat ca-
71 pitulo. ut dicit hic Johā. de ymola. et non archi-
diacon⁹. immo archidiacon⁹ erat post decanū.

In.c. Eam te. de rescrīp. fo. xxv

Nam in aliquibus ecclesijs archidiaconus est
caput capituli tanq; tenēs maiore dignitatē
post pontificalem de qua loquitur tex. in.c. de
liberatione. de offi. lega. in. vi. et Bertrand. de
clusello. in.c. ne pro defectu. j. de elec. et illitāq;
majori et capitulo mandatū esset dirigendū. de
quo archidiacono loquitur. c. cum olim. j. de re
sudi. In aliquibus ḥo ecclījs p̄positura est pri
ma dignitas post p̄tificale. vt in.c. dudū. le. j.
73 j. de elec. vt est in ecclīa Tholosana. In qua p̄
positus confirmatur p̄ capitulū sede archiepi
scopali vacante vt dicit Guil. de monte laodus
no. in.c. si ep̄s. de suple. negli. prela. in. vi. In ali
quisb⁹ aut̄ decanus tenet primā dignitatē post
pontificale. vt in.c. cū inter vniuersas. j. de elec
74 ctio. vb̄ idic̄ glo. q̄ decan⁹ est pars honorab̄is
lio: capituli. per. c. post electionem. j. de conces.
prebē. ex qua glo. Elicitur primo q̄ decan⁹ est
de caplo. Sc̄d o q̄ est honorabilior pars capi
tuli. et ex tex. illo Elicitur q̄ decan⁹ est canonico⁹
qui dicit tex. ad decanū et alios canonicos v̄ros
Et per hec soluitur illud dubiū an tenens ma
iore dignitatē post pontificalem sit canonico⁹.
Nam illi qui tenēt has dignitates maiores ha
bēt cōiter duas vel plures prebēdas annexas

Cath. ad. 1.
De 5° Elion.

Blasius Auriolus

dignitati de qua annexione loquitur. c. quia se
pe de preben. in. vij. et sunt ca nonici primā vo
cem habentes in capitulo. Et ideo illis quocū
q; nomine nūcupētur rescripta sunt dirigēda

75 Et ad eorum electiones est seruanda forma. c
quia propter. j. de electio. quando habent gene
ralē iurisdictionē t mensam separatā ab epalli
vt no. llo. Host. t alij doctores. in dicto. c. q; ppter.
t in. c. ne p defectu. t late dixi. in cle. j. de electio
t pbatur per. c. dudu3. le. j. j. de elec. vblelectio
prepositi fuit infirmata ex eoq; non fuerat ser
uata forma. c. quia propter.

Pec obstat qñde

clus dicit q; decanus habet prātema consuetu
dine: quia etiā archidiaconus a consuetudine
capit prātē. vt in. c. cum satis. t. c. mandamus
j. de offi. archidi. et glo. nota. in dicto. c. cū satis

76 Etsi querēdū esset de platione decani t archi
diaconi. probatur clarissime q; decanus prefe
tur. ar. ab ordine lre quod est validū. glo. in. l
cū qdā. C. de ver. signi. t in auct. de hered. efal
g. si qdā non iplens. colla. j. et in. l. j. de priu
eo. quis in sacra pala. mili. lsb. xij. q; decan⁹ pon
tur prim⁹ in ordine lre q; archidiacon⁹. in. c. cū

In c. Sam te de rescr. fo. xxvij.

In cūctis. s. iferitora. j. d' elec. t in. c. j. ne cleri. vel
77 mona. in. vij. Clerūt in hys incipiēda est fūda
tio t Creatio dignitatū ratq; consuetudo.

T. Nota. xvij. lection

78 dū Bal. q; sede vacante plena ecclia est in capi-
tulo. Hā ipsum capl'm tūc est caput t mēbra. s; z
postea recuperato pastore: capitidebet. q; d' est
capitis: t mēbris qd' mēbroz est. t plerūq; pl'
est in sensu q; i voce. l. fideicōmissa. t l. plerūq;
ff. de lega. iij. sed vt ait Bal. Duo sunt sensus. s.
sensus intellectus t sensus corporis. Primum
ratione p̄cipitur. Scđm auditu sentit. t semper
79 p̄u alet intellect⁹. l. cū p̄r. g. cū ūmpfecta. ff. de le-
ga. iij. t l. cū filio. ff. de lega. iij. Et quandoq; ex
pluribus sufficit vnum: significare verbis: vt si
princeps significat aliquid se scire: videtur vñ-
tra procedere quia videtur obstantijs derogas-
gare. vt not singu. in l. idem vlpianus. ff. de ex-
casat. tuto. Sed facit contra. c. q; uis. de rescrip.
l. ut. Alioq; ubi papa presumitur scire factum. p̄priū.
et tamē non derogat gratie immediate. sol. quia
ubi ius erat quesitum alteri ideo non detrahit il-
lisper. l. rescripta. C. de precib. impe. offe. t l. gal-
lus. g. et quid si tantum. ff. de libe. et posthu.

Blasius Auriolus.

Nota. xvij. scdm

De deanchara. q̄ inabilitas ex infidelitate puenles tollitur q̄ baptismū: q̄ efficitur nouus hō. c. ferrū. l. dist. non tñ d̄ iste neophit⁹ statim ordinari. vt in. c. i. xlviij. dist. melius diceretur q̄ infidelitas pueniens ex iudaismo per baptismū tollitur. q̄ ch̄ristianus non seruās iuramentū est infidelis. ⁊ tñ non est iterū baptizād⁹ vt tollatur illa infidelitas. Nam baptismi sacramentū non debet iterari. c. de quib⁹. i. de baptis. ⁊ eis effec. Illa autem infidelitas procedens ex periurio tollitur per confessionē cū penitentia sicut alia p̄tā mortalia. c. ecce nūctēpus. de. pe. distin. i. vide glo. c. ferrū. l. distin. sup verbo incipit. q̄ dicit q̄ per penitētiā res reuertitur ad priore stū in occultis. per. c. fi. j. de tempo. ordi.

Nota. xviiij. scdm

Abbatē antiqu. q̄ si quis debeat cum alijs aliquod facere: hoc solus facere debet si facultas se obtulerit: idē Zabarel. ⁊ ex hoc dicit l̄ Hostiē. q̄ si precipit famulo q̄ portet sal. omnes current debent. et hoc est secundū lecturā Inno.

In.c. Eam te. de rescrīp. fo. xxvij

¶ Nota. xix. scđm

Abba. antiq. q̄ aliud est canoniciatus aliud prebenda. nā canoniciatus est ius mere spūale et in re corporali maxime consistit. Unde ius tas-
le sine alicuius preiudicio pluribus potest cō-
cari. Jus autē prebende siue ipsa prebenda con-
sistit in re corporali et in possessione. ideo non
potest pluribus cōcari sine alicui⁹ preiudicio:
de differentijs prebēdax. vide H̄ul. de monte
lauduno in cle. fi. de prebē. et feli. in. c. cū. m. Fer-
rarij. ſ. de consti. et late dixi super rubrica. de
cōces. p̄bē. in cle. et dicam in. c. cum a deo. j. eo. ti.

¶ Nota. xx. q̄ licet

aliquis fuerit iudeus nō est dignādus. imo
scđm Johā. an. et Johā. de ymola poti⁹ est di-
gnus fauore qñ baptizatus est. per. c. q̄ aut. et c.
quēadmodū. xxij. q. viij. et dicit Augustinus in
sermone de apparitione. Ex iudeis xp̄s natus
est: salus ex iudeis est. Et dicit hic Jo. de ymo.
aliud esse dignari. et aliud indignari. vt in. c.
vera iustitia. xlvi. dis. et ibi glo. vbi dicitur q̄ iusti
solent recte peccatorib⁹ indignari. eos pie cor-
d iij

Blasius Auriolus

rigēdo. Falsi vō despiciūt peccatores & eos de
dignātur: & nulla mīavel p̄passiōs deliquētib⁹
p̄descēdūt: & in quātū se extollūt i tātūdeterio
re sūnt. vt dicit ibi glo. Et iste iudeus de no/
uo ad fidē conuersus dī neophitus: qui' nō dī
ordinari. ne elat⁹ in superbiā tanq̄ religio ch̄i
stiana plurimū eq̄ egeret incidat in ruinā diabo
li. c. j. xlviij dis. Et no sing. q̄ iste iudeus dū ba
ptizat⁹ fuit nō potuīset p̄stituere p̄curatore ad
rūdēdū p̄ipso. imo dū baptizabat tenebat ip̄e
rūdere: volo baptizari. vt dicit ludo romia. sing.
litij. per tex. sing. i. c. cū p̄ guulis. de p̄se. dis. iiiij.

¶ Pro verioris le/

cture cognitione recitabuntur omnes lecture
sed in ordinem Panor. & Zabarel. quia eius co/
gnitis: firmius feliciorē sustinebimus.

¶ Prīa lectura eli/

cit ex glo. sup vbo. Infecto negocio. q̄ ep̄s vigo
re mādati deca no & caplo sede vacante dī
dī impetrāti p̄bendā de honestate & non de ne
cessitate conferre. & sic ista decretalis contine
85 ḡam & nō sus cōe. qd̄ p̄bat. Panor. sic. Aut p̄

In.c.Eam te de rescrip: fo.lxxvij

ptā mandat caplō ut ordinario collatorū et tūc
mandatū non valet.qz collatio capitulo non p̄
tinebat.Immo ep̄o et rescriptū directū vni non
arctat aliū non p̄ferentē vice illi⁹ cui dirigitur:
p.c.si.de preb.in.vj.Iste aut̄ ep̄s non confert⁹
ce capituli.ideo non astringitur deiture cōl.

Naut fuit mādatū

tanqz succedēti in ius ep̄l.Et etiā non valet.qz
caplm non succedit ep̄o in collationibus bñfis-
torum.vt in.c.illa.j.ne sede vacan.z in.c.j.ne se-
de vacan.in.vj.et glo.in.c.hijs que pro ecclesia
j.de maior et obediens et hoc firmat.c.fi. de re-
gula.in.vj.Ubi si receptoris monachorum perti-
net prelato.capitulum sede vacante non pos-
test monachum recipere.z de hoc etiam est tex.
et glo.in.c.j.de institutio.in.vj.

Naut fuit mādatū

taqz executori et tūc p̄dationē executoris adē
pta fuit ptās collatorū.vt in.c.si capitulo.de cō-
cessi.preb.in.vj.z data fuit conferendi ptās ex-
ecutori.c.sane.le.iij.j.de offic.delega.Ideo ep̄s
nec poterat nec tenebatur conferre.Etiā dicit

Blasius Euriolus

ista glo. q̄ plene nō colligitur per istas litteras
decano et capitulo directas. q̄ ep̄s teneat p̄bē,
dā p̄ferre. Ideo iste ep̄s de iure nō tenebat cō
ferre. s̄z solū de honestate. merito p̄tinet ḡram.

P̄anor. dicit. q̄

37. iste intellectus cōmuniter non recipitur: quia
intellectus iuris non sunt trahendi ad gra
tiam p. no. in. c. ex parte. ade. j. de testi. et ibi Jo.
and. et dicit Johā. de ymo. in. c. dilect⁹. le. i. j. de
p̄eb. colū. viij. q̄ fugiendi sunt intellectus qu
trahunt decretales ad gratiā. Et iā iste tex. suā
perflueret de nichil oq̄ seruiret contra tex. s̄. in
prohe. vbi sup̄flua sunt in hoc volumine reseca
ta. Hec possunt firmari. per. c. erit aut̄ lex. iiiij.
diss. vbi lex debet constitui p̄ utilitate cōi et nō p̄
p̄uato cōmodo. et in. l. leges ut ḡnales. C. & legi.

Zabarel affīgnat

aliam rationem. q̄ qñ papa respondet de iure
tunc sua responsio constituit ius cōe et nō gra
tiā. per glo. in. c. cōsultationi. j. de tempo. ord. et
fa. tex. cū glo. in. c. cumquidam. illo. eo. ti. et c. q̄
sicut. j. super. eo. j. de electio. si aut̄ papa respō

deat ad consultationē: non habet vīm legis vt
88 ita in alijs causis iudicandū sit ut dicit glo. in.c.
si quando. s. eo. ti. sup verbo. feceris. et ibi dixis-
mus. Ethoc q̄i p̄sultatio non est clausa in cor-
pore iuris alias secus. vt ibi per Johā dy mō.
nec vt dicit Panor. et Zabarel. Apparet q̄ iste
tex. loquac de grā. imo de iure et pbaf ibi. q̄ nul-
latenus fecisse deberes. et c. T̄ ideatis. l. si unpe-
rialis. C. de legi. et q̄ dicām in.c. pastoralis. s. eo.

In quātū Pañ.

hic dicit q̄ si loqueretur de grā supflueret et de-
nichilo seruret. Illud non est verum saluo ho-
nore suo. q̄r tex. in.c. proposuit. j. de fil. psbi. Po-
nitur inter leges gñiales: et tamen continet graz-
tiā. q̄r de lege gñiali fili⁹ psbyteri nō p̄t preesse
ecclie cui pater p̄fuit imediate p.c. extirpādas.
j. de fil. psbi. s; in illo. c. pposuit. Fil⁹ psbyteri
fuit ad beneficiū cui pater prefuerat immedia-
te per patronū presentat⁹ et p ep̄m institut⁹. Pa-
pa mandat q̄ illud sibi non auferatur: sed cum
89 eo ibi vñus presbyter ponatur. et idem de. c. suf-
fraganeis. et de. c. nosti. j. de elec. que etiam con-
tinent gratiam. et tamen nō supfluūt. q̄r hoc ope-
ratur ut ostendatur papā contrasus cōe poss

Blasius Auriolus.

se et velle in favorem aliquo et aliter statuere ordinare et dispensare quando sibi placet.

Bertrād' de clu

sello hic dicit q̄ ista decretalis patitur fortia argumenta: que oia viderentur cessare: si intellegetur de honestate sicut eam glo intelligit.

Secūda lectura

capitur ex glo. super verbo deberes. q̄ ep̄s testetur de iure prouidere illi pro quo mandatū extitit. q̄r quādo aliquid mandatur caplo: intel ligitur cuilibet de capitulo sigillatim qui illud adimplere possit esse mandatū. Et si illud tunc adimplere non valeat. illud facere debet cū poterit. Ideo iste episcopus tenetur adimplere mandatum pape nunc quando potest: licet tpe mandati solus illud adimplere non potuisset.

Ista lectura pro

batur hic inter sibi de capitulo ipso esses. et sibi. q̄ nullatenus fecisse deberes. Glolens hec litera q̄ cum tempore mandati esset de capitulo

nunc quando est episcopus tenetur conferre.

Bed Panor. di/

cit q̄ ista lectura non p̄cedit ex eo q̄ licet quislibet canonicus ex illo mādato obligaretur; cum illa obligatio causet respectu certe qualitatis: s. q̄ fuit mandatū v t canonico. Illa obligatio debet desinere: desinente qualitate canonici. p. c. venerabillem. j. de electio. vbi si electus in imperatorem repellatur ab imperio: illi qui sibi iuramentum fidelitatis prestiterant non tenetur sibi obedire. qualitate imperatoris deficiente. Hoc probatter. in. c. qui manumittitur. xij. que. ij. hic in glo. allega. vbi dicitur q̄ seruus a capitulo vel vniuersitate manumissus est libertus capituli vel vniuersitatis et non singulorum.

Ideo quemlibet de capitulo potest vocare in ius sine ventra: si sibi in aliquo teneatur. Ad idem text. in. l. ij. ff. q̄ cuiuscq; vniuersita. not. vbi actor seu sc̄ndicus vniuersitatis: non potest usq; gore illius mandati defendere quemlibet de ipsa vniuersitate singulariter. Hoc etiam probat Inno. hic dicens. q̄ si mandatur capitulo aliquid in iure consistens. vt q̄ eligat. conferat vel presenteret ad beneficia. non videt mandatū

Blasius Auriolus.

singulis. unde singuli singulariter non possunt
illud exequi. q̄ talia debent expediri capitula
riter et per totū capitulum vel maiorem partē
Alio. vt per feli. in. c. cū omnes. s. de consti. sec
si mandatur aliquid cōsistēs in facto. vt q̄ illuz
cui de prebenda prouisum est recipiat in cano
nicū. q̄ illa receptio est meri facti vt dixi. s. In
tertio preludio. Nam tunc quilibet singularis
ter pōt illud mādatū exequi si oēs simul nolint
adimplere. q̄ hec vt dicit hic Ianno. et Panor.
est nuda receptio facti que nō exposcit actū col
legiale. Hosti. s̄ in .c. bone. le. iij. j. de postula.
prela. dicit q̄ etiam si mandetur capitulo id qd
In iure consistit: si capitulum sit in negligentia
totū ius collegij recidit in volētes obedire. qd
dictū Host. dicit hic Panor. esse valde equum:
sed vt ait dictū Ianno. est subtilius q̄ non est
collegiū vbi est minor pars: immo maior et sa
mior pars facit collegium. c. j. de h̄js q̄ fiunt a
mato. par. capitu. et c. licet. j. de elec. et l. si duo ex
tribus. ff. de re iudi.

Si recte iudice/
tur dictū Hosti. et veri. q̄ in uno solo alijs de
linquentibus pōt est residere tota potestas ca-

In.c. Eam se de rescrisp. fo. xxxij

pituli. c. gratū. j. de postula. pre. tñ suribus. ibi
in glo. alega. t. c. si forte. lxxv. dis. t. l. sicut. in fine.
ff. q̄ cuiusq; vniuer. nō. sed nolētes obedire iu-
sto mandato pape delinquit ut dictū est. s. in
c. si qñ. eo. ti. ideo in volentes obedire manet to-
tū capitulū in hac parte. Et qñ Inno. dicit q̄
non est capitulū vbi non est maior pars. Illud
est verum qñ maior pars aliquid facit ex iusta
et rationabilis causa. Sed si aliquid malifaciat.
tū minor pars iuste procedens afferetur maioris
93 parti. vt in dicto. c. j. j. de hīs que sī. amalo. par.
capi. et constituit capitulum ut ibi.

Certia lectura est

que elicitur ex eadem glo.. sup verbo. deberes
qñ dicit q̄ ep̄s est caput capituli. per. c. nouit.
j. de his que sī. a prela. sine cōsen. capi. ergo mā-
datū factū capitulo extenditur ad euz. q̄ erat
pars capituli. Et ista lectura probat hic p̄ tex.
qñ dicit. Ecclie tibi cōisse. Et papa dicit q̄ ep̄s
infecto negocio nullaten⁹ debeat impetrantē
remittere. Tōlēs hec littera. q̄ cum esset pars
capituli tenebatur mandatum implere.

Panor. hanc le/

Blaſfus Enriolus.

etur am reprobat dicens q̄ est falsa. q̄i presup
94 posito q̄ eſſer de capitulo tamen capitulu pli
deratur ut corpus et non extenditur mā datum
ad singulares de capitulo. per.c.f. de preben.in
vj. Alia ratione. quia in iuribus p̄tinētibus ad
ſolum ep̄m. Non facit ep̄s vnum corpus cum
capitulo: imo per ſe explicat. vt in.c. edoceri. j.
eo.tit. vbi per litteras impetratas contra prela
95 tum non conuenit capitulu. vele contra. Et
hoc q̄i habent mensas separatas. quia tūc vni
non venit appellatione alterius. q̄i vt dicit glo
glo. rescripta non extēdunt ad res vel pſonas
96 in eis non p̄prehensas cuſi sint ſtricte ſumenda
c. rodulphus. et.c. ſedes. et.c. ſignificante. j eo. ti.
z.c. cum olim dilecti. z.c. p. et.g. j. de offi. delega.
Alia ratione quia ex propria et ſtricta capitu
li ſignificatione non venit prelat⁹. quia licet ſi
Caput: non tamen eſt de capitulo. vt dicit glo. in
cle. vt hiſ qui. de era. et qualita. et fac. ter. in.c. a
Collatione; de appellatio. in.vj. et in ca. poſtula
ſti. j. de conces. prebē. et dicit tert. in.c. requisiſ
ti. j. de testa. q̄ legatum relictum ecclesiæ non
cenſetur relictum ep̄ſcopo; nec econtra. Hoe
firmatur per dictum Bal. in.l. quoniā laiij C.
de appellatio. vbiſi ſententia ſit lata contra. Ab.

batem et monasterium. Abbas tenetur pro mes-
dia et monasteriu*m*. p alia media. et sic abbas non
comprehenditur sub nomine vniuersali sui mo-
nasterij. alia plura similia recitat felicis. in. c. pasto-
ralis. i. eo. ti. que determinationem recipiunt
ex dictis in precedenti ratione. si mense sint se-
parate. secus si sit mensa comuni*s*. quia tūc fru-
stra fieret separatio cu*m* ex eadem bursa idē de-
bitum soluendum esset.

Quarta lectura ē

Inno. quam supra explanaui*m*us. q*p* papa hic
mandauerat decano et capitulo sede vacante
non tanq*z* collatori. nec tanq*z* in ius episcopi
succedenti. nec tanq*z* executori. sed tanq*z* vi-
ces episcopi sede vacante gerenti. et ideo poter-
est statim ep̄s mandatum esse censebatur. q*r* non erat
ep̄s cui posset scribi. neq*z* erat ali*q* cui mandari
posset. Tūlicet capl*m* non succedat ep̄o in po-
testate pferēdib*n*ficia p*iu*ra supra deducta. Ta-
men succedit in iurisdictionib*z* ut in. c. eccles-
ie. de suple. neglig. pre. et in cap. i. de insti. in. vi.
rglo. Panor. et Felicis. in. c. hi*s* que pro eccl^{esi}a.
j. de maio. et obe. Ideo si mandato non executo
creatur episcopus. ipse tenetur mandatu*m* plere

Blasius Auriolus

q; licet non in verbis rescripti; tamen in esse
cum mandatum fuit protati sue. ita q; si capl'm sedē
vacatē p'culisset; non auctoritate p'pria; sed tan
q; auctoritate pape in hoc gerēs vices ep̄i cō
tulisset. Ep̄o enim creato cessat illa potestas ex
tra ordinaria. et debet ep̄s hoc adimplere. et in
dubio ex quo scribitur gerenti potestate alte
rius: videtur scriptū tanq; gerenti vices illius
licet quo ad illud non gerat vices ei⁹. ut sing.
probatur scđm istum intellectum: secundum quē
non refert ut ait. Panor. post Inno. Utrum
ep̄s nouiter creatus fuerit de capitulo tempo
redate. q; idem esset si foret extraneus. Et q;
iste tex. dicit q; tempore date iste erat de capitulo
istud ponderatur ad istum effectum ut iste non
possit se excusare ipsi ut ep̄o non fuerit scriptū
Enī in tex. narratur factū. et non ponitur iuris
ministeriū. et idē dicit Inno. si scribebetur cuicū
q; extraneo. dummodo possit apparere q; inde
ctū ep̄i sibi fuerit scriptū. Et dicit. Panor. q; li
cet alij aliter legant. Enī iste intellectus Inno
est verior et cōter aprobatur: et minora patitu
contraria q; alij intellectus. Ratio vero quan
mandatum factū capitulo ligat ep̄m: est sct m
Inno. et Zabarel. q; inter ep̄m et capl'm est p'p

In.c. Eam te.de rescrīp. fo. xxiij.

cio in hoc q̄ collatio prebendarū pertinet es
piscopo/receptio vero pertinet capitulo. Ad
vertatis quia Inno. videtur sibi contrarius q̄n
dixit. s. de extraneo. quia inter extraneum et ca
pitulum nulla est coniunctio: et tñ si mandare
tur extraneo: eps esset astrictus ut ipse ait.

In pugnationes

Istius quarte lecture reseruam⁹ post recitatio
nes omnium lecturarū: vbi eam reassumem⁹.

Quinta lectura se

cundum Cardi. Zabarel. dicentem quartā le
cturam esse exquisitam nec bene littere consol
nantem: ymo eam Inno. extorquet: est talis: q̄
Papa scripsit capitulo forte putans q̄ ad ips
sum spectaret receptio: vel etiaz si papa sciebat
ad episcopum spectare: scripsit capitulo loco
episcopi: q̄ vaccabat sedes: et hoc mandatum
debuit intelligi non stricte ut comprehendere
tur solum capitulum collegialiter: sed late ut
etiam comprehendantur singuli de capitalo et
hoc propter bonum obedientie: quia cum aliis
quida superiorē mandatur: oēs / abditū debent

Blasius Aluriolus.

ulli obedire. neq; vt dicit hic Compostellan. est
restringenda obediētia. p.c. in memoriam. xix. dil.
et.c. scienduz. viij. q.j. r.c. si dominus: r.c. qui re
sistit. xj. q. iiiij. Alia ratione qd; vt ait Zabarel. in
antiqua: due cause exprimuntur quibus papa

fuit motus ad mandandum q iste reciperetur

D^o9 prima fuit obtentu sue conuersationis: r debet
subintelligi laudabilis quia in antiqua dicitur
q iste fidem xp̄i humiliter et deuote suscepereat.
et si non fuisset laudabilis propter ipsam non
fuisset papa motus ad premiandum eum. Se
cunda causa fuit obtentu litterarum in quibus
vt in antiqua dicitur profecerat ut ecclesiastico
beneficio dignus esset: et hec cause sunt fau
orabiles: de prima est Ar. in. c. ex studijs. j. de pa
sumptio. de secunda. in. c. innotuit. j. de electio.
Et ad huc tertia causa exprimitur in isto test
scilicet fauor fidelis: de qua in. c. in fidei fauorem.
de hereti. in. vj. Et ista lectura vt ait Zabarel
procedit secundum formam antiquā: qua p̄i
dabatur littere cōminatorie: secundo preceptu
rī: tertio executorie: vt in. c. ex insinuatione: r.c
literis. j. eo. ti. que forma erat fauorabilis qui
nō detrahebatur potestati ordinarie: cuz ord
inariodirigeretur hodierna xpo forma de qua

In c. Eam se de rescrīp. fo. **xxxij.**

c. cum aliquibus de rescrīp. in. vj. et in. c. si capitulo de conces. preb. in. vj. est odiosa ideo restrīgenda. c. quis. le. j. de preb. in. vj. ob id mandatum directum capitulo non arctat singulos nisi dicatur communiter vel diuīsim: ut in. c. cum illis. j. fi. r. c. fi. de preb. in. vj. Et q̄q̄ ut ait Zabarel. ista forma hodie nō sit mltū vtilis cū nō dētur līe p̄ceptorie: tñ est vtilis ad alia multa.

Primo q̄ māda/

100 tum alias non restringibile debet a deo late interpretari: q̄ si scribitur collegio intelligitur cōmuniter vel diuīsim: licet non dicatur: et hoc est scđm illā formā antiquā: secus scđz nouāt. s

Secundo q̄ cō/

prehenditur existens extra collegium tempore executionis litterarum. Tertio q̄ quislibet de collegio cōprehenditur sub rescripto etiā respectu potestatis acquisite post datam litterarum: nam hic episcopus tenetur impetrantem recipere et sibi prebēdam conferre: ratione potestatis episcopalis quam nō habebat tēpore detinrarū: quod Zabarel dicit esse mirabile,

Blassius Auriolus

¶ Verumtñ ista le

ctura Zabarel: non potest sustentari: quia h[ic] in tex. non est positum aliquod verbu[m] q[uod] appareat q[uod] papa putauerit collationem capitulo pertinere. Nec etiam potuit hoc rationa
102 biliter et iuste putare cū credulitas illa obuiasset iuri communis: nam ut tacitum est sepius collatio prebendarum de iure spectat ad episcopum et capitulum simul. c. postulastis. j. de cons. preben. et glo. in c. cum ecclesia vulerana. j. de electio. Et rescripta principum semper intelliguntur secundum ius commune: et ab eo re
103 cipiunt interpretationem. c. causam: et ibi late
selli. j. eo. t. r. c. sup. questioni. y. si vero. j. de offi
delega. et in. l. si q[uod]n. C. de inofficiis testa. et obtenu
contra ius sunt respondeant. l. rescripta. C. de pre
cib. impera. offer. ideo non potest illud putasse.

¶ Aliaratione quig

si papa putasset collationem capitulo pertinere: et non pertinebat illud mandatum non valuerisset: quia errantis nullus est concessus: vt in
104 l. si per errorem. ff. de iurisdictione. om. iudi. et in

In.c. Eam de. script. o. lxxv.

cōsensisse: in p̄in. ff. de iudi. ideo nec ligasset capitulo: quod conferre non poterat: nec ep̄iss copum ad quem mens et voluntas scribentis non fuit directa: nec collata: nā dicit hic Ann. Lopostell. Collectari. Bal. Pe. de Anchara. Henri. Bo. et Panor. q̄ potestas procedens ex illo rescripto regitur et viget ex mente et voluntate pape scribentis: ut in. l. in conditionibus ff. de condi. et demonstra. vbi conditiones apposite in testamento reguntur secundum voluntatem testantis: et idem de validitate aut inuicibilitate substitutionum que vim capiunt a mente disponentis. l. cum proponas. C. de heredi. Insti. fa. c. intelligentia. j. de verbo. sig. r. l. scire leges. C. de legib. Alia ratione inconuincibili q̄ omnia rescripta capiunt virtutem a mente pape procedentis: aut a verbis rescripti: aut ab utrisq. Primo casu episcopus non est astrictus isti impenetranti conferre: quia mens pape erat solū capitulo grauare: cū eū putaret esse collatorē. Secundo casu etiam non est astrictus: quia h̄ba rescripti non Episcopo: sed bene capitulo diriguntur: et sicut tertio casu nec mente nec verbis: iste episcopus erat astrictus conferre viro recessus rescripti.

Blasius Auriolus

¶ Non obstat secū

dum dictum Zabarel. quando dicit q si putas
bat episcopo collationem pertinere: scripsit ca
pitulo loco episcopī: q sedes vacabat. Nam
respondeatur q aut Zabarel. intellexit illa ver
ba loco episcopi. i. tanq succedenti in ius con
ferendi episcopī: et hoc obuiat iuricōmuni; quo
ut sepius diximus capitulum non succedit epo
in collationibus beneficiorum: aut illa verba
intellexit. i. tanq vices epī gerentī: et tūc sua le
ctura puenit: cū lectura Inno. quā reprobat: i
si lectura Inno. non psonet hūc text. neq sua.

¶ Nunc nō obstat

fundamenta Zabarel. Primo quando dicit q
si superior mandet aliquid fieri: omnes subdi
ci tenentur obedire propter bonum obedientie
Id quoq fit vt rescriptum directum capitulo ex
tendatur ad episcopum: hoc dictum potest fir
mari per ea que hic notat Compostella: q obe
dientia non est restringēda: vt in c. in memorīa
xix. diss. et in c. scienduz. viij. q. j. et c. si dñs. et c. qui
precipit. xj. q. ih. Et per hoc q dicit hic Hostie.
109 q si dominus mandet sibi sal afferrī: omnes

seruitores debent ad hoc currere. Sed illa pro
cedunt si superior vniuersaliter mandet omnis
bus Collatoribus prebendarum illi impetrans
uprebendam conferre: qz tunc sub illo vniuer
sali mandato comprehenduntur et episcopus et
capitulum et omnes alij collatores: quia vni
uersalis debet verificari in qualibet sua parti
cularitate: vt dicit Bar. in. l. hoc articulo quisq
ff. de heredi. in. sti. idem si mandatum sit indefinit
tum; vt quia mandat collatoribus prebendaruz
impetranti conferre: nam indefinita equipollet
vniuersali ut dicit glo. in. c. venerabili. j. de offi.
delega. et probat tex. in. c. quia circa. j. de priuile
leg. et in. c. ex literis. j. de iurepa. et in. l. si seruitus
ff. de seruitut. vrba. pred. et in. l. iij. g. fi. ff. de tutel.
Secus si superior non mādat vniuersaliter vel
indefinite: sed mādat particulariter vni: ut isto
casu: quo scribit capitulo ut cōferat: nā tūc sub
illo mādato nō includit alij qz exp̄ssus: ut i. c. cū
in illis: et c. fi de preb. i. vj. sicut qn legāt bona vñ
donāt: qz appellatione bonorum cōtinētur actio
nes et obligationes ac iura qcūqz. l. bonorum ap
pellatio. et l. pnceps. ff. de vbo. sig. qz vbo bona
est indefinituz et equipollet vniuersalit: secus si
descēdat ad pticularia: scz legobona mobilia et

Blasius Buriolus

108 immobilia: quia in illo legato non includuntur
lura et actiones: ut in la divo pio. s. in venditio
ne. ff. de re iudi. et ibi Bar. vbi appellatione resu
mobiliu[m] et immobiliu[m] non continentur lura
et sic expresso capitulo in isto rescripto: non vi
detur inclusus episcopus.

¶ Nō obstat aliud

fundamentum: dum dicit q[uod] ex forma antiqua
rescriptorum qua dabantur primo littere mo
nitorie deinde preceptorie: et postremo executo
torie comprehenduntur singuli de capitulo: q[uod]
illa rescripta non sunt stricte s[ed] mo late interpu
tanda: cum dirigantur ordinario collatori: et sic
non detrahitur potestati ordinarie. Nam ad hoc
respondetur q[uod] etiam in noua forma. c. si capitu
lo de concess. preb. et c. cu[m] aliquibus de rescrip.
in. vi. Literae diriguntur ordinario: ut patet ibi
et tamen sunt tanq[ue]s ambitiose restringende: vi
in. c. q[uod]uis plenissima de preb. in. vi. ita q[uod] siue in
109 antiqua siue in noua forma fuerint concessae ad
beneficia obtinenda sunt ambitiose et restringe
de aliquando tamen literae diriguntur execu
toribus: ut in. c. executor de concess. preb. et dic
latius habetur in. c. si soli illo eq[ue] titu. alias aut

beneficia principum sunt latissime interpretan-
da: ut in l. beneficium. ss. de consti. princip. et in l.
si qn. de bo. vacant. lib. x. et glo. in l. princeps. ss.
de verbo. sig. Et per formā antiquam detrahis-
tur etiam collationi ordinarie: qz de iure in col-
lationibus beneficiorū inest libertas: ita qz or-
dinarius potest conferre isti vel illi: ut in c. rela-
tum: et ibi glo. fi. j. de preb. sed per mandatum in
forma antiqua concessum astringitur conferre
illi cui mandatur: presertim qn est decretus irri-
tans. c. inter cetera. j. de preb. sicut in forma no-
ua: ut in dicto. c. si soli. de cōcess. preb. in. vj. et vbi
110 est aliqua restrictio non potest dici libertas: ut
dicit Bal. in l. si filiam. C. de inoffl. testa. ideo vs-
trac̄ forma est odiosa et restringenda et per eas
detrahitur potestati ordinarie: quare non fit ex-
tensio de capitulo ad episcopū non nominatū.

Pro obstat aliud

fundamētum Zabarel. qn. dicit qz in forma an-
tiqua obtentu laudabilis vite et scientie litteras
rum et fidei: rescriptum fuit concessum: ideo as-
tringit etiam episcopum: quia ille tres cause
sunt favorabiles. Primo enim obtentu lauda-
bilis vite preterite: conceduntur honores et

Blassus Alfonius

beneficia: ut in. c. mandata celestia. j. de p̄iesu:z;
quia vt ibi no. et dicit glo. in. c. scribam. illo eod.
ti. ex preterita vita presumitur ad futurā. Etiā
beneficia conceduntur obtentu literarum: ut i
c. de multa: et c. venerabilis. j. de p̄eb. vbi nobis
libus et literatis personis beneficia facilius co
ceduntur. Respondetur q̄ etiā in forma noua
obrentu vite laudabilis et scientie conceduntur
rescripta ad beneficia consequēda: ut in. cle. cū
et quem de conces. p̄eb. et ibi Zabarel. Pe. de
Ancha. Ioba. de ymola. Suiel. de mōte Lau
duno. Bonifaci⁹ de Clitali. et ibi latissime scri
psi post Rotā decissio. cccxvij. et dīcīo. ccclxxij.
et decissio. cccxliij. et ideo si in noua forma līead
bñficia sint odiose et restrigibiles: etiā i
q̄re oī forma nō extēdūt de caplō ad ep̄z: nisi
dicereſ cōmunit v̄l diuisiz: ut i. c. cū illis. pe. re
p̄os. d. p̄eb.. i. vj. ḡista clausula cōmuniter vel
diuisim: videatis Rotā dīcīo. ccxvj. in nouis.

Sextam lecturā

ponit Berand. de Clusello huius florētissime
Tholosane academie doctor: q̄ viuente epis
copa papa huic ipetrati literas mon storiase p̄o
directas concessit que obstante morte epis copi

In.c. Eam te. de rescrip. fo. xxvij.

non fuere presentate; ideo alias literas māda-
tiꝝ preceptū dixerit capitulo sede vacante tanqꝝ
vices ep̄i gerēti: q̄ non erat aliis cui scribi pos-
set. Et per istam lecturā additur ad lecturam
quartam Inno. et illa declaratur p̄ istam: nam
cū papa dixerit monitorias ep̄o: astringitur suc-
cessor: glo. l. tale pactū. g. si. ff. de pac. q̄ iam sa-
tis declarat velle ep̄m astringere: sed cum mor-
tuus esset ante presentationē eāꝝ: papa p̄ alias
nouas literas mādauit capitulo q̄ conferret:
et sī hoc cēsetur fecisse tanqꝝ vices ep̄i gerentis:
cū certificatus esset ep̄m esse collatore: et si cas-
pitulum sede vacāte non conferat: vult papa
q̄ iptā te ep̄i reassūpta ep̄s ipse astringat: z scōz
Istā lecturā līra plana esset: z deberet intelligi q̄
līre ep̄o directe vna cū līris caplo directi t̄p̄ re re-
quisitionis per impetrantē facte fuerūt exhibite
episcopo de novo creato: ad docendum mētē
pape fuisse q̄ ipse etiam astringeretur.

Sed tñ ista lectura non potest sustētari: quia
non patet extē. q̄ papa aliquas literas moni-
torias episcopo dixerisset: ideo eam tenere esset
diuinare. Etiaz Bertrand. de Clusel. loquitur
sub dubio dices: forte papa literas monitorias
episcopo directas primo concesserat. z c.

Blasius Auriolus

¶ Septimaz lectu

ram ponit Philip. Decius dicens: q̄ difficile vi
deſ prescurari verū intellectū iſtius decretalī.
Et q̄ diuinare est capitulo tāq̄ vices episcopi
gerenti ſcriptum eſſe: ideo censet ſic hanc eſſe
intelligendam: q̄ cum mandatum ſit capitulo
ſede vacante debenti potius vnum ex eis ſeu
de gremio eligere q̄d de extraneis: ſi tñ inter ipſ
ſos idoneus reperiatur: per c. obitum: z. c. nulſ
lus. lxij. diſt. z. c. florentinum. lxxv. diſ. z. c. littes
ras. lxij. diſ. fa. l. in ecclesijs. C. de epifco. z. cle. z
C. deniqz. viij. q. j. z. c. ne pro defectu: in fi. j. de ele
ctio. z in. c. q̄d ſit. xvij. q. ij. censetur eſſe manda
tum cuiſibet de capitulo caſu quo in epifco
pum eligatur. Et in hoc dicit Philip. Decius
eſt caſus singularis.

¶ Sed iſte intelle/

Et uſ non potest ſuſtineri. quia non erat ignotū
pape capitulo vnum de gremio vel de alia ec
clesia eligere potuſſe: per te. in dicto. c. ne pro
defectu. de electio. ibi ipſius quidem ecclie vi
eleſlus ſi digna non reperiatur in illa et c. Et

In.c. Eam de. de rescrisp. fo. xxxix.

dicit ibi glo. si. q̄ licet eligatur de alia ecclesia es-
si; illam non inquisito si in vaccante ecclesia sit aliis
quaprosona donea: valet electio: nec ex hoc cas-
saretur: quia multa fieri non debet: facta tamē
manent: ut in.c. nuptiarum. xvij. q. j. z. c. si vñr.
xvij. dis. et hoc etiam probat tex. in.c. cum inter
canonicos. j. de electio. vbi hoc etiam ita decis
dit glo. super verbo aliam dicens: q̄ electio fas
ta a maiori et seniori parte capituli valet vnde
cunq̄ siue de sua eligant siue de aliena: per no-
in.c. quia propter: z. c. in genel: z. c. ecclesia ves
tra: z. c. cuz nobis: z. c. in causis. j. de electio. vbi
a maiori facta electio valet: non distinguendo
de quacunq̄ ecclesia. Et ad. c. obitum: z. c. nul-
lus. lxj. dis. respondet illa glo. i dicto. c. cū inter
canonicos: q̄ deberet eligi de ecclesia de iure et
honestus esset: sed si maior pars capituli eligat
de alia ecclesia valebit electio: q̄a in hoc renūcia
uit iuri suo qd i fauore ipsorum introductū fuerat
qd fieri pot: vt i. l. si q̄s in cōscribēdo. C. de pac.
vbi late videatis Jacobī de sc̄to Georg. et vuls
gatū est: non videtur ḡ papā cogitasse velle eū
grauare q̄ de gremio in ep̄z esset eligend: nā si
hoc cogitasset etiam potuisse cogitare: q̄ si nō
eligeretur d̄ illa eccl̄ia: susu mādatū esset inane.

Etiā sequeretur

114 q̄ mandatum pape vagaretur sub incerto: cōtra tex. i.c. vt quis duas: r.c. ij. de electio. r.c. cū in multis de rescrīpt. in. vi. et. c. ad hec. j. eo. ti. et. l.j. s. edere. ff. de edend. r.l. de etate. s. nichil. ff. d. Interroga. actio. r.l. ita. fidei. ff. de iur. sis. nam si eligeretur de gremio mādatū astringeret: si nō de alia ecclesia nō astringeret qđ esset absurdū.

Etiā sequeretur

allud maius absurdum q̄ rescrīptum apostollū
cum non valeret atēpore sue date: sed demūsi
de gremio vnuſ eligeretur: qđ esset cōtra istū
tex. r. contratex. in. c. si eo t̄p̄ de rerip. i. vi. per
q̄s tex. no. hsc. Bal. r. alij: q̄ grā a data rescrīp-
ti ouitur et iniciatur formaliter: hoc etiā tenet
Bal. i.l. humanū. C. delegib. r. amplissime Fel.
s. in rubri. de consti. vbi dicūt q̄ statim q̄ papa
dixit fiat: gratia est facta: r. ius acq̄sitiū est impe-
ratī: p̄ tex. sing. in cle. dudū. s. nos em. de sepul-
chri vniuersa prius legia gratias indulgētias h̄b.
bo seu scripto. r.c. Ex quo tex. dicit ibi glo. q̄ so-
ns lo verbo fit grā etiā sine scriptura: s̄ p̄ scriptu-

In. c. Eam de. de rescrip. fo. exte.

ram probatur: ut In. l. j. C. de manda. pri. et dix.
In phe. cle. Si ergo de ipse date fiat gra. no pot
dici q pedeat a futura electione fienda degres
mio vel de alia ecclesia. Nec potest dici ille vet
intellexus huius literae: q eidē lre p trarlatur.

¶ Pariter validitas

Illi rescripti depederet ex voluntate illius cui dix
geretur: q si eligeret unum de gremio: ille esset a
strictus: si vero unum de alia ecclia no astringeret:
et tñ validitas dñ depederet ex voluntate mandatis
ut dictum est. S. et l. voluntatis. C. de fidei co. in glo.
et l. predia. eo. ii. et in auc. de nup. i pri. colla. iiiij.
et l. j. C. de sacrosanc. ec. et no ex voluntate alterius
q resset voluntas captatoria. l. captoriaras. C. de
test. mili. et l. captoriaras. ff. de hered. insti.

¶ Octaua lecturā

ponit Anthnois Crenati i additionib ad Co
postell. hic dicēs q lectura Inn. quā Co post.
seqtur et dicit esse communē: videt sibi difficile ad
herere: q cū papa scripsierit caplo q pferret: et
caplo collatio no ptingeret: videt eū fecisse dele
gatum: ideo poterat conferre: per. c. cum aliqui
bus de rescrip. iii. vij. quare non fuit capli iusta

Blaſius Auriolus

excusatio: ideo transit ad alium intellectum dicens q[uod] papa scripsit capitulo credens ad se collationem pertinere et quia repertus fuit de capitulo qui conferre poterat: scilicet iste qui erat electus confirmatus ratione cuius confirmationis beneficia poterat conferre: per c. trasmissa et c. nosti. j. de electio. et adhuc erat de capitulo cum per confirmationem non esset priuatus prioribus beneficiis: imo illa retineret donec fuisset consecratus. per c. cum in cunctis. s. cu[m] vero. j. de electio. et c. sicut. xl. dis. et glo. in. c. i. j. d. religio. domib. iste electus confirmatus adhuc existens de capitulo censemur per illud mandatum astrictus conferre. Et si nullus fuisset repertus de capitulo qui potuisset conferre: dicit q[uod] illud rescriptum non valuerit; nec profuerit impetranti.

¶ Ex ista lectura eli-

cavitur et notantur sequentia. Primo q[uod] electus confirmatus in episcopum retinet priora beneficia: nec priuatus est illis donec fuerit consecratus per iura. s. deducta. Secus est in abbate electo confirmato: quia statim post confirmationem et adeptam possessionem eius beneficia vacant.

etiam ante benedictionē ut dicit Inno. et Hos
 stien. in. c. i. j. de suplend. negli. prela. et Panor.
 in. ca. inter monasteriū. j. de sen. et re. iudica. et
 melius Huius. de monte lauduno. in cle. atten-
 dentes de sta. Abonaco. quem ibi sequuntur
 zabarel. Johā. de ymo. Pe. de anchara et Bo-
 nifa. de vitali.

Secundo no. ex

ista lectura q post cōsecratiōnē vāccant pio-
 ra beneficia ipso facto : et possunt cōferri per
 eū cui collatio pertinet: vt in dicto. c. cum in cū-
 ctis. s. cum vero. j. de electio. Sed quis erit ille
 collator dicatis q si ad episcopatū q̄s promos-
 tus est per prouisionem Pape que habet vim
 electionis et confirmationis ut dicit Panor. in
 dicto. s. cum vero. et Johan. and. in . c. cum
 in illis de preb. in. vi. et glo. in. c. j. et glo. in. c. vt
 circa de electio. in. vi. vt quando canonici negle-
 gerunt eligere infra trimestre ut in. c. ne pro des-
 factu. j. de electio. velegerunt sclenter indignū
 vt in. c. scriptum et in. c. cum Clintoniēn. et. c.
 cum in cūctis. s. fi. j. de electio. quibus casibus
 facta est devolutio ad superiorem ut in. ca. q̄d q̄d
 de electio. in. vi. et beneficia electiva effecta sunt

Blassius Aluriolus

collatiua ita q̄ inter Papam et metropolitam
num est locus preuentioni per c. si a sede de
preb. in. vi. et prouisus non potest consecrari in
si de licentia Pape ut dicit Huiel de mōte lau-
duno. in. ca. prouida. et in. c. si eo t̄pē de electio.
in. vi. si consecratio fiat in curia Romana ibi be-
neficia vacare cēsentur: p no. i cle. j. ut lite pend.
nil innoue: et tunc solus papa est collator illo
rum beneficiorum vacantiū in curia: p tex. in. c.
q̄. et in. c. pñti. de preb. in. vi. Si autem aliquis
promouetur ad ep̄atum per electionem cano-
nicorum et confirmationem metropolitani: tūc
delicentia confirmantis potest consecrari. vi
dicit Huiel de mōte laudu. in dicto. c. prouida.
et. c. si eo tempore de electio. in. vi. fa. c. si archi-
ep̄s. j. de tempo. ordi. et. c. suffraganeis. j. de elec-
tio. et quia consecratio fit In partibus: ep̄s
diocesanus erit collator illo: um beneficiorum
per consecrationem vacantium: et de isto casu
debet intelligi tex. in dicto. c. cum in cunctis. j.
cum vero. j. de electio. qui loquitur de electo
confirmato in partibus in sequendo turis ci-
muniis dispositionem: de quib. in. c. cum in
canonicos. j. de electio. et. c. transmissam: illa
go. titu.

122

123

Ju.c. Eam te de rescrīp. fo. xlīj.

Tertio no. ex ista

lectura q̄ aliqs pōtē tenere b̄ficiā ad suā colla
tione p̄tinētia: nā iste elect⁹ cōfirmatus in ep̄m
Tornacēi tenebat canonicatū cui⁹ collatio ad
ep̄m Tornacēi pertinebat. vt hic in tex.

Quartono. q̄ ali

quis pōtē tenere locū supiorū et inferiorū. eo
dē t̄pe: et sic supioritas ⁊ inferioritas seu subie
ctio possunt esse in eadē p̄sona eodē t̄pe. pōter
go tenere vices duorū. c. ex litteris. i. de p̄ba. et
duo p̄traria possunt esse in eadē. sine subiecti
corruptionē. Pariter in eadē p̄sona potest ca
dere actio et passio. vt quando clericus seipm
maliciose vulnerat. quia incidit in excommunicā
canonem. sicut si alium vulnerasset.

Quintono. q̄ ali

q̄s pōtē cōferre b̄ficiū ex suo facto ⁊ ex sua p̄so
na vacās nā iste canonic⁹ in ep̄m elect⁹ ⁊ p̄fir
mat⁹ secretur. pōtē p̄ferre illā suā prebēdā ca
nonicalem per suam consecrationem vacans
tem. vt resultat ex predictis. lūctotepān dicto
c. cum in cunctis. g. cum vero. j. de electio. et sic

Blassius Auriolus.

auctorizat in facto proprio contra tex. in clesi
vna de reb. ecclie non alie. vbi episcopus non
potest prestare auctoritatem vniioni beneficij
fiende mense sue vel mense cōmuni sibi et capi
tulo etiam dicit tex. in l. j. g. fuit quesitum. ff. ad
Trebellia. q si pupilli fuit rogatus tutoris suo
hereditatem restituere ea cū illius tutoris au
ctoritate non potest restituere; quia ille tutor
non potest auctorizare in facto proprio. Solu
inducta vacatione per cōsecrationem vel renū
ciationem tam est priuatus titulo beneficij et
amplius non est suum: ideo eū conferendo nō
dicitur auctorizare in facto proprio: quia nul
lū cōmodū ex hoc cōsequitur et idēz si expresse
renūciet et postea cōferat. Nec te offendat glo.
In. c. cū in ecclia de p̄eb. In. vj. dū ponit casum
si consuetudo est in aliqua ecclesia q canonico
electus in episcopum conferat canonicatū suū
et p̄ebendam; ergo vult innuere q de iure nō
potest conferre; quia respondetur q illa casus
positio seruit ibi ad questionem propositam.
Ulrum per mandatum apostolicum censeat
derrogatum illi consuetudini: et dicit ibi glo. q
sic nam si ibi non fuisset talis consuetudo: sed
solum ius cōmune: quo electus in episcopum

In.c.Eam te.de rescrip. fo. cliiij.

prebendam suam conferre potest: nullū fuisset
dubium: et ideo illa glo. ponit casum: q̄ ultra
ius commune erat consuetudo.

Bexton no. q̄ ex//

tinctio et ortus tituli beneficialis possunt ab
eadem persona et ex eodem facto emanare:
nam si iste electus confirmatus conferat pres-
bendam canonicalem quam tenet: ex illa col-
latione sequitur extinctio sui tituli quem has-
bebat: et ex eadem ortur nouus titulus: qui
acquiritur ei cui confertur nam dicit glo. in ti.
de pacifi. possesso. in prag. sanctio. super verbo
possedit q̄ ex renunciatione vel morte extingui-
tur titulus beneficij: et ex noua collatione ori-
tur nouus titulus: vt dicit Johā. and. in. ca.
ex parte. j. de arbi. et Johā. mona. in. ca. si tibi
absenti. de preb. In. yj. et idem. Johā. mona.
et Philip. franc. in. c. si hijs contra quos: vt lite.
pend. nihil innoue. in. yj. Et per istam collatio-
nem inducitur tacita renūciatio iuris que equi-
valet expresse: vt in. ca. ex ore. j. de hijs que fi.
amato. par. ca. z. capi. ex litteris. j. de transactio.
et. c. fi. j. de postuland. Et istud dictum est mis-
rabile q̄ ex eadem persona et ex eodem facto
fiij.

emauerit extincio et ortus tituli beneficialis.

¶ L 3 ista sex dicta

ex hac lectura elicita et resultata sint vera. tñ le-

Dictura dicti Antho. cre nā. non puenit huic lñ.
nec ista decretalis sic intelligit ut ipse dicit ratio-
ne ista per epitoria. q̄i hic Papa scripsit decano
et capitulo sed episcopali vacante. vt oēs Dōcōres
hoc alunt. s̄ fit p̄ date rescripti. iste fuisset ele-
ctus confirmatus: sedes non fuisset vacans.

133 q̄ illud dicitur esse vacans quod a nemine pos-
sideretur. glo. in. l. fi. C. vnde U. tex. in. l. Q agros
de omni agro deser. lib. xij. et in. c. eum vos. j. de-
offl. o. di. et in. c. generali. de electio. in. vij. et in-
cle. si vna. de reb. eccl. non alie. et dicit tex. in. c.
j. j. ne sede vacan. q̄. sedes est vacans donec fu-

Orit de legitimo pastore prouisum. idem in. c. du-
dum. de reb. eccl. nō alie. in. vij. et no. in. c. is cui
pcuratio. de electio. et in. c. si ehs. de suple. ne-
gli. p̄ela. in. vij. et fad. vacantia. et. l. fi. de bo. va-
can. lib. x. et ibi Lucas de pen. sup rubrica: si em-
p̄o. ¶ Iste fuisset electus confirmatus et possessor ep-
scopatus. per extramissam. j. de electio. habet
potestatem episcopalem quo ad collatione
beneficiorum vt ybi non potuisset dici sedes

iij vacans: que fuisset de persona electi confirmata repleta. ideo cum scriptum fuerit. capitulo se de vacante. non potest dici q̄ tempore date rescripti. iste esset electus confirmatus. Imo erat solū canonicus et archidiacon⁹ in eadē ecclesia.

Nec obstat iste

ter. quando dicit. nec adhuc esses in episcopis consecratus. ergo innuit q̄ bene erat electus confirmatus: et quando dicit q̄ adhuc de capitulo ipso esses. z.c. Nā responderetur q̄ iste Tex. declaratur satis existis abis. quād o dicit quo tempore de capitulo ipso esses. sicut qui eras canonicus et archidiaconus eiusdē ecclesie. importās q̄ erat de capitulo ut canonicus: sed nō sequitur q̄ esset tunc electus confirmatus.

Sed tempore quo

fuit requisitus cōferre: bñ erat electus cōfirmatus. et postea fuit cōsecrat⁹. anteq̄ papa vltimas literas sibi direxisset. vel tpe req̄sitiōis ut p̄bendā p̄ferret: erat cōfirmat⁹ et cōsecret⁹. de cōsecratione tamen parum curatur: cum cons̄firmat⁹ nō dū p̄ficerat⁹ p̄ficerre possit et tactū est

Blassus Autiolus

¶ Nonā lectū. erit

¶ papa noluit q̄ ista decretalis contineret gra
tiam pro illo impetrante tantum. Nec etiam
132 contineret legem generalem in genere genera
lissimō; ut in ea comprehendenderentur illi qui de
gente christiana originem duxissent; cum satis
essent in fide solidati. Sed voluit q̄ contineret
legem generalem in genere subalterno: scz ut
in ea comprehendenderentur illi qui de gente ius
deorum originem traherent et xp̄i fidem susci
perent: ut audita pape humanitate ceteri ius
dei ad fidem xp̄i suscipiendam facilius indu
cerentur. et ideo in fauorem fidei voluit q̄ re
scriptum directū capitulo astringeret episcopos
pum postea creatum prebendarū collatores.

¶ Ista lectura pro

batur hic per tex. quando dicit: de gente iudeo
cum originem duxit et ibi christi fidem susces
pit. Etiam probatur ex mente pape q̄ cum p
baptismū macula gentis iudeorum esset terva
et sublata. p. c. maiores. j. de baptiss. et ei⁹ effec
non erat amplius sienda cōmemoratio de spā.

vt dicit hic Bal. et quia Papa facit cōmemorātionē de illa: cēsetur declarasse qđ de illa esset aliquid specialiter dispositurus. Alia consideratione qđ Papa in rescriptis concessis illis qđ degente christianorum originem trahunt: non facit aliquā mentionem de gente christianorū. et tamen in isto rescripto fecit mentionem de gē teiudeorū ideo de illa erat specialiter aliquid diffiniturus.

¶ Probatur ista le/

133 ctura rationibus iuris. prima qđ verba dispositiua rescripti vel legis debent sumere effectum et interpretationem ex verbis narratiuis precedentibus. vt in l.j. C. de diuers. rescrīp. et ibi Bar. Bal. Salice. et Alberi de Rosate. s; i narrantiua istius rescripti. Papa locutus est de gē teiudeorum: et de fide xp̄i suscepta. igitur in dispositiua legis sue intellexit: de illis specialiter statuere.

¶ Secunda quan/

dointentio Pape se fundat super aliqua causa: operatur in illa: vt i cle. literis de probatio.

Blaſius Aſſiſtus.

133. **V**bisī Papa in literis suis fundat se q̄ recept̄
aliquem in capellānum suum: vēl contulit be-
neſictr̄ aut renunciationē admisit. literē ſue
illa probablit et idē in cle. ſi ſumm⁹. de ſen. exco.
ſed hic Pape intentio fundatur ſuper illis cau-
ſis expressis. ſc̄z de gente iudeorum. et de xp̄i ſi
de ſucepta. ideo videtur ſuper illis voluisse di-
ſponere. et non ſuper alijs.

Certia q̄ verba i-

134. **R**escripto aut in lege debent de aliquo operari
alias fruſtra membranas occuparent. vt in c.
Solite. et ibi glo. j. de maior. et obe. et in c. ſiro
manorum. xix. dts. et in c. SIC em. xxvij. q. j. et in
l. non recte. C. de fideiſſo. et in l. Si stipulatus
ſis. ff. de iſur. ſed ſi Papa de hijs qui de gente
iudeorum originē traxerunt et fidem christi ſu-
ſceperunt non intendiſſet in hac decretali aliquid
specialiter statuere: illa verba. de gente iudeo-
rum: et christi fidem ſucepit: de nihil ſeruit: et
iuso membranas occuparent: ideo de illis erat
aliquid specialiter ordinaturus.

Quarta quia qui

In. c. Saincte de rescrip. fo. lviij.

134 De uno dicit de alio negare videtur. I. cum pre-
tor. ff. de iudi. r. c. nonne. j. de presumptio. ideo lo-
quendo de illis qui de gente iudeorum origi-
nem traxerunt. censetur ab hac lege exclusisse
eos qui de gente christiana traxerunt originem:
Et istud firmatur per Gal. in. l. quis liber militari.
ff. de militia. testa. ubi dicit sing. per illum Tex.

135 q. substituens masculos videtur cogitasse de
se in elli. et eas exclusisse. vt etiam hoc teneret
Angel. in. l. tres fratres. ff. de pac. et Joh. de
ymola. in. c. si. j. de donatio. sic isto casu Papa
loquendo de his qui de gente iudeorum tra-
xerunt originem videtur cogitasse de illis qui
de gente christiana orti sunt. ideo censetur eos
ab hac constitutione exclusisse.

¶ Reges est nouum

principes in favorem personarum aliquibus p-
fessiis vel qualitatibus p suas leges aliquid spal-
136 ter statuisse. nam i. a. u. c. habita. C. ne fil. p Pa. sta-
tutum est q scolares sint excepti a talibus et alijs
manerib: nec possunt alibi conueniri coram suo
iudice vt. qui ceterus possint incumbere litteris.

Blasius Auriolus

Etiam in c. super specula. j. de magis. est expressum: q̄ q̄dū vaccant studio fructus prebendarum suarum possint integre percipere: ac si presentes essent in ecclesia. quod intelligitur tamē defructibus prebende quos fructus grossos vocant. sed distributiones quotidianas que p̄sentibus in horis dārī solent non percipiunt nisi sint in horis interessentes. vt dicit tex. in c. licet. j. de preb. et in c. decetero. j. de cleri. non residen. nisi omnes fructus canonie consisterēt in distributionibus diurnis. et non essent fructus grossi: seu prebende distincte. quia tunc fauore studij ne prīuilegium esset eis inutile et vanum: distributiones quotidianas percipiēt ac si horis interessent vt dicit Guiel. de monte Laudu. in c. vniō de cle. nō resid. in. vij. et glo. fi. in dicto. c. licet. j. de preb. Et hec sunt statuta fauore scientie qua mūdus illuminatur.

Etiaz fauore mili tie qua res publica tuetur statutum est. q̄ milites in suis testamentis non teneantur seruare suris positūi solēnitates. vt in l. si a fratre. C. de testa. mili. et melior tex. insti. de inslita. testa. in p̄lin. minusq; possunt cōueniri coram alio

In.c. Eam te de rescrisp. fo.xlvij.

139 iudice q̄ suo capitaneo seu centurione: ut in.l.
fi.in prin . de iure milita.lib. xij. et firmat iuuen-
talis in.xvj. Satira.dum ast:miles nec Vallū
litiget extra: et procul a signis iustissima centu-
rionum cognitio est igitur de milite. Si enim
fauore scientie : et militie: aliquid specialiter
scolaribus tantum: et militisbus tantum com-
mune sit per p̄incipes statutum: et inter
leges generales iusertum.multo fortius in fa-
uorem fidei: dicendū est hic Papam cōstituisse
q̄ rescriptum capitulo directum astringat epi-
scopum de nouo creatum.

Biista lectu. pro

cederet cessarent multa argumenta que cōtra
lecturam quartam sunt parata. Eruntamen-
ista lectura non viget. quia in dubio semp̄ p̄su-
mitur p̄incipem voluisse legem facere genera-
lem ad cōmunem vtilitatem oīm. cū lex sit com-
munis dispositio pro vtilitate oīm constituta.
vt in.l.ij. ff. de legib. et l. leges vt generales et.
l. fi. C. de legib. et in.c. erit autem lex.iiij. distin-
nisi dicatur expresse q̄ pro vtilitate aliquorum
specialiter condita fuerit. vt dicit. glo.in.l.iura
non in singulas. ff. de legib. sicut fuit dictum de

ij*iiij*.*iiij* Blasius Aufsius. i. iiE

Scolaris, in dicta auct. habita. C. ne fil. pro p³,
et de inslitibus. insti. de militia. testa. in pris. et
in l. fi. de iure milita. lib. xij. Et hoc potest fir-
mari sic. quicunque per rescriptum aliquid de ius-
re deciditur: illud rescriptu[m] facit ius commune:
et generale etiam quo ad illos qui non sunt in
eono[mi]ati: ut dicit Rochus de Curte super ru-
bit. j. de consue. colu. v. et archidia. et geminia.
In c. ignorantia. xxvij. dis. Johan. and. et Pan-
nor. in c. quia g. j. de iudi. fa. c. In causis. j. de re-
iudica. sed quando rescriptum continet comissio-
nem vel delegationem tunc facit ius inter p[ro]fes-
sores. c. p. et g. j. de offic. delega. Johan. and. et
Panor. in dicto. c. q[ui] g. j. de iudi. et idem qui con-
tinet gratiam Rochus ubi. s. p. l. j. ff. de consti-
tutione: et c. Sane et c. porro. j. de priuileg. et. s.
plane. insti. de iur. natura. et quando hic sit men-
tio de illo qui originem duxit de gente iudeo:
rū et fidē xpi suscepit. hoc patitur de facto. q[ui] idē
ordinatū fuisset. si de gente christianoru[m] ortus
fuisset. cū legitur in hoc rescripto dissimilatur ali-
qd de iure facit legē g[ra]mātē. vt. j. dicetur.

Decia lectu. pot
esse. q[ui]d tute priorū litterarū decano et caplo di-
rectarū ep[iscop]s de novo creat: nō astrigebat con-

ferre p̄bēdā cū p̄ eas non p̄staret de mēte P̄as
 p̄ q̄ voluisset Ep̄iscopum astringere sed vir
 tute secundarum literarum Ep̄iscopo directa
 rum mentem P̄ape declaratūm Ep̄iscopus
 astringitur conferre presertim quia tempore se
 cundarum literarum adhuc prebenda vaca
 bat neq; apparet per hanc literam q̄ esset alia
 cui collata et censemur astrictus a tempore das
 te priorum litterarum: cum littera voluntatis
 declaratoria trahatur ad tempus preteritum
 ut ap̄le p̄ felī. in.c. si. s̄. de p̄st. et dixi in p̄he. cle.
 Et isti⁹ lecture pars p̄ia pbatur p̄ glo. hic sup
 abo infecto negocio ibi. nec etiā p̄ literas istas
 plene colligitur q̄ ei teneatur p̄bēdā conferre.

Secūda ps isti⁹

lecture pbatur p̄ ter. hic in antiqua. q̄ii P̄aps
 mādat ep̄o de nouo creato q̄ istū neophitū in
 canoniscū recipiat: nā declarat suā volūtate in
 priorib⁹ literis fuisse talē et p̄ istas literas astrict
 gitur ep̄s. cū p̄benda marie nondū esset alteri
 collata. si ei fuisse alteri collata aī scđas l̄ras
 valuisset collatio. vt in.c. dilect⁹ fili⁹. le. ij. j. de
 p̄eb. presertim cū p̄ primas non esset arctat⁹
 nec sibi constitisset de mente scribentis.

Blasius Aluriolus

Ista lectura po-

test firmari per ynam conclusionem quam ponit Bartho. Socin⁹. in. l. in ambiguo. ff. de reb. dub. dicens q̄ quando non constat de mentep verba: sed sequitur mens ad aliud dispositū et pressum. tunc habetur pro expressa. et ita pro cedit tex. in. l. iam hoc iure. ff. de vulga. et pup. substi. vbi si impubes et pubes sint instituti: et si impubes in pupillari etate obierit: pubes sit ille substitutus. illa pupillaris expressa continet vulgarem tacitam. ita q̄ si impubes non aduerit hereditatem: habet locum substitutionis. nisi voluntas testantis refragetur. i. q̄ voluerit vulgarem tacitam in pupillari expressa non conteneri et hoc declarauerit et in. l. tale pactum. in. fi. ff. de pac. ita declarat. Bal. i. l. vnica C. 8 hijs qui ante aper. tabul. in. fi. fa. tex. in. l. Heredes mei. g. cum ita. ff. ad trebel. hic autem per verba primi rescripti non apparet q̄ Papa voluerit grauare ep̄m de novo creatum. sed mens Papae sequitur ad aliud dispositum expressum. q̄ si per secundas literas mandat ep̄o q̄ istum impenetrantem recipiat in canoniciū. videtur declarasse q̄ etiam potestate in ep̄i grauare voluerit.

ab initio scilicet a tempore date priorum literarum. fa. tex. in. l. quotiens. ff. ad Trebel. ubi portiones apposite in institutione videntur repetitae in fideicomissio: nisi ex alijs expissis appareat de voluntate testantis. idem in. l. nonnūq; eo. ti. fa. Jason de mayno i. l. si seru⁹ pluriū. g. fi. ff. de lega. j. dicens q; ex sex conjecturis ibi in Tex. et glo. positis: dignoscitur voluntas testantis: rū est agnita debet seruari. vt in. l. si cui legetur g. j. ff. de lega. j. ibi nisi euidentia alia mens probaretur testatoris aliud sententis. et bon⁹ tex. in. l. si quis filiū. C. deliber. prete. vel ethere. Et pulcre dicit Alberi. de Rosate sup Rubri. ff. ò vulga. et pup. substi. colū. lxxij. q; mēs testatoris agnita ex verbis eius / seruanda est: etiā si illi resistat ratio. p. l. ab omnib⁹. ff. delega. j.

Sed ista lectura

non vīget. quia si esset vera sequeretur q; ep̄s iuste recusasset illi pro quo scriptum erat cōferre: cū nō apparuisset libide mēte pape per priores literas. tamen videtis q; per secundas litteras ep̄s reprehenditur ex eo q; visa data priorū litterarū non debebat infecto negocio illū remittere: sed debebat illi conferre. aperte volēt;

l. o Blasius Auriolus

stet ex q[uo]d per priores literas et a tempore date
ipsarum: episcopus erat astrictus conferre; et sic
de mente pape per eas sibi constare poterat: a
h[ab]ilis episcopus male reprehederetur. quia qua
ndo non constat de mente disponentis standum
est verbis ipsius: ut dicit Bertholo. Socinus.

140 In dicta. l. in ambiguo. in glo. si. ff. de reb. dubijs
per l. non aliter. ff. de lega. iij. et melius per l. si
alij. ff. de usufruc. Secundum intellectu glo. et
ibi Dy. et Bar. Etiam dicit Socinus in dicta. l.
In ambiguo. in v. nota. q[uo]d quantumcumque testa
tor in mente voluerit unum disponere: si tamen
in dispositione non expressit: dispositio in mente
retenta nihil operatur: per illum tex. et per iter. in
l. labeo. ff. de supellec. lega. idcirco ut illa repres
hensio episcopij efficax. oportet dicere q[uo]d de mente
pape sibi constituit per priores literas: non per
secundas. Et potius adherendum est auctoritati pape: q[uo]d facto episcopi: per no. tex. in l. mili
specialis. j. de auctorita. et usu pal. ibi si. opon
teat ut nos vel tu ex hoc negocio cofundamur
eligemus potius te cofundi q[uo]d ledamus sedis
apostolice dignitatem: videatis ibi glo. si

Undecima lect.

potest esse q̄ iste priores literē decano et capitulo
se sedē vacante directe emanarunt a motu pro
prio pape: t̄ non ad supplicationē illius p̄ quo
scriptum est: ideo latissime sunt interpretānde.
vt in l.b. bñficiū ff. de cōstī princip. vt non solum
potestatē capituli verū et ep̄i complectetur.

Ista lectura pot

etia ex tex. q̄n papa dicit in secūdis literis se es-
se pliorum literarū memorem: et facit mentio-
nem de gēte iudeorū: quod in literis alijs nō
est solitus dicere. Etiam q̄ non constat in tex.
q̄ priores literē fuerint ad supplicationē ei⁹
pro quo scriptum est obtente: q̄ in antiquadix-
itur; dū loqtur de secūdis literis ep̄o directis
p̄sentiū latorē: t̄ nō dicit p̄sentiū impetratore.

Et potest firmari

hec lectura per ea que dicit Bonifa. de Titali.
Incl. si romanus de preb. colū. iiij. ver. ratio des-
cidendi: vbi dicit q̄ ex quo papa concessit grā-
tiam suo motu proprio est latissime interpretā-
da: videlicet vt intelligatur q̄ papa idē fecisset
si fuisse informant⁹ de nitate: et dicit in colū. iiij.

g. iiij.

Blasius Auriolus

In si. ver. cōclude q̄ tān si operatur id q̄ tān
tum operatur motus p̄p̄ r̄ius in mandato de p̄
143 uidendo quantum in ip̄a prouisione papali p̄
glo. ibi quam omnes sequuntur. ideo isto casu
cum Papam mandauerit motu proprio isti pro/
utderi. ampliatur ista gratia ad potestatem epi/
q̄ si Papa fuisset informatus q̄ collatio epo/
ptinuisset: etiam gratiam isti concessisset. et in q̄
bus casib⁹ ampliatur gratia motu proprio cō/
144 cessa. videatis Bonifa. in dicta. cle. si romanus.
colum. iij.

Sed ista lectura

non viget. q̄ ut dicit. Bonifa. in dicta. cle. si ro/
manus. in. iij. colum. motus proprius non tol/
lit surreptionem prouenientem properiter inter/
esse alterius. ar. l. iij. g. merito. ff. ne quid in loco
145 publi. nisi in litteris gracie poneretur derogati/
ones generales non obstantiarum per quas
solet derogari statutis et obseruantij s. ecclesia/
rum et personarum de quibus agitur. vt no/
Johan. mona. et Archidia. in. c. cum aliquib⁹
de rescrīp. in. vj. isto vero casu agitur de preludi/
cio epi. q̄ per istas litteras in quibus non no/
rui grauaretur; ideo ad eū nō sunt extendēd.

In.c. Eam te. de rescrip. folio. ls.

¶ Rotus quidem

146 propius licet habeat effectum preservatiuum et ampliatiuū ut colligitur ex dictis Bonifacij devitatis. In dicta cle. si Romanus de preb. preservatiuum in hoc q̄ licet nō fiat mentio de beneficijs obtentis gratia ratione clausule motu proprij remanet valida et preservata a vicio surreptionis. Licet al's esset surreptitia si ad supplicationem fuisset obtenta: per. c. si motu: de preb. in. vj. Etiam si non fiat mentio de qualitate beneficij collati: gratia est valida et preservata a vicio surreptionis: licet alias esset nulla tāq̄ surreptitia: vi in cle. j. de preb. et ibi no. in. glo.

¶ Ampliatuum ve

ro q̄ quando beneficia vacantia sunt dispersa habens gratias motu proprio; eligit maius beneficium si velit: licet si esset obtenta ad supplicationem: electio eslet collatoris: vt in. c. si plus pluribus: de preb. in. vj. Etiam si beneficia sint equalis valoris: electio competit habenti gratiam motu proprio: vt in dicto. c. si pluribus. Pariter ampliat ad gratias eiusdem date. nam ba
g 14

de libris de iuris et de iudiciorum de iuris et de iudiciorum
 bens clausulam motus proprii preferunt in au-
 ceptatione et aſſectione beneficii illi q̄ habet
 gratiam ad ſuplicationem de eadem data licet
 ille ſupplicans fuerit diligentior in preſen-
 tione ſuī reſcrip̄tū: vt in c. duobus de reſcrip. in
 vj.

Ratio in iſtis eſt:

quā ſte preſeruationes et ampliationes ſiūt ſin-
 guli preiudicio alterius: quia nulli adhuc ius eſt a
 quidcum. Secus dicit Bonifa in dicta cle. si ro-
 manus: de preb. in iij. colun. ſi tuſ queſitum al-
 teri verteretur: quia tuinc motus proprius no-
 147 ampliaret gratiam in preiudiciis turis alteri
 per ter. in dicta l. iij. y. merito. ſf. ne quid in loco
 publico licet tuſ alterius bene poſſet diſſerre. po-
 l. quotiens .C. de precb. impera. offer. ſug. que
 lege fundantur dilationes annales & quinq̄
 nales quas princeps ex cauſa concedit debito-
 ribus non valentibus ſoluere creditoriibus:
 ſtante sterilitate vel alla legitima cauſa: aut
 fortunio: que litere nō ſunt de reportis: imo o-
 ceduntur ab eo q̄ reſferatur vice cancellarii
 per reſferendarii: niſi in eis poneretur aliqui

in clausula vitra solitas et communes: ut vidi dicitur
in eiusdem referendariis in cancellaria Tholos
sancti Iohannis.

Duodecima lec.

est quod Papa credebat collationem episcopo et
capitulo ut de iure communione est pertinere: et
ideo cum cogitauerit etiam de episcopo censem
tur voluisse eum astringere: et hec lectura con-
uenit huic litere et iuri communione: nam de iure
collationes prebendarum in ecclesia cathedrali
spectant ad episcopum simul: cu[m] capitulo. c.
postulastis. j. de concessio. preben. et glosa in. c.
cum ecclesia vulterana. j. de electio. et episcopo
mortuo vel alias impedito tota potestas eas
conferendi remanet apud capitulum quod po-
test illas prebendas conferre: ut in. c. vñscō ne
cede vacante. in. vj. ideo papa capitulo sede va-
cante vero collatoris scripsit. Et cum episcopus
erit creatus tunc associabitur capitulo in pote-
estate conferendi. Idcirco rescriptum directum
capitulo astringit episcopum: cu[m] de ipsius po-
testate Papa scribendo cogitauerit.

Non obſtat ſi di-

catur q̄ iſta litera contradicit ibi: donatio pre-
bendarum ad te ſpectabat. r.c. Ideo nō posſet
dici papam credere q̄ episcopo et capitulo ſy-
mul pertineret: quia reſpondetur q̄ illa verbū
ponuntur in ſecundis literis poſt epifcopi et ca-
pituli recuſationem illi conuerſo confeſſis: ei
non in literis priui mādati. vt patet in tex. ideo
tempore date priorum litterarum potuit ea que
ſunt litteris credere: donec fuerit aliter certificari.

Secundo nō ob-

stat ſi dicitur q̄ ſi papa credebat collationem
epiſcopo et capitulo ſimul pertinere; et ſoli epiſ-
copo pertineat: errauit in factor: et errantibz non
eſt conſenſus. vt in l. ſi per errorem. ff. de iuriſ.
omniū. et l. coſenſiſſe in priu. ff. de iuriſ. ideo re-
ſcriptū non valet. Qm̄ reſpondetur q̄ duplet
150 eſt error: ſc̄iſtus et tollerabilis: et erroriſ ſu-
us ſeu intollerabilis. Primum error ſc̄iſtus
et tollerabilis: eſt quando creditur aliquid q̄
eſt deture communit: tamen de iure ſpeciali et
aliter: vt iſto caſu: vel quando probabiliter ali-

quis credit unum: et ramē est aliud: quia ille error non impedit mentem aut voluntatem erratis: ut in l. quinque mutius: in s. ff. de aur. et argē. lega. ubi si credens rem alienam esse suam legaverit: valet legatum; licet sua non sit: sed. s. nō solum in isti. de lega. contradicit: et dicit tex. in l. pacum eius androsthenes. ff. de heredi. instit. q. si pater credens ex falso rumore filium suum in primo testamēto heredē institutū esse mortuū in sc̄o testamēto aliū heredē instituerit filiū p. mortē patris apparet: erit heres ac si in secū do testamento esset heres institutus: quia ille error exortus ex falso rumore non impedit voluntatem testantis: et de tali errore dicit Elizcen. Hercula. in l. si quis infundit vocabulo. ff. delega. i. in. ii. colun. q. si testator in res legate liquidibus errauerit non vitiatur legatum: et idē si eretur in nomine ref. promisse. ut in l. si in nomine. ff. de verbo. obliga. idem si eretur in nomine proprio rei petiti non vitiatur iudicij. l. idem. Nonponius scribit si frumentum. s. j. ff. bus de rei vendicatio. idem si eretur in consibus obiit. l. patronus. s. j. et. s. ii. ff. de lega. q. idem si eretur in patria vel parrochia alius: dum modo de corpore constet. l. his verbis. s. ff.

debheredi. insti. nec obstat. c. Rodolphus. i. e.
 t. qz ut dicit Ibi Joha[n] and. z Joha[n] de ymo.
 in dicta. l. si quis in fundi. ibi non constat de me
 te z voluntate disponetis: id est si erit retur in nomi
 ne artificij vel eius qualitate: ut si legetur titio
 capsori z erat faber qz no[n] obest: ut dicit Cincé.
 Hercul. in dicta. l. si quis in fundi. ff. delega. i.
 in. j. colun. p. l. qui habebat. ff. de reb. dub. id est
 in errore litere vel sillabe: qz etiam no[n] viciat ter-
 sing. in. l. qui habebat. ff. de manu. testa. Angel.
 in. l. si in noie. C. de testa. fa. tex. glo. z ibi Bal. i. l.
 j. C. de formul. vb[us] dicit Bal. qz talis error non
 viciat libellum: z dicit ter. in. c. ex parte. i. de fid.
 instru. qz error litere vel sillabenō viciat rescri-
 ptū. Et dicit Bal. et Hercul. in dicta. l. si quis
 in fundi. qz premissa procedunt in testamentis:
 et in contractibus z in rescriptis / z in iudicij s/
 qz habeat locū in iudicij patet: in. l. in iudicij
 ff. de tudi. Alius est error mutus seu intoller-
 abilis: vt. qz aliquis errat in his que manifesta
 sunt: quia ille error non habet viam: nec est tol-
 erabilis: vt in. l. regula. et p[ro]t. i. ff. de iur. z fac.
 igno. et in. c. vt animarum: de consti. in. p[ro]f. ideo
 impedit mentem et voluntatem errantis: vt ibi
 no[n] et de isto loquitur Eneas Silvius in iudi-

In. c. Eam se de rescrisp. fo. lviij.

69. i. **o** Paridis quando inter Iunonem/Pallas
dem ei Elenerez erat iudicaturus: quia Pal
la aliter dicta Minerva ex cerebro Iouis: ut
Poetes singunt genita: cum eius mater semper
fuerit incognita: dicit Paridi. Que celum que
terra tenet: que posthus et orbis. Legib[us] astrin
go certis: nil me sine rectu. Te si me sequeris
non abstrahet inutus error: latius dixi in de. cu
el quem. de conceps. preb.

¶ Proisti² lecture

fortificatione teneatis unam conclusionem qua
ponit Bertho. Socinus: in. li ambiguo. colū.
liij. ff. de reb. dub. q[uod] si appareat de mente ex diss
positione erronea illa mens sequenda est etiā
151 si sit error facti vel iuris quando est error facti
probatur hec conclusio per tex. in. l. Tertius. g.
lxxviii. ff. de liberis posthumis. ubi si testator
in situ vir in yre p[ro]p[ter]e nepte rura collite na
osbi. i. scitur ut et ipsa testatore nescio masculu[m] enixa
1d[ic]tio: a fuerit ante testamētū cōditū. valet illa heredis
ibid. ii. institutio i. qua dicitur scitur u[er]ez tu[n]c nat[us] esset.

Blaſius Auriolus

qui aille error non vitiat dispositionem: si eis si pa-
pa credat ut iuris est collationem episcopo et
capitulo pertinere: ideo scripsit soli capitulo
sede vacante: non mutatur voluntas. Nape: ex
eo q̄ collatio iure speciali episcopo soli compe-
tit: idem probat tex. in. l. si C. de postib⁹ hered.
Insti. vbi si pater dixerit: si qui filij nishi nascan-
tur infra decem menses post mortem meam he-
redes sunt: si nascantur eo viuo heredes etiā
erunt: nec rumpetur testamentum: cum non di-
cantur preteriti ab eo qui eos heredes institue-
rat. Quando est error iuris similiter probatur
ista conclusio: per text. in. l. qui fructus prediorum
rum. ff. de usu et usufruc. lega. vbi maritus lega-
uit uxori usumfructum certorum prediorum:
ad iſcens usumfructus post uxoris obitum ad
heredes reuertit: errans in iure quo cauetur u-
sumfructum morte usufructuarū finit. s. finis-
tur insti. de usufruct. Usufructus mortua uxo-
re ad heredem proprietarium reuertetur non
obstante illo iuris errore: sed nō ut dicit ille tex.
vilegati: sed potius consolidationis.

Nunc reuertēdū
censemus ad latiorem examinationem lecture-

In.c. Eam se. de rescrīp. fo. iv.

Inno. que vt diximus in quarto ordine posita
est: continet enim q̄ papa non scripsit decano et
capitulo sede vacante vt collatoris; quia collatio
pertinebat epo: vt hic in tex. Nec vt succedenz
ut in ius episcopi. quia capitulum sede vacante
non succedit episcopo in collationibus beneficiorū. vt in.c. illa. j. ne sede vacan. et in.c. vni
ne sede vacante. et in.c. fi. de regulari. in. vi. Nec
vt executori: quia potestate episcopo abstulit
set. per. c. si capitulo: de conces. preb. in. vi. ideo
non potuisset conferre. Sed scripsit vt vices es
episcopi gerenti: et ideo durante sedis vacatioz
ne Decanus et capituluz conferre poterat: sed
ipsa sede repleta de episcopo: capitulū conferre
nō potest. Imo solus ep̄s h̄c conferēdi potestate.

¶ Non cōuenit no

bilitati inermen armis agredi: ideo lecturam
Inno. prius existimamus legibus pontificijs
et cesareis armare: q̄ ad eius impugnationem
simus profecturi.

¶ Fortificationes

lecture Inno. impugnande.

¶ VI. oī Blasius Auriolus

¶ Primo fortifica/

tur lectura anno per text. in. c. qm abbas. j. de
offi. delega. vbi rescriptum directum abbat: vi
get in persona sui successoris in abbatis licet ille
successor non esset abbas tempore date res
cripti: sic rescriptum directu capitulo debet vlg
gere in persona episcopi ex electione capituli ges
niti. licet tempore date non esset episcopus.

¶ Secundo arma/

tur etia per tex. in. c. quia circa. j. de pruille. vbi
dispositio facta de presenti comprehendit res
nondum in rerum natura existentes: nam si epis
copus donet alicui ecclesie decimas quas ibi
153 percipit non solum presentes sed et futuras
scilicet noualium censetur dedisse.

¶ Tertio firmatur

etiam per tex. in. c. cum olim. j. de consue. vbi an
teq; dignitas precentorie in ecclesia Londoni
uten. esset erecta et creata; fuit ordinatum de ip
154 suis auctoritate preheminentis et prerogati
vis. vteisdem potaretur quibus potiuntur ali

In.c. Eam de rescrīp. fo.lvs.

precentores in ecclesijs circumuiscintis: et sic res
pondum create potest haberi ratio: sic in hac
anno.lectura:istud rescriptum potuit astrinx
se episcopum nondum creatum.

Quarto letetur

Inno.habere ter.pro se in.! .j. g.si autem colle
gium. ff.ad trebeilia.vbi fideicommissum trans
it de collegio ad singularem personam illius
licet sit presidens collegij:ut ibi in glo.

Quinto profiliat

enam in auxilium eius secundum Abba. Ant
quum hic:tex.in.l.annua.g.a titia. ff.de annu.le
g. vbi annum relectus presbitero vel ministris
ecclesie transit ad successores eius: ita q illa dis
positio extenditur ad successores: licet nondum
tempore date ipsius de ecclesia ipsa diceretur:
Hic quis rescripti transit ad epm postea creatum.

Sexto auxilie/

tur etiam Innocentio.tex.in.l.si seruitus. ff.de
seruiti. v:bandorum predio.in principio. et in
fina. et in.l.labeo. ff.de seruitu.rustico.pedio.

Blasius Euriolus

155 vbi edificatio quod nondū est potest imponi seruitus: scz q̄ luminibus vicini non officiat: vel alias: sice episcop⁹ qui nōdū est grauari potest.

C Septimo. Alii

stat etiā Inno. tex. in. l. Interdū. ff. de vbo. obli-
ga. vbi res que nondum est in stipulationē de-
duci potest. vt si quis stipuletur partum anch-
le: vel fructus fundi futuros: valet stipulatio.

C Octau. facit etiā

tex. in. l. si quis filiabus: et in. l. si quis testa. ff. de
testa. tutel. vbi si testator dederit tutores filiis
suis: videtur dedisse natis & nascituris: vt des-
clarat glo. in dicta. l. si quis ita. Et sic persona
nondum ad esse deducta subiectur dispositioni
voluntatis.

C Nono: approba-

tur etiam lectura Inno. per tex. in. l. Gallus. in
prin. et in. g. idem censendum: et in. g. instituēs.
et in. g. ille casus indifficilis: et in. l. comodissi-
me. ff. de liber. et posthu. vbi pater potest here-
dem instituere post humū seu filiū nasciturū.

In.c. Eam te. de rescrip. Fo.lviij.

etiam ut dicit tex. In.l. placet: illo eod. ti. si testator nondum uxorem duxerit: et sic persona non dum existens in rerum natura potest apponi in dispositione.

Decimo confir/

matur fortius per text. In.l. si ita: et in.l. posthumu. in princip. ff. de iniusto. rup. et irri. fac. testa. vbi pater potest exheredare filium nondum natum: sic papa potest grauare per suum rescriptum episcopum nondum creatum.

Undecimo suffra/

gratur etiam tex. In.l. si quis operas. ff. de oper. liberto. vbi si quis sibi et filiis suis operas das. si stipuletur. prodest sibi et posthumis suis: et sic nondum in natura existentibus. per quem tex. patet persone nondum create rationes haberi.

Duodecimo iu/

uat etiam lecturam Inno. decisio Auffrerij: in additio. ad decisio. capelle Tholosane: decisio. ccc. liij. vbi dicit qd in ter nobiles pactum factum in contractu matrimonij: qd si lius primo nasci

b

Blaſius Auriolus

turus ex illo matrimonio sit heres: vel habeat
bona pacis centum est validum. et per eum ac-
quisitur ius illi filio nascituro taliter q̄ sine ip-
suis assensu ab eo non potest euelli. per l. si post
mortē s. fi. ff: de bo. pos. cōtra tabu. t i. l. pe. C. de
nō numer. pec. t i. l. cū marit⁹. s. fi. ff: d̄ pac. dota.
et Alex. de ymo. psilio. clij. in. vij. volu. t cōſillo.
cciiij. in. vij. volu: et Rapha. Cumia. in. l. qui ro-
me. s. flavius hermes. ff. d̄ verb. obli. t Alex. de
ymola. in. l. stipulatio hoc modo concepta. ff. il/
lo. eo. ri. et latius dixi in rubric. de testa. in cle. sic
per literas pape episcopus nondū creatus po-
test supponi voluntati superioris.

Decimo tertio fa-

uet eidem Inno. Bal. in auctē. hoc ampli⁹. C.
de fidelco. vbi per consuetudinem potest indic
q̄ filius primo geniturus regis succedat: et sic
per consuetudinem statuitur de illo qui nōdū
est in rerum natura: multo fortius per rescrip-
tum pape: qui est lex viua. et potest supra ius:
ut in c. proposuit. j. de conces. preb. et potest su-
156 pra consuetudines: nam vt dicit tex. in cle. vthi
qui delecta. et qualita. papa tollit consuetudine
sta tenet Azo. in sum. C. que sit long. consue. q

III.c. Eam te.de rescrīp. fo.lviij.

Petrus de Anchara.in repe.c.canonum.5.de
consti.et Franci.Areti.in.c.sicut laudabilis.j.
de proba.et latius dixi in additio.ad Gusei.de
Abonte Laudu.in.c.Romana.d foro compe.
in.vj.Sed illud procedit si primo genitus sit ha
bilis ad regendum regnum:quia si non sit ha
bilis habetur promortuo:et regnum defertur
secundo genito:quia non est inhabilis admis
tus ad successionem in preiuditium totius re
gni:vel in preiuditium habillum:vt dicit Adar
tinus Laudensis in tractatu de principibus in
xiiij.e. et Bald.in illa auc.hoc amplius:et Bal.
in.l.femine.C.de Innoſi. testa. et in.l. maximum
viciū.C.de liber. pteri.vel exhereda.facit Lau
rus de Palatijs:in tractatu:q extantibus mas
culis femine non succedant:vb̄ dicit q statutū
continens extantibus masculis feminas nō suc
cedere:itelligit si masculi sint habiles:altas nō
excludunt feminas:ratio qz quādo sunt inhabil
les:mūq̄ lus q tale statutū vel cōsuetudinē fuit
eis acquisitū:p.l.i.g.furiosi. ff.de succes.edic.z
l.i. ff.de bono.pos.infā.delata:vb̄ furioso nō de
fertur bonoꝝ possessio.s̄z si esset lus acq̄sitū:po
ne furor:sequen̄set non excluderētur furiosi
successione eis aduēta v̄ illiꝝ consuetudinis:

b ij

Blasius Auriolus

qua furiosus retinet iura patris potestatis: ut
dicit Christof. Porcus insi. de nup. in prin. et re-
tinet rerum suarum dominium; quod per furo-
rem superuenientem non amittit: ut in. l. quis fu-
rere. ff. de sta. ho. et glo. in. l. i. C. de successo. edic.
sed tunc quando furor post ius acquisitum sus-
peruernit: datur sibi coadiutor: ut in. c. grandi-
de suple. neglig. prelat. in. vi. et ibi Ludouicus
Auriolus patrius meus Doctor reges huic
academie et comes legum in additio. ad Guitel.
de monte Lauduno. et ibi aliqua dixi.

TImpugnaciones lecture Inno.

Primo opponi

tur de. c. si. j. eod. tit. vbi virtute rescripti obtent
ante controversiam exortam: non potest quis
citari: quia rescripta non extenduntur ad lites
futuras: sic istud rescriptu[m] non extenditur ad
episcopum tempore date illius nondum creatu-

Secundo de. c. si

tur ex literarum. j. de homicid. vbi si ex facto al-
cuius mulier pregnans fecit abortum: ille no-
menetur de homicidio si purperius nondum era

In.c.Eam te.de rescrip. So.lit.

formatum seu animatum. ut in.c. quod vero: et
et Moyse. xxxij. q. ij. et no. in. l. si quis aliquid. s.
qui abortionis. ff. de pe. et sic virtus legis non
porrigit suum effectum ad eum qui nondū est
in esse: quia non potest dici mortuum quod nō
dūz vixit: ut sibi et dicit Bal. in. l. quoddicitur. ff.
de liber. et posthu. q. occidens partum in ventre
non dicitur hominem occidisse: per. l. cuj apud
veteres. C. de fideico. liberta. quia est pars vis
cerū matris. l. ex hoc. rescripto. ff. de vē. inspici.
ideo ut dicit Franci. Areti. in dicta. l. quoddicit
tur: occidens partum ante q̄zedatur non puni
tur pena. l. cornelie de siccari. sed alia mitiori pes
na. per. l. si mulier. ff. ad. leg. corneli. de siccari. et
Bar. in. l. diuus. ff. de extrardi. cri. fa. l. sed adest
p. si mulier. ff. loca. sed glo. in dicta. l. diuus. dicit
q. occidens partum post. xl. dies a tempore cō
ceptionis computandos tenetur de homicidio:
si vero ante. xl. dies occiderit: in exilium mittitur
quia ante. xl. dies non est homo: ut ibi: habet s
ex premissis q. filius existens in utero est pars
viscerum matris: sed quando natus est tunc di
citur pars patris: et non homo integer. l. cum
samus. de agrico. et censi. l. xl. in fi. de occissa pre
gnante. videatis Albe. l. lex. ff. de legib. et l. negat

b iij

Blasius Auriolus

ff. de mortuo infer. similiter isto casu virtus reſcripti non porrigitur ad eū qui nondū est ep̄s.

Tertio de .c. ad diſ/

162 soluendum. i. de despōſa. impub. vbi matrimo-
nium quod inter impuberēs contrahī non po-
test: non valet accusari tanq̄ factum contra legem
vel interdictum ecclesie: quia quod nō est
accusari nō potest; si ceplscopus qui nō est: gra-
uari nō potest.

Quarto de .c. ad

sudētiā le. iij. j. de eccl. edifi. vbi collegio quod
nondum est non datur priuilegium: quia prius
debet esse in rerum natura id de quo agitur: vt
dicit glo. in dicto. c. ad dissoluendum. i. de despō-
ſa. impube. super verbo accusari. sic isto casu nō
potest dari mandatum illi qui nondum est. nam
dicit rex. in. c. fi. g. fi. de pe. diſ. iij. qd. em nullo mo-
do vere est: nullo modo deserit potest: ex quo di-
cto elicitur q̄ nō potest dici verū qd nō duz fuit.

Quinto de cle. li/

teras de reſcrip. vbi reſcriptum nō extendit

I*n.c.* VIII. fe. de rescrīp. fo. l.c.

ad beneficium post datam illius creatum: et ibi
Barba. i pri. ij. colū. sic nec ad ep̄s nō dū creatū.

I*n. S*epto*d* cle. si de

b̄ficio. de preb. vbi si papa mādauit ep̄o cōfer;
re b̄ficiūl expectanti virtute illius rescripti es;
p̄scopus grauatur q̄dū potestas conferendū
apud eū cōsistit: sed si de uoluatur ad capitulū
suū: illud rescriptū non astringit capitulum: sic
isto casu capitulū cui mādatū dirigitur cēsetur
grauatum q̄dū sedes vacat: sed si potestas re-
uertatur ad ep̄m: ip̄e ep̄s non cēsetur grauat⁹

I*n. S*eptimo. de .c.

si. de preb. in. vij. vbi virtute rescripti directi capi-
tulo etiā cū clausula cōmuniter vel diuisim: nō 163
censemur grauatus singularis de capitulo qui
virtute sue dignitatis iure speciali habet cōfer-
re b̄ficia: et ea nō cōfert vice capituli neq; vt ca-
nonic⁹: sic isto casu ep̄s nō cōfert p̄bēdas vice
capituli: neq; vt canonice⁹: sed vt ep̄s: ideo non
cēsetur astric⁹. Ex qb⁹ notate differētias Inter-
prates: nam si ex potestate capli sicut p̄ mēses
v̄lebdomadas canonice⁹ cōferat p̄bēdas astrin-
gitur p̄ rescriptū directū caplo: ut in dicto. c. si.

Blasius Auriolus

Sicutem conferat ut canoniscus etiam non vice capituli sed iure speciali ut puta quia in creatione beneficij ordinatum est q̄ collatio illius p̄tineat antiquum vel alteri canonicō; tunc p̄ resciri ptum directu 3 capitulo ille arctatur conferre; si

164 in rescripto sit clausula: communiter vel diuisim:
vt in dicto.c.fi.ver.idem censem⁹ de preb.in.vj.
ratio quia ratione canonicatus ipse est de capi-
tulo: ut dicit Panoz.in.c.pro illorū. j.de preb.
per glo.fi. illius.c.pro illorū. Si autem illa col-
latio non competit illi tanq̄ canonico: sed be-
ne tanq̄ decano vel Archidiacono vel aliā dig-
nitatem in eadem ecclesia obtinenti: tunc non
astringitur virtute illius mandati: etiā si in re-
scripto ponatur clausula communiter vel diuis-
sim: ut in dicto.c.fi.de preb.ver.ad beneficia.qi
ut dicit ibi glo.papa non intendit grauare alte-
ram dignitatem capituli.per.c.cuz in illis.ver.
si vero: de preb.in.vj.imo est necesse q manda-
ti illi dignitati specialiter dirigatur vel specia-
liter illa dignitas grauetur: ut dicit glo.in ti.de
collatio.i Prag.sanctio.g.statuit: super verbo
spectat. Et ita tenet Johan. And.in dicto.c.fi.
de preb.ver.ij.in.vj. quia ratione dignitatis no-
est de capitulo: sed ratione canonicatus: ut dicit
ibidem. idem censem⁹ de preb.in.vj.

Panor in c. audit s. j. de electio. vbi dicit q̄ an
tiquior canonicus precedit habentes dignitas
tes si sint canonici posteriores recepti: ita e
tiam precedit episcopum de novo receptum si
sit in capitulo ut canonicus: q̄ esse potest: ut in
c. cum in ecclesia: de preb. et in c. a collatione: de
appella. in. vij. Nam ad solos canonicos perti
nent ius eligendi episcopum: et non occasione 165
dignitatum: ut per Inno. in. c. ij. j. de institutio
Johā. And. et Paul. de Leaza. in cle. j. de ele
ctio. Et dicit glo. in dicto. f. statuit. de collatio.
q̄ si alicubi reperiatur illum qui dignitatez has
bet sine canonicatu habere vocem. in capitulo:
illud est iure speciali: et ideo si mandatum vel 167
nominatio dirigitur capitulo communiter veldi
vixim: illud intelligitur proprie: et comprehen
dit tantū canonicos sine prelatis: ut no. Johā.
de ymola: et Do. Seminia. i. dicto. c. fi. de preb.
in. vij. ideo non sufficit facta insinuatio publice 168
in capitulo: sed singulariter est fienda ut liget:
et hec omnia faciunt contra lecturam Inno.

Octauo. de. c. ad
uersus: iuncta glo. j. de immunita. ecclie. vbi ex
communicatio lata contra episcopum nomine

Blassius Auriolus

dignitatis expresso non transit in successore: et
qui non reperitur contumax vel delinquens
Et si excommunicatur vicarius episcopi: non
transit illa excommunicatio in suum successorum
vicarium: etiam nomine vicariatus expresso p.c.
.j. d' offi. vicar. in. vj. Et dicit glo. in. c. ij. de testa.
In. vj. q' officium exequendi testamentum non
169 transit ad successorem executoris: ita dicit glo.
In Prag. sanc. ii. de colla. s. statuit. super verbo
spectat: in ver. et similiter: sic rescriptum articulus
capitulum non transit in episcopum: nam dicit
ter. in. l. cum duobus: in prin. ff. prosocio. q' ve
ntes contra mandatum unius factum conuenire non potest.

XV. De. c. fi. j.

de arbitrii. vbi copromissuz non transit in successores
copromissarij: et de. c. fi. j. de offi. delega. vbi ministeri
steri p' papae commissuz non egreditur personas q'
bus mandatum est: et sic istud rescriptum non transit de
capitulo ad eum presertim non notatum in rescripto.

Decimo. de. l. quin

dā referunt. s. j. ff. de iure codicil. et de glo. dicta.
ad dissoluendum. j. de. despōsatio. impube. vbi non

In.c. Eam te de rescrip. **Fo.lxij.**

Inteluris ratio q̄ysona q̄rēda est: ideo p̄ istud
rescriptū nō est ligatus ep̄s q̄ tūc nō erat ep̄s.

Undecimo. d.l.

nā r̄ si sub cōdītione. ff. de inius.rup. r̄ irri.fa. re-
sta. vbi testamētū quod nondū est rūptū nō pos-
test:fa.c. quotlēs.le.ij.ij.q.vj.vbi petitor nō po-
test priuari possessione:qz.nō possidet:fa.l.boz
ue:g. f. ff. de edili.edic.sicēps q̄ nō dū est:astrin-
gī nō pōt: r̄ qd nō dū est ppetuari nō pōt: glo.
fi.i.c. cū plures.δ offi.delega.in.vj. r̄ nō pōt res-
nasci quod nō dū natū est.c. q̄ in maternis.δ cō-
secre. dis.iiij. nec relabī q̄ nondum est lapsus.c.
accusatus de hereti.in.vj.

Duodecimo. de

Laureli. g. testamēto. ff. δ lib. leg. vbi mutuū cō-
tractū p̄ liberationē legatā. nō venit i legato:
sic neceps fact⁹ post rescriptū venit i mādato.

Decimo tertio. δ

lī si qua aqua. ff. si serui. vendi. vbi aque q̄ nō dū
apparet seruit⁹ cōstitutū nō pōt: r̄ de.l.j. g. mēmo
C. de annal. exceptio. vbi et qd nō dū est nō p̄ss
cribit; sic ep̄o q̄ nō dū est nō mādatur: r̄ dicit tex.

Blasius Auriolus

In. l. si quis alia. ff. quē ad mo. seruit. amita. q̄ q̄
diu parles non est seruitus non acquiritur.

¶ Decimo quarto

de. l. item eorum. g. sed si ita. ff. q̄ cuiusq; vntuer.
170 no. et glo. in. c. fi. j. eo. ti. vbi decretum est ipsolu
re nullū q̄ d̄ est datū de ea re q̄ ad huc in contro
uersia nō est: fa. l. si ita. ff. de aur. et ar. leg. sic ma
datū est nullū p̄ qd̄ grauatur persona q̄ nō dāct.

¶ Decimo quinto

de. l. ex facto. g. ex facto. ff. ad trebellia. vbi filius
heredis conceptus post heredis deportationē
nō venit i dispositione substitutis: vt impediatur
substitutū: et capiat bona testātis: sic ep̄s p̄ resu
criptū creat̄ nō venit in mādato pape scribēt̄.

¶ Decimo sexto de

l. j. g. fl. ff. de lega. ij. vbi si volens decedere inter
status rogauerit illū qui existens in primo gra
du erat. sibi ab intestato successurus ut heredita
tem: et sequens in gradu eam accipiat: non cen
setur grauatus ipsam restituere: et sic grauame

In.c. Ex i te. de rescrip. fo. lxiij.

In iunctum vni non astringit aliud: sic mandatum capituli non arctat episcopum.

Decimo septimo

de. L. qui heredit. In p. in. ff. de. condit. et demostra.
vbi si quis fatus est dare aliquid heredi ipsius
testatoris: puta quia testator legavit domum tis-
silio si centum dederit heredi suo: si seruus alte-
nus sit heres institutus: legatarii tenetur caus-
sa conditionis implende dare ipsi seruo heredi
et non debet dare domino suo: quia licet heres
ditas que est nomine turis: ut in. l. hereditatis ap-
pellatio. ff. de ver. sig. nullo momento remaneat
apud seruum: ipseque seruus nullo momento sit
heres: sed eius dominus sit heres. l. placet. ff. 5
acquir. heredita. tñ datio illius peccunie et rece-
ptio in facto consistit et non in iure: ut in glosa.
dicte. l. qui heredit. in prin. et. l. consilio: in si. ff. de
cura. furio. et sic in persona servi fieri possunt.
vt. s. sed, cum factum. insti. destipula. ser. et. l. sti-
pulatio. 5. et huius. ff. de verbo. obliga. et quia non
est recedendum a persona in mandato compre-
hensa: ideo seruo heredit et non domino dandum
est. Ex quibus patet; qd yna persona loco alter-
ius in mandato non comprehenditur: sic isto

Blasius Auriolus

casu: ep̄s non comprehēditur in mādato racto
capitulo sede vacante.

¶ Decimo octauo

de l. cuius bonis. ff. de curato. furto. vbi si dat
est curator bonis distrahēdis ut satisfiat credi-
toribus: ipsi creditores ea bona distrahere non
possunt: q̄ vbi persona est inserta p̄ forma nō de-
b̄z recedit a persona. fa. l. seru⁹ si heredit. ff. de sta-
tu. liber. sic si mādatū est caplo ut conferat: ep̄s
conferre nō potest: et sic non arctatur p̄ mādatū
factū capitulo: nā edic̄t Keyner. de Forli. i. l.
hos acusare. g. oib⁹. ff. de accusa. q̄ cui non con-
gruunt verba legis: nec ipsa lex per no. an. l. i. l.
ad leg. iul. de adulter.

¶ Decimo nono. d

l. rutilia pollia. ff. de contrahēd. emptio. et vēdi.
vbi rutilia emit lacū et circa lacū pedes decē in-
telligitur emisse decē pedes q̄ tūc circa lacū es-
rāt: et non decē pedes q̄ post contractū accesser-
ūt sub aqua. Et sic dispositio voluntatis nō am-
pleteatur tunc non existentia: fa. l. in lege. co. m.
et. l. si quis ita. ff. de testa. tutel.

Vicesimo de .I.

si sub conditione. ff. quib. mod. vsusfruc. amittaz.
vbi si vsusfructus est mihi legatus sub conditio
ne: heres apud quem remanet ante conditionis ex
tentu potest eum alteri legare: aut donare / aut ve
dere: vt i. l. si duob. s. linea ut sub pditione. C. co.
delega: et in. l. statu florus. s. cornelio. ff. de iure
fili. vbi si rogata restituere hereditatem post mor
te suam sit per crimine pdepnata: fiscus durate elus
vita tenebit bona: et per eius mortem fiscus commissari
petet a fisco. Et si condition extiterit finit. est us
susfructus ab herede aliij legar: et cum ego eum ha
buero et postea amisero: non reuertitur ad lega
tarium cui heres reliquit: sed ad proprietarium: qui ex
diuersis testamētis ius cōfūctionis non contigit:
et patet p illā. l. si sub conditione. ff. qb. mo. vsus.
amittaz: qui ea quae sunt separata in potestate: non debet
cōlūgi in executione potestari: neque ex potestas
tibus separatis penitus et a propriatis sit devolutio vel
subrogatio: minusque ex diuerso capite edicti vel
statuti procedit: accrescēdi: vt i. l. s; cum patrono:
fidebon. pos. sed isto casu potestas capiti et pote
stas episcopi sunt separate: ideo huiusmodi rescripti non
debent cōlūgi in executione cōferendi: præ hoc vix

172

173

Blassius Auriolus

detur tex. in. l. paterfiliā. g. aula. ff. ad le. falci. vñ
ex diuersis testamentis fit coniunctio.

Vicesimo primo.

de. l. quicunq;. de exceptor. et exactorisbus. libri
xij. vñ si allicui commissa est certa potestas: ali-

ter non debet ea vñ: quam. l. Bal. et Guiel. de
G. de Cugno. Eugno. in. l. repetita. C. de episco. et cleris. dicit
esseling. ad hoc q; inter officiales vñus non de-

174 berse intronitare de officio vel potestate alter-
rius. fa. tex. in. l. in prouincijs: de numerar. lib.
xij. sic si fuerit cōmissa collatio capitulo. episco-
pus non potest ea vñ veleo mandato virgeri.

Vicesimo secun-

do opponitur sic: quādō scribitur vñiuersis cē-
setur esse scriptum vñiuersitati: sed vñus solus

non est vñiuersus: nec vñiuersitas: nec congre-
gatio: vt in. l. rerum mixtura. ff. de vsu caplo. et
no. i. l. sicut. ff. q; cuiusq; vñueri. no. 2 aliud quo

ad essentiam: et aliud quo ad efficientiā: qui
in appellatione et designatione est diueritas
l. quid ergo. g. sed quod dicitur. ff. de vsu fructū

Ende aliud est dicere lego vsufructū gregis

et aliud est dicere lego vsumfructū decē ouisū:
et aliudsunt singuli/ aliud vniuersi. Nam quod
debetur vniuersitatis non debetur singulis. l. intā/
tū. s. vniuersitatis. ff. de rer. diuisio. et. l. per funz/
dū. ff. de serui. rusti. predio. et. l. receptum. ff. co.
predio. quia natura generis diuisa non est ges-
nus sed est differentia: no. in. c. in genesi. j. de e/
lectio. r. in. l. scire debem⁹. ff. de verbo. obliga. Et
sic mandatum directum capitulo non astringit
singularem scz episcopuz. presertim qui non cō/
fert vice capituli.

175

¶ **Vicesimo tertio**

sic. capitulo in potestate sibi data per papam
virtute istius rescripti erat maius episcopo: ut
in. c. sane. le. ij. j. de offi. delega. et in. c. studiasti. j.
de offi. lega. et illa potestas non transit de maio-
ri ad maiorem: quia descēsus est prohibitus: ut 176
in. c. i. et. c. li. et. j. de transla. episco. quare ex hoc
diat hic Collectarius: q̄ episcopus de collatio-
nessius prebende non potest se intrumittere.

¶ **Vicesimo quarti**

to sic papa scribēdo caplo ecclesie cathedralis

Blasius Auriolus

censetur cogitasse de episcopo illius: cum eccl^e sie cathedrali presit episcopus. c. ecclesie desu-
ple. negli. prela. et. c. is cui. de electio. in. vj. et. c.
i. j. ne sede vacan. r. c. tua. j. de his que si. apela.
sine consen. capi. ideo mandando capitulo cens-
setur episcopū exclusisse ab illo mandato: quis
qui de uno dicit de alio negare videtur. c. nonne
j. de presumpto. et. l. cum pretor. ff. de iudi. sicut
testator substituendo masculos cogitauit de se
mellis: ideo videtur eas exclusisse: ut dictuz est
supra: post Bal. in. l. qui iure. ff. de milita. testa.
et Angel. in. l. tres fratres. ff. de pac. et. Johan.
deymola. in. c. fi. j. de donatio.

Vicesimo quinto

to opponitur de. c. j. de aliena. iudi. mutad. caus.
fac. vbi virtute literarum im petrataruz contra
possessorem rei: non potest conueniri is in quez
illa possessio translata est post datam rescripti-
nisi et ille esset in malitia: sic rescripto directo a
capitulo non astringitur episcopus: in quez utiam
Inno. translata est conferendi potestas.

Vicesimo sexto

In c. Eam te de reser sp. fo. lxvij.

impugnatur per c. cū in illis. s. si vero de preb.
in. vi. vbi si mandetur prouideri de beneficio ad
collationē aliquoꝝ spectāte: nō pōt pulderi de
būficio ad collationē vniꝝ eoz p̄tinēte: nū si fue
rit in rescripto adiecta clausula p̄muniſt vñ diuiſ
sim: q̄ hic nō est posita: ideo illud rescriptū non
cōprehendit būficia ad collationē ep̄i p̄tinēta.

Vicesimo septiꝝ

mo ipugnatur p̄ ea q̄ hic dicitur. Cōpostel. Col.
lect. et Johā. de ymola: q̄ iurisdictio data cōtra
vices gerētē nō extēditur cōtra dñz: cū sit restri
gēda: etiā mādat si factū capitulo nō debet extē
di ad episcopum: cū hic dicat Inno. q̄ capitulo
fuit mandatum tanq̄ vices episcopi gerenti.

Vicesimo octoꝝ

uog ea q̄ ponūtur i. c. vnicō. de maioriā. et obe.
i. vi. q̄ caplīm succedit ep̄o solū i iurisdictione et
ptate generali: et nō i iurisdictione delegata sal
tim specialiter. Sed hic collatio p̄bēdaꝝ p̄tinet
episcopo iure speciali ut dicit Inno. quia d̄ iure
communi pertinet episcopo iūmulet capitulo:
p. c. pdstulatis. j. de conceſ. p̄reb. et glo. in. c. cū
ecclesia vulterana. j. de electio. ideo nō pōt dicit:

Blasius Aluriolus
et capitulum quo ad collationes sit episcopi vel
des gerens: quare non censetur papa capitulo
tanq; vices episcopi gerenti scripsisse.

Vicesimo nono

per ea que hic ponit Bal. q; ista forma mandata
non est de iure communi: cum collatio non
pertineat capitulo ut hic: sed est de iure speciali
ergo ut dicit Bald. in ea non succedit episcop^s:
et sic episcopus non tenetur implere mandatum.
Pro dicto Bal. dicit dominus de Rota: decisio.
ccclxxi. et decisio. ccxcvij. in nouis: q; commissio
conferendi beneficia est specialis: fa. c. f. de offi.
vica. In. vj. ubi in generali mandato non venit
potestas conferendi: imo requiritur specialis
commissio: et dixi in cle. cui ei quæ de conces. preb.
In. ccxvj. pallarida: incipiente: ebdomodarius.

Tricesimo impu-

gnatur per altius dictum Bal. hic q; ex differen-
tibus genere non sit transitus: potestas autem
episcopi et potestas capituli sunt differentes et
separate: et non coniuncte ut paret hinc quid col-
latio ad solum episcopuz pertinet: ut super hoc

fundatur lectura. Iunoc. igitur de capitulo ad
episcopuz non potest transire potestas confere
di: vel virtus in adati. Et q nullia sit conjunctio
ad: quationem eorum qui dicunt q episcopus
confer et capitulum recipit: et sic inter eos est
conunctio: probatur sic: collatio concernit ius;
et receptio per canonicos sienda concernit mo
rum factum: ut hic formaliter tenent Inno. Zaz
barel. Bal. et Panor. et fa. c. cum aliquibus: et
ibidem. de rescrip. in. vi. et diximus supradicta
ratio preludio. et sic ista receptio importat solum
installationem seu inductionem in possessione
sed inter personam concernens titulum seu
ius: et possessorum concernens merum factum
ut in. l. questio. ff. de verbo. sig. nulla est coniunc
tio: quia nihil habent communem: ut in. l. natura
liter. q. nihil communem: et ibi amplissime Gince
herula. ff. de acquir. pos. immo dicti ibi glo. q ne
q yd opposita: neq; vt pars et totum se habent;
neq; emotive vel positive sequitur unum ad al
liud: sed habent se ut excedentia et excessa: ideo
non potest dici q inter collatorem et installan
tem sit conjunctio: tamen inter dum verbuz pos
sessionis importat proprietatem. L. inter dum. ff.
de verbo. significa.

Blaſius Auriolus

¶ Criceſimoprimo

Impugnatūr per ea que dicit Philip. Francus
in.c. non putamus: de consue. in.vj. et in.c. dile-
cti. in.v. column. j de appellatio. q̄ si episcopo
sit aliquid concessum iure ſpeciali: illud nō trā-

177 sit ad eius vicarium vigore vicariatus. et tamē
vicarius episcopi eſt vices episcopi gerēs: ut in
c.j. de offi. vſcar. in.vj. et ibi Guiel. de monte
Laud. ideo ſi papa episcopo indulgeat q̄ poſ-
ſit intereſte electioni decani prepoſiti vel archi-
diaconi. aut altius ſpeciale ſibi cōmittat: non fit
transitus ad eius vicarium: quia ea que ſpecia-
liter conceduntur non ſunt transmiffibilia. ita
tenet Joha. Berthacini ſfirmo. in tractatu de
episcopo in. liij. libro parte. viij. in. liij. queſtione
et Specula. ii. de lega. §. fi. ver. quid n̄ cauſa. et
diximus in additio. ad Guiel. de monte Laud.
In dicto. c. nō putam⁹ de consue. et in.c. ſi duo de
procurato. in.vj. Sic iſto caſu potestas confeſ-
di prebendas pertinet episcopo ſecundum le-
cturam. Inno. et hoc eſti ure ſpeciali: q̄ de iure
cōmuni pertinet episcopo ſimul et capitulovi
ſepe dixim⁹. ideo nō trāſit in caplū ſede vacante
quare nō pōt dici q̄ capitulū ſit vices epi gerēs

In hac parte: et ideo non est credendum q̄ pa-
pa eidē capitulo scrips̄erit tanq̄ ep̄i vices gerē-
ti: cum non sit eius vices gerēs in collationib⁹
p̄bēdarū t̄ ex sequēti illud rescriptū directū ca-
plo nō arctat ep̄z de nouo creatū seu cōstitutū.

¶ Tricesimo secun-

do quia si potestas cōferēdi data p̄ illud rescrīs-
ptū capitulo: auferretur: et transiret in ep̄m
de nouo institutū. Iā pateret bñficiū principis
esse mutabile t̄ nō firmū: t̄ tñ volūtatem aut fa-
ctum principis decet esse mansurū. vt in. l. f. ff.
de decurio: ubi is quidēsijt esse decurio nō des-
bēt torquēt: sicut ex priuilegio decurionatus
eo tēpore quo erat decurio non fuisset torquē-
dus. Ethoc est in memorīa pristine dignitatis
et propter auctoritatē bñficiū principalis. Etia
vxor defuncti non potest teneri actione famos̄
sacrilicet exp̄ilate hereditatis. l. q̄uis. C. defur.
sed conuenit actione rerum amotarum si aliz
quid ex hereditate mariti acceperit. l. ij. et. l. iij.
ff. rer. amota. t̄ hoc est ex priuilegio principis in
lege in memorīa amicitie cōiugalis. Similiter
vassall⁹ sine volūtate dñi p̄ot refutare feudū: s̄ 178
post refutationē licet nō teneat dñho fuisse. tñ nō

Blessing Thuriolus

debet eu^z offendere: vt in c. vnicco. de vassal. qui
cōtra consti. lotha. reg. benefi. alse. i vslib⁹ feud.
Et hoc est in memoriam fidelitatis et amicitie
p̄stine. vt ibi in glo. fa. l. frusta. C. desen. pass.
et restitu. videntur enim durare reliquie prioris
fidelitatis et amicitie: ar. l. in hoc dictum.
y. pe. ff. co. dlsus diuid. et istud ex priuilegio legis
procedit: et sic est permansurum: quare non de-
bet dici voluntatem pape. directas capitulode
beremutar in episcopum.

Tricesimo tertio

qua dicit ex. in l. grauissimum: et in l. retracta-
re: ne fil. rem quam vendi. euincat. libro. x. nō co-
nentire equitati et honestati principis factum
suum aut voluntate retractari: mo ut ait Sime-
tonius de viss duodecim cesarum: mutare est
turpe: dum dicit: decuit decium sillonum conso-
larem destinatum sententiam suam quia munus
re turpe erat interpretatione lenire: et fortius
quia papa in cle. cum illusio. de renuntia. vari-
tione reprobatur: sicut non potest dici q̄ pape
censerit voluntatem suam in capitulum com-
missam in ep̄m de nouo creatū debere transi-
quare vigore illis rescriptis ep̄p nō est astriclus.

¶ Tricesimo quartus

to de c. significauit. j. eo. t. vbi illa que non erat
comitiss a tempore impetrati rescripti non po-
test citari virtute illius: sic ille qui non est epis-
copus tempore datus rescriptu nō potest astringi
illius vigore.

¶ Tricesimo quintus

to quia dicit rex. in l. dies cautioni. s. toties aus-
tem. ff. de dam. infec. q. denūciatio de dampno
infecto cauendo debet fieri. si sit cui fieri possit.
si autem non sit: vt quia est insula hereditaria: et
non est heres. tunc denūciatio esset vana. sic
sinon est episcopus qui conferre possit: nō cens-
setur sibi mandatum: presertim quia in isto mā-
dato nullum est verbū loquens de episcopo: et
ideo dicit paul. de castro in dicto. s. totiens. per
illum ter. q. vbi deficiunt verba legis: deficit et
ipso legis dispositio: et dicit philip. Corneus
in l. illam. C. de collatio. q. vbi cessant verba sta-
tuti: cessat ipsu s statutū. et dicit rayne. de foz
luto in l. hos accusare. s. omnibus. ff. de accu-
qui nō cōgruūt verba. l. penal(s). nec ipsius l.

Blasius Auriolus

disspositio.per.l.j.C.ad.l.iuli.de adulte.ibi.am
maduerteretur rc.

¶ Quia Panor. hic

dicit eandē lecturaz Inno.non subiicitatē im
pugnationib⁹ quātis alie lecture subiicitūt
videtis contrariūt: et adhuc nū fastidiosum es
set darem⁹ q̄ plurim⁹ alias oppugnations:
tamen pro nunc premiss⁹ sufficient.

¶ Non obstātie fortificationū lecture Inno.

¶ Nūc non obstāt

fortificationes quas dedimus in auxiliuz lectu
re Inno. et primo non obstat prima fortifica
tio de.c.qm abbas. j. d offi. delega. qz ibi abbas
succedebat abbatim mortuo vel alias remoto. in
omnīmoda potestate tā in iurisdictione qz in be
neficiorum collatione. et successor in beneficio
habet similem imo eandem potestatem quā ha
bebat predecessor. vt in.c.innotuit. j. de electio.
et in.l.heres absens. in princ. ff. de iudi. et in.l.
apud Julianum. in fi. primi respon. ff. ex quib⁹
caus. in pos. ea. et in.l.ij. g. j. ff. de verbo. obliga.
et l. cum quidā. g. fiscus. ff. de usufruc. Etiam in
dicto.c.qm abbas. rescriptū erat directum ab

In.c. Eam te.de rescrip. fo. lxx

bati sub nomine dignitatis. Ideo transit ad illi qui in futurum dignitatem obtinebit: cum dignitas non moratur: ut ibi in glosa. et in. c. si gratioso de rescrip. in. vi. et tex. in. ca. liberti. xij. q:ij. quare pro una et eadē persona reputantur.

S3 i lectura Inno.

capitulū nō succedit ep̄o in oīmoda p̄tate p̄ser tū in collationib⁹ bñficioꝝ: neq; capitulū potest dici ep̄scop⁹ aut successor ep̄scopi saltim quo ad collationes: ideo per rescriptū directū capitulo nō censem̄ astrictr⁹ ep̄s de nouo creatus.

¶ Non obstat secū

da de. c. q: circa. j. de prius le. q: sibi ep̄s indefiniti te donauit decimas ecclie. iō videt ex vi verboꝝ dedisse presentes ⁊ futuras. q: indefinita eq; pol let vniuersali vt sibi i glo. c. venerabili. j. de offi. delega. ⁊ .dixim⁹: ⁊ vniuersalis vt valeat d⁹ ve nificari in oīb⁹ suis pticularib⁹ vt dicit Bar. in l. hoc articulo. ff. de here. insti. iō cōprehēdit et p̄tes et futuras: q: illa verba deprehēditur mens et voluntas donantis. Sed in casu lectu re Inno. nō constat de mēte pape q: voluerit p̄ aliqua verba arctare ep̄m: igitur non obstat.

Blasius Auriolus

¶ Non obstat ter-

ta de. c. cū olim. j. de consue. qd bene potest ha-
beri ratio rei que nō dū est: vt de ipsa cū creata
fuerit certo modo agatur: sed non vt ex data
temporis quo de ipsa habetur ratio: effectum
habeat. vt dicit glo. in. l. si qua aqua. ff. sī ser. ven-
dice. et glo. in. l. interdum. ff. de verbo. obliga. et
glo. in. c. ad dissoluēdum. j. de despōsa. impube.
Et sic ex data istius rescripti episcop⁹ futurus
nō est astrictus. Adiuusqz ex tempore sue crea-
tionis: quia nō fuit actum qd appareat eius
potestate esse astrictam. et in dicta. l. si qua aqua
bene fuit actum qd aque dum appareret ser-
tus constituta esset.

¶ Non obstat quar-

ta de. l. j. g. si autem collegium. ff. ad trebellian.
quia ibi constat de expressa voluntate testantis
volentis qd collegium vni singulare de collegio
pertestatore nominato fideicomissum resti-
tueret: quare in fiduciocommissis voluntas do-
minatur et seruāda est. vt in. l. fiduciocomissa. g.
stezsi quis certam. ff. de lega. iij. et in. l. herede

mei. s. cum ita. ff. ad trebellia. etiam sisit voluntas presumpta. ut dicit glo. in. l. nonnunq; illo eo. ti. dummodo de illa voluntate appareat: ut. 180
 in. l. tam hoc iure. ff. de vulgā. et pupil. substitu.
 Et Jacobinus de sancto Georg. in. l. si quis fiz
 liū. C. delibe. prete. et meli⁹ in. l. fi.. C. de posthu.
 heredi. insti. vbi mentis et non verbis standū est:
 quod facit contra illos qui legendo horas aliz
 bi corde vagantur: de quibus loquitur Ihero.
 de Zanetinis in. c. j. j. & accusa. folio. liij. et glo.
 sed meli⁹ Bonifa. de Titali. in cle. j. de celebra.
 missa. sed hic non apparet q; papa voluerit gra
 uare episcopum: ideo non obstat.

¶ Non obstat quin

ta: de. l. annua. s. atticia. ff. de annu. lega. quia ab
 legatum transit de predecessoribus ad successo
 res in eodem beneficio: imo successores cenz
 sentur esse illi met qbus legatū est etiam ab om
 ni tempore preterito: sicut dicit glo. in aucten.
 denup. in prin. colla. liij. q genus humanus idē
 est hodie quod fuit retro a milie annis: p. l. p
 ponebatur. ff. de iudi. et. l. si grege. s. j. et. l. si ita
 legatum. s. si domum. ff. de lega. j. hic autem cas
 p. l. non succedit episcopo: ideo nō fit trāsīt⁹

Blaſsus Aurſolus

vt dictū eſt. ſ. in prima nō obſtātia.

Non obſtat ſer-
ta de. I. ſi ſeruitus. ff. de ſerui. vrbā. prieſto. q̄ re-
ſpondetur ut. ſ. in tertia non obſtantia.

Non obſtat ſepti-
ma de. I. interdū. ff. de verbo obliga. et octaua de.
I. ſi quis filiabus. ff. de reſta. tutel. et non ade. I.
gallus in prin. ff. de liber. et post. q̄ respondetur
ut ſupra in tertia non obſtantia.

Non obſtat deci-
ma de. I. ſi ita. ff. de ſniuſ. rup. et trri. fac. teſta. et
vndecima de. I. ſi quis operas. ff. de oper. liber-
to. et duodecia. de dicto auſſeretur in additio. ad
deciſſiones capelle tholosane deciſio. cccclij. Et
decimatercia de dicto. Bal. i auc. hoc ampli. C
de fidei co. q̄ ut dictū eſt. ſ. in tertia. nō obſtantia
rei q̄ nō dū eſt potest ſeruit⁹ cōſtitui; et filio na-
ſcitur o pōt acq̄ri ex pacto parētū nubētiū pre-
ſertim nobilium; et pōt obligatio acq̄iri de ſe-
uitute conſtituēda cū res fuerit in rerum man-
ia. ut dicit glo. in. d. c. ad diſſoluēdū. j. dedeſpon-

In.c. Eam fe.de rescrip. Fo. Itali.

impube. vel potest obligatio acquiri filio nascitur ad effectum deducenda cum natus fuerit.
quia si non nasceretur. vel mortuus nasceretur
no comprehendetur sub dispositioe. ut in.l. vxo-
ris. C. de posthu.here.inst. et.l. si q mortui. ff.
de verbo. sig. vbi no natus videtur neq est ab-
sonum obligationem nunc oriri; et post tempus
vel post rem deductam ad esse effectum sortis-
ri: ut in glosa.c.si. j. de solutioni. et ibi amplissi-
me Henri. Bo. et inst. de litera. obliga. et in.l.
cum de indebito. ff. de probatio. imo hoc tritum
et vulgatum est: sed illud est quando de volun-
tate contrahentium fit et de ipsa constat ut dis-
ctum est: et hoc etia declarat glo. in.c. dilectus
le. ij. j. de preb. super verbo conferendam: in si.
ibi nisi papa alias suā intimauerit voluntatem
et ex qua notatur q in rescriptis voluntas pa-
pedominatur: si tamen de ipsa appareat: alias
standum est verbis: ut dicit Bertho. Socinus:
in.l. in ambiguo. ff. de reb. dub. per.l. non aliter.
ff. de lega. iij. hic autem non apparet de volun-
tate pape q voluerit episcopum astringi illo re-
scripto: ideo standum est verbis eius: ex quib⁹
episcopus non arctatur: quare lectura Inno-
stare non potest: ut latius. j. dicetur.

Blasius Auriolus

Responsiones ad impugnationes lecturā
Innoce.

Nunc responde/

relibet ad impugnationes contra lecturā Innoce. adductas. Et primum fuit oppositum de c. fi. j. eo. ti. quia posset pro parte Innoc. responderi q̄ prohibitum est rescripta ad lites futuras extendi: ex eo q̄ impetrantes nō sine dolo illa impetrant: quoniam intendunt vexare et fatigare partes laboribus et expensis: ideo debent condempnari in expensis: ut ibi ex. et hoc iudicem coram quo vexatio fiet: ut ibi in glo. sū pverbo: damnis: et in. c. ceterū. S. eo. ti. et ibi diximus: et glo. in cle. j. de rescrīp. super verbo vere. Sed i impetratiōne rescripti ad beneficia nō est dolus: quia non ad vexandum alium impetrantur. sed solum ad sibi proficiendum ut beneficium consequantur. Alter posset responderi q̄ ad lites futuras extendi rescripta prohibitus est: ad beneficia vero de futuro vacatura permisum: ut in. c. tibi qui: de rescrīp. in. vj. et in cle. cui et quem. de conces. preb. et ibi diximus latissime et in. c. si clericus: et. c. cum in illis: et. c. si post: et. c. dudum: de preben. in. vj. cum suribus alijs

In.c. Eam te. de rescrīp. fo. lxxvij.

Infinitis: in quibus de beneficijs vacaturis pro
videri mandatur. Et siue sint rescripta ad lites
siue ad beneficia si apparent de mente pape q[uod] vo-
luerit aliam personam q[ui] nominatam comprehen-
sionem illa erit comprehensa: quia rescripta sus-
munt vires ex intellectu rescribentis: ut dicit
Innoc. In.c. apostolice .j.de exceptio. et in.c.si
pro debilitate .j.de offi.delega. et Bal.in.Lex fa-
cto i.iiiij.notab.ff.de vulga.z pup.substi. et in.l.
rescripta.C.8 p[ro]cib.impe.offer.quare non officit.
cum sint casus diversi non aduersi: nam dicit Feli.i
c.causaz.j.eo.ti.colsi.viiij.ver.predicta declara.
q[uod] rescripta ad lites non debent extendi ad lite-
ras beneficiales: quia non sunt ita amare inter-
pretande: rescripta quidez ad lites strictius sunt
interpretanda q[uod] ad beneficia: ut dicit ibi Feli.
post Abba.antiq.et Johan. And.in.c.capitulū
.j.eo.ti.Etiam in rescripto cause non exorte be-
necomprehenderentur: si de mente pape appa-
reret q[uod] vellere eas comprehendendi. Inno.c. apo-
stolice .j.de exceptio.allega.

Ad secundam de

t.sicut ex literarum .j.de homicid.potest respon-
deri q[uod] si puerperium nondum erat formatum

Blaſius Auriolus

ſeu animatum: ideo non comprehenditur ſub
diſpoſitione legiſ diſpōentis de puerperio for-
mato et animato: quia ut dixim⁹ non tenetur le-
ge cornelia de ſiccaris: tñ bene eōprehenditur
ſub legē diſponente de nō formato et nō animato:
qz tenetur lege aquilia. vt in. l. ſi ſeru⁹. g. ſi quis
de manu. verſi. ſi mulier. ff. ad leg. aquili. vbiſſi
mulier percussa pugno partum elecerit: percus-
183 ſor tenetur lege aquilia. qd̄ itelligi debet ſi par-
tus nonduz erat viuificatus. Et ibi partus op-
preſſus nō ſperabatur naſci viuus. vt homo ſie-
ret: hic autē ep̄ſ ſperabatur eligi: t ad eſſe pro-
ducī: vt potestate ep̄ſcopali vteretur: ideo po-
tuit comprehendii ſub reſcripto: ſitamen papa
voluſſet t cōſtituſſet de mēte: de qua cōſtareo;
per aliqđ indicū. vt. l. j. g. ſi filius. ff. de lega. i. q.
l. q. ex. liberis. g. testamēto. ff. de bo. pos. ſcōztab.

¶ Ad tertiam de. c.

ad diſſoluendū. j. de deſpōſa. ſimpub. potestre
ſpōderi. q ſbi matrimoniū nō pōt accusari tem-
pore cōtract⁹ illi⁹ licet ipi⁹ impuberis ſint con-
ſanguinei vel cōtraxerint cōtra iterdictū ecclī
exo q matrimoniū inter eos nō pōt cōſiſten-
tatione defectus cōſensus: qm̄ Impuberis u-

In. c. Eam te de rescrisp. fo. lxxiiij.

sensum nō habēt: vt in. c. vbi non est cōsensus:
t. c. a nobis. illo eo. t. s. sed si ad pubertatē perue-
nerint et in eodem consensu permanenterint: tūc
bene potest tale in matrīdū accūsari si iter eos
sit consanguinitas: vel aliud impedimentum:
quia ex nouo consensu videtur contrahere: vt
no. in. c. accessit: de desponsa. impub. et in. c.
ad id quod. j. de sponsali. et in. c. significauit. j. de
eo quidux: in matrī. quam pol. per adulte. et.
c. insup. j. q. matrī. acusa. pos. sic in casu lecture
Inno. tpe date rescripti ep̄s nō ē astrict⁹ cōfer-
re: q. nō est ep̄s: sed cū electus cōfirmat⁹ fuer-
it: tunc pōt astringi: et hoc si papa id voluerit.

Ad quartam. de.

cad audientiā. le. ij. j. de eccl. edifi. pōt respon-
deri: q. collegio quod nō duz est nō datur prius 184
legiū vt illo gaudeat anteq; fiat: sed pōt dari vt
illo vtatur cū factū fuerit: vt no. glo. in. l. si qua-
qua. ff. si ser. vēdi. et glo. dicti. c. ad dissoluendū:
sic ep̄s non arctatur: nisi cum creatus erit.

Ad quītā de cle.

līas de rescrisp. et ad sextā d̄ cle. si d̄ b̄ficio d̄ pb.
nō dei Bonifa. de vitali. i. eadē cle. līas. q. p. illō.

Blasius Auriolus

rescriptum papa voluit impetranti prouideri
de beneficio iam creato : quia non cogitauerat
si beneficium post dataz rescripti crearetur: sed
hic cum scripsit capitulo sede vacante: bene po-
tuist cogitare q̄ aliquādo episcopus crearetur
per electionez capituli: et ideo potuit velle epis-
copum dum creatus esset eo rescripto arctari:
sed hic non constat q̄ voluerit: ideo fuit propo-
situm in mente retentum quod n̄ h̄l operatur:
vt dicit Bertho Socinus: in. L in ambiguo. ff. 8
reb. dub. per. l. labeo. ff. de suppel. lega.

Ald septimam de
c. fl. de preb. in. vij. respōderi potest per id quod
dicit hic Zabarel. q̄ ille tex. loquitur secundū
formam nouam odiosam et restringibilem: ideo
non sit extensio ad singulares de capitulo: sed le-
ctura Inno. loquitur secundum formam anti-
quam secundum quam dabantur litere moni-
torie: preceptorie et executorie: et ille litere di-
rigebantur collatoris: ideo per eas non detra-
hebatur potestati ordinarie: et ob id erant am-
pliande ut extenderentur ad singulares de ca-
pitulo: tamen ut diximus. §. in quinta lectura
illa dicta non valent rationibus ibi descriptis.

Sed melius potest responderi secunduz Bal.
hic: q episcopus de simplici natura verborum
non tenetur implere mandatum: sed de natura
intellectus et interpretationis sumpte ex ipsi⁹
rei natura que est optima verborum interpres
I. in illa stipulatione. g. sabinus. ff. de verborum
obligaz. nec est nouū q vnuſ nominetur et ali⁹
intelligatur qui est inclusus in litera I. fideicom
missa. g. plerūqz. ver. interdū. ff. de lega. iij. hinc
est q nomen proprium aliquando sonat in ap
pellatio. I. j. g. nunciatio. ff. de oper. no. nūcia. z
ibip er Bar. et fa. I. cum pater. g. donationis. ff.
de lega. ij. Et ista responsio est vera: si constet d
mente seu intellectu pape q voluerit episcopū
astringt: alias non: quia si non constet: esset dis
uinare q papa id intellexisset: vt latius dicem⁹.

¶ Aldoctauim. de.

c. aduersus. j. de immunita. eccl. sancta glo. qz
potest responderi q ibi contumacia vel malicia
epierat personalis. ideo sua persona fuit excōz.
municata. z delicta sequuntur suos auctores. 185
vt i. c. quesuit. j. de his que si. a mato. par. capti.
et in. c. romana. g. fi. j. de sen. exco. et in. ca. illud.
ij. q. ij. et in. l. ob maritorū. C. ne vror. pro mari.
h ij

Blasius Auriolus

et in l.sancimus. C.de pe.nec transeūt ad alias
personas nisi succederēt in vītio. vt in.ca. quia
Guīel. q violenter. j.de iudi. et ibi late. Feli. et
Francis. areti. et notatur in.c. nīsi cū pridē. j.de
renuncia. et ad glo.c. ij. de testa.in.vj. respōderi
potest q electa fuit industria executoris testas
mēti. ideo non trāsit ad eius successore. nec pōt
cōmiti. vt i.c. is cui. de offi. delega. in.vj. hic vobis
est q̄stio q̄ delicto. nec d electiōe īdustrie psonae.
q̄r mādatū ē p̄uideri certe psonelō nō cēset ele
cta īdustria psonae collatoris. vt īdicto.c. is ei.

¶ Ad nonam de.c.

nīsi. j.de arbi. potest respōderi q̄ fuit electa in
industria psonae cōpromissarij. ideo nō trāsit ad
eius successorem. vt prediximus in precedētire
spōsione. et est tex.iu.c. si. j.de offi. delega. et in.l.
Inter artifices. ff. de solutio. et l.vnica. q̄ si vero
talis. C.de cadu. tol. nec cōmittitur vt ibi.

¶ Ad decimaz. de.

I. quidam referūt. q̄. j. ff. de iure codicis. potest re
sponderi q̄ de persona que nondū est ordinari
non potest effectualiter. sed bene potest disponi
vī cum extiterit certo modo fiat. vt no.glo.in.

In.c. Eam te.de rescrīp. fo.lxxvij
si qua aqua. ff. si serul. vendice.

¶ Ad vñdecimā. de

Inā t̄ si sub p̄ditioe. ff. de insus. rup. t̄ irri. fac. tes-
tamento responderi potest q̄ testamētū qđ nō
dū est. ruimp̄ nō pōt de p̄nti. s̄z pōt disponi q̄ si
certo mō fiat in futurum: illđ rumpat. vt i. l. j. t̄
l. j. t̄ l. posthumis. illo. eo. ti.

¶ Ad duodecimaz

de. l. aureli⁹. f. testamēto. ff. d̄ libera. lega. pōtre-
spōderi q̄ ḥba liberatiōis legate īportāt det̄ p̄e
pterito. q̄ nō pōt liberari nisi debitor existat. cū
priuatio p̄supponat habitū. s̄o nō cōphēdit mu-
tū futurū: qm̄ nec ḥba hoc īportāt: nec appet-
de mēte legātis q̄ futurū cōprehēdat. hic aut̄
Inno. ī sua lectu. p̄suppōit mētē pape fuisse ta-
lem q̄ e p̄sa strigat. s̄z an d̄ pateat ex tex. dicetur.

Ad decimā tertiam

de. l. si q̄ aq̄. ff. si serul. vēdi. r̄ndet ibi glo. q̄ aq̄ q̄
nondum apparet seruitus a queduct⁹ constitut⁹
non potest vt statim valeat et sit seruitus. In fu-
turo tamē esse poterit illa seruit⁹ nūc cōstitut⁹

Blasius Auriolus

ut in l. si seruitus. g. f. ff. de servi. vrb. predio. et
Leos. C. de usur. et c. cum olim. j. de consue. sic
episcopus nondum creatus non potest astrinx
git statim teneatur conferre: sed tunc conferet
qñ creatus erit ut in lectura Inno. sitamen de
mente pape appareat.

Ad decimā quar
tam de l. item eoru. g. sed si ita. ff. q̄ cuiusq; vni
uersi. no. ibimet rex. responderet q̄ hodie etiaꝝ ad
187 futuras causas vniuersitas pōt creare aucto
rem. et ibi est clara glo. super verbo sed hodie.

Ad decimā quin
tam de l. ex facto. g. ex facto. ff. ad trebellia. pōt
responderi q̄ voluntas testatoris debet inter
pretari ut non discedat a iure nam dicit Bal. in.
l. j. C. de sacrosan. eccl. q̄ voluntas testatoris
188 talis presumitur fuisse: qualem lex mādate esse:
ita etiaꝝ tenet Bal. in. l. precibus. C. de impube
et alijs substi. dicens q̄ testator presumitur co
gitare velle id q̄ lex disponit per l. si duo. ff. de
acquir. heredita. et ita tenet Suiel. benedictus
In repe. c. Raynūti. j. de testa. super verbo. in

III.c. Eam te.de rescrip. fo. lxxvij.

codem testamento relinquens.j. folio. cccxij. numero. xlviij. lex autem dicit q̄ deportatus habetur pro mortuo. vt in. l. j. g. pe. ff. de bono. pos. cōtra tabul. et glo. in dicto. g. ex facto. ita q̄ testari nō pōt ut in. l. eius. g. j. ff. de testa. etiam non posse test fideicōmissum relinquere. vt in. l. j. g. hi qui bus. ff. de lega. iij. ideo perinde habetur ac si liberis nō concepisset: quo ad exclusionem fides cōmissarij. et sic in illo. g. ex facto apparet de voluntate testantis legi consona: q̄ volebat conceputum post deportationem esse exclusum. et hic etiam secundum lecturam Inno. constat de mēte pape q̄ volebat episcopum in suo mandato includi. ideo mens est sequenda. et ille. g. ex factō non contrariatur. sed an talis sit mens pape hic videbitur infra. Tamen post deportationem heredis non poterit fideicōmissarius statim petere hereditatem. immo fiscus eam tenet donec heres mortuus fuerit naturaliter: et tunc fiscus retenta quarta trebellianica heredi debita restituet hereditatem fideicōmissario. vt in. l. statius florus. g. cornelio felici: et ibi. glo. ff. de iure fis. per quem rex. dicit Ramūdus aurorius R. d'aurorius doctor regens Tholozane huius nostre aca demie et comes legum patruus meus in. g. cū

Blasius auriolus

est insit. qub. mod. ius pa. potesta'. solus. q in
189 isto casu mors ciuilis scz deportatio no equipa-
ratur naturali. et ideo si heres rogar⁹ hereditate
restituere efficiatur monach⁹ et sic mortuus sit
mundo: tñ no tenetur fidei commissuz restituere
donec mors naturalis eū oppresserit: q; in resti-
tutioe fidei commissum mors naturalis considerat no
ciuilis. opinione Raymundi Auriolidni meicō
firmo per tex. in. l: si quis aliquid C. de hys qui
veni. eta. impetra. vbi dicit q si exprimitur etas
intelligitur de naturali. et non de ficta scz im-
presa a principe. sicut dicitur de morte naturali.
190 mors quidem ciuilis est quedam fictio. et quan-
do veritas et fictio tendunt ad eundem finem.
veritas preualet fictioni. vt in. l. filio. ff. de liber.
et posthu. et dicit. hic Bal. q capitulum debeat
implere mādatū sede vacante: et hoc ex fictione
qr in eo singitur p̄tās episcopī p̄manere virtute
illius rescripti. ideo dicit hic Zabarel. q si capi-
tulum cōferret non p̄ferret ex p̄tāte sua: nec ex
p̄tāte apostolica: sed conferret via seu p̄tāte
ep̄halli ex vi illi⁹ rescripti. et sic singitur potestate
ep̄halli habere. scz adueniente veritate scz creato ep̄o
cessat fictio. vt in dicta l. filio. et cū possum⁹ veri-
tate amplecti non debem⁹ inherere fictioni. w

In.c.Eam fe.de rescrīp. Fo .lxvij.

In.l.Julianus ait. ff.de cōdī.z demonstra et per hoc dicit Jacobin⁹ de sanc.georg.in.l.diuīne.C. ne lice.potētio.in.ij.colū.q̄ si testator filio here di si moriatur sine liberis substituat maiorē de domo sua.in qua domo est aliquis maior scien tia.alius maior dignitate.alij⁹ maior etate. alij⁹ maior diuitijs ⁊ potētia. ille qui est maior etate censetur substitut⁹: qm̄ verb a possunt habes re sensum naturalē et ciuilē. aut verū et fictum. debent intelligi naturaliter aut vere. et non ciui liter aut ficte..per.l.fi.c.de h̄is qui veni.era. im pe.z.l.ex ea parte. s̄.insulaz. ff.de verbo. obliga. et.c.susceptū.de rescrīp.in.vj. z.l.j.versi. maios res de. impo.lucra.descriptio. li .x. et Pe. de ancīa in.c.j. in fi. ſ. de consti. sed forte dictum Jacobini non est verum. quia etiam aliquis po test dici maior naturaliter qui est fortior virtute corporali. et ille qui est maior mole corporis. ſz hecessēt cōsiderāda si substituisset maiorē de ge nere. ſz qm̄ substituit maiorē de domo sua: intelligit de illo q̄ est principalis dñs illi⁹ dom⁹: licet sit minor etate. probat tex. ⁊ glo. et qdibidixi. in c. q̄ periculōsum. vj. q. i. et Decius in.c.cū cau sa; j. o offi. deleg. ⁊ Bar. i tracta. d̄ tirāno.co.liij. quare vigore dicti rescripti arctatur ep̄s pferre

Blassius Auriolus

quod verum esset si constaret per verba oīu mī
tem episcopum esse astrictum: sed hic an cons
stet dicitur infra. Et per premissa soluitur ar
istud uxoris habet malum caput: patet expertis:
sed vir est caput uxoris .c.si.xxiij.q.vj.ergo vir
habet malum caput: quia verum est q vir est
caput uxoris ficte: sed uxoris habet suum caput
naturaliter et vere. Ideo dicere q uxoris habet ma
lum caput: debet intelligi de naturali: et non
de representante seu ficto: vel ciuili.

¶ Si d decimam ser

tam.de:l.j.g.f. ff.de legat.ijj.potest responderi
q primo in gradu grauato repudiante heredi
tatem:cessat grauamen quod personale erat: si
tut quando vassallus refutat feudum non tes
netur seruire domino amplius: ut in c.vnico.8
vassal qui contra consti.lotha.reg.feud:aliena
in yslb9 feud. Et si scds in gradu debes ab inte
stato succedere hereditate acceptet: nishil; capit
a primo rogato: etiam no est rogatus restitue
re: ideo grauamen iniunctum primo non tran
sit ad secundum: sed in hac decretali secundum
lecturam Inno.mandatus fuit capitulo tanq
vices epi gereti. et sic mandatū fuit potestatice

In c. Eam te de refer sp. fo. lxxxi.

non persone: ideo sede repleta episcopus tenes
tur mandatum implere: cum in mandato ex me
te pape episcopi potestas censeatur amplexa:
quia quando onus est in iunctum persone non
egreditur personam: ut in l. titius. s. lucius. ff.
de contrahen. emptio. et in dicto. s. fi. et quan
do rescripta diriguntur nominatim vni perso
ne extinguntur cum ea. c. quoniam abbas. j. de
offi. delega: et transactio personalis extinguitur
cum persona. c. veniens. et. c. decetero. j. de trans
actio. et. l. iuris gentium. s. pactorum. ff. de pac.
et. l. maritus. ff. solu. ma. et glo. c. priuilegium per
sonale. de reg. iur. in. vj. quando vero est reale 192
transit de persona in personam: ut in dicto. c. qm.
de offi. delega. et. l. annua. s. artitia. ff. de an. lega.

¶ s t |d decimam sep

timam. de. l. qui heredi. in. prin. ff. de conditio. et
demonstra. potest responderi q. ibi iussum est co
ditionem impleri in persona heredis: et non in
potestate: ideo voluntas testatoris est adimplē
da in forma specifica. et cum iussum fuerit here
dientum dari: illa sunt danda heredi etiam si
seruus estraneus sit heres institutus: alias nō di
citur impleta conditio: licet enim illa centuz nō

Blaſius Buriolus

acquirantur seruo heredi sed dño. vt in. §. Item
vobis acquiritur. insti. per quas perso. nob. ac-
quir. et in. l. placet. ff. de acquir. here. tam en cuz
datio et receptio in facto consistat. vt dicit glo.
In dicta. l. qui heredi. conditio potest impleri in
persona serui. csi enim testator seruum alienū
heredem instituerit: iam nouit dño acquisiri. et si
noluit in personam domini conditionem imple-
ri. ideo seruanda est voluntas testantis cum de
ipsa appareat. in lectura vero Inno. nō sicut mā
datum persone sed potestatis episcopali. idcirco
si appareat de mente pape volentis ephm astrin-
gi planum est. et tunc conuenit cum dicta. l. qui
heredi. si autem non appareat: lectura Inno.
sustineri non potest.

¶ Ad decimā octa

uam.de.l.cusus bonis.ff.de cura.furio.potest responderi q̄ expresse per iudicē ordinatuz est bona distractabenda esse per curatoreē datū. ideo ab hac p̄tāte creditores sūt exclusi.q̄ qd̄ vnicō missum est:censetur alteri ablatū.vt in.c.j.in.
c.si.capit ulo.de conces. preb. in.vj. et quia mā
datū est psone curatoris nō fit de lpo trāsit⁹ ad
creditores.q̄ mādatū psōale nō egredit⁹ psōanā

J.i.c.de. Eam te de rescrisp. fo.lxx.

¶ Ad decimam no

nam.de.l.rutillia pollia.ff.de contrahē.emp.pos
test responderi.mētem contrahentū fuisse iun
ctā turi cōmuni: quo cauetur tēpus contractus
inspiciēdū esse vt in.c.cū dilecti.j.de emptio.et
vendi.z in.c.duduz.l.iij.j.de electio.z in.l.ex mils
le.s.jff.de euictio.et in.l.sī voluntate .C.deres
scanden.vendi.ideo veniunt illi decē pedes qui
erant circa lacum venditum tempore venditio
nis: non illi qui sub aqua postea acreuerunt.
quia ad illos voluntas contrahentū non fuit
protracta nec de illis senserant. Et in lectura
Inno. licet sit mandatum capitulo tamē eps
fuit in mente pape: ideo comprehenditur sub
mando sed an fuerit in mente videbitur.

¶ Ad viceimaz. de

Lī sub pditione.ff.quib. mod. vsus fruc. amita.
potest rūderi q hic scđm lecturā Inno. quo ad
contēta in rescripto p̄tās capituū et ep̄t non sūt
separate: immo potestas de qua fuit mandatū
capitulo: est illa potestas quā papa itēdit gr̄
are in persona ep̄itanq̄ ad ep̄im accessa.

Blaſtus Auriolus

Ad vicesimā pri-

mam: de l. quicunq; de exceptor. et exacto. libr.
xiiij. potest responderi q; non licet vnise intromi-
tere de officio alterius qđdiu potestas illius of-
ficiū est penes alterum: vt ibi: sed bene quando
illa potesta s transiuit de altero ad illum quide-
spā vult se interponere: q; tūc nō impedit aliū.

Ad vicesimā secū

dam. q; vnus non est vniuersitas nec congrega-
tio: et mandatum vniuersis est mandatum vni-
uersitati: ideo vnus solus non potest implere:
potest responderi: verum esse: quādo potestas
vniuersitatis apud eandē remaneret: sed si trā-
seat ad vnum: ille solus representat totam illā
vniuersitatem cui mandatum est: cū in uno sos-
lo totum ius vniuersitatis consistere possit. c.
gratum. et ibi glo. j. de postula. prela. r. in. l. sicut
ff. q; cuiusq; vniuersi. no. ideo ille solus tenetur
conferre obediendo mandato.

Ad vicesimā ter-

lā: de c. sane. le. ij. j. d. offi. delega. pōt respōden-

In.c.de.Eam te de rescrip. Fo. lxxij.

q[uod] licet capitulo sit maius ep[iscop]o in casu sibi mā
dato tamen illud intelligitur q[uod]dū potestas
mandata remanet apud eum. sed si transeat ad
alium: tuuc capitulo non censetur esse maius
ep[iscop]o: cum cesseret causa maioritatis: et cessante
causa cessat effect[u]s. c. Si cessante. j. de appella.

¶ Ad vicesimā quar

tam. q[uod] mandando capitulo sede vacante: cogi-
tauit de ep[iscop]o. et illi non mandauit censetur a mā
dato eum exclusisse. pōt responderi q[uod] scđm lez-
cturā. Inno. mā datum fuit episcopali potestas
ti. In fictam personam capituli. cum aliis tūc
non existeret cui mandari posset: ideo ille apud
quem reperitur illa potestas cēsetur astrictus.
quare capitulo sede vacante cōferre poterat.
et sede Repleta: ep[iscop]s mandatum tenetur imple-
re. Sed an fuerit mandatum potestati episcopa-
li latius dicetur.

¶ Ad vicesimā quī

tam. de. c. j. j. de alienatio. iudi. mutand. caus. fac.
potest responderi. q[uod] ibi erat rescriptum ad lites. 123
quod strictius est interpretādum cum in eo nō

Blasius Auriolus

comprehendantur persone alie. ut in.c. signis;
cante et.c. R. odulph⁹. j.eo.ti. nec sub clausula
generali et quosdam alios: comprehenduntur
illi qui sunt alterius qualitatis: de quibus ve-
risimiliter papa nō intellectus ut in.c. sedes apo-
stolica. j.eo.ti. et in.c. cum in multis. de rescr. in
vj. rescripta vero ad beneficia latius interpre-
tatur. ut late dicit Feli. in.c. causā. colū. viij. ver.
p̄dicta declara. j.eo.ti. post Abba. Antiq. et. Jos.
han. and. in.c. capitulū. j.eo.ti. et dicit Feli. vbi
supra. q̄ rescriptū ad lites non debet extēdi ad
literas beneficiales: q̄ nō sunt ita amare inter-
pretāde. nisi constaret de mēte pape per aliqua
verba rescripti aut alias. q̄ voluerit i rescriptis
ad lites alios cōprehēdi. q̄ tunc comprehen-
derentur. cñm rescriptum recipiat vires ex in-
tellectu scribētis. ut dicit Feli. vbi. g. p⁹ Inno.
in.c. apostolice de exceptio. et. Bald. in.l. rescr.
pta. C. dc precib. impera. offe. vbi etiam dicit q̄
forma mandati pendet ex mādante. et ita tenet
Inno. in.c. si pro debilitate. j. de offi. delega. eti-
cit. Bal. in.l. ex facto in. iiiij. nota. ff. de vulga. et
pupil. substi. q̄ semper ad mentem rescribētis
est recurrendū. et presumitur talis fuisse mens
qualis debet esse. ita tenet AlMarianus consilio.

In.c.de.Eam se de rescrīp. fo.lxxij.

mis. Incipiente bone memorie Pius secundus.in fi.Sic isto casu si appareat de voluntate pape Planū erit.sinautem non arctabitur episcopus.an hic in tex.appareat videbitur infra.

¶ Ad viceſimā ſex

tam.de.c.Cum in illis.g.si vero.de preb.in.vj.
potest responderi q̄ si mandetur prouideri de
beneficio ad collationem aliquorum pertinens
te.nō potest prouideri de beneficio ad collatio-
nem vnius eorum ſoliuſ ſpectante ut ibi .nisi
conſet de mente ſcribentis q̄ voluerit ſingu-
los grauare ponendo hanc clauſulam commu-
niter vel diuīsim. Et etiam illud.c.procedit quā
do omnes ſimul habent vnam potestatem. et
aliqui ſingulares habent aliam a communī di-
ſtinctam.In iſta vero decretali non erat niſi vna
potestas collationis prebendarum. que ſecundus
dum Innocen. epifcopo pertinebat. et illa tran-
ſiuit de capitulo ad epifcopum ut ipſe ait: ideo
arcat eum apud quem reperitur.

¶ Ad viceſimam fe

lī

Blasius Auriolus

ptimam. q̄ iurisdictio data contra vices gerentem non extenditur cōtra dominum vt dicunt hic Inno. Cōpostella. Abbas antiq. et Johā. deymo. pōt respōderi scdm. Johan. and. hic: q̄ iurisdictio data contra vices gerentem non extenditur contra dñm; cum sit restringenda. sed mandatum factum vices gerēti arctat dominū vel successorem. ratio diuersitatis est: q̄ iurisdictio data restringitur: mandatum vero non. vt dicit hic Cōpostella. īmo quātūcūq; subditus potest debet obedire mandato: nec debet obediensia restringi. c. scendum. viij. q. i. et. c. qui resūtit. et. c. sī dñs. et. c. quid ergo. xi. q. lij. et fa. ter. In auc. de iure lūrā. a morien. preslito. in. j. respō. colla. v.

¶ Ad vicesimā oc/

tauam de. c. vnico de maio. et obed. in. vj. potest responderi. q̄ de iure cōmuni capitulum non succedit ep̄o in hijs que iure speciali ep̄o competunt: ideo capitulum quo ad illa non potest dici ep̄i vices gerens. sed scdm. Inno. Tūrtute huius rescriptie efficitur ep̄i vices gerens durat te sedis vacatione. an probet hoc tex. iste vide

In.c. Eam te de rescrisp. fo. lxxvij.

blinus:

Quid vicesimā nos
nam. potest responderi ut in precedenti. p. viij.

Quid tricelima 3?

ex differentibus genere non sit transitus scđm
Bal. hic. potest responderi. qđ quantum ad pos
testatem conferendi prebendas istius ecclesie
capitulum et ep̄s non differunt genere. qđ vni
soli scilicet ep̄o competit. sed illa eadem potestas
est apud diuersos diuersis temporibus scđm le
cturam Inno. qđ sede vacante est apud capitulū
lum ex vi rescripti tanqđ vices ep̄igerens. et se
de repleta est apud ep̄m. ideo potest fieri transi
tus. si lectura Inno. appareat tex. consens.

Quid tricesimā pri
mam. potest responderi ut s. in. xxvij.

Quid tricesimā se
cundam. quod si transiret de capitulo cui mans
119

Blasius Auriolus

195
datum est ad episcopum: mandatum principis
esset mutabile. et tamen decet esse mansurum.
ut in c. decet. de regul. iur. in. vj. responderi po-
test. q̄ secundum Innocen. lecturam. nō est mu-
tatio potestatis. quia potestati episcopali man-
datum est apud quācūq; existat. ideo si po-
testas episcopalis mutetur de uno ad alium. con-
sequens est ut etiam mandatum pape sequatur
eam. cui affixum est. sicut ius patronatus sequi-
tur universitatem cui affigitur. c. ex litteris. j. de
Jure patro. et l. in modicis. et sibi glo. ff. de cons-
trahen. emptio. et l. quedam. ff. de acquir. Her-
do. et l. si mercedem . g. j. ff. de actio. emp. et l. si
mandauero. g. Julianus. ff. manda. et l. sepul-
chrum. g. j. C. de religio. et sumpt. fu.

¶ Ad tricesimā ter-

tiā. de l. grauissimum. et de l. Retractare ne-
fis. rem quam vēdī. evincat. lib. x. potest respon-
deri q̄ hic non retractatur potestas data capi-
tulo. quia secundum lecturā Innocen. fuit da-
ta q̄dī sedes vacaret. et tempore vacationis
sedis non aufertur capitulo. sed sede de episco-
po repleta cessat illa potestas: q̄ accessit ad epi-
scopum. ideo mandatum illam potestatem se-

In.c. Eam se.de rescrīp. fo .lxixij.

quitur: ad quemcunq; ferit:

Ad tricēsimā quar

tam. de. c. significauit. j. eodem tū. potest respons
deri. qib; erat rescriptum ad lites. et nondum
erat executum contra comitem mortuum: neq;
erat obtentum expresso nomine comitatus. sed
solum impetrans volebat comitem mortuum
citari facere per clausulam generalem. et quos
dam alios. vt dicit ibi glo. ideo sub illo rescripto
in clausulis generalibus non comprehenditur
ea que nō erat comitissa tempore cōcessionis re
scripti. Et secundum lecturam Inno. rescriptū
istud dirigebatur potestati episcopali. ideo astrī
gitillum apud quem reperitur. per. c. quoniam
abbas j. de offi. delega.

Fundamentum pri

cipale Inno. est q; papa scripsit decano et capis
tulo sede vacante tanq; vices ep̄i gerenti. ideo
sede repleta ep̄s astringitur eo rescripto: ex quo
dicto eliciuntur duo correlaria. Primi q; papa
sciebat collationes prebendarum soli ep̄o optine
re. alias nō posset velle eu· arctari. Secūdum q;
m̄s pape fuit ep̄z n̄tute illi rescripti ee asticti

Blaſius Euriolus.

Probatio[n]e[s] sui

dicti facte hoc q[ui] si post tales litteras impetrata
tas fiat nouus ep[iscop]us: extunc cessat potestas capi-
tuli et rediit ad ep[iscop]um: ut dicit hic haberet expresse
ergo ut ait: capitulo fuit scriptum ut vices epi-
gerenti. qm si fuisset capitulo scriptum ut colla-
tori. vel ut succedenti in ius episcopi quo ad col-
lationem. aut ut executori illa potestas non re-
direret de capitulo ad episcopum de novo crea-
tum. et in hoc resideret etiam Panor. b[ea]t[us].

Verum enim ve-

ro dictu[rum] Innoceti cum sua probatione stare
non potest: pluribus rationibus: prima quia si
id verum esset: capitulo haberet potestatem
speciale[m] conferendi prebendam illi de novo
conuerso: et hec potestas specialis esset et deles-
gata. episcopus vero cu[m] de novo creatus foret
haberet potestate conferendi potestate iuris
comunis generali et ordinaria qua confert om-
nia beneficia sue dioecesis. c. o[ste]s basilice et c. nul-
lus o[ste]no. xvij. q. viij. et c. obieuz. lxij. dis. et c. llij. et q.
j. et c. j. et c. ij. xvij. q. ij. et c. Quivere. xvij. q. j. et

e.iij. ix. q. iij. et. c. ep̄s. x. q. ij. vel qua consert pres
bēdas ecclesie cathedralis simul cū capitulo. c.
Postulastis. j. de conces. preb. et glo. c. Cū eccl
esiā Ulterana. et ibi Panor. j. de electio. et ideo
non posset sustineri q̄ hec potestas specialis ca 196
pituli transire ad ep̄m habentem generalē po
testatem. nam ex separatis non fit transitus. sed
bene in habentibus simbolum facillor est trans 197
situs. vt no. in. s. fi. Insti. de adoptio. sed illa spe
cialis et delegata potestas extingueretur. et epi
scopus iure suo cōferre posset. q̄ d etiam proba
tur sic. qz ex diuersis dispositionibus nō contin
git ius accrescendi vel coniunctionis. minus qz
separata in potestate possunt cōlungi in execu
tione potestatis. vt dicit hic Bal. per. l. si sub cō
ditione. ff. quib. mod. Usufruc. amitta. et dictu
est. s. cōsuetio quid inter episcopum et capitul
um non posset esse: si non esset eorum eadē
collatio: licet quo ad alia esset inter eos consu
tio. rex. in. l. cū duobus. s. fi. ff. pro socio. vbi so
cietas vnius negociactionis non porrigitur ad
aliam negociactionem. et ibi Bar. et rex. in. l. Si
fratres. illo. eo. ti.

Allia ratione quia

Blasius aursulus

aut Innocen. vult dicere q̄ capitulum est vices
episcopi gerens ex lege. vel ab homine. si ex le-
198 gestare non potest. q̄ vices gerens habet illam
generalem potestatem qualem habet ille cuius
vices gerit. vt in. l. j. et in. l. suggerēte. C. de offi.
eius qui vice. alter obti. et Bal. in auc. sed nouo
ture. C. de serui. fugi. sed capitulum sede vacan-
te per illud rescriptum non habet generale po-
testatem cōferendi omnia beneficia que episco-
pus cōferre posset si creatus esset: q̄ solum pōt
cōferre vnam prebendā illi conuerso: iuxta mā-
datum sibi directum. igitur non potest dici vi-
ces episcopi gerens.

Sed occasu si ab ho- mīne etiā stare nō potest. quia vices gerens bi- bēs potestatem ab homine habet etiam omnē potestatem quam habet ille cuius vices gerit si creatus sit a principe. si autem ab inferiorē. ha- bet omnem excepta gladij potestate vt in dicta l. Suggerente. et ibi glo. C. de offi. eius qui vi- cem alter. obti. et Bal. in dicta auc. sed nouo re. C. de ser. fugi.

I. Sed virtute illi⁹

In.c. Eam te.de rescrip. fo.lxxvij.

specialis rescripti ad unicam prebendam non
potest dici habere omnem episcopi potestates. 221
cum is cui datur conferendi potestas solum be
neficia in sua commissione contenta conferre pos
sit. ut in.c.dudum et.c. q̄uis le. q̄. de prebend.in.
vj. quia est commissarius vel delegatus specia
lis ad commissa. ut no. In.c. is cui de offic. de
lega. in.vj. et in.c. super questionum. g.j. et. g. g.
j. de offic. delega. ideo non potest capitulum dis
cives episcopi gerens. 199

¶ Allio medio aut

Inno. vult dicere q̄ episcopus astrin
gitur conferre. ex natura verborū. aut
ex natura intellectus seu mentis. pri
mo casu si ex natura verborum. stare nō
potest. quia in verbis rescripti nulla
fit mentio de episcopo. et dicit tēx. in
l. ille aut ille. ff. de lega. iii. q̄ cum in ver
bis nulla est ambiguitas non debet ad
mitti voluntatis questio. ideo est ca
sus omissus relatus in dispositione.

Blaſſus Auriſolus.

furis communis.l.commodissime.ff.de liber.et
poſthu.et.l Si extraneus.ff.de condi.caus.data
et cau.non ſecu.et ibi.Bar.de lufe cōmuni aut
non teneretur cōferre illi conuerso.sed poſſet li
bere conſerre cui vellet.vt dicit glo.fi.j.de preb.
c.Relatum.et facit tex.in.c.de multa.j.de preb.
in verbo libere. et tex.in.c.licet canon.de electio.
in.vj.in verbo libere.neq; rescripta comprehen
dunt personas non expressas vel non intelle
ctas.vt in.c.Rodulphus.et.c.sedes.j.eo.titu.
Secundo caſu ſi ex natura intellectus seu men
tis. etiam ſtare non poſteſt.q; per aliqua verba
tam noue q; antique decretalis nō apparet de
mente pape q; voluerit episcopum aſtrīngere.
cum nulla flat mentio de eius persona vel po
testate ut patet in tex. ideo eſſet voluntas in me
te retenta que ſi expreſſa non fuerit de nichilo
operatur ut dicit Bertho.Socinus.in.l.in am
biguo.ff.de reb.dub.p.l.labeo.ff.de ſuppellecti
lega.quare nō poſteſt dici q; vigore rescripti epi
scopus de nouo creatus ſit aſtrictus conſerue
Bilio modo q; vice gerens non habet dignitatē
per ſe: ſicut nec vicarius episcopi et mandatum
factum vicario episcopi: finitur eius morte.vt
dicit Philip.coineus.in.l.Si quis imperator

In.c. Eam te. de rescrip. Fo. lxxvij.

C. qui resta. fa. pos. sic etiā finitur quocunq; alio modo si designat esse vicarius aut vicegerēs. ar. I. si ante q; ff. de dona. Inter vir. et vfor. et in glo. c. j. ne sede vacā. In. vij. super verbo. mortuo. et c. In principio. xxxij. q. j. et glo. c. si propter de res scrip. in. vij. super verbo. vacabunt.

Contrarietas.

Etiā si lectura

Inno. vera esset sequeretur contrarietas. q; ca pitulum qdū maneret in statu sedis vacantis 200 posset conferre. Et canonicus electus in epm qdū remaneret in statu canonicali: non posset conferre. sed tunc cum esset episcopus consiſ matus. et tamen hee due potestates sunt de ius repositiuo in quib; potest cadere fictio. ut diſ cetur infra. ideo non est diuersum statuendum in eis. Secunda contrarietas elicita ex lectura Inno. primo dicit rescriptum directum capitu lo ligat episcopū ex eo q; inter eos est coniunctio. q; episcopus confert. et capitulum Recipit. Postea dicit q; si scriberetur extraneo dum modo appareret q; in defectum episcopi scribe retur. ligaretur extraneus in episcopum electo.

Blasius Auriolus.

et tamen inter potestarem episcopi. et extranesi.
nulla est coniunctio. Tertia contrarietas quia
primo dicit qd si capitulo mandetur illud qd in
facto consistit. ut recipere canonicum collatio-
ne sibi facta vel sile. Tn^o de capitulo posset ma-
datu exequi: secus si mandetur aliquid in iure co-
sistens ut eligere: vel simile. postea dicit qd si ma-
daretur capitulo ut eligeret. Tnus de capitu-
lo posset mandatum exequi. super isto punto
diximus. s. post hosti. in. c. bone. le. t. j. de po-
stula. prela. qd etiam mandata in iure consis-
tia vn^o solus potest implere alijs recusantibus
sine causa.

Et quia vnius di-
spositionis vnu est intellectus et non plures
nam intellectus sumitur a ratione et mente: no
n a cortice verborum. vt. l. scire leges. ff. de legib.
ideo dicitib[us] Bal. quod multipliciter intelligi-
tur eius veritas ignoratur. et quando plures
lecture dantur ad vnum tex. attendi debet illa
que caret vtilio ut dicit Ber. Socinus. in. l. in am-
biguo. colli. j. ff. de reb. dub. p. tex. in. l. in ambig-
ua voce. ff. de legib. quod etiam procedit in re
scriptis ut dicit ibiglo. per. l. si quando. in prim.

In.c.Eam te.de rescrip. fo.lxxvij.

C. de inoffi. testa. etiam debet attendi illa que p
rior est non negens in propriatione. vt in.l. ne
pos proculo. ff. de verbo. signi. q. licet verbases.
melius. l. posita possint dupliciter sumi scilicet
proprie et in proprie. vt in.l.j. C. de nego. gesti.
inglo. suspectos. et glo. in.l.ij. ff. de offi. procons
sul. super verbo. manumitti. et glo. insti. de obli.
ff. sequens. et glo. insti. de heredita. que ab intes
ta deffer. in prin. et glo. in.c. ad audientiam. le.
ij. j. in eo. ti. tamen ut seruiant materie possunt
in propriari. vt ibi. q. verba debet deseruire ma
terie et non materia verbis. c. intelligentia. j. de
verbo. sig. vbi dicit glo. q. non in folijs sed in ra
dicationis et in sensu consistit euangelium. c. 203
marchion. j. q. j. et. c. Preterea. et. c. in his. j. de
verbo. sig. verba quidem instituta sunt ut per
ea quis ad alterius noticiam suas cogitatio
nes proferat. c. is autem. xxij. q. ij. quia sicut ani
mus preferitur corpori: ita sententia verbis. c. se
dulo. xxxvij. dis. et. c. humane. xxij. q. v. vba aut
ad extraneum sensum sunt trahenda vbi res
aliter salua esse non potest. l. cum quidam. C. de
verbo. signi. et. l. cum questio. C. de legib. Et cu
duodecim lecture precedentes non possint con
venire huic tex. sine vicio vel in propriatione. p

Blasius Auriolus.

suræ et media deducta. Et quo ad duodecimas
cum in ea error licet iustus et excusabilis alle-
getur, descendendū est ad decimalm tertiam le-
cturam. Cleriores ac vītio et improprietate cas-
rentem. iuri communi cōsonā. nam dicit Johā.
marie riminaldus. in. l. quāquā. C. de testa. mīl.
q̄ in dubio disponens censemur disponere scđm
dispositionem iuris cōunis. vbi mēs et verba
patiuntur. vt ibi. et in. l. Si quando. C. de inoffi.
testa. et in. c. causam. et. c. Cum dilecta. j. eo. ti. et
Engel. in. l. bñ azenone. C. de quadri. prescrīp.
Bal. in. l. Bonorū. C. qui admī. ad bo. pos. pos.
sed in sequenti decimalia tertia lectura. mens et
verba si bene considerentur eam appetunt. igi-
tur tenenda est.

Clerior lectura.

Decima tertia le

ctura et vītor ac candidor istius decretalis q̄
inter latebras iuris ad hec vīsq̄ tempora facuit
est: q̄ papa hic non scripsit decano et capitulo
sede vacante ut vices ep̄igerenti. cum ex verbis.
non constet. minusq̄ ex mente. vt tactum est. ne
q̄ vītū in ius ep̄iscopi succedenti. quia capitulū

In.c.Eam.ce Ide rescrip. Fo.letterie.

sede vacante non succedit in collationibus be-
neficiarum ad solum episcopum dum viuit spe-
ctantibus.c. illa de uotionis.j. ne sede vacâ. cuj
pape sint reseruata reseruatione in corpore ius-
ris clausa.c. qz diuersitatem.j. de concess. preb. ne
qz ut executori.qz esset episcopo conferendi abla-
ta potestas.c. si capitulo.de concessio. prebend.
in.vj. Sed papa illi scripsit tâ. b. vero collatori.
nam de iure cõmuni collatio prebendarum in
ecclesia cathedrali ad episcopum et capitulum
pertinet.c. postulatis.j. de concess. preb. et glo.c.
cum ecclesia vulterana.j. de electio. et glo.in.c.
irrefragabili.j. de offi. ord. et ita tenet do. gemi.
et Philip.francus.in.c.vnico.ne sede vacan.in
vj. et in pertinentibus ad prelatum et colle-
gium: prelatus habet explicationem actus.in
quae debet habere maiorem partem totius capi-
tuli: vt dicit Panor.in.iiij.no.in.c.ea.noscitur.j.
de his que si.a prela.sine consen. capi. et ratio-
ne isti cõmunionis ac consûcte potestatis epis-
scopo mortuo vel alias. impedito et non vale-
te ut sua potestate: capitulum habet illam inte-
gram potestatem et potest conferre ac omnia
alia iura cõmunia administrare. vt probat tex.
in.l.vnica.ff.de offi.consul.ybi vnuis ex collegis

Blasius Auriolus

altero impedito manumissiones potest expedire. et in. l. nō idcirco. ff. de iudi. vbi si aliqui extutoribus sint absentes causa reipublice: cū presentibus iudicium est. et in. l. j. C. de consor. eiusdem litis. vbi unus ex habentibus rem cōmunē pro alijs absentib⁹ potest respondere. et ibi glo. sup verbo agēdi. et in. l. cum te. C. de Reb. credit. vbi unus ex reis stipulandi potest prose et alijs absentibus totum debitum exigere. et in. l. j. C. de diuers. Rescrip. vbi frater causam cōmūnem per impetracionēz rescripti potest in iudicium deducere. et in. l. merito. ff. pro sociō. et glo. in. l. sabinus. ff. co. diuid. et Bal. c. q. y. preterea ducatus. colū. ij. de prohib. feud. alie. per frede. In vīsib⁹ seu. vbi socius in absentia socij totam domum in habitare potest. quia vt dicit glo. in dicta. l. merito. naturale vitium est negligi quod cōmūniter possidetur. p. l. ij. C. quando et quib⁹ quarta pars. in prim. lib. x. et. l. j. C. si viuis expl̄is. appella. vbi si vius ex habentibus causam cōmūnez appellauerit et sententiam obtinebit: causam aliorum gessisse videtur. et in. l. si qui separatim. y. sed cum aduersus. ff. de appella. vbi si plures vno titulo cōprobatarum rationum conuenti sint: sufficit una appellatio: pr.

serim quando vnta est omnibus defensio. ut
in.g. q. est rescriptum in ea.l. vel quando res est
indivisibilis. ut dicit glo. in.l. vnta. C. si in co. eaz
demozcaus. in integr. Resti. postule. siccum colz
lato sit ius. indivisibile. c. maioribus. j. de preb.
et. c. vt nostru. j. vt ecclesiasti. benefi. siue di. coz
fer. quia est in corporale et incorporalia diuidi. 206
no possunt. c. nshil. viij. q. j. et glo. c. j. j. de iure
patro. etiam ius presentandi est individuum.
ca. j. j. deiure patro. l. si libertus. ff. debo. liberz
lo. et tale ius est commune inter episcopum et
capitulum ita q vnuis siue altero nichil potest.
mortuo isto episcopo collatio soli capitulo
pertinet. et hoc est quod voluit Bald. hic. qz
vacante sede plena ecclesia est penes capitulum. 207
quod procedit in communibus inter episcoz
pum et capitulum. vt no. In.c. edoceri. j. eod.
titu. et in.l. duo fratres. ff. de acquir. hered. vbi
fratre mortuo superestes potest ut tota re com
muni indivisa. ideo tenendum est iuxta iuris di
spositionem qz in ista ecclesia Tornacensi colz
latio prebendarum episcopo et capitulo simul
pertinebat; et ea de causa mortuo episcopo Pa
pascripsit capitulo vero collatori: et per suum
rescriptum voluit potestatem episcopia stringi.

Blasius Auriolus.

208
209
cum de episcopi potestate cogitauerit scriben-
do vni ex consortibus cui soli eo tempore scri-
bere poterat: et episcopus cum erit creatus te-
netur mandatum implere cum capitulo.

Summaria.

Tumatur sic se-
cundum istam veram lecturam. Rescriptum di-
rectum decano et capitulo sede episcopali vaca-
te pro causa communi et indivisiibili; arctat post
ea assumptum episcopum. h.d.

Tumel sic rescriptum
directum corpori acephalo pro iure communi
individuo astringit caput corpe integrato. h.d.

Tumel sic generali
mandato facto vni ex coniunctis alio mortuo:
super re non divisibili: comprehenditur ali⁹ post
ea creatus. h.d.

Tumel sic breuius.
mentis et verborum fit coniunctio ad executio-

In c. de. Eam te de rescrisp. fo. xcij.

nem eiusdem voluntatis.

Vel sic adhuc bre-
vius. Illud quod potuit cogitari venit in man-
dato. h.d.

De ista decretali

possunt canoniste facere. sicut factum legistis. de.
l. quinq; pedum. C. f. Regun. cuius sensus est
difficillus. ita q; plures etiam subtilissimi fuerunt
in vero intellectu eius decepti. ut fuit Petrus
Basilardi qui ut dicitur glo. dixit nullam. l. esse
ista subtilem quin poneret in ea casum. et de ea
traheret sanum intellectum. et cum fuit sibi ostē-
sa illa. l. dixit. nescio quid ista. l. velit. qui tamen
fuit subtilis. et multa de ipso feruntur preser-
tim ut recitat sibi Odofred. in nocte nativitatis
dñi cū esset in curia romana. iuit ad ciuitatē pa-
riacam et ibi cantauit vñā lectionem matutis
narum: et statim de mane fuit in curia romana 209
coram papa. Etiam si quis se lactaret ponere
casum in omnibus decretalibus. posset ista sibi
offerri. vos autem sic ponatis casum.

Casus.

in tū

Blasius Alisoliis
Judeus diluina gra

tia ad baptismum vocatus laudabiliter viues
in literis ita profect: q; ecclesiastico beneficio
non immorito dignus reputabatur. de quibus
papa certioratus rescriptum direxit decano et
capitulo ecclesie Tornacen. vacantis: ut ipsum
in canonicum recipherent: et prebendam si qua
vacabat vel quod primum vacare contigeret e libe
raliter conferre deberent. rescripto decano et ca
pitulo presentato: capitulum elegit in episcopu
mum ex canoniciis quiet archidiaconus in ea
dem ecclesia erat. qui demum confirmatus et
consecratus extitit. vacante quoq; una preben
da: capitulum per illum. Ab requisitum respon
dit mandatum pape complere non posse: cu; epi
scopus iam creatus esset cui prebendarum col
latio pertinebat. Episcopus vero instanter req
situs respondit mandatum super hoc nullum re
cepisse. quare infecto negocio eum remisit. By
dita istius. Ab con questione papa animadver
tens collationes prebendarum ecclesie cathe
dralis ad episcopum et capitulum de iure com
muni patinere: et ideo rescripto decano et capitulo
sede vacante directo ex parte scribentis ronecom

Et si ep̄alem potestatē esse cōprehensam: per
alias l̄ras ep̄o mādauit q̄ si diligenter datā l̄ra
rū attēdisset quo t̄pe de capitulo esset: nec infes-
cto negotio eund. Ad remisisset: neq; mādatū
recepisse negasset. mādat igitur sibi papa q̄ istū.
Ad in canononicū recipiat. et ei stallū in choro
et locum in capitulo assignet.

Ratio dubitandi.

Et ut ista lectura

oēs suas partes habere videatur. cū lex de casu
dubitabili sit p̄stituēda. vt in. l. illā. z. l. illud. z. l.
vt nemini. C. de collatio. z. l. l. abiguitates. z. me-
lior. in. l. infam. C. de testa. z. in. l. si. C. de co. ser. max-
numis. z. in. c. si religiosus de elec. z. in. c. solet. de
sen. exco. in. vj. Rō dubitandi potuit esse. q̄ q̄ si
potestas eadē duob⁹ cōpetit: altero mortuo de-
ficit alterius potestas. vt in. c. vii o. delegatorū. j.
de offi. delega. Adem si alter vt suspectus recus-
setur. vt in. c. l. sc̄et vndiq;. illō eo. ti. idem si in fa-
mis efficiatur. vt in. c. sc̄eatur. j. eo d. ti. potuit
etiam talis esse. qđ quando res eadem est plus
ribus communis non dicitur esse cuiuslibet to-
ri. vt in. l. legatis. ff. de lega. ii. et in. l. hoc legas-
tum. ff. de lega. iii. et in. l. Q̄ uinitus mutius.

Blasius Auriolus

In prin. ff. de aur. et argen. leg. vbi si maritus legat uxori ornamenti ad usum ipsius uxoris parata. non videtur legasse ornamenti parata ad communem usum mariti et uxoris. vel ad usum uxoris et filiorum vel aliorum. Sic isto casu vis debatur quod licet collatio prebendarum episcopo et capitulo pertineret. capitulum mortuo epo conferre non posset. etiam quod rescriptum directum capitulo sedevacante ad beneficia de collatione ipsius et episcopi communiter existentia non se extenderet. nec episcopuz postea creatu astri geret. Et dicit Bal. in c. imperiale. in prin. de prohi. feud. alie. per frede. in l. j. colu. in fi. quod uirorum feudi indutissimis non potest illudimus pignorare. presertim pro parte aliorum dñiorum. per l. cum filius. in prin. ff. delega. ij. et dicit Iohann. marie Riminaldus. in l. j. C. qui testa. fa. pos. quod commune est meum est: quo ad dispositionem partis mee. sed non quo ad partes sociorum. per l. j. et l. ij. C. de co. Her. alie. et per War. plene. i. l. serui electioe. g. labeo. ff. de lega. j. et ita dicit Philip. corneus. in l. j. C. qui testa. fa. pos. sic isto casu dubitabatur an capitulu sedevacante posset conferre prebendam proprie episcopi: cum ius conferendi sit incorporale et inde-

ussibile:sicut de iure presentandi dicitur in.c.j.
et ibi glo. j. de iure repa. et fa. ter. in.c. cum nō igno
res. et.c. maioribus. j. de preb. et.c. vt nostrum. j.
vt ecclesiasti. benefi. sine di. confer. vbi beneficiū
non debet diuidi: sed integraliter vni conferrī p
sone. Etiam potuit esse quia qui partem in diuis
dū facit: nichil fecisse videtur. vt dicit Adarcus
antoni⁹ bauerius. insti. de testa. in prin. colū. x. p
l. furiosum. C. qui testa. fa. pos. et.l. meusus. et.l.
qui heredi. ff. de condi. et demonstra. qđ firmat
Har. in.l. si is. ff. de testa. dicēs qđ si reperiatur in
strumentum vel nota tabellionis imperfecta.
ita qđ apparebat voluisse plus scribere. non faz
cit fidem. cum non habeatur pro completa vel
absoluta. l. contractus. C. de fid. Instru. fa. l. in
cius. ff. de legib. sic isto casu rescriptum directū
capitulo super collatione sibi et ep̄o in diuidua
non arctabat episcopum. immo nec capitulum.
Etiam potest esse. quia vt dicit Pe. de bella per
tia super rubro institutio. folio. viij. impersona
litas vitiat obligationem. sic quo ad ep̄z nō no
minatum reddit mandatum inefficar.

Ratio decidendi su
per hoc fuit. qđ quando ius indiuisibile ex lege

Blasius Aluriolus

competit pluribus: si iudicium est apud quemlibet. ita q̄ uno impedito alius solus disponit vel administrat vt. l. j. ff. de cōsulib. sicut etiā q̄ legatur libertas seruo cōmuni: ille erit liber: et socio dabitur premium sue partis. cum libertas sit indissibilis et favorabilis. l. fi. C. de co. ser. ma. etiam collatio beneficij vacantis favorabiliis et indissibilis est. c. q̄ sit. de electi. in. vj. ideo per unū ex cōluncis fieri potest: presertim alio mortuo. vt in dicto. c. vnicō ne sede vacan. in. vj. vel quando hi qui tutores dare possunt absunt: collegium decurionum vel maior pars illi⁹ tutores dare potest. vt in. L. vbi absunt. in. p. ff. de tutor. et cura. da. ab his. vbi etiam dicit tet. in ver. fi. scđm vnu intellectum. q̄ magistratus col legā suū tutoře dare potest. ex quib⁹ patet q̄ mor tuō epo cū tunc absit: capitulū solū pot ea q̄ cū epo posset. et dicit Bal. in. c. vnicō. si de sinest. titer do. et vassal. illi⁹. orat. in vſib⁹ feudorū. in. fi. colū. in. fi. q̄. vacante dignitate nō vocatione dictio: sed est aptid populū. et idem dicit in ro liuntaria surisdicione quando periculum est in mora. p. tet. in dicta. l. vbi. vt isto casu in vacatio ne beneficiorum: per quam accidit diuinī cōlū dīminutio. et dicit glo. fi. m. c. vnicō ne se de vac.

In.c. Eam se de rescrīp. Fo. cciiij.

In.vj. q̄ in vacatiōe būficii est p̄sulū. p̄bathāc
rationē decidēdi tex.in.l. si plures in p̄in . ff.de
admi.tuto. vbi si sunt plures tutores vel curas
tores dati. vn⁹ alij 3 absentib⁹ administrat. etiā
ist⁹ casu in oratio eō: capitulū in re cōi presertī
indivisibili dī administrare. societas quidē vni
versalis quasd⁹ progratiuas h̄z. vt dominiū tran
seat de uno ad aliū etiā sine traditione. vt dicte
Bal.in.c.j.in p̄in.de capta. q̄ curi. vendi. colū.
vij.in v̄sib⁹ feud.p.l.j. g. i. ff. p̄ dote. t̄ dicit Bal. d.
In.c.irrefragabili.j.de offi.ordi.colū.ij. q̄ si sunt
plures college possunt adiri simul & seorsum. t̄
vn⁹ p̄t supplere absentiaz alteri⁹. q̄ dictā.l.j. ff.
de offi. p̄sull. etiā dicit Bal. vbi. g. q̄ si sunt com
pares in administratiōe vn⁹ potest administrare
solus in absentia alterius. per tex.in dicta.l.
j. ff.de offic.consul. et hoc hodie est decisum in
c. cum plures de offi. delega.in.vj. similiter in ca
su nostro cum episcopus et capitulum sint com
pares in conferendo prebendas: capitulum ha
bet omniaem potest. item in oratio episcopo qui
absens dicitur. et rescriptum directum capitu
lo astringit episcopū. de cui⁹ p̄tate ratiōe com
munionis in rescripto concessiōe cogitatū est. nā
dicit tex.in.l.reos.g.cum tabulis. ff.de duob⁹.

Blasius Auriolus.

Reis stipu. q̄ due persone vna s̄ti pulatione
ratione coniunctionis in cōtractu obligantur:
et idem de ep̄o et capitulo: vnicō mandato. Si
milit̄ dicendum est q̄ qn̄ onus impositum est
rei: transit ad possessorem illius vel ad plures
possessores etiā nō nominatos in cōtractu per
quem onus impositum est. l. omnes. C. sine cē.
vel reliq. fa. l. hacten⁹. et. l. si pendentes. g. si qd.
ff. de vſu fruc. et. l. in summa. C. de pigno. et. l.
ter debitorem. ff. de pac. et. l. in rebus. g. possunt
ff. cōmoda. vbi onus rei impositū sequitur pos-
sessores rei. et hoc est ratione coniunctionis rel-
et oneris impositi. licet postea oneris solutio di-
uidatur pro rata cuiuslibet. vt in. l. falcidie. C. ad
leg. falcid. et no. Panor. in. c. constitutus. j. de re
ligio. domib. per queritura dixi i additio. ad Ber-
trand. de clusello. in. c. ad audienciam. le. ij. j. eo.
ti. q̄ si pensionis imposta super fructibus duo/
rū beneficiorum ab vna persona possessorum.
ea defuncta. et beneficijs duabus personis col-
latis. quelsbet persona tēnens beneficium vnum
soluet pensionē pro rata; et hoc quādo pensionē
est imposta per papaz pro pacificatione vnius
eccl̄ie. vel legitima causa subsistente ad pen-
sionis impositionez. vt deduxi in cle. cū ei quā
de concess. prebend. pallarida. clxxvij. incipit

In. c. Eam te. de rescrip. fo. lcv.

te. pro pacificatione duarum ecclesiarum. et. po-
test ratio decidendi etiam talis esse. pater et fi-
lius pro eadē persona reputantur: ut in. l. si. C.
de impub. et alijs substi. et in. g. et vero. insti. de
inutil. stipula. ubi vox patris est vox filij. et ecō-
tra. filius enim esse habet a patre. et patris esse
coſeruatur in filio. ut dicit P. de bella pertica.
insti. de patri potesta. p. l. scripto. in. fi. ff. vnde li-
ber. imo dicit ex. in. l. cū scimus. in. fi. de agrico.
et cēsi. libro. xj. q̄ filius est pars patris. et sic nō
est integer homo. itaq; apud filium est dñium et
possessio rerum patris sicut in ipso patre. l. in fi-
lijs. ff. de liber. et post. hū. et in. g. sui. Insti. de he-
red. qualita. et differ. atq; mortuo patre sit con-
tinuatio dñij et possessiois in filiuz: ut ibi. et glo.
in. l. cum miles. ff. ex quib. caus. maior. in integ.
resti. non enim transit in filium nisi sola adminis-
tratio. et hoc est ratione communionis que est
inter eos. ut dicit glo. In dicto. g. sui. et ideo di-
cit Philip. corne9. in. l. si fratrīs. C. de iure delis-
ber. q̄ filius cum sit suus heres statim cum sp̄s
ritus patris exhalat efficitur heres. Et cum pa-
ter est impeditus q̄ rebus suis superesse non
potest puta furore superueniente aut alias. fi-
lius habet omnem potestatem et administratio-

220

120

Blaſius Bluriolus.

¶: viii. l. i. r. l. ii. ff. de cura. furio. et no. l. l. dñs. ff.
de offi. pſid. et no. Bonifa. de vitali. i. cle. si furio
ſus de homicid. Etiā capl'm mortuo epo dʒbte
oēz p̄atē epi. cū ſpi vnu corp⁹ efficiat. ita q̄ epi
eſt caput. et canonici mēbria. c. nouit. j. de his q̄ fl.
a p̄la. ſine pſen. capi. et glo. i. c. req̄liſti. j. de testa.
ſup vbo. exprimat. Firmaſt etiā p̄ tex. in. c.edoce
ti. j. eo. ti. vblg rescriptū impetratū p̄ tra abbate
nulla mētioe facta de cōuentu: cogiſt abbas r̄iſ
dere. p̄ cauſis q̄ ad p̄uētū p̄tinēt: et hoc eſt rōne
cōmunionis q̄ inter ip̄os eſt: ſic vigore rescripti
directi caplo: aſtri gitur epi l. z noſtatus in eo nō
fuerit: et hoc. p̄ cauſa cōi: et dicit Bonifa. de Uy
tali. in cle. plures. in p̄i. de iurepa. colū. ii. q̄ ſus
patronatus eſt in ſolidū. et quilibet patron⁹
eſt patronus in ſolidū: per. c. j. de iurepa. j. et no.
in. l. si libertus. preterito. in. fi. ff. de bo. liberto. et
in. c. si plures. xv. q. vii. i. glo. idēo vno mortuo
alius eſt ſolus patronus: niſi eſſent heredes ad
quos transiſſet. Et vno impedito alius ſolus
prieſtent: nec tenetur expectare q̄ impediens
tum illius impediti fuerit ſublatū: vt dicit glo.
no. in cle. vi. h. i. q. de eta. et quali. ſup vbo cōſtituit
q. c. vniū neſce erā. in. vi. Et hoc firmat
Dofred⁹ i. l. ex ploſio. C. de cōſortib. eiusdēlinis:

In.c. Examite. de rescrip. fo. scvj.

vbi dicit p illū ter. q ratione cōmunonis q estis
ter cōsortes eiusdē litis; vnu s pōt respōdere p
alij s absentib: fa.l.nō idcirco. ff. diudi. z.l.cū tc.
Cū cer. peta. facit ter. i. g. quotiēs insti. de inuti.
stipula. vbi plures res vna stipulatione cōpre
duntur; sic plures psonē vno rescripto; facit es
tiā ter. i. l. familiē. ff. de vbo. sig. vbi appellatiōe
familiē princeps cōtinetur; sic mādato capitulo
facto cōtinetur ep̄s. facit etiā. c. scire. rū. q. j. vbi
ep̄s est i ecclia; t ecclia in ep̄o. idē glo. in. c. requi
siti. j. de testa. sup vbo exprimāt. ergo mādatuſ
vndatū vtricq factū cēset; t ep̄o deficiēt ecclia
seu caplīm regit. t ista iura intelligunt qn p̄tā ſ a
lege ppetit plurib: t cuilibz in ſolidū. facit. c. cū
plures de offi. delega. in. vj. Et iura adducta. ſ.
in rōne dubitādi uel ligūt qn p̄tā ppetit pluris
b̄siml. vno ſepāt ſeu i ſolidū t ex hoī ſmādato.

Ad fortificationem

ifi decratis t ad tollēdū oēdubī: ac ad corre
mōē goffred. Inno. z lloſt. i. c. q. 2 diuersitatē
joc pces. pb. tenētiū q mortuo plato caplīm nō
poterat pferre bñficia quoqū collatiōes erāt eis
des: t ad declarationē. c. illa. j. ne ſede vacā. ema
nauit illud. c. vñscū. ne ſede vacan. in. vj. vbi eſt

Blassius Buriolus.

decisum. q̄ si collatio beneficiorū spectet ad ep̄scopum et capitulum cōmuniter . mortuo ep̄o vel suspenso: solum capitulum conferre potest.

¶ Et sic videtis q̄

- 222 ista lectura cōuenit rationi ac dīspositioni iuris
communis tam cesarei q̄ pontificalis. Etiam
conuenit huic tex. quando dicitur in antiqua li-
beraliter conferre deberent. quia ista verba so-
lent pont quando rescripta diriguntur collato-
ri. vt patet in tex. et glo. fi. c. relat. j. de preb.
ybi papa scribit ep̄o collatori q̄ liberaliter pie-
bendam ei quem in canonicum receperat con-
cedat. et dicit ibi glo. fi. liberaliter cōferre est. q̄i
potest isti vel illi puidere. alias si necessario co-
geretur vni conferre non esset liberalitas. vt in
l. rem legatam. ff. de admend. lega. et l. si quis
pro vxore. ff. de donatio. inter vir. et vxor. et di-
cit Bal. in l. si filiam. C. de inoffi. testa. q̄ nō est li-
berum id quod alicui restrictioni subiicitur. si
mat idem Bal. in c. quidam. in prin. decapita-
cur. vendi. in. v̄sibus feud. colū. viij. dices q̄ frā-
chum seu liberum indefinite prolatum intelli-
gitur cum omni libertate et ab omni seruitute
absolutū. ar. l. si quis duas in prin. ff. co. predio.

si enim diceretur q̄ solus episcopus esset collator. et non capitulum. Nam illa dictio liberaliter superflueret. q̄ cum capitulum non habet alias conferre. in isti conuerso conferendo non esset liberalitas. q̄ illi soli teneretur conferre. et in alijs conferendis nō posset liberalitas adaptari. cū nulla alia beneficia cōferre posset. liberalitas quidem conuenit collatori in eligēdo personam cui conferendum sit. vt dicit Pasnor. in.c. postulatis. et in.c. post electionem. i. de conces. preb. et in.c. relatum. i. de preb. quare cōcludendum est necessario q̄ hic collatio episcop̄ poet capitulo optinebat. et capitulo fuit scriptū vi collatori: r̄ mens pape fuit grauare liberam collationem quam capitulum habebat sed evante: et utramq; sede repleta.

Cōfīrīnatur etiā

ista lectura p̄ter. l.l. si quis seruos. ff. de lega. illj. vbi si quis seruos suos legauerit. censetur etiā seruos sibi et alijs cōmunes legasse. et in.l. puf 224
pillus. g. fl. ff. de verbo. sig. vbiturans suum non esse: censetur iurasse sibi non esse cōmune. idem Inglo. c. cū in illis. g. si vero. de preb. in. vi. ex qb⁹ apparet q̄ rescriptum directum capitulo vccōg

Blasius Auriolus

ferat: non solum comprehendit beneficia sua: sed
etiam communia cum episcopo: presertim quoniam est
quid indiuisibile: et necessario conferenduz: ne
dieu ecclesia careat ministris. c. q. sit. de electio.
In. vi. et. c. ne pro defectu. j. de elec. et ne diuinus
cultus defectu unius canonici diminuatur. qui po-
tius augendus est. c. ex parte. s. de consti. et con-
functus mortuus est. quo casu tota potestas est
In non impedito. ut in dicto. c. unico. ne sede vacante.
vij. et sub glo. recitans opiniones eorum quod tenebant
capitulum conferre non posse. ideo ad tollenda oia
dubia. emanauit illud. c. vnicum. ut dictum est. s.

Firmatur et hec lec.

per te. hic. huius dicit conferre deberet. ipso tempore necel-
litate quod postquam erit in canonice receptus necessario
tenantur sibi probandum conferre. per te. in dicto. c. res-
225 latum. j. de pb. nam istud abutitur importat necessitates.
ut dicit glo. i. l. sepe. ff. de offi. psid. p. l. fideiconsueta.
q. si quis ita. ff. delega. iij. et glo. in. g. sequuntur. de
collatio. in prag. sanctio. super verbo. teneatur et
debeat. p. c. debent. xij. q. llij. et in. c. proposuit. j. de
appella. et glo. in cle. attendantes. de sta. mona.
et te. in extrauag. debent superioribus suis reue-
rentiam subditi. de offi. ordi. si enim capitulum
sede vacante non posset ex potestate sua confer-

In. c. Eam te. de rescrīp. fo. xcviij.

te p̄bēdā; fruſtra poneretur illō verbū. deberēt

¶ Eqꝝ obſtat huic le

cture ſi apponat de. c. cū in illis. q. fi. de p̄b. in. vij.
vbiſi mādetur puideri de bñſicio ſpectante ad
collationē vniꝝ. nō pōt puideri de bñſicio ſpeſ
ctante ad collationē illiꝝ et alteriꝝ cōter. Hā re
ſpondetur q̄ ibi tpe date rescripti collatio erat 226
apud vtrūqꝝ. et ſic rescriptū erat ſurrepticiū in
quo nō fuit facta mētio de p̄iūcta ptāte a. teriꝝ.
vt no. hic H̄eric. bo. ſed iſta decretali ſcdm iſta
lecturā. tpe date rescripti tota potestas pferēdi
erat ap̄d caplīm ſede vacāte. et ſic nulla eſt ſurre
ptio. nec erat aliꝝ cui ſcribi poſſet. quare iſtud re
ſcriptū nō ſolū arctat caplīm cui dirigitur. verū
et epm de nouo ad ptātem cōem aſſumptum.

¶ Eqꝝ obſtat iſte

tex. qñ caplīm rñdit ep̄o collationē p̄tinere. rñde
tur em̄ verū dixiſſe. q̄r l̄z ep̄o et caplo p̄tineat: tñ
magis pt̄i. et ep̄o q̄ caplo. q̄r p̄ caplīm nō explic
cantur act⁹ collationis: s̄z bñ explicātur organo 227
et voce ep̄i habitu pſensu caplī vel maloris ptis
illiꝝ. vt dicit Panor. i. c. ea noſcī. j. de his q̄ fi. a
maio. par. ea. et latiꝝ dicet. j. i expositiōe textuall.

Blasius Auriolus
Lucius. iij. ¶ Sequitur tcr. antiqu.

Am te TC. T. j.

dudum si quidē ante tuam promō
tionem si bene meminimus literas a
nobis effanarunt. quibus decano
et ecclesiæ tibi cōmisso: te adhuc in eodez capitus
lo existente: mandatum dedimus et preceptum.
vt dselectum filium nostrum. Ad presentium la-
torem qui de gente iudeorum originem duxit: et
diuina gratia fidem xp̄i humiliter et deuote su-
fcepit: obtenuit sue conuersationis: obtenuitq;
literarum in quibus ita profecit. q; ecclesiastico
benesicio non immerito dignus reputatur: rece-
ptis literis nostris in canonicum recipierent: et
prebendam si qua vacaret: vel q; primo vacare
contingeret: ei liberaliter conferre deberent. ipi
vero sicut eodem. Ad referente suscepimus li-
teris nostris post consecrationem tuam rece-
ptis: q; donatio prebendarum ad te spectabat.
preceptum nostrum sicut asserebant debite ex-
eutioni non potuerunt mandare. Cum itaq; p;
scriptus. Ad. sicut asseruit te super hoc expari

In.c. Eam te.de rescrip. fo. ccxv.

nosta instanter requireret: tu ei respondisti. q^d nullum inde a nobis mandatum receperas. et sic eum a te infecto negotio remisisti. q^d nullatenus fecisse deberes. si datam literarum diligenter attendisses: cum tempore illo quo literae ipse date fuerunt de capitulo esses: sicut qui archis diaconus eras et canonicus eiusdem nec esses ad huncinē p^rō cōsecrat⁹. r. j. pro eo vero q^d iude⁹ extitit ipm non deberes aliquātulum dignari. r. j. f. t. m. q. in canonicum ecclesie tue eum recipias: et ei stalluz in choro et locus in capitulo assignes.

C In tex. ibi obten

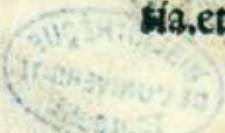
tus sue conuersationis. pater ex hoc q^d papam non mādauit sibi prouideri statim q^d fidem xp̄i suscepit. sed post q^d per tempora laudabiliter vixit. et de ipsius laudabili vita preterita papa fuit insformat⁹. et hoc bene conuenit iuri dicentium. c. j. plurij. diss. q^d prohibentur neophyti in epos ordi nari. vt qui heret erat cathecuminus hodie non fiat eps. et qui vespere erat in circō hodie non ministret altario. né elatus in superbiam tanq^s religio xp̄iana plurimū eo egeret icidat i ruinas diabolū. momētanē nāq^s sacerdos nescit huius

Blassius Auriolus

militatē obseruare et modos psonarū vel sese
cōtemnere:nō teiunauit:non fleuit:nō se corre
xit:nō pauperib⁹ erogauit.in arrogantiam que
estruīna diaboli incidunt qui in puncto hore
necdum discipuli sunt magistri.Etiaz dicit ex.
In.c.mandata celestia.ij.de presump.q obtentu
Laudabilis vite preterite dignitates et officia ac
potestates corceduntur.Et dicit ex.in cle.cu⁹
ei quem.de conces.preb.in pri⁹. q qn papa man
dat alscui de beneficio prouideri.prius facit eū
in sciētia examinaris sit in curia.postea si repu
228 tat eū in scientia idoneū:cōmitit in partibus q
inquiratur super eius vita laudabili.et his fa
ctis mādat sibi prouideri.et illa est forma pau
perum.vt dicit ibi glo.et ibi dixi latissime.

Per istū tex. pa⁹
tet glo.sup verbo.fidem xp̄i.hic.esse corrīgēndā
qñ dixit in pri⁹.sic hic presumit papa ex subseqn
ti honesta cōuersatione.tc.qz imo vt videntis in
tex.mandat prouideri obtentu sue cōuersatio
nis:et sic preterite de qua fuerat informat⁹.Et
ista est grā vocata forma laudabilis .que est qz
papa hz aliquē cōmendatū in literarum scien
tia.et in vita laudabilis t honesta cōuersatiōe de

preterito de quib⁹ fuit informatus: et ea de causa mandat sibi prouideri. Alia est forma pauperum. quando papa h⁹ aliquem commendatū in scientia. et cōmittit inquiri sup vita laudabili et honesta cōuersatione. de qua in cle. cum ei quē. de cōces. preben. et cōstito. de his mandat prouideri. Alia est forma mandatorum: dignum arbitramur. qñ papa habet aliquē cōmēdatum in vita laudabili et honesta conuersatione: et committit examinationē in sciētia. et cōstito q̄ bñ le⁹ gat. bñ cā tet. sibi pvideat. de qb⁹ duab⁹ vltimis loquitur Rota decisio. ccxviij. et scissio. ccclxxxiij. et decisio. ccccxlivj. in nouis. et dixi in dicta cle. cū est quem. de pces. preben. in pria et in tertia pallas ridis. hodie iste due vltime forme nō sunt in usu i fracia. q̄ p cōcordata papa mādat motu p prio pruider illis quos in sciētia et laudabili vita ac honesta cōuersatione habet cōmendatos.

Nō intelligatis q̄ ista

glo. falsū dicat i dictis suis: nisi solū q̄ ad hoc q̄ dicit q̄ hic papa psumit ex subseqn̄ti hōesta puer satiōē isti⁹. Ab. qm̄ i alijs casib⁹ vez dicit. nā ali qñ papa psumit ex subseqn̄ti hōesta puer satiōē et sic dūta. et aliqñ de p̄tita. nā dicit glo. i. c. scribā.

Blasius Auriolus.

1. de presumpti. q̄ q̄nq̄ ex p̄senti presuminatur c̄res
230 presens. c. qui cr̄men. vj. q. j. q̄nq̄ ex p̄senti c̄ris
ca preteritū. c. cū per bellicam. xxiiij. q. iiij. q̄nq̄
ex presenti circa futurū. c. si quis diaconus. ver.
cū vero. l. distin. et de isto volebat dicere ista glo.
q̄ rex. istius decretalis loqueret. Sed nō est ve-
rū ut videtis in tex. q̄nq̄ ex p̄terito circa p̄te-
ritū. c. q; sunt culpe. xxvij. disti. q̄nq̄ ex p̄terito
circa presens: quotiens de fama alscuius queri-
tur. c. qui cū q; r. c. monachus nouitius. lxxvij.
dist. q̄nq̄ ex preterito circa futurū. ut hic. et in. c.
mandata. j. de presump. r. c. si apud. xxij. q. v.

In text. ibi. non

Immerito dignus reputatur. Ratlo est q̄ ecclē-
sia eget viris peritis. ut in. c. cum. ex eo. de elect.
in. vj. et nō a sīnis ferratis. ut dicit ibi Jo. mona-
vel nepotulis. ut dicit ibi Huiel. de monte lau-
tū q̄nq̄ nepotes essent idonei: etiā eēnt bñficiādi-
sicut alij: q̄ tunc mouet collatores iusticia non
carnalitas. ut in. c. j. de conces. prebē. in. vj. in fl.
vbi glo. et Huiel. de monte lauduno. discut illū
ter. esse cōtra quosdā hypocritas qui ut appa-
reant iusti pñnciant contra suos. Et in. c. dīle-
cto. j. de prebē. fuit prouulsum nepoti. immo po-

In.c. Eam te de rescrip. fo.cj.

tius tenetur prouidere consanguineis si ido-
nei sint q̄z extraneis. ut plene decidit Jobānes
de turre crema. in.c. quisquis. xij. q. ii.

In text. ibi. vel

q̄z primo vacare contigeret. per istū tex. est cor-
rigenda alia glo. in.c. dilectus. le. ii. j. de preben.
suz verbo. receperūt. qñ dicit q̄ in isto. c. Eā te.
piebēda vacauit tpe date t tēpore receptionis
literaz. Qñ si illud esset verū. papa nō scripsis-
set per ista verba. vel q̄z primo vacare contingē-
ret. q̄z essent verba supervacanea. Nec obsta-
ret si diceret q̄ vacabat. s̄z papa hoc igno: abat.
Nā ad hoc r̄ndetur. q̄ si vacasset tēpore date et
tēpore receptionis l̄raz. quo tpe ep̄s non erat con-
secratus vt in tet. neq; confirmatus vt dicit hic
Bal. q̄z si fuisset cōfirmat⁹ cōferre potuisset. c.
trāmissam. j. de elec. Virtute rescripti decan⁹
t capl'm cōferre potuisset. t eius excusatio boz
nanō fuisset. t th̄ papatenet eā. p bona t iusta.
Et sic dicēdū est q̄ tēpore date t receptionis nō
vacabat. immo vacauit post l̄raz receptionē. vt 235
s̄z inter. qñ papa rep̄hēdit ep̄m dicētē q̄ nullū
mandatū recepat. et dicit papa q̄ ille erat de ca-
pitulo. t sic mādatū recepat sicut ali⁹ de ip̄o cas⁹

Blasius Auriolus

plo. uno p[ro]t[er] ex tex. q[uod] vacauit post confirmationē electi. Iō capl[us] dicebat p[ro]ferre nō posse cū collatio ep[iscop]o optineret. q[uod] aī p[ro]fessionē nō optinebat iep[iscop]us electo. cū tūc e[st] elect[us] p[ro]ferre nō potuisset

In text. ibi. libe/

raliter. per hoc p[ro]t[er] q[uod] p[ro]pter p[ro]t[er]ā rescripti: collatio sede vacāte ptinebat caplo. Alias nō possit
234 cadereliberalitas: vt dictū est supra. Et sic collatio ep[iscop]o & caplo simul ptinebat. sa. c. a collatione de appell. in. vj. & erat mēs pape grauare liberā collationē quā caplm habebat sede vacāte: & postea sede repleta vtrāq[ue] & ep[iscop]i & capli.

In tex. ibi. lris nris

post p[ro]secrationē tuā receptis: vñ esse p[ro]trarietas in isto tex. q[uod] dicit q[uod] l[itter]e fuerūt recepte post p[ro]secrationē electi p[ro]firmati. Et postea paparey darguit ep[iscop]o dicētē q[uod] nullū mādatū receperat. & tñ erat de caplo: volēs dicere: q[uod] tñ quo erat canōic[us] capl[us] recepat l[itter]as. Et ista est vñitas: iō ad euitādū istā p[ro]trarietatē illa vñba posita ī atiq[ue] decretali nō fuerūt posita in decisa seu noua: imo fuerūt resecata. Et q[uod] l[itter]e fuerit aī p[ro]secra-

In c. Eam te de rescrisp.

fo. cij.

Non ē recepte p capl'z p ex tex. qñ papa nō teni-
st excusatōe z ep̄i verā qñ dicebat mādatū nullū
recepisse. Tōlēs dicere q̄ i mō recepat vt dictū
est. alias si i paper edargutōe p siderare sola da-
ta rescripti: z nō receptio illi⁹: male redargue/
refeps: q̄ aī receptionē l̄rāz nō tenebat pfer/
re: cū nō tenereſ nec posset diuiſare: an papa p il
lo puerſo scripsisſet: z ḡra pape est pbāda p l̄ite
ras. l. j. C. de māda. p. i. z cū i facto pſistat nō p
sumitur nīſ cōſtet. ar. c. j. de consti. in. vij.

Adeuitādā hāc cō

trarietatē possum⁹ sic tex. intelligere. q̄ l̄rē fuē
rūt aī pſirmationē z pſecrationē caplō pſitare
vt in canonīcū recipet. Et itez post pſecrationē
occurēt evacatiōe: fuerūt exhibite caplō vt eaꝝ
ſtute pſerrēt pbēdā vacatē: z caplīm rūdit crea-
to ep̄o nō posse pſerre. vel prio fuerūt exhibite
caplō aī cōſfirmationē electi. z post illius cōfir-
mationē vel cōſecrationē fuerūt exhibite ep̄o. t
hec ultima interptatio bñ cōuenit l̄rē t veritati.

In tex. ibi. q̄ do

natio priebendarum ad respectabat. hec verba
induxerunt tantos varlos intellect⁹. Et per ea

Blassus Auriolus

videtur capitulum renunciasseri suo. per ter-
tius. si. insti. de fideico. heredita. ubi si heres ne-
gat fidei sue commissum esse. postea confiteatur et
velit ad iuris remedium recurrere. non auditur.
sic cum capitulum sibi negavit collationem per-
tinere. si postea sibi pertinere dicat: non auditur.
et idem in. auc. de trie. et se. g. studium. ver. si quis
aut. colla. iij. ubi si quis negat mutuum sibi fa-
ctum. et postea probatum est. si velit allegare so-
lutionem non auditur. et bonus rex. in. l. fi. ff. de
rei vēdica. ubi si quis negat possidere. et postea
possidere conuincitur. amittit possessiones. que
transfertur in petitorem licet rem suam esse non
probauerit. et in. l. sed si ex parte. g. j. ff. qđ cū eo
qui in alie. potesta. nego. ges. esse dici.

Allia ratione quia

236

confiretur collationem epo pertinere. et confes-
sio tante virtutis habetur. vt infrigat probatio-
nes per testes vel instrumenta confitentis volen-
tis probare contrarium sue confessionis. vt dicit
Ludo. Roma. cōsilio. ccxcij. post Inno. in.
c. cum contingat. j. de offi. delega. et Bar. in. l. ij.
g. creditum. ff. si cer. peta. ita qđ non restat nisi q
ratione sue confessionis declaretur exclusus i

ture suo.nam dicit Vincen.Hercula.In.l.nas
turaliter.s. nihil.ff.de acquir.pos.colū.xxiij.q̄ se
ue cōfessio sit clara siue obscura dummodo pos
sit elici intentio aduersarij ex verbis cōfidentis.
secure fertur cōtra cōfidentem sententia.neq; 237.
potest talis confessio reuocari tanq; erronea
etiam pretextu longinquitatis temporis:cum
In illa cōfessione iaceat tota decisio cause seu ro
tum ius ep̄l.ut dicit Ludo.Roma.in dicto con
silio.cccxci.late dixi in additio.ad Bertrand.de
clusello.In.c.ex parte.j.de confes.

C Tamen ex hoc di

cto capituli non inducitur sūsturis exclusio.cū
verum dixerit.nam cum collatio episcopo et ca
pitulo simul pertineat.Verum est q̄ ep̄o perti
net.et non delinit capitulo pertinere.q̄i commu
nis est.ideo dicit tex.i.c.pastoralis.j.Bdonatio.
q̄ si ep̄s donet ecclesiam loco religioso in qua
non habebat nisi solam institutionem ad presen
tationem patroni:non censetur donasse nisi ius
Instituendi quod habebat.etiam si in illa dona
tione consensus patroni interuenerit.ius enim
quod habebat concessisse intelligitur.ut in.c.Q̄ 238
utem.s.j.j.de surepatro.et in.l qui tabernas.

Blaſius Auriolus.

ff. de cōtrahē. emp. et l. si domus. g. ff. ff. de lega.
j. et l. si ita. ff. de vſu et habita. et tñ donatio erat fa-
cta sub ḥbo ecclesie. scz donauit eccliaz. sic etiā
si capitulū dixerit collationē ep̄ optinere. intel-
ligitur quo ad ius ep̄i. nō aut̄ quo ad ius caplī.

Etiā verum est di-

ctū caplī. q̄ collatio magis p̄tinet ep̄o q̄ capi-
tulo. vt probatur in. c. dillect⁹. j. de offi. lega. vbi
mai⁹ ius p̄seq̄tur aliq̄s in bñficio ex institutio
sup̄oris q̄ ex p̄nitatione patroni inferioris. et di-
cit R̄och⁹ de curte. in trac. de iurepa. sup̄ ḥbo.
honorificū. in. xlviij. q̄st̄. q̄ qñ institutio ep̄o et
caplo p̄tinet: sufficit p̄nitare ep̄o: p. c. nobis. et c.
ex l̄ris. j. de iurepa. et sic p̄tz q̄ ep̄o mai⁹ cōpetit
ius in re cōl q̄ caplo. Clerūt̄ p̄nitatio vel colla-
tio cōmunis debet fieri de consensu vtriusq;.
¶ Ep̄iscopus in pertinētibus ad eū et caplī
habet potestatē explicandi actum suo organo
vel ministerio cum capituli vel maioris partis
assensu: vt dicit P̄anor. in. c. ea noscitur. j. d̄ his
que si. a prela. sine consensu caplī. quoniam cum
ep̄iscopus et caplī sunt concordes de alicui cō-
ferendo vacantē prebēdā: voce ep̄iscopifit col-
latio. et nō organo aliquiū de capitulo. vt ibi

In.c. Eam te de rescrīp. fo. cliiij.

pt̄ et. s̄. dictū est. Et hac de causa capitulū res-
pōdit huic. Ab. non posse mādatū pape adim-
plerē: q̄r ep̄o ptinebat collatio. qd̄ est intelligē
dūcū caplo: et soli ep̄o pertinebat act⁹ cōis ex-
plicatio: r nō caplo. hoc firmat Zabarel in cle.
plures de lūre pa. colli. iij. i. iij. q̄l. dices: q̄ lūre
pnt̄ adit totū collegiū hētū locovn⁹: vñ p̄lat⁹ d̄
cōsensu capituli pnt̄. r sic mēbra actu remitte-
bāt capitū nūc formato: vt tenebātur. ob id ex-
satio capli ap̄d papā iusta regta fuit. s̄ nō: excu-
satio ep̄i ad cui⁹ noticiā mādatū apl̄cū deues-
nerat. iō de bebat p̄uocato caplo. illud adiplere

239

In text. ibi. nul/

lū a nobis inde mādatū reçepas. dictū ep̄i non
erat vep̄. q̄r rescriptū potestati sue erat direc-
ciū. ex quo collatio sibi r caplo ptinebat. vt ta-
ctū est: r mādatū tūc existēs de caplo sicut alij
canonicī recepat: ista quidē insinuatō seu man-
dati p̄sentatio facta caplo quo ad collationes
cōmunes cum ep̄o: astringit ep̄iscopū licet epi-
scopo facta nō fuerit: quia quando duob⁹ col-
latio consūctim spectat sufficit vniūntimare mā-
datum. vt dicit glo. in. c. si capitulo. de conces-
p̄ebend. in. vj. super verbo. factam. et ita tenet

240

Blaſsus Eursolus

Compostella. in. c. capitulo in sancte crucis. j.
eo. t. in. glo. magna. Et er. item quid si collatio.
et quo em potestas adimitur vniſine quo ali
conferre non potest. ergo etiam adimituret al
teri. sicut vno ex plurib⁹ iudicibus vel arbitris
impedito alijs procedere non possunt. c. vno de
legatoruz. j. de offi. delega. et. l. si in tres. et. l. se
quen. ff. de arb⁹. et hoc quando potestas non co
petit cui libet insolidum. vt g. in ratione dubit⁹
di. et sufficit denunciatio facta vniſ ex plurib⁹ ha
bentibus domū communem. vt in. l. de pupillo
g. si plurium res. ff. de oper. no. nuncia.

In tex. ibi dec
pitulo esse. similia verba sunt in. c. j. de conce
p̄eb. in. vi.

In tex. ibi. necel
ses adhuc in episcopum consecratus. Ultima
litera q̄ si tempore literaruz datarum fuisset co
secratus. sua excusatio fuisset legitima; q̄ tun
scribend⁹ fuisset ep̄o et capitulo. et si fuisset scri
ptum capitulo solum: vñsum fuisset papam no
luisse episcopum arctari. Et etiā presentatiōe

scripti facta capitulo potuisse sibi esse ignota.
Idcirco recte respondisset nullū mandatū rescepisse. et fuisset excusatio factitusta. sed nō valueret quo ad iuris dispositionē. qua cauetur presentationē vni ex socijs factam aliū astrinxere ut dictum est. §.

In tex. ibi. in ca-

nonicū recipias. et stallū in choro et locū in capitulo et assignes. Nō mādat sibi prebendā cōferrī; sicut in primis līris mādauerat. Dicatis hoc esse: vel qz papa eā vacātē sibi cōtulit: vel mādādo qz eū in canonīcū reciperet vid. et intel^{2.41}lexisse qz etiam prebendam conferret: quia nō oebet esse dīu canonīcus sine p̄benda. c. relatū. j. de p̄bē. et i. c. si post qz de p̄ben. in. vi. et cum papa redarguit episcopum de inobedientia: saūs declarat mētē suā p sc̄bas līras: qz vult illis p̄bendā cōferrī. et illa mens de qua apparet sequēta est. licet omnīmo non sit declarata. Nam dīz ^{2.42} cit hic Bal. qz licet de natura sermonis vnu nō sit mandatū tamē loquentis mens praeualeat. Lnepos proculo. ff. de verbo. sig. et l. neraciū. ff. de re iudica. et l. licet unperator. ff. de lega. j. qz mens est latior qz verbs. vt sibi. et in l. si quis

Blasius Auriolus

sta. ff. de testamē. tute. et. l. si cui legetur. g. j. ff. de
lega. j. Primum est verius. scilicet q̄ visa epis-
copi indebita recusatiōe: et q̄z prebenda nōdū
erat p̄ ep̄m cū caplo alteri collata: papa ip̄z ei
dē. Ad p̄tulit. et hoc p̄tinetur sup̄ vītimo. j. als.
Illud. j. Ultimū sup̄flueret. Etīā papa statuit
circuitū vitari. vt in cle. auditor. de rescrip. et est
tex. et glo. et ibi Bar. in. l. dñis testamento. et in. l.
Elideam⁹. ff. si cui plusq; per leg. faci. et in. l. j.
in. prin. C. co. de lega. et l. in omnibus. et l. si in
solutum. C. de actio. et obliga. et. Lex legato. C. de
lega. et l. ne in arbitris. in. fi. C. de arbi. et. l. fi. C.
per quas personas nob. acquir. et. l. fi. C. de emā
cipa. libero. et. l. fi. C. de adoptio. et. l. fi. i. fi. C. de
donatio. et si papa qui conferre poterat man-
dasset episcopo q̄ conferret. et noluisse. et full-
set necesse iterum reuerti ad papam. attento q̄
nullus executor in episcopirecusalōne datus
erat: et licet fuisse circuitus frustratorius. Ideo
ad eundem illum circuitū papa sibi cōculit.
et mādauit episcopō op̄ dūtaxat: q̄ eū in canonici
reciperet: stallum in choro et locum in capitu-
lo etiam assignare. Et licet ista receptio que-
sit post collationem prebende: ad capitulū per-
tineat: cum in mero facto et nudo ministerio

III.c. Eam te de rescrīp. **fo. cvj.**

sistat. ut diximus. s. in tertio preludio. tamē pa-
pa potest alteri eam cōmittere. cum et collatio-
nē non collatoris cōmittere possit et soleat. ut in.c.
cū aliquib⁹. de rescrīp. in. vi. qđ est forū. Etia
potest dici q̄ licet hec receptio ad solū capitulū
pertineat: tamen papa hic cōmisit epo ut eu⁹ re-
ciperet capitulo recusante. Id: huc melius po-
test dici q̄ ex quo capitulū poterat eum recipe-
re in canonicū ante collationē prebende. ut dix-
imus. s. in tertio preludio. et recusauit eum re-
cipere. attenta illa recusatione noluit eandem
receptionē ep̄i caplo recusanti cōmittere. s; eā
cōmisit epo. sicut epo recusanti p̄bēdā p̄ferre:
noluit collationē cōmittere. s; ip̄e met papa cō
tulit. priuādo recusates eo in q̄ peccarūt. iuxta.
cl̄as. j. de tēpo. or. et in.c. quesivit. j. de his que-
fī. a maio. par. capi. et in.c. fi. de tēpo. ordi. in. vi.

244

Ex quibus elici-

tur. q̄ si collegium recuset admittere eum cui
princeps de officio vel beneficio prouidit: po-
test princeps alteri receptionem et iuramenti
prestationem cōmittere. et erit collegiatus cu⁹
omnib⁹ iurib⁹ ac si per collegiū receptus fuiss.
et. Nam dicit rex. in. l. omnibus. C. despōtul.

oij

Blasius Aurolus.

q si executor non bene exequatur mandatum:
remouetur. et aliis loco ei⁹ subrogatur. immo
dicitur bister. sing. q potest corporaliter puniri: si
non exequatur mandatum: vel si male exequa-
tur. q d fa. contra ambassatores. Elicitur enas;
er predictis: q papa potest vnitate separare. en-
ter. in. c. post q. xvij. questio. j. q de duobus epi-
scopatibus potest vnum facere. et de uno duos.
vt in. c. precipimus. h. sicut. xvj. quest. i. fa. l. viii.
ca d metropo. berito. lsb. xij. et. c. j. j. de parro. vbl
devna prouincia vel diocesi potest facere duas.
et etiam separata potest vniire. c. sicut vniire. j. de
excessi. prela. et dicit Johno. in. c. dilectus. j. allo
eo. ii. y superior: potest prohibere ne collegium
fiat. et factum potest destruere. papa quidē est
verus superior omnisuz. c. nemo. et. c. facta. et. c.
cuncta per mundum. ix. q. iij. ille est ergo qui po-
test erigere et prohibere collegia fieri: dividere
et vniire. etiam in multis epis et metropolitanis.
vt dicit Johā. de turre crema. in. c. decimas. vii.
q. j. alias non haberet potestatis plenitudines.
Immo cōtradictores erectionis: vnionis vndi-
uisionis per papam: presertim ex certa scientia
facte sunt excommunicati. nec gratie eius san-
valent. Feli. c. apostolice. j. de exceptio. et m.

la cancellarie romane et sunt heretici.tert. c. oēs
rty. diss. tanq; auctoritatis sedis apostolice con-
temptores. et incidunt in peccatu; paganitatis.
c. si qui sint. lettr. diss. et sunt alieni a diuinis. c.
nulli phas. tix. diss.

Fortificatur etiā

illa lectura ex hoc q; in isto tex. nō apparet q; col-
latio aliquare specialis solle episcopo pertineat.
Etideo vel collatio pertinet epo et capitulo sis-
tūl propter est deture communi. ut in. c. postulas-
tis. j. de concess. preb. glo. in. c. cum ecclesia vul-
terana. j. de elec. glo. in. c. irrefragabili. j. de offi-
ordi. et glo. in. c. j. xxi. diss. super verbo. et minos-
tes. et glo. Johani mona. et archidia. in. c. si. de
regula. in. vi. Do. geminata. et Philipp. francus
in. c. vnico. ne sede vacan. in. vi. aut pertinet eho
cum consensu capitulo. aut competit epo cū con-
cilio capitulo. ut in dicto. c. vnico. ne sede vacan.
In. vi. et in. c. cū in veteri. j. de elec. et in. c. cū olim.
j. de arbitri. et omni isto triplici casu. papa scribendo
capitulo sede vacante censemur cogitasse de epo.
Id est mēte ephm grauare intellexit. Etia; omni
istis triplici casu est aliqua coiunctio. vel in pote-
tate ut primo casu. vel in consensu vi secundo
o iij

Blasius Auriolus.

Casu. vel in consilio ut tertio casu: inter episcopum et capitulum. quare non potuit papa scribere de uno quin cogitauerit de alio: sicut quando prohibetur venditio cogitatur de emptione. et censetur etiam esse prohibita emptione etiam si de ipsa nulla mentio fiat. l. i. de cupres. ex luco d. phe. lib. xij. ibi Luc. de pena. t. ideo videtur etiam episcopum grauasse. quare episcopi exercitatio non fuit iusta de iure. Et nullo casuum preditorum capitulum creato episcopo conferre potuit. et ideo capitulum iusteditur quod episcopo Collatio pertinebat.

Differentiam tam

men facite inter collationes que episcopo et capitulos simul pertinent. et quoniam episcopo cum consensu capituli. et quoniam episcopo cum consensu capituli competunt. quod primo casu mortuo episcopo apud capitulum tota conferendi potestas remanet. ut in dicto. c. ynico non sede vacan. in. vi. in primis. Et quoniam episcopus vivit non potest conferre sine capitulo vel consensu maioris partis illius. ut in c. ea noscitur. i. de his quae sunt a plena. sine consensu. capl. et Jo. and. i. c. a collatione. de appella. in. vi. et Feli. in. c. pastoralis. i. eo. ti. et ille consensus est quid intrinsecum ad potestatem episcopi ita quod collatio

sacta per episcopū sine illo cōsensu est nulla. ut
sibi et hoc probat p̄ dictū Inno. et Panor. in dis-
cō. c. ea noscitur. q̄ fidicunt q̄ ep̄s sine caplō vel
maiori parte illius non potest cōferre. nec capis-
tulū aut maior pars illius sine ep̄o: immo si sic cō-
ferat vel p̄ntent collatio vel presentatio est nul-
la. p̄ illū tex. et ita tenet Rochus de curte in tra-
ctatu. de iure patro. in verbo. cōpetens. in. xi. q̄s-
tione. et dicit Frederi. de sensis cōsilio. ccxxix. q̄
si episcop⁹ conferat prebendā vni: et capitulum
alteri neutra valet. Secundo vero casu quādo
collatio pertinet ep̄o cū cōsensu capituli ex funda-
tiōe vel alias. tūc in mortuo ep̄o capitulū non suc-
cedit in collatiōe. vt in dicto. c. viii. co ne sede vas-
can. in. vii. ver. cum vero. et eo casu si ep̄s vñuit: ls
teneatur habere consensum capituli vel maios-
ris partis illius. tū ille cōsensus est quiddā extrin-
secū a potestate ep̄i. et ita dñ intelligit dictū Panor.
in dicto. c. ea noscitur. q̄ si dicit q̄ cōsensus
capituli est vnum extrinsecum ad ep̄m. qm̄ isto
casu episcopus potest conferre sine cōsensu ca-
pituli in ipso actu interueniente: dūmodo post
collationē cōsentiat. et sic intelligitur. c. contine-
batur. et. c. cum nos. j. de his que si. a prela. sine
cōsen. capitū. vbi cōsensus potest subsequi

Blasius Auriolus

actu. et sibi ample Panor. et Franci. areti. In
si quis michibona. s. iussu met. s. sequenti. ff. de
acquir. heredita. isto quidem casu collatio per-
tinet epo: et non illi cui est habendus assensus.
vt probat rex. in dicto. c. vnicco ne sede vacan. s.
Cum vero. Tertio autem casu quando collatio.
pertinet epo cum consilio capituli vel alterius.
eps habet maiorem libertatem conferendi. qd si
consensum habere teneretur. et illi quorum con-
silium est querendum. minus habent qd illi quo-
rum consensus habendus est. vt dicit Huse. de
mote lauduno in dicto. c. vnicco. atqui si eps sit
mortuus vel alias impeditus. illi quem con-
silio conferendu est. conferre no possunt. vi ibi.
Et si vivit eps ante qd conferat d5 petere consi-
lium. alias accus est nullus. et hoc si petitio con-
siliis sit data pro forma. vt dicit Panor. in. c. epi-
te. s. de consti. si autem non sit data pro forma. n*ec*
aut dicitur cum consilio. aut sine consilio no co-
feras. aut de consilio. aut iuxta consilium. aut ha-
benti potestatem conferendi additur consilium
allicui. et de his oib videatis Huse. de mone
laudu. in dicto. c. vnicco et que sibi dixi in additio-
ad eum. et Bar. in. l. titulum et meum. ff. de ad-
ministra. tuto. et Alberi. de rosate in. l. quidam
decedes. s. papilanus illo. eo. et. Balan eu-

habita. C. ne fil. pro pa. Imo. In.c. venerabili. I.
de offi. delega. Joha. and. in.c. dislect⁹. j. de offi.
lega. et in.c. j. de capel. mona. Bar. et Bal. in.l.
j. si plures. ff. de exercitor.

Notandum est pri-

mo ex isto tex. secundum hanc declinam tertiam
lecturam veriorem et nitidioriem. primo q̄ rescri-
ptum d̄ interpretarissic ut conuentat turi com-
muni. vi. in.c. causam. j. eo. ti. et. c. sup questionū.
j. si ho. j. de offi. delega. et. l. si quādo. C. de ioffi.
testa. quia non est verissimile papam vnicō vers-
bo totam turi obseruationem tollere velle. ut
ibi. et. in.c. ecclesia vestra. le. ii. j. de elec. et fa. c. au-
dita. j. de resti. spolia. et. qui tutores precipit con-
firmari. intelligitur precipere ut confirmantur
secundum ius. scilicet precedēte inquisitione su-
per idoneitate. alias iudex teneretur si nō eēnt
solacendo. ut in.l. tutores. ff. de cōfir. tuto. et fa.
glo. et ibi late. Feli. in dicto. c. causaz. j. eo. ti. fa.
l. si quando. C. de inoffi. testa. et. l. f. C. de testa.
miss. qđ facit p̄tra iudices qui mittunt. ²⁴⁶ Recredēs
liarios in possessionem beneficiorum: si non re-
cipiant bonas cautiones ab ipsis in casum resti-
tutionis fructuum parti aduerso. quoniam te-

Blassius Auriolus

nentur parti ad interesse. ut dicit Bal. in auct. generaliter C de episco. et cle. in prin. et Bar. in l. stipulationum alie iudiciales. ff. de verbo. obli-
ga. et Bal. in tracta. statutorum. in verbo. caue-
re. fo. xj.

¶ Nota. est secundo.

¶ presumendum est ea potius esse in mente pri-
cipis que iuris sunt: quod ea que in facto consistunt.
hic autem iuris est ut collatio pertineat episcopo
et capitulo; facti vero quod soli episcopo perti-
neant. princeps enim lex animata est in terris vi-
tri sue. de consulib. s. fi. colla. iiiij. et glo. in. l. mo-
re. ff. de iuris dictio. omni. iudi. fa. l. digna vox. C.
de legib. et. Lex imperfecto. C. de testa. et. l. pa-
teps. ff. de legib. et. Lex imperfecto. ff. de lega. iiij.
et. s. fi. insti. quisb. mod. testa. infir. ideo potius
detur eius voluntas inherere iuri in cuius na-
tura quiescit. quod facto quod ab eius mente extra-
neus dicitur potest. hinc dicit Eli in. c. in n. str. a.
eo. titu. in. iiiij. correlario. quod ea que iuris sunt no-
sunt exprimenda pape. et si falso exprimantur
non vitiant rescriptum. ita tenet Ludo. Ro.
sing. xxxvij. et dicit Bald. in. l. prescriptione. C.

In.c. Eam te. de rescrip. **fo. cl.**

si contra ius vel utilita. pub. q si appellā s exprimāt in rescripto posse post annum appellare non viciatur rescriptum. nec decipitur papa in impretratione. quia ea que iuris sunt. nota sunt pape. quandoq; etiam falsa expressio facti non viciat. vt quando est factum non serutens impretrationi. rex. sing. c. ex parte. j. de for. compē. et Ludo. Rō. consilio. ccclxix. colū. pe. et dicā. n. in. cum adeo. j. eo. titu.

Po. est tertio. **¶**

ea que sunt facti possunt probabiliter ignorari. 2 48
c. j. de constit. in. vij. Papa quidem potuit probabilitate ignorare collationem soli episcoporum
tinere: neq; etiam constat hic q ipsi soli pertinet aliquo iure speciali. nam si iure speciali episco-
po pertineret: non astringeret iur per mandatum factum capitulo. cum a capitulo potestate
conferendi non recipiat sed a lege. et dicit Bar.
in. l. fidei usor. s. Lucius. ff. de pigno. per illum
ter. q res loco rei subrogata no cadit in obliga-
tionem: nisi ex re prima ortum habuerit.

Nota. est quarto. **¶**

Blassius Burholus.

ea que sunt facti non presumuntur mandata:
nisi appareat de voluntate madatis. sed hic non
constat. Etiam non tenetur iste probare se ori-
ginem traxisse de gente iudeorum. quia non fuit
mens pape eius ad hoc onerare: licet alias dices
se de gente. hoc probareteneatur. l.j. ff. de proba.
vbi est glo. sing. q[uod] quatuor homines facilius ges-
tem. fm Bar. et Bal. ibi: q[uod] ista adiectio gentis
solū narratur pro facti contingētia. ideo licet nō
probetur non vitatur l[ittera] gratie: per tex. sing. In
allega. c. ex parte. j. de foro cōpe. vbi regina di-
git in rescripto castruz ex causa d'orallij p[ro]m-
re: licet ex alia causa sibi pertineat: non est rescri-
ptu[m] obreptitiū: q[uod] sufficit q[uod] sibi pertineat. et su-
per hoc se fundat rescriptum. sic isto casu: grā-
tia se fundat sup fides u[er]a. exp[er]ta. l[ittera]atura. et honesta
cōuersatione: et sufficit q[uod] ista sint vera. fa. no. p.
Ludo. Roma. consilio. ccclxix. colu. pe. s. alle.

¶ Nota. est quinto

¶ ratione cōjunctionis cōprehenditur in ma-
datosis qui nōdū est assumptus ad gravaram
potestatē. fa. l. exp[er]tis: et ibi Odofre. C. de co-
for. eius de liti. vbi absens qui non cōparuit
scitur esse cōprehensus in liti. et aliis cōmon-

In. c. Eam te de rescrip. **50. cij.**

Potest pro eo respondere.

Cro. est sexto. **¶**

grauamē illatum potestari: astringit quēcūq;
ad illam potestatem assumptum. vt in. c. qīn ab
bas. j. de offi. delega. cum tota sua materia. sīlā
onus impositū re transit cū ipsa re. l. re annos
narte. r. l. om̄is. C. sine cens. vel reliq. fund. cōpa
non pos. r ideo dicit Huel. de mōte lau. In. c. ij.
de immunita ecclie. In. vi. q̄ si p̄dium tributa
niūz daretur ecclie: ecclēsia tenetur ad tributū. **249**
quia res transit cum onere. c. i. j. de censib. r. c. si
quis laicus. xvij. q. i. et. l. allenatio. ff. de contrah
ben. emp. et vendi. et. c. cū nō sit in homine. j. de
decl. r. l. si creditor. ff. de distrac. pigno.

Cro. septimo. **¶**

potestas individualis est coniungere essentia cum
efficientia. Nam collatio precepta caplo: coniū
git capitulu stans cum ep̄o dum creatus eris.
Res em̄ de facilis reuertitur ad suam naturam. **250**
vt in. c. ab exordio. xxv. dist. r. l. si vñus: s. pact
ne peteret. ff. de pac. r glo. c. statutū. de prebē. in
sist. reuertitur cuz omni iure suo. r cū sua p̄mis

Blasius Turritus

qualitate. ut in l. vnsca. s. sed ut manifestetur. C
de cadu. tollend. vbi dicit Bal. p illū tex. omne
quod decisum est ab aliquo: si ad sua initia re-
vertitur: taliter reuertitur qualiter emanauit
ab illo. Ex quo deciditur q si nobilis rem suā
nobilem det in emphiteosim rustico: in mani-
bus cuius soluat tallias. si rusticus eam resti-
tuat domino: ad dominū revertitur nobilis si
cūt nobilis emanauit: nec dominus tenebitur
pro ea ad tallias. aliqui distingunt aut reuertis-
tur per relaxationem rustici: vt tunc non soluat
domin⁹ tallias: aut per emptionem vel alio ni-
tulo oneroso et tunc soluat tallias. Alij dicunt
ex consuetudine generali patrie occitane: q si
semel in manibus rustici soluerit tallias: quo-
cunq modo ad dominū reuertatur tenetur
soluere tallias: quorum omniū opīs lōes vtro
qz casu intelligerem: si domin⁹ terras nobiles
absqz spe eas recuperandi cōcessisset. vt potie
nulla oblia vel pacto retento. quia oīno voluit
eam terra ab ipso et suis esse alienā. ar. I si. C de-
co. ser. manu. Secus si retinuit obliam aut cen-
sum annū tali pacto. q si cessar. et soluereter/
ra ad eum et suos reuertetur: quia non con-
cessit eam tali animo q amplius ad eum re-

III. c. Eam te de rescepit. **fo. cxij.**

suos non reuerteretur. immo eo animo ut defi-
ciente rustico in obseruatione retentionū ipsa
terra ad dominū ipsum vel suos rediret. et tunc
debet dñs recuperare omnia iura sua priora. vt
dicit glo. in dicto. ca. ab exordio. xxxv. distin. dis-
cens: q̄ restituta re ad pristinum statum et sic
D. reuolauit ad A. priora iura restituuntur.
per. c. si quis de corpore. xxvj. questio. vij. et. l. et
attilicius. ff. deserui. rusti. predio. et. l. in tan-
tum ff. de rer. diuisio. et. l. et si forte. g. etiam. ff. si
ser. vendice. et. l. queres. g. aream. in. fi. ff. desos-
lu. et. l. voluntate. ff. quibus modis pig. vel
hipote. sol. et. l. si locus. ff. quemadmodum ser.
mitta. fa. l. j. C. de sen. pas. et. resti. et. l. j. C. si ad
uers. transactio. et. l. ad tempus. de h̄is qui in
exil. da. vel ab ordi. moti sunt libro. x. Pro hoc
facit id quod dicit collectarius in. ca. in quibus
dam. j. de pe. q̄ si Papa restituat hereticum:
censetur restitutus ad spiritualia: et etiam ad
temporalia tanq̄z consecutua ad restitutionē:
presertim quando confisatio bonorum indu-
ctur per canones: vt in heretico: per. c. cum ses-
cundum. de hereti. in. vj.

¶ No. est octauo **¶**

Blaſius Auriolus

In iudicij recipit augmentum personarū. Nam
in mandato capituli iudicij recipitur episco-
pus postea creatus. sic in l. eadem dicemus. q.
catbo. ff. de verbo. obliga. ubi vni promissori in
252 promissione facti iudicij succedunt plures he-
redes: et uno heredij contraueniente om̄is cen-
sentur cōtrauenisse. ut ibi poteritis videre per
Jo. deymola. Ita q. pena est cōmissa insolitū.
non quidē insolitū cōtra quēlibet: ut quilibet
totā soluere teneatur. sed insolitū cōtra om̄is.
hoc est tota pena ratione contrauentionis debe-
tur. Et hoc notabile pulchre probatur per tex.
In l. si is qui duos. ff. de libera. lega. ubi si libe-
ratio vnius debitū duorum reorum promittēdi sit le-
gata. si unus reorum sit incapax: neominus cō-
sequitur liberationē propter socium capacem.
et sic liberatio recipit augmentū persone illius
socii incapacis: per quē tex. solet dici sing. q. ra-
tione cōnexitatis prohibiti trahit ad permisso;

¶ No. est nono. q.

expresso uno coniunctoriū cogitatur de alio. nō
em̄ potest exprimi capitulo saltim sede vacante
quin cogitetur de prelato. cū cuiuslibet collegio
presu unū caput. ut nota. in l. per iniquū. et ibi

glo.C.de iuris. om̄i. iudi. et in.c.ea noscitur. et.c.
 quāto. et.c.nouit.j.de his que si.a prela.sine cō
 sen.capl. et.c.cus ab ecclesiariū prelatis.j.de offi
 ordi.alias esset corpus sine capite . neq; potest
 loqui de patre quin cogitetur de filio.cum pa
 ter dici non possit si filium non habeat.nec pōt
 loqui de debitore quin de creditore cogitetur.
 qmō pōt eē debitor sine creditore.vt no. Luc.
 depēna.super Rubr.de conue.fis debito.lib.r.
 nec de marito quin cogitetur de uxore.et similiz
 bus correlatiis.de quibus p Bar.in.l.fl.C.de
 indic.vidut.tol. et.l.fl.ff.de acceptila. et in.l.mul
 tum.fl.de verbo.obliga. et Bal.in.l.nemo mars
 tyres.C.desacrosan.eccl. et in.l.j.in prin.C.de
 co.ser.ma. et in.l.j.C.desponsali.vbi dicit φ cō
 sugatorū et correlatiōrū eadē est rō. et Angel.
 in.l.quicunq;.j.neq; ff.de institor.Panor.in.c.
 j.j.de loca. et in.c.dilectus.le.j.j.de simo. et in.c.
 clerici.j.de iure patro.Geminia.in.c.j.devol. et
 contu.in.vj. et plene Frācis. areti.super Rubr.
 ff.de acquir.pos.

¶ Nota. decimo φ

mens tacita vīmodo appareat operatur quās
 tūn expressa.nam hic episcopus comprehendit

Biasius Aluriolus.

sur in rescripto licet non sit nominatus in eo: ex
mente tacita pape apparente. ex hoc q̄ capitulo
In sede vacante scripsit. q̄ videtur cogitasse de
episcopo qui preest illi ecclesie. fa. ter. in. l. si ser-
uus communis. ff. de dona. inter vir. et uxor. ubi
dicitur q̄ si pater donet filio rem communem si-
bi et fratri: fratre presente et non contradicen-
te: valet concessio ex illo tacito fratri consensu.
et in. l. de etate. s. qui tacuit. ff. de interrogatio-
ne. ubi qui tenetur loquitur et tacet: habetur pro co-
sentiente. et no. in. c. si post presulatum. de p̄fes. in.
vij. et dicit Inno. in. c. i. q̄ de his que si. a mali-
par. ca. q̄ existentes in uniuersitate debent con-
tradicere his que aguntur. alias videntur con-
sentire. et Panor. i. c. cotinebatur. j. de his q̄ si.
a prela. sine consen. capi. ex quibus patet q̄ tac-
254 tū opatur quātū expressu. dū modo de ipsa mi-
te tacita appareat q̄ aliqua indicia. vt in. l. q̄ in
Iberis. s. testamento. ff. de bo. pos. secund. tabu.
et glo. in cle. cum el quem. s. quinetiam de p̄fes.
p̄fes. dices q̄ tacita beneficij acceptatio valet
si tamen probari possit. et de ea constare possit.
et ibi dixi latius. Aliquando tamen mens com-
trahentium non est efficax. vt patet in. l. etiam
si is. C. co. utriusq; iudi. ubi litigatores com-

III. c. Eam te de rescrip. fo. clvij.

mittendo diuisionem bonorum iudicis incompe
tentis credebant sententiam fieri et fuit pactus.
et cauetur in consuetudinibus Tholose. t. de
Kerum co. ditissio. in. iij. parte earum. q̄ si duo ^{cōf. dū} Toulouſe
socij solius hereditatis eam diuiserunt. etis
qui maiorem partem accepit. dedit alteri alijs
quam pecuniam: ex hoc videntur contractus
yenditionis exercuisse. et tamen credebant con
tractum diuisionis facere. et credebāt facere fi
lium; et fecerunt filiam.

No. est vndecimo.

q̄ gratia apostolica debet efficaciter operari quo
ad interpretationē rescripti ut possit valeat q̄z gear.
glo. pe. in cle. fi. de rescrip. et i. c. abbate. j. de v. b.
sig. nā si rescriptū nō ligaret capitulū epo creas
to. qz collatio soli epo ptineret. et si non ligaret
epm qz nō est i rescripto noīat. nec apparet de
mete pape qz voluerit eū arctare. rescriptū non
valeret; et grā facta isti puerso eset sibi inefficax
ideo vere intelligēd' est iste rex. vt collatio pt
neat epo et caplo. et sic scribēdo vnl: vterqz sit cō
prehensus alto impedito. et hoc probatur ex dī
ctio Henric. Bo. hic in fi. colum. verli. sed
tertē stud. c. loquuntur. zc. vbi dicit q̄ stud. c.

pū

Blasius Auriolus.

Loquuntur in potestate conferendi iure suo et non
ex rescripto vel mandato apostolico. Et sic vult
dicere si Henric. q[uod] collatio h[ab]it[ur] spectat ad ep[iscop]um et
capitulum: q[uod] tunc mortuo ep[iscop]o capitulum con-
fert iure suo. vt in c. vnico ne sede vacan. in. v[er]is
enim collatio non pertineret ep[iscop]o et capitulo si
mul: tunc mortuo ep[iscop]o capituluz non conferret
iure suo q[uod] non succedit ep[iscop]o in iure conferendi.
vt sepe dictu est. sed conferret ex mandato apo-
stolico. vt in c. cum aliquibus de rescrip. in. vi.

I 20. est duodeci

mo q[uod] individualium suapte natura debet assigna-
ri pottus individualio q[uod] partidivise. nam hic col-
latio que individualia est: cum sit incorporalis. et
incorporalia sunt individualia. vt no. in. c. scritus
bes. viij. q. j. q[uod] in mente seu intellectu et cogita-
tione consistunt. vt dicit Johan. fabii. et Angel.
areti. insti. de reb. corpo. et incorporali. pottus
assignatur toti corpori competere: q[uod] soli ep[iscop]o:
quis si solus conferre posset: esset pars diuisa
suo corpore. et hoc est q[uod] unumquodq[uod] apparet
suum simile naturaliter. ideo est q[uod] beneficia re-
gularia sunt assignanda regularibus sicut q[uod] re-
gulares. de supple. negli p[ro]la. ita q[uod] li scribam

In.c. Eam te.de rescrip. Fo. cy.

ut aliquid prouideatur de beneficio. si is pro quo
scribitur sit regularis est illi prouidendum de be-
neficio regulari.c. cum de beneficio de preb. in
vj. in fi. et idem si mandetur prouideri secularis
est prouidendum de beneficio seculari. ut ibi. et in
dicta cle. qz regulares. qz vnaqueqz res d3 pos-
tius assignari suo simili qz dissimili. ideo dicit
tex. in.c. cum causam. j. de electio. q non est aras-
dum in bone et asino. qz non sunt similes. neqz
homines disparis professionis vel habent? sunt
sociandi in eodem monasterio. cle. j. de elec. et. c.
in noua actione. xvij. q. viij. et. c. presbiteros. xvij.
q. j. et ynum quodqz appetit suu3 simile. et ideo
quia deus creauit feminam in simile adiutoriu3
homini. dicit Bal. super rubrica. j. de cohabita.
clericu3. et mulie. q feminā appetit virum sicut
materia formā. Nec obstarer si diceretur q Pa-
siphae creauit. appetiuit thauruz ministerio De-
dali fabri subtilis sibi copulari. et tamē erat dis-
similis. Et circes sibi iunxit alcinoum canem. et
Philia Saturnū in formam equi. Et Leda
Jouem in formam signi avis. Et memphis ni-
lum in formā thauri. vt ait Quidius in libris
methamorphoseos. nā respondetur q sunt fiz-
ciones poetice quantum ad aliquas feminas

257

p 1ij

Blasius Auriolus

et quantum ad alias fuerunt homines in similitudine animalium brutorum scientibus miseribus. quo secretius venereos actus explexerent: vel processit ex malitia aliquarum: quod raro accidit. nec propter hoc mutatur natura aut virtus iuris. qd de casibus qui raro accidunt non est fienda lex. vt in. Lex hls que forte. ff. de legib. et ibi glo.

Nota. est decio ter-

rio. qd non debet statui id per quod caput discedat a suo corpore. c. cum non liceat a capite membra recedere. j. de prescrib. nisi in quatuor crimib. s. heresis. vt in dicto. c. cu nō liceat. in. glo. in. c. sane. le. ij. xxxij. q. ij. nam dicit Ambrosius lauden. in tractatu d principib. c. ccccerth. qd papa hetericus non est papa. quia heresis priuata dignitate. per. c. ij. xxij. q. j. et. c. conuenientibus. j. q. viij. sed an priueta ipso facto. fa. c. vt commissi. priuandi. de hereti. in. vij. et dixi latissime super rubri. de hereti. in. cle. scgs casus est scismatis. c. qd diligētia. j. de elec. tertii simonie i ordine collēsi. pbari possit. c. preter hoc autē. g. verū pīncia. xxxij. distinc. et. casi quis episcopus. et. quia simoniacis. j. questio. j. quartus notori

fornicationis. ut dicit glo. in dicto. c. cum non licet. ideo illis casibus statutum est q̄ membra possunt recedere a capite. nec tenentur ad obedientiam. neq; est expectanda sententia: si tandem illa criminis sint notoria in capite.

No. est decio quar/

to. q̄ uno coniunctorū mortuo: superestes est dominus in solidum. ita q̄ solus conferre possest. et idem si alias sit impeditus. ut hodie declaratum est in. ca. vnico. ne sede vacā. in. vj. Nec tenetur capitulum expectare amotionem impeditimenti. immo statim conferre potest. ut dicit no. glo. in cle. ut hi qui diuinis. deets. et quæ lita. super verbo constitutus. ut. s. dictum est. dicens q̄ si aliqui canonici sint excommunicati vel tempore imminentis electionis velint promoueri ad sacros ordines. vel electionis interesse valeant. ut ibi in tex. alijs canonici non tenentur illos expectare. immo statim eligere possunt. Et quibus dicendum est q̄ si graduatus vel nominatus sit excommunicatus vel alias in capite per vacatiois busicis: ordinis collator pot beneficium conferre non graduato vel non mo

Blaſtus Auriolus.

minato. nec tenetur expectare q̄ absorptionem
obtinuerit. minusq; obtenta absorptione bene-
ficiū efficaciter acceptare poterit. si sit altericoll-
atum. q; ille collator tenetur conferre gradua-
to si sit alias idoneus. c. cum adeo. j. eo. t. et col-
latio alteri rite facta non debet reuocari. c. dile-
ctus le. iij. et ibi glo. pe. j. de preb. Si autem ad-
huc esset vacans posset illud acceptare. et ordi-
narius tenetur illud sibi conferre. q; sufficit q̄
impedimentum sit sublatum. anteq; beneficiū
conferatur. et hoc probo per glo. in. c. si cleric.
de preb. in. vj. super verbo. aliam. vbi dicitur q̄
si neglexi petere debitā prebendam vigore mā-
dati: et alij: collata est: aliam non peto. sed si ad
huc non est alteri collata: possum illam petere.
hec latius dixi in cle. cū ei quem. de conces. pb.
sciat istamē q̄ excommunicatus bene potest

260 acceptare beneficium. vt dicit Rota decisio. cxv.
et decisio. cccxviij in nouis. q; acceptatio est ani-
mi declaratio: et est meritati. et excommunicata
tus retinet ea quae sunt facti et suris naturalis.
glo. c. decernimus. de sen. exco. in. vj. et in. c. pro
illorum. j. de preb. et. c. si vero. j. de sen. exco. et re-
tinet iura patrimonij et agnationis. ideo succi-
dit ex testamento et ab intestato. vt dicit Bald.

In.c.intellexi m⁹.j. de iudi. et Jason maynus.in.
 Lfi.C. qui ad ini.ad bo. pos. pos. sed non potest si
 bi facere conferri. qz collatio facta excomuni
 cato est nulla Panor.in.c.veritatis.j. de dol. et
 contu. et.c. postulasti.j. de cleri. exco. minis. etiā
 si sit excōmunicatus occultus. Panor.in.c.ad
 probanduz j. de. sen. et re iudi. et dixi late in cle:
 cum ei quem. de cōcessio. prebe. in secunda pal:
 larida. Si autem alter ex coniunctis non sit im:
 peditus: tunc rescriptuz directū vni non astrin:
 git alium. vt in.c. cū in illis. g. fi. de preb. in. vj. qz
 censetur surreptitium. ex quo tacetur alterius
 cōiuncti potestas. vt dicit hic Henr. Bo. in ista
 autē decretali non potest dici surreptitium. licet
 capitulo soli dirigatur. et non siat mentio qz etiā
 episcopo cōmuniter pertineat. qz hic eps erat
 mortuus: et tota potestas pertinebat capitulo
 sede vacante. neqz tunc erat aliis nisi capituloz
 cui dirigiri posset. et dirigendo capitulo sede va:
 cante: fuit mens etiam grauādi ephim dum crea:
 tus esset. vt supra tactum est. secus si scriptum
 fuisset capitulo sedere plena. qz tunc eps non cō:
 prehenderetur. per tex. illi⁹.c. cum in. illis .g. fi.

C Rot. est decimo

Blasius Auriolus

quinto. q; quando collatio pertinet epo et capitulo. tunc mortuo episcopo apud capitulum iuris fictione est plena conferendi potestas. quem
262 men fictio cessat apparere veritate: scilicet crea-
to episcopo. q; tunc collatio pertinet episcopo
cum capitulo ut prius. nā fictio cedit veritati.
ut in. l. filio. ff. de liber. et posthu. vbi paternitas
naturalis vincit adoptiuam que ficta est. ut ibi
et dicit rex. et ibi Bal. et salice. in. l. si quis aliquid
C. de his qui ve. era. impetra. q; qui summetio era-
tis legitime intelligit de naturali pfectione era-
tis et nō de accidentalis fictione vel impropria.
glo. pe. in. c. susceptū. d. rescrīp. i. vij. Fictio qdē
est qdā improprietas. illa q; singuni esset talia
dñr talia iproprie. tex. sing. i. l. lex cornelia. ver.
queritur seru⁹. ff. de testa. nec extēdī ad ea que
sunt ptra ius. glo. si. sing. in. l. talis scriptura. ff.
de lega. j. Nec potest singillud quod est in suo
genere impossibile. s; bsi illud qdā in genere est possi-
ble: l; in specie sit impossibile. ut prima hora co-
ptiuitatis pot singi mortu⁹. q; possibile fuit tunc
eum mori licet non sit mortu⁹. glo. sing. in. l. gal-
lus. s; si ei⁹. ff. de liber. et posthu. sup. & bo. exclu-
dat. s; lex cornelia non singit natū apud hōste
fuisse priā hora captiuitatis reuersum. q; est in

possibile q[uod] fuerit reuersus. ate q[uod] natu. Et id est
 veritas prefertur fictioni. n[on] si p[ri]nceps vellet fi-
 ctione p[re]ferri veritati in concernentib[us] ius post
 tium. vt in regula cancellarie romane de infir-
 more signante. que est. xvij. in ordine. vbi si resi-
 gnans moriatur. Infra viginti dies ex eadē infir-
 mitate. Papa vult q[uod] beneficium dicatur vas-
 care per obitum et non per resignationem. re-
 signatio quidem est de lute positivo. vt per to-
 tu. i. de renunciatio. et papa potest facere q[uod] illa
 resignatio habeatur pro non facta. sicut tacitū
 pot habere p[er] expresso. vt in l. oēs. C. de prescris-
 ptio. trig. vel quadra. anno. sed non posset fin-
 gere q[uod] vacatio inducta per morteni diceretur
 inducere p[er] renunciacionē. q[uia] illud esset impossibilis
 le. et fictio non cadit super impossibili. vt dicit 264
 Vincent. hercula. in. l. i. g. si virxori. colum. ii. ff.
 de acquir. posses. et Barto. in. l. sits qui pro eius
 p[ro]tore. ff. de v[er]sucapio. in. liij. questione. et in. l. can-
 dem. ff. de duob[us]. reis constitu. et in. l. gallus. g. si
 eius. ff. de liber. et posthu. et Johan. andr. in. c.
 sine culpa. de Regul. iuris. in mercuriali. ideo
 dicit Vincentius Hercula. ubi supra. q[uod] impos-
 sibile est in rerum natura et in genere ut nol. 265
 lens possidere possideat. per .l. liij. g. itaq[ue]

Blasius Aluriolus

et in. l. si quis vi. s. differentia. ff. de acquir. pos.
voluntas quid et noluntas sunt de iure nature.
cum per eas procedatur ad contractus. qui sunt
de iure naturali ratione consensus. ut dicit Pj
nor. in. c. j. j. de integr. resti. et Philip. decius.
in. c. canonum. s. de consti. et Paul. de cast. in.
digna vox. C. de legib. hac de causa princeps illis
gatur ex contractu. ut ibi per eos. p. c. j. j. de pro
batio. et in. l. cesar. ff. de publica. et impossibilis
tas non conuenit naturalibus: falsum verosic
ut in. l. si menia. ff. de hered. insti. et dicit collecta
rius in. c. ij. j. de donatio. q. donatio causa moni
tis non confirmatur per ingressum religionis.
quia intelligitur de morte naturali: et non cui
li seu ficta. ita tenet Archidia. c. placuit. xvij. q. i.
ar. l. ab ea parte. s. ij. ff. de verbo. obliga. et c. si
qua. xix. q. ij. licet glo. idicto. c. placuit teneat co
trariu. pro qua fa. no. in. c. in presentia. j. de pbz.

266 quādo esset impossibilitas que hoīs prouisio
ne posset deduci ad possibilitatē: tūc posset du
ducī in obligationē et valeret actus. ut no. ter
sing. in. l. si s. si iter eos. ff. de verbo. obliga. ubi
hodie ītholos adari in hi. Rome cētū stipula
valet stipulatio. q. h. sit impossibile tre romat
soluere hodie. ī hoīs prouisione illa impossibilis

tas pōtū possibiliterem deduci. vt si anteā p^r
missor mādauit suo dispensatori Rome. & die
xv. Februarij meo dispensatori rome existenti
centum daret. et ita tenet Bar. in. l. continuus.
S. illud illo eo. ti. papa aut facere non posset &
aliquis post mortem renunciaret suo beneficio.
Eiam in regula cancellarie de resignante mo-
riente possessor ore que est. xxxliij in ordine: papa
statuit q si renuncians beneficium in curia mo-
ritatur possessor. et prouisus non fuerit adept^r
possessionem in fras sex mēses: beneficium cens-
seatur vacasse per obitum et non per renuncia-
tionem. qm illaz renunciationē singit nō fuisse
factam. que quidem regula non solum proce-
dit quando moritur post sex mēses. verū etiā
quando obiit infra sex mēses: nam eadem est
ratio in utroq casu. et lzbate x. ibi. postmodū.
et videantur velle. q si post sex mēses moriat
habeat locum tantum illa regula. tamen intelle-
ctus et mens pape debent considerari. quis sumū
tur ex ratioē ipsius pape: et nō ex cortice verbo
rum. vt in. l. scire leges. et ibi Bal. ff. delegib. et so-
cius. in. l. in ambiguo. ff. dereb. dub. et. g. dixi-
mus. ratio quidem et mens legis vigent si mo-
ritur infra sex mēses. sicut quando moritur.

267. 302

Blastus Elurioius

post:qr: vtroqz casu potest resultare fraus refi-
guantis de quaib[us] in glo. et vtroqz casu prou-
sus est negligens in adipiscenda possessione: at
qz extali mora preludicatur beneficio vacanti.
vt in. c. vnicō ne sede vacā. in. vj. et. c. q̄ sit. deele-
ctio. in. vj. & in. c. cū inter vniuersas. j. de electio.
ideo vtriqz casui censemur prouisum per consti-
tutionem. cu[em]enī ad adipiscendā possessionē
beneficij non fuisset tempus determinatum a

268 fure. papa voluit per illam regulam. temp[us] ce-
tum determinare. et si regula non pcederet q[ui]
renuntiās moritur infra sex menses. iam seque-
retur q[ui] illi casu non esset prouisum p[er] illam re-
gulam. ita q[ui] prouisus posset differre a deceptiōe
possessionis et assumptionem administratiōe
ad tale tempus quod liberet. et interim nullus
posset illud beneficium conserre. et beneficium
careret ministro. In diuinicultus distinctionem
& periculum animarum parochianorum. ideo
papa intellexit vtriqz casui prospicere. alia mul-
ta iura et media deduxit in cle. cum ei quem. di-
co ces. preb. in. ccl. pallaria da. incipiente tria co-
pulatiue requiruntur. et dixi etiam in. l. sicut
superuacuum. si quib[us] mod. pig. vel hipo. solo
et de fictione tractat. De. de anchara. in cle. q[uo]d

In.c.Eam te.de rescrip. fo.cxx.

C. de elec. et videatis in rabslem tex. In.c. accusatus in prin. de hereti. In vixbi crimen heresis singitur probatum. licet ibi presumptio ves hemens adesset. que admittit probationem in contrarium. c. is qui. j. de sponsalib. et glo. pe. c. literas. j. de presumptio. ita q. si incidat in heres sim: fictione turis cestetur relapsus. ut in dicto. c. accusatus. et sic eadem dispositio dupl. f. c. tione recipit. ptra. l. j. C. de do. promiss. et. l. q. in prin. ff. de pollicita. sed in dicto. c. accusat. vna ficio scz relapsus dependet ab alia. scz lapsus. ideo ab eadem dispositione possunt emanare. ut dicit. Hayner. de forli. in. l. sub conditione. ff. de solutio. tñ in dicto. c. accusatus. abiuratio facit relapsum. et nō sola presumptio. per quæ sus stineo opinionē Panor. duin dicit in. c. q. in tā sum. j. de preb. q. prouisio pape facta minori de ecclesia parochiali facta mentione etatis: ope ratur dupl. dispensationem. vnam ut nō obstante defectu etatis possit illam tenere. alias q. non teneatur promoueri ad sacerdotium usq; ad legitimā etatez. quia secunda dispensatio est consecutiva ad priam. et opinio contraria Bonifa. de vstali. in cle. generale. de et. et quaz ita. procedere posset in duabus dispensationis

Blastius Auriolus

bus separatis.tamen ibi lat⁹ ex parte. deficitio
ne canonica est tex.in.c. litteras.j. temp⁹. ordi.

¶.o. est decimo sex

- 26.9 to. q̄ cōmūnis potestas potius attribuitur ma
tiori q̄ minori.nam hic capitulū membra signi
ficans dixit collationem pertinere eō caput si
gnificantि. licet potestas utrīq; pertineret. pro
hoc facit id q̄ dicit Kochus de curte in tracta.
de lūre pa. in verbo.honorificū.in.xliij. q̄stione
ſ. allegata. et facit glo.in.g. religiosum. insti. de
Rer. diuissio. super verbo.mortuum. vbi si mor
tuus sit sepultus in loco prophano efficitur lo
cus religiosus. et si caput sit in uno loco sepul
tum. et corpus in alio. ille locus erit religiosus
in quo caput sepultum est. quia caput est nob
ilior pars corporis. et per illud cognoscimur. vt
sbi in glo. et in l. cū i diuersis. ff. de religio. et sum
pti. fune. Et sivna pars capitis sit sepulta in uno
loco: alia vero in alio. ille locus erit religiosus
in quo anterior pars capitis sepulta erit: quia
anterior pars est nobilior. et illud quod est no
bilius inspicitur. vt dicit Angel. areti. i dicto.
religiosum ar.l. quod conclaue. ff. de dā. infec
dicit Angel. in.g. cū ex aliena. insti. de rer. diuissio

qm̄ minus preciosum debet cedere preciosiori. p.
 l. quicquid. s. f. ff. de rer. diuisio. et no. glo. in. l.
 possiderit. in prin. ff. de acquir. pos. super verbo
 quamlibet. si ca put pueris sit baptisatum. totus
 censemur baptisatus. tamen etiam ibi vult glo.
 Idem in alijs membris fauore baptismi. Et fas
 cit tex. in dicta. l. cum in diuersis. ff. de religio. et
 sup̄ti. fune. scdm Ludoui. Bolognīnum post
 Bald. proteste. quando interrogatur si cogno-
 scit an ille qui sibi ostenditur sit titius: et ipse di-
 cit q̄ sic q̄ eum cognoscit: quia vidit eius caput
 vel faciem. nam ratio sui dicti est bona. Et dixit
 tex. in. l. argentarius. ff. de edend. q̄ a capite est
 edenda ratio tanq̄a p̄cipialiori. fa. c. j. de cēsib.
 et. c. fundamenta. in prin. de electio. in. vj. ibi. vt
 in ipso quasi quodam capite dona sua velut in
 corpus omne diffunderet. et hec faciunt ad que-
 stionem quā posuit in cle. ad nostrum. de censib.
 an religiosi prohibiti vesci carnisbus. possint ves-
 sci piscibus habentibus caput ad formam ho-
 minis. vt est Balena. Delphinus. Circhos as-
 tias. Circhos. Monoceron. Merelides. Plas-
 taniste. Rache. Stillia. Sirena. Zitiron. de qui
 bus habetur apud Plinii. ysidorum. et Als-
 bertum. ac in libris de naturis rerum. Et fa-

271

272

Blasius Auriolus

l. queritur. ff. de sta. ho. vbi hermophroditus
estimandus est illius sexus in quo magis pre-
ualet. et dicit ibi glo. preualere quod plu-
sest per l. sancimus. g. ne autem. C. de dona. et l.
quicquid. g. cu^m partes. ff. de acquir. ret. do. et l.
et si non sunt. g. fi. ff. de aur. et argen. lega. pum.
hermophroditus fuit Thiresias ex Junonis
sententia. ut ait Quidius. in methamorpho. et
an possit esse testis in testamento. vel ordinari
ad sacerdotium. an etiam possit matrimonium
contrahere cum viro vel cum muliere. et si pu-
contraxit cum viro. an eo mortuo possit contra-
here cum semina. debet inspicis sexus qui magis
incalescit. ut in c. quicquid est. g. hermophroditus.
iiiij. q. tij. et ibi glo. vbi dicit Joha. de turre cre-
mata q. potest cognosci an magis preualeat in
sexu virili. si opera virorum exerceat. vel si ha-
beat barbam. vel si magis conuersetur cum bo-
minibus. sed multum valet in hoc inspectio ge-
nitallium. et potest esse testis in testamento vel o-
dinar. si autem magis insistat operibus mulie-
rum: aut cum mulieribus magis conuersetur
tenseretur in eo sexu magis preualeare. et vbi no-
potest ordinari. q. semina non recipit characterem
viro dicit ibi Joha. de turre crema. post Hugo. n.

ter in auct. ut determinata. sit noster cle. colla. j. in
prin. dicit qd feminia est diaconissa. sed illud est 274
nomine non aut re. qd ut dicit ibi glo. non pot dis-
cere euangelium. homo vero diaconus bene po-
test euangeliū dicere. qd recipit characterē. Etiam
hoc pbat in feudo i quo punitas est iter dñm
et vasallū. et tñ feudū attribuit pot dño qd vas-
sallo. nā in iusto vasallo tñe bellū dñs pot custos. 275
dire castrū datū in feudū. ut dicit Bal. in. c. j. §.
qd ergo. de inuesti. de realie. fac. in usib⁹ feu. p. l.
li ita legat⁹ et ibi Lyn⁹. de usu et habita. ff. vbi p
prietari⁹ in iusto usufructuari⁹ hz rei custodiā.
dñs quis seudi est dñs pprietari⁹. ut dicit Albe-
ri. de Rosate i. l. j. ff. si ager vectigal. petra. et dñs
utilis est chymera i. nihil utib⁹ dicit. et idem dicit
Bal. in plurimis feud. colū. vi. et dixi plene. in ad-
ditio. ad Suiel. de mōte lauduno. in. c. si senten-
tia. desen. excō. in. vij. Etiaz hoc pbat qd dictum
Bald. in prelud. feud. colū. iii. vbi dicit. qd deno-
minatio dñ fieri ab eo qd plurimum pot qd. do-
num. ff. de cōtrahen. emptio. et. l. is qui rei. ff. ex
quib⁹. caus. maior. et. l. si vir. ff. pro donato et
l. questum. §. illud fontasse. ff. de lega. iii. sed in
collatione communie episcopus plurimum pot.
qd hz coferēdi organū et explicationē pter alia
qd

Blaſius Autioliſ

potestatem communē. vt diximus. §. legitur ab
276 eo debet fieri denominatio: recte igitur capitus
lum dixit collationem episcopo pertinere. licet
communis esset. fa. Panor. in. c. ex litteris. §. de
consti. vbi dicit q̄ si maior pars collegij sit cleris
corū: erit collegium ecclesiasticum. si maior pe-
sit laicorum erit seculare. fa. l. fundi partem. ff. de
Contrahēn. emptio. et. c. ad questio[n]es. j. de rer.
permuta. et. l. si sterlis. §. si tibi. ff. de actio. emp.
et vendi. et. l. incediu. in fi. C. si cer. peta. et Bar.
In. l. arist. ff. de donatio. fa. etiā. c. dilectus. j. de
offi. lega. vbi plus iuris habet prelatus in con-
cessione q̄ patronus in presentatione. et tamen
ecclesia est ordinanda per ambos. et sic est inter
eos communitas. tamen magis attribuitur p̄
lato instituenti q̄ patrono.

Not. eſt decimo ſe-

ptimo: excusationes legitimas admittendas ei-
ſe: non autem mendosas. vt in. l. hac prouiden-
tissima. de quib⁹ numeri. vel p̄ſtatio. nem. like-
ſe excusa. libro. p. vbi a constructione murorum
et frumenti comparatione pro exercitu prin-
cips non datur excusatio. dicit Ibiglo. q̄ forte et
celia excusatui. p. l. placet. C. desacrosan. eccl.

In. c. Eam te. de rescrip. Fo. c. Etius.

Edicit tex. in. l. i. quietate vel profel. se excusat
 lib. x. q. studetes in artib⁹ liberalibus maxime
 circa iuris professionem consistendo. excusant
 a munerib⁹ personalibus. vsq; ad. xxv. sue etas
 tis annum. Et in. l. si. eo. g. ti. maiores quinqua
 ginta quinq^z annis excusantur a muneribus p
 sonalibus non aut a patrimonialibus. Et in. l.
 i. qui morbo se excus. lib. x. orbatus vtroq; ocul
 lo excusatur a muneribus personalibus. et non
 si uno oculo tantum. et in. l. iij. eo. titu. morbus
 suricularis excusat a personalibus. et in. l. pos
 dagre. eo. ti. valitudo podagra no excusat a mu
 neribus personalibus. nisi sit tanta q. pedib⁹
 sciuare non valeat: nec rebus suis superesse:
 q. si allegationes sint vere excusabit eum pres
 ses provincie. Et in. l. si. eo. ti. casus patris non
 excusat filium a muneribus personalibus. nul
 lo quidem iure mendaciu admittitur. vt in. auc.
 detriuen. et se. g. studiu. colla. iij. et. l. fi. ff. de rei
 vendica. et. c. super litteris. j. eo. titu. Et de mens
 dacio habetur in. c. animaduertendu. et. c. misbi
 autem. et. c. nec artificio mendacio. xxij. q. iij. Im
 mo mendacium punitur. vt in. auc. contra qui
 propriam. C. de non numera. pe. et Bal. in. l. j. C.
 de sepul. viola.

q. iij

Blaſius Alviolus

No. est dec̄o octa/

uo: insinuationem mandati apostolici factā capitulo sede vacante: astringere episcopū postea creatum. q̄ sufficit eam fieri vnt ex contunctis. per glo. in. c. si capitulo. de conces. preb. in. vi. et Lōpostella. in. c. capitulo sanete crucis. j. eo.

279 ti. in glo. magna. et dictū est. s. int̄. quod facit pro insinuationibꝫ literarū grad⁹ et noiationū. et idem esset si fieret capitulo sede repleta. vt ibi Ex quo elicetur q̄ aliud est factum. et aliis facti effectus. vt dicit Pe. de bella pertica. in. s. si minus. Insti. de actio. nam hic mandatum nō continebat ep̄m expresse: nec illius notificatio. sed effectus illius mandatiorum comprehendit. Et dicit Inno. in. c. j. j. de biga. q̄ factus attenditur magis q̄ effectus. et q̄nq̄ effectus magis q̄ factum aut verba.

No. est. vir. q̄ t̄ps

date rescripti est attendēdū ad cognoscendū intentionē scribentis. et studiū notatur in lectione Inno. et in oībus lectoris. s. recitatis. hacten lati⁹ in glo. examinabitur vntū in sciatiss q̄ licet

grā semper pcedat literas in tempore: et ideo
bullā nō sit de sustentiali esse gracie, vt dicit In-
nocen. in.c. constitutus. j. eo. tī. tamē semper lite-
re expediuntur de tempore gracie, quia per eas
probatur gratia vt dictum est. s. per. l. j. C. de-
manda. princip.

Notan. est vicesimo

q̄ mutatio status minuit potestatem, nam capi-
tulum sede vacante habebat plenam conferens
di potestatem, sed mutato statu suo per sedis re-
pletionem: conferre habet cum episcopo, quod
est minus, vt no. in. c. cū in illis. s. si. de preb. in.
vj. et in. l. quitus mutius. ff. de aur. et arg. lega.
et dicit glo. sup verbo. pbart. in. c. si cōtra vnuȝ.
de offi. delega. in. vj. q̄ maior honor videtur sos-
lus iudex esse q̄ cū alio. fa. c. si. de pces. pb. in. vj.
sed hoc procedit quo ad potestatem competen-
tem de iure positum in qua potest cadere fictio.
vñ illo qui fuit apud hostes q̄ fingatur semis
per incivitate fuisse, non autem in his que sunt
furiū naturalis. scz q̄ filius sit antiquior patre. 28
videlicet Bar. in. l. cādem. in. prin. ff. de duob. reis
const. q̄ siq̄ due fictiones possunt cōcurrere. vt

Blasius Aursulus.

dicit Bart.in.l.sub conditione .ff.de solutio .i
in.l.cum due .ff.de capti .et.l.si seruus commu-
nis meij .ff.de stipula .ser .et Bar.in.l.falsus .g.
sed si .is .ff.de fur .sed contra hoc videtur tenere
Raynerius de forti .in.l.sub conditione .ff.de so-
lutio .vbi dicit q vna dispositio non recipit du-
plicem fictionem .p.l.iij.in prin .ff.de pollicita .et.l.
j.C.de do .promiss .pro solutio .dicit Rayne .vbi
g .q vna dispositio non recipit duas fictiones
separatas vt ibi .sed bene quando vna depen-
det ab altera .ar .l.j .ff.de auctori .tuto .et quodibi
no .Dinus .et g .dictu est .et firmat .Inno .in.c.
vnico .j .de liti .con .vbidicit q pactum de no mo-
uendo questionem impedit processum .q ex i-
lo pacto oriuntur due exceptioes : scz declinatoria
et peremptoria .et illa declinatoria ipedit processu
no aut peremptoria .vt ibi p eū .Est differētia inter
fictionem et presumptionem .q fictio singit sup
281 certo facto .neqz admittitur probatio in contra-
rium .vt dicit Bar.in.l.sive possidetis .C.de pro-
batio .presumptio autem est super facto dubio
et ista admittit probationem in contrarium .vt
ibi per .Bar .cum distinctione tamē de qua in.l.
no est verisimile .ff .quod me .caus .suspicio vero
est minor presumptione .sed potest in virtutem

veritatis transire. q̄i propter suspicionem citatur. si non cōpareat vehementer presumpitur cōtra eum; et est excommunicatus. si per annū sterit in ea excommunicatione. vehementis presumptio transit in violentam. ita q̄ tanq̄ consuetus cōdemnari potest. glo. j. c. cum cōtumacia. de here. in. vj. et in. c. literas. j. de p̄sumptio. sed p̄pter talem cōdemnationem non est hereticus tradend⁹ curie seculari glo. s. c. inter sollicitudines. j. de purga. cano. quia licet vere possit condēpnari. vt hereticus. non tamen est vera crīminis probatio. vt ibi. sed ficta. iudicium vero estimans suspicione. q̄i vnius testis de veritate facit facit iudicium. si rite et legitimate sit recept⁹ alias non. Bar. ⁊ Bal. l. maritus et Bar. l. s. ff. de questio. quod sufficit ad questionem. l. iij. C. ad leg. ful. maiesta. et Bar. l. de minore. s. tortura. et l. s. ff. de questio. idem de confessione facta in iudicio vetito. Decissio capelle Tholosane. lxxxv. et ibi. Auffrerius in addi. que sufficit ad torturam. q̄i facit indicium vt ibi. indicium quis dem est arg. probabile facies fidem de eo quod dubitatur. vt dicit glo. l. idicia. C. de rei vendica. ubi dicuntur sing. q̄ idicia equi parantur instrumentis qd est verum de idicis certis que lute

Blasius Auriolus.

non respuuntur. quod intelligit ibi salice. de probationsibus per testes. alias esset dicend⁹ q̄ per indicia posset ferris sententia. quod esset falsum. nam dicit glo. sing. in. l. cū probatio. s. de probatio. q̄ indicium est minus q̄ semiplena probatio. nā et testis familiaris facit indicium. vt dicit glo. sing. in. l. si quādo. C. vnde vi. et tamen ex dicto vnius testis non fertur sententia. q̄ ad minus requiruntur duo: ad probandum veritatem facti de quo agitur. c. licet. j. de testi. etiam ad probandum indicium requiruntur duo testes. l. s. C. de hereti. In hoc videtur contrarietas. q̄ vnius testis faciat indicium. et q̄ duo requirantur ad probandum indicium. tamen nulla est contrarietas. q̄ vñ testis facit indicium super facto de quo agitur. et duo ad illius probationem facti. sicut dictum oritur a dicto vnius. et quia est qualitas facti probabilis debet probari per duos. vt faciat fidem et vt indicet factum de quo queritur. quia indicium dicitur ab indicando. alias nisi probetur p̄ duos nō est sufficiēs ad torturā. Angel. in. l. nō est verissimile. s. quod me. caus.

320. est. xxi. q̄ deducto rescripto ad motuē universitatis: nō pōm

In. c. Eam te de rescrip. fo. cxvij.

gar in notificatione esse facta cuiusbet particulari. qd
hæc deductio p̄sistit in auditu et sic in naturalib⁹
in quibus nō cadit fictio. secus in præte data de lus
repositivo. qd data vniuersis nō cēsetur data singu
lari. c. cū in illis. f. fi. z. c. fi. de p̄b. in. vij. z. c. qui
manumittit. xij. q. ii. z. s. dixim⁹ qd in istis cadit
fictio. et vniuersi faciunt corp⁹ fictū representatiū
in singulis de corpe. cui⁹ corporis p̄lat⁹ est caput et
canonici in ēbra. vt dicit Panor. in. c nouit. j. de
bis qd si a p̄la. sine cōsen. capi. in. j. nota. ideo ep̄t
excusatio nō est bā. qd dicit mādatū non recepis
se. qd imo recepīs sicut alij d caplo de qd tūcerat

No. est. xxiij. qd pe/

nadz correspōdered delicto. vt in. c. vñco. in fl. de
scisma. iii. vij. et puniēd⁹ est qd in eo in quo pecca
vit. c. lfas. j. de tēpo. oīdi. et in. c. fi. de tempo. oīd
di. in. vij. et in. c. qd nō nulli. j. de cleri. nō residen.
nē hic papa nō māda ut p̄ sc̄as lfas tēpo ut p̄
bedā p̄ferret. ex eo qd eā cōferre recusauerat. s̄z
papa eā p̄tulit. Etia non cōmisit capitulo rece
ptionē. ex eo qd capl̄m ip̄m. Ad recipere recusa
verat. Iz cū recipere potuisset. etiam si collatio
tēpo soli p̄tinuisset. cū hæc receptio sit facta. vt se
pedicuz est sup̄. sed paparum commisit tēpo.

282

Blassius Auriolus.

¶ Adhuc potest da-

ri decimus quartus intellectus. ut papa manus
dauerit decano et capitulo sede episcopali va-
cante & conserant prebendam si qua vacat. aut
cum primum sede adhuc vacante vacare conti-
gerit. et hoc auctoritate apostolica. p.c. cum aliis
quisbus. de rescrip. in. vi. Si autem sede episcopali
vacante nulla prebenda vacauerit. manda-
tum apostolicum episcopo dum creatus esset nu-
clare. Et per hoc esset ephes etiam astrictus. si
cuit quando mandatur aliquis citari coram pa-
pa. et non inuenitur. certo ordine seruato requi-
runtur amici vel familiares. domestici. aut con-
sanguinei. et facta denunciatione citatio illa ar-
ctat: ut in. c. si aduersarius. j. de eo qui mitti. in
pos. caus. rei ser. et ibi glo. super verbo. qui de-
fendat. et in. c. venerabilis. et in. c. causam que. j.
dedol. et contuma. et utrobiq; glo. et in. l. ergo
scidu. ff. ex quib; caus. maior. et in. l. j. i. j. respô-
ff. de liber. agnos. et in. l. dies. f. pretor ait. ff. de
da. infec. et. l. hoc autem. ff. ex quib. caus. in pos. ea.

Jean Villemot
de Fortia, mon
compatriote
meus Lauraguesius in repeti. l. diuus. ff. ad
Lauragais.

In.c. Eam te. de rescrip. Fol. cxxvij.

le. corne. de sicca. col. ij. M. numero. xxij. q̄ si mā
dauerō tibi ut alteri mādares homicidium fie
ri; omnes tres tenemur. p. l. j. g. incidit. ff. ad tur
pilla. et ita tenet Bar. in. l. non solum. g. si manu
dato colū. ij. ff. de iniur. et in. l. aut qui alter. g.
pe. ff. quod vi aut clam. sic si papa mandet capi
tulo sede vacante q̄ conferant; et si sede va
cante nulla p̄ebenda vacaret: episcopo dum
creatus esset nunciarent. omnes tam capitul
lum recipiens mandatum: q̄ ēps cui nuncians
dum est; arctantur. Nec obstatet dicere. q̄ ēps
hic non recepit mandatum voluntarie: q̄ respō
detur q̄ sicut in casu predicto sc̄ds mandatari
sponte mandatū recipiens tenetur. sic iste ēps:
qui mandato pape habet parere necesse. in isto
lecture crescūt sicut flores in viridario. Et ad
istius lecture ornatum est sciendum q̄ si isti de
capitulo creati nunch ad nunciandum ēpo dū
creatus esset. non nunciarent: et mandatum su
ceptum non implerēt: possent puniri. sicut am
bassiator non implens suam ambassiatam cor
poraliter puniri potest. per ter. sing. in. l. ij. C. de
sportul. fa. no. in. l. diuus. ff. decustod. reo. et ibi
Bal. et pro fortificatione huius lecture est ter.
tureus. in. l. titulum. g. tutores. ff. de admi. ruto.

Blassius Euriolus

et sibi Bar. ubi si tutor rerum italicarum reperserit
in Italia instrumentum debiti alicuius debitoris
rerum provincialium licet non possit exigere de
bitum tamen tenetur nunciare tutorem rerum publica
rum ut illud exigat ad utilitatem pupilli et
ut voluntas eius qui tutores dedit comple
tur. sic isto casu capitulum licet conferre non pos
sit tamen collatori nunciare tenetur ex quoniam
datum peruenit ad noticiam ipsius capituli. Et
si episcops collatorum tunc conferre non possit. ut quod non
datur est confirmatio: donec confirmationis
existat et tunc talis denuntiatio est sibi siendae con
firmatione facta. sic uero dicit Iustino de teste ut au
diatur ad eternam rememoriam: qui non donec citi
ri ad dominum cum ibi non sit sed donec expectari possit.
reperiatur et sic testificari possit nisi periculum
sit in mora. quod tunc citari potest ad dominum. ut dicit
Iustinus in c. significauit. i. de teste. quoniam quidem citi
rus non inuenitur personaliter: regulariter citadus
est ad dominum. tex. in. l. i. in p. in. ff. de liber. agnos
ter glo. in. l. si finita. g. Julianus. ff. de d. in fec. in
quisitio autem personalis: scilicet si persona citandi reperi
ri possit necne: sufficit quod fiat ad domum. glo. sing.
In auctoritate exhibentur. re. g. legitur ne latente. super hoc
etiam invenietur colla. v. Et ista proprie dictum deinceps

In.c. Eam te de rescrip. **fol. cxxviiij.**

citatio q̄ sit in actu extra iudiciali. sc̄ ad cōferēdum. p̄tandum. vel eligendum. vt dicit Inno. In.c. cum nobis olim. j. de electio. q̄ citatio prosp̄efit ad l̄tes: ita q̄ vbi req̄ritur citatio: ibi est necessaria litis contestatio. glo. sing. in.c. per verasibilem. j. quis fil. sint legi.

Si diceret aliquis

cur intellectui Inno. audeo contrarie: cum esset papa. r̄ video q̄ nō cōtrauenio vt intellectui patre: sed doctoris. q̄ sue glose non faciuntius. vt ipsemet sepe dixit. vt recitat s̄ Hostien. in.c. solet. de sen. excom. in. vi. Et dicit ipsemet Innocen. in.c. innotuit. j. de elec. loquens de seipso. licet forsitan michi non credatur. et dicit ipse in.c. p̄ tuas. le. h. j. de simo. q̄ sententie sue nō habent vim legis. Si autem diceret aliquis q̄ Inno. subtilis erat. respondeo q̄ subtilis erat nimius. vt dicit Panor. in.c. at si clerici. in. prin. j. de iudi. colum. viij. et Johan. de ymo. in. lex diuerso. s. fi. ff. solu. ma. et Feli. multa de ipso dicit in.c. ii. 6. eo. titu. colum. xxiiij. ver. dediuersorum. et dicit Ancho. de Butt. in.c. tanta. j. de excessi. p̄f. lato. colum. iij. et Panormi. in.c. non milnus.

Blasius Burholus

j.de immunita.eccle.colū.ij.¶ Inno.communi
ter loquitur confuse.humanus quid erat ideo
deficere quandoq; potuit.nam deus in uno ho
mīne noluit omnipotentiam suam ostēdere:vt
solus omnia intelligeret.immo plura plurib;
reservauit.et quandoq; revelat minor qd ma
ior nescit.l.potiores.C.de offi.recto.proui.z.c.
estō subiect⁹.xcv.dis.et.c.si habes.xxiij.q.ij.z
glo.c.ad nostrā.j.de consue.Etiam iure cōsulti
qui leges ordinarunt quandoq; errauerūt.vt
dicit Ludo.gomessi⁹.in.g.fuerat.ist⁹.de actio.
colum.j.vt patet in.l.ij.g.nerati⁹.ff.de acquir.
pos.et in.l.mutius.eribino.ff.persocio.et Alex.
deymo.in.l.j.colū.v.ff.de reb.cred.et in.l.reiu.
dicate.colū.fi.ff.solu.ma.et Bar.in.l.quod ner
ua.ff.depositi.colum.iiij.

Et iste sensus pos
set sustentari si capitulum eligeret extraneum.i
adhoc iure arctaretur.Sed potius eligendus
est de gremio.vt dictuz est supra.Et dicitur hic
in tex.¶ electus in ep̄m de gremio tunc esset et
sic ignorantia pretendere nō poterat.quare cu;
fuisse mandatum nonificatum capitulo.enam
et illi.ideo sibi crearo ep̄o nunciandum nō era;

In.c. Eam te.de rescrip. **fo. cxxix.**

quia qui certioratus est amplius certiorari nō
debet.c.eū qui certus de regul.iur.in.vj.et glo.
in cle.j.de appellatio.Idcirco sensus hic cons
uenire non potest hunc littere.

Glo. super verbo

fidem.quando dicit q hic presumit papa ex sub
sequenti honesta conuersatione. Veri⁹ est q im
mo ex antecedenti.vt pater in tex.antique. quā
dodicit q obtentu sue conuersationis et obten
tu literarū. quia ergo papa de his fuerat infor
matus et sic de preterito.q de futuro non pos
sunt et informari.vt dictum est in tex.cum reru
futurarum cognitione deus sibi reseruauerit.

Glo. super verbo

qua donatio.benedicebant q non habebat po
testatem conferendi sed episcopus . aliquando
episcopo pertinet collatione speciali.vt in.c.
relatum.j.de preb.aliquando capitulo etiam iu 284
re speciali.c.dilectus.le.ij.j.de preb.iure autem
communi pertinet epo et capitulo simul.c. pos
stulastis.j.de concess.preb.et.c.dilectus.le.j.j.de
preb.er hic.idcirco scdm omnes lecturas hoc di
uum glo.est verum. Nam licet episcopo et capi

Blasius Auriolus.

culo simul collatio pertineat: tamen magis epo
qz capitulo dicitur pertinere; cuz ep̄s sit caput
et ultra communem potestatem habet organū
seu explicatiōē collatorij act⁹. qz sua voce ha-
bito consensu capituli collatio fienda est. vt dict⁹
mus in tex. per. c. ea nosclitur. et sibi Panor. j. de
his que si. a. prela. et non voce capituli existente id
epo. Secundo dicit ista glo. qz si papa contulisset
beneficiū per priores literas capitulo directas
et mādasset qz illū reciperent; valuerint literas
et ipsum reciperere deberent. qz ista receptio est
meritacti et nudi ministerij; et capitulo pertinet
vt dictū est. S. in. iij. preludio. et qn mandatur id
qd facti est; etiā unus solus pot mandatū im-
plere. vt dicit hic Inno. tñ etiam si mandaretur
285 id quod iuris est sc̄ eligere vel conferre. etiam
alij in iuste recusantibus unus sol⁹ mandatū
implere posset. vt dicit Hostien. in. c. bone. le. i.
j. de postula. prela. quia vt dictum est supra tota
potestas capituli in uno solo potest remanere.
c. gratū. j. de postu. prela. et. l. sicut. ff. quod cu-
lus qz vniuer. no. Sed in ista decretali fuit man-
datum capitulo sede vacante conferre. et quia
non vacauit prebenda. non contulit. et quandoq;
vacauit episcopo creato; capitulo solum con-

In.c. Eam te.de rescrip. . 50. cccc.

ferre non potuit:cū collatio episcopo pertinet
retyna cū capitulo tū: ut iuris est: sicut dixim⁹.
S. et est tēx.in.c.dilect⁹.le.j.j.de p̄ieben. Tertio
dicit ista glo.q̄ si collatio p̄tinet ad capitulum.
vt in.c. cum inten. j. de renuncia. et in.c. dilectus.
le. j. de p̄ieb. et hoc iure speciali. nō debet scri-
biep̄o. rō potest esse. q̄ scribendo vni non arcit
tur aliis. vt in.c. cum in illis g. cū vero. et in.c.
fi. de p̄b. in. vij. et si teneretur q̄ hic collatio ēpo
soli pertineret. ista. glo. esset sib⁹ ipsi cōtraria. q̄
p̄iso dicit capitulū bene dixisse q̄n dixit ēpo col-
lationē pertinere. et rescriptū erat eidem capi-
tulo directum. quo ēps arctatur. et nunc dicit q̄
si collatio p̄tinet capitulo nō esset ēpo scriben-
dū. volens q̄ si scriberetur ēpo. capitulum nō
arctare fāde rōne si scribatur capitulo nō des-
bet ēps astringi. ideo ad evitādas hanc et alias
varietates et cōtrarietates verius est dicere. q̄
hic collatio p̄tinet ēpo et capitulo simul: et rescri-
ptū fuit directū caplo sede vacāte. ap̄d q̄d erat
olap̄as. ideo etiā ex mēte censem ēps astrictus.
v̄dictū est. nec est incōuenies q̄ rescriptum pa- 150
peñū h̄cātī d̄b̄is: et aliō imēte. vt. g. tactū est
post Bal. hic nā et dicit Greg. Il homilia super
cuag. assūpsit les⁹. xij. discipu. suos secretorū. q̄

Blasius Auriolus.

opera xp̄i per potentiam aliud ostendunt: et p̄
misterium aliud loquuntur. et sic vnum in vers
bis et aliud in mente. Et ista verba capitulo. q̄n
dicit collationem ep̄o pertinere: fuerunt causa
tante variatiois inter doctores. qm̄ ut tactū est
ea intellexerint aliqui ut importarent iure spe
ciali ep̄o pertinere: et sic prout facti sunt. et non
prout iuris cōmuni effectum habent. quo ep̄o
et capitulo pertinet.

Glo. super verbo. i

fecto. ista glo. quatuor dicit. primo q̄ per literas
directas capitulo non tenebatur ep̄s istum reci
pere de necessitate sed bene de honestate. ista est
prima lectura que non viget ut dicimus. In mo
de necessitate tenetur eum recipere vna cum ei
capitulo: attento q̄ rescriptum fuit directum capi
tulo sede vacante. et collatio ep̄o et capitulog
tinebat. ideo utriq; censetur esse mandatum in
tione consunctionis. ut dictum est. et sic conun
ctio habet effectum ampliatiuum. q̄ personam
ep̄i non nominari amplectitur. et habet effectus
diminutuum q̄ capitulo poterat plene con
ferre sede vacante. et sede repleta cuī ep̄o cōficit
quod est minus. ut ad hanc. cum in illis p̄ sit.

In.c. Eam se. de rescrip. fo. ccccij.

pred. in. vj. et habet effectum accumulatum.
q; mortuo epo ius capituli cumulatur cum ius
reepiscopi. cuin de parte efficiatur totum. haber
etia effectu antelatum. q; si res communis ve
datur pro parte. alius socius prefertur alteri em
ptori. vt dicit Matheus de afflictis. super con
stitutione Frederici. de lute prothomisseos. et
dixi in additio. ad Guili. de monte lauduno. in. c.
non debet de reg. iur. in. vj. et habet effectum lu
cratiu. q; si socius liberalitatis imperialis mo
rlatur sine herede socius superestes lucratur il
lam partem. l. j. si liberalita. imperia. so. sine he
red. deces. lib. p. habet etiam effectum addituum.
q; additur priuilegio socij in re individualia. glo.
li. C. si in co. eadeqz. caus. in iteg. resti. postule.
fa. tex. in. l. loci g. si fundus. ff. si serui. vendice. et
in. l. interduz. ff. de aqua plu. arce. fa. c. j. de feud.
allena. et ibi Andre. de ysar. et in. g. j. p quos ins
uesti. fia. in vslb. feud. et Florta. in. l. ex parte ha
bes. g. sue libertatis. ff. famil. hercll. h; etia effec
tum reuocatum. na. p rimor. de generatione.
coniunctiois sanguinis reuocat venditionem sol
vendo simile preciu infra annu et dle extante co
fuetudine q; p rimor admittitur. per tex. in. c. co
stitutus. j. de luteg. resti. et ibi glo. super verbo
r ih

Blasius Aurifolus

cōsuetudinē h̄z etiam effectū priuatiū quis ass
ſc̄ potest totam rē cōmūnē cum priuato alienis
re restitura parte precij socio. Lynica de vendi
rer. fīſca. co. cum priua. lib. p. habet pariter effe
ctū imaginatiū: qz si fīſc̄ credat rem sibi com
mūnē vel totam pertinere pōt eam vendere. re
ſtituto precio dñi rei. l. fī. C. de quadri. prescrip.
et glo. dicte. l. vnicē de alle. rer. fīſca. vide casus
altos in glo. Lynice si liberalits. imperita. so. ſime
here. deces. lib. p.

Secūdō q̄ ēps rep

bēditur q̄ si dīcebat nō recepisse mādatū. mēdo
ſa erat sua allegatio. qz t̄ rescriptū p̄tā tem eius
ſicut capituli cōphēdebat. t̄ etiā eiſi eſſet adhuc
canonic⁹ mādatū receperat: ſicut ali⁹ de capitu
lo de quo tūc erat. et illa iſſinuatio rescriptū in
tonuit aurib⁹ ei⁹ ſicut aliorum de capitulo.

288

Tertio q̄ per iſtas li

teras nō colligis plene q̄ ei teneatur bñſiſciū cō
ferre. Ueruz dicit ſcōm lecturā. Inno. qz ſic po
ſoli pertineret ſure ſpeciali collatio prebenday.
et mandatū eſt directū capitulo: nō pōt dīc q̄
illud ēps ſit aſtric⁹. cū nō p̄ſterdemēte papeq

III.c. Eam te de rescrīp. **Fo. cxxxiij.**

voluerit ep̄m astringi. Sed scđm nr̄am ultimā t̄
versio: ē lecturā: plene colligitur q̄ ep̄s tenetur
cōp̄bendā conferre. p̄r̄io ex eo q̄ collatio p̄tinet
ep̄o t̄ cap̄lo: t̄ sede vacante tota p̄tā erat penes
capitulū rōne cōiunctiōis que est inter ep̄m et
cap̄lm. vt hodie declararū est p.c.vnicū. ne sede
vac. in. vj. Secūdo q̄ cū scriptū fuerit capitulo
sede vacante fuit cogitatū de ep̄o. cui cū capitu-
lo collatio cōpetebat: ideo ex mēte pape est ep̄s
comprehēsus in mādato. Izin abis nulla mētio
fiat de lpo. q̄ mēs est latior q̄ verba. vt dictum
est. Quarto. q̄ bñ tenetur eū recipere et p̄ferre p̄s
bendā vt apparet ex forma mādati: q̄n in eo dis-
citur in canonīcū rccipient t̄ p̄bendā cōferrent.
et p̄ alia verba. mādatū decim⁹ t̄ p̄ceptū. q̄ ver-
ba importāt necessitatē in collatore. vt in. c. q̄ p̄
p̄cipitur. xliij. q. j. meli⁹ dī. in. c. q̄ quis. s. q̄ p̄ci-
pitur. xbi est tex. q̄d p̄cipiū impatur: q̄d impatur
nēsse est fieri: si nō fiat penā hz. et ibi glo. po-
nit d̄ifferētiā inter p̄ceptū et mādatū. q̄ māda-
tū morte mādatis finitū. c. relatū. j. de offi. des-
lega. p̄ceptū vero nō. vt in auct. vt nulli iudi. s.
et hoc vero iubemus. colla. lx. ethic late per Fe-
li. coll. vj. ver. inter mandatum. In illo vero
qui non est collator important commissionem.
q̄d q̄d cōsiderat q̄d q̄d. q̄d q̄d

Blaſius Auriolus

vhodie est declaratum in c. cum aliquibus de
rescrip. in. vij. qz vt dicit hic Feli. colu. xiiij. ver.
scriptum fuerat. si scribitur capitulo vt conferat
sede non vacante. videtur pro tunc dari noua
potestas conferendi. qz papa scit qz capitulum
solum conferre non potest. et sic sentit hanc vls
timam lecturam. Et sic capitulum tenebatur eū
recipere et prebendam cōferre: et hoc si preben
da vacasset stante capitulo in eo statu i quo erat
tempore mandati. quo tempore apud eum ples
ya erat cōferendi potestas. Sed creato epo nec
tenebatur nec poterat conferre. cum illa potes
tas reuersa fuerit ad suam naturam scz ad ephm
290 et capitulum simul: nam quando princeps aliis
quid concedit speciale: intelligitur cōcessisse cū
iuris communis obseruatione. vt in. l. si quādo.
C. de inoffi. testa. et in. l. fi. C. de testa. mill. vbi
rex fecerit impuberem tribunum. nō ex hoc pos
test testamentum facere. qz iure communi in l
la etate prohibitum est testari. l. si frater. C. qui
testa. fa. pos. et intelligitur concessum sine iuris
allenī preiudicio. c. ex multiplicitate. j. de deci. itaq
capitulo recipere et conferret cum epo vnde
iure communi est: et non alias. Et ideo epo cu
capitulo tenentur illum recipere. et sibi organi

In. c. Eam ec. de rescr. Sol. cterij.

et voce episcopi prebendam conferre.

Glo. super verbo.

deberes. ponit quatuor dicta et tria contraria
primum dictum est: ar. sum exsto ter. q si quis
aliquid cum alijs facere debet; si facultas se ob-
tulerit: ipse solus facere debet: sicut solus potest
emendare quod cu alij malefecit. vt in. c. sicut
nostris. j. de iure iur. et. c. q quis commisit. xxv.
q. q. nam dicit ter. in illo. c. sicut nostris. p si cas
nonici aliquid surauerint contra utilitatem eccl
esie vacantis. et postea unus ex eis fuerit ep̄s.
ipse solus vt dicit ibi glo. fi. potest reuocare acta.
sicut ille heres qui ante aditam hereditatem ali
quid facit. l. j. g. quod ait pr̄tor. ff. quo. lega. co
tra hoc ar. de. c. diuersis fallacij. j. de cleri. cons
tag. vbi si ep̄s conferat beneficium scienter indi
gno. non debet eum spoliare illo beneficio: ne
videatur contra factum proprium venire. sed su
perior hoc facere debet. Pro solutio. dicendum
est q posito q collatio soli ep̄o pertineat scdm
lecturam Inno. iste canonicus factus ep̄s: non
tenetur conferre nec potest ex potestate uniuersi
tatis data. q singuli non sunt uniuersi. vt in. c. qui
manumittitur. xij. q. q. et per hoc dicit hic. f. ell.

Blasius Aursulus

291 Colum. xij. ver. aliud singuli post Panor. in. c. si non licet. in. iij. nota. j. de perscriptio. q. clericis subiectio epo et capitulo iuxta. c. cum clericis. j. de verb. s. g. non est subiectus singulis de capitulo. fa. Bar. in. l. in tantu. g. vniuersitatem. ff. de rer. diuissio. et dicit Bal. in. g. vniuersitatis. insti. de rer. diuisi. q. in causa vniuersitatis quilibet de vniuersitate testificari potest. q. id quod est vniuersitatis non est singulorum. glo. c. exhibens j. de testi. et. l. sed si hac. g. qui manum mittit. ff. de in ius vocad. quod est verus nisi causa vniuersitatis esset de re que pertineret ad illos de vniuersitate tanquam ad singulos. quod esse potest. ut dicit Bal. in dicto. g. vniuersitatis. ar. l. j. g. in ppria. ff. qui appella. sit. q. tunc phaberetur eis testimonibus p. Loib. C. de testi. sed ad institutum nostrum debet con ferre ex potestate sibi per electionem et confirmationem de iure communis data. et sicut diversa potestate et. c. diuersis fallacijs. loquitur ex ea de potestate durante. cu. melius potest dici et quando delictum clericis teedit ad vindictam ecclesie. ibi potest acta quod eum reuocare etiam si surasset. ut in. c. si quis presbyteroru. j. de reb. eccl. et in. c. intellectus. de seruientur. et potest venire contra factum suum re permittente. sed quando tendit in dedecu-

292

In.c. Eam te. de rescrip. fo. cxxvij.

proprie personae. non potest revocare. Sed superior hoc faciet. ut in dicto. cap. diversis fallacij. Sed etiam stante lectura Innocen. istud dictum glo. non viget. quia illud mandatum fuisse factum in qualitate canonici. ideo non astringeret eum in qualitate episcopi. ut dicit hic Panor. per. ca. venerabilem. j. de electio. et dictum est supra in secunda lectura ex isto dicto elicita. et ideo istud dictum glo. non potest sustineri. nec elicetur exter. Sed verius est secundum ultimam lecturam: q. cum capitulo conferre debet: a strictus tamen ex vi illius rescripti capitulo de quo tunc erat directus.

Secundum dictum

glo. est q. causa alicui delegata ipsum sequitur. nec transit ad successores. et sic vult innuere q. virtus illius rescripti capitulo sede vacante directi: non a strictate episcopum. qui si successor directus valeat: esset successor singularis: et non universalis. et rescripti virtus non transit ad successorem specialem. sed bene ad universalem. ut dicit Innocen. In.c. quia Su. qui violenter. j. de iudic. per. cap. significavit. j. eodem titulo.

VIII Blasius Auriolus

postea ar. cōtra de. c. quoniam abbas. s. de offi.
delega. ubi causa delegata abbati transit ad suc
cessorem suum in abbatia. aut ista glo. vult dicere
quod fuit delegata toti capitulo: et tunc suaz
non resultat ex isto tex. quia immo transiit ad ep̄m
postea creatū. ut patet hic in tex. fere secundum om
nes lecturas. aut vult dicere quod fuit delegata cui
libet de capitulo. ita quod mandatum uniuersis ac
citet singulos. et tunc etiam transit ad ep̄m post
ea creatum. ut patet in tex. aut vult dicere quod fuit
delegata toti capitulo: et ipsum capitulum solū
potest exequi mandatum: etiam si ep̄s sic crearet
ad quem nō transit. et tunc etiam est continua
nes lecturas: neq; potest ex tex. elici. quod ep̄scop⁹
creatus ut patet in tex. tenetur mandatum im
plere. ergo transiit ad eum. aut vult dicere quod
fuit mandatum capitulo ut vices ep̄i gerentur
tunc etiam transit ad ep̄m de novo creatum in
in lectura Inno. Et ideo dictum glo. non est
rum honore eius saluo. Et si verum esset: dare
tur talis solu. quod quando delegatur causa aliqui
suo nomine expresso: relecta sua industria: ne
ipsum sequitur nec transit ad successores: cum
sit personalis. ut in glo. dicit. c. qm abbas jn
offic. delega. et in c. si illo eo. si licet. quandoq;

Illud quod persone vni concessum est ex specia
li privilegio: etiam eius successor sit indulgend
alias sit sibi iniuria. vt in pallio. c. scriptorū. glo.
fi. c. dis. fa. l. j. s. pe. ff. de aqua quotidie. et esti. vbi
si impetravi vt ducā de flumine publico aquaz
per fundum meum: et vendo fundum. illud pri
uilegium personale nō transit ad emporē funs
di. sed tamen impenetrabile est ab ipso emptore
fundi. et si denegaretur: fieret sibi iniuria. si autē
sub nomine dignitatis quem nō moritur. tūc trāz
sit ad successores. vt in dicto. c. quoniam abbas.
et in. c. liberti. xij. q. ii.

Certium dictū glo.

est. q. si aliquid mandatur capitulo: cuiuslibet de
capitulo sigillatim intelligitur esse mandatum
quicquid implere possit: et si tūc illud facere nō
valeat: debet hoc facere cū poterit. Postea ar. co
tra s. c. qui manumittitur. xij. q. iij. vbi manumis
sus a capitulo non est libertus singulorum. S^e
istud dictum glo. cōfunditur sicut ipsius primum
dictum sc̄ q. fuit mandatum in qualitate cano
nici. et ideo non ligat eum in qualitate episcopi
per eas que supra diximus. et ar. contrarium de
equum manumittitur est verum. et probatur per

Blasius Aluriolus

text. In. l. si municeps. ff. qd cuiusq; vnuer. no
ibi. hic enim pro republica vel vniversitate ins
teruenit non pro singulis. et in. l. sicut in. prin. il
lo. eo. titu. ibi nec quod debet vniversitas singu
l debent. Et hodie expressu; est in. c. fi. de preb.
in. vj. vbi rescriptum directu; capitulo no astrin
git singulos non conferentes vice capituli. vt.
§. seplus diximus.

Quartū dictū glo.

est ferme illatuum. q; cum ep̄s sit de capitulo
tanq; caput. c. nouit. j. de his que si. a prela. non
poterat dicere q; non receperat mandatū. istud
dictum potest capi prout concernit ius. et alio
modo prout concernit merum factum. Puis
mo casu si collatio soli episcopo pertineret iu
re speciali ut in lectura Inno. istud dictum non
esset verum. Immo bona fuisse et excusatio ep̄i. q;
mandatum directum vni no comprehendit. aliū
ut in. c. fi. de preb. in. vj. neq; apparat hic in ter
q; papa scripsit capitulo ut vices episcopige
renti: neq; q; voluerit grauare episcopum. et u
cet episcopus sit caput: tamen non venit in ma
dato capituli in collationibus no communibus
cum capitulo. ar. c. edoceri. j. eodem titu. et di

In.c. Eam te de rescip. S. ccccij.

cit hinc Hosti. q̄ literē directe capitulo sede vacā
ter videntur potius missē ecclesie q̄ persone. Et
secundum nostram decimam tertiam lecturam
illud dictū glo. est verissimum. q̄ cū ep̄o et capitu
lo peruneat collatio prebendarum vi iuris est:
et mandatum fuerit directum capitulo sede vas
cante: quo tempore tota potestas conferendi erat
apud eum: non potest dicere ep̄s: q̄ mandatum
non receperit. quia cū sit caput capituli rescri
ptum directum capitulo quo ad collationes co
munes censemur etiā potestati ep̄ali directum:
id: om̄ mandatum recepit sicut capitulo. cū ep̄s sit
de ecclesia. iuxta dictū l. Hostien. &c. recitatum.

Secundo casu quā

dō reçepito mādari ponitur prout est facti. scilicet
pro presentatiōne vel insinuatiōe illius capitu
lo facta. dictū isti⁹ glo. etiā est veꝝ. q̄ cū insinua
tum fuerit capitulo de quo ille qui est nūc ep̄s:
nūcerat. illud audiuit legi sicut alij de capitulo.
ideo non potuit negare mandatum recepisse.
Et illa insinuatio facta vñter collatoribus astrī
git alium. vt dictum est supra. per glo. in. c. sicut
capitulo. de conceſ. prebend. in sexto. et L. om̄. p. 82
postell. In.c. capitulo. 3. codem lito. In glo.

Blaſius Euriſolus.

magna. et l. de pupillo. g. si pluriū res. ff. de. no.
oper. nuncia.

Lum autem ex isto

dicto Panor. elcuerit tertiam lecturam. s. regi
tatem. et confutatam ex hoc q̄ in collationibus
vel iurisbus separatis ep̄s cum capitulo non fa
ciunt vnum corpus. per no. in. c. edoceri. j. co. n.
non intelligatis hanc nostram lecturam esse co
sonam tertie. quia immo discordant in uno scilicet
in principali. nam tertia lectura presupponit q̄
collatio prebendarū pertineat soli ep̄o iure spe
ciali: et q̄ mandatum capituli arctate p̄m q̄ est
caput capituli. nostra autem lectura decima ter
ta continet q̄ collatio pertinet ep̄o et capitulo.
et ideo mandatum capitulo sede vacante facili
arctaturumq; quo ad communes collationes:
in uno tamen conuenit tertia lectura: et dictum
istius glo. cum nostra lectura. scilicet q̄ ep̄s non po
tuit discere nullum recepisse mandatum. quod
secundum istam glo. et tertiam lecturam intelli
gitur prout receptio est meri facti. Et secundum no
stram lecturam intelligitur siue sit iuris. siue fac
ti. vt. g. explanarum est.

In. c. Eam te. de rescrip. fo. ccccviij

Glo. super verbo.

datam. ponit duo dicta: et duo ar. contra illa dicta. primum est q data literarum semper consideranda est. et ad hoc consueuit iste tex. allegari. fa. c. constitutus. j. eo. ii. ubi si tempore date rescripti ad recipiendum aliquem in canonicum in illa ecclesia erat certus numerus canonorum suramento firmatus. et per sedem apostolicam roboratus: de quo non fuerit facta mentio in rescripto. non est illi obediendum tanq surreptitio. et in. c. si eo tempore. de rescrip. in. vij. ubi si mandetur alicui prouideri de beneficio cum cura vel sine cura. si tempore date rescripti non sit etatis idonee ad beneficium curatum: non potest acceptare curatum beneficium. etiam si sit etatis legitimae vacatio. Postea glo. ista ar. contra. de. c. capitulo sancte crucis. j. eo. titu . ubi ille recipiendus est ad prebendale beneficium qui primo literas suas capitulo presentauit. et si reconsideratur tempus presentationis literarum: et non temp^o date. pro hoc est. c. ei cui. de preb. in. vij. ubi si mandatur aliui prouideri de prebenda proximo vaco cura. virtute illius rescripti non poterit sibi prouideri de prebenda

Blaſtus Auriolus

sacerdotali. si nondum existat in tali etate q̄ pos-
sit ad sacerdotium promoueri. sed aliam expe-
ctet quando erit in etate legitima. et sic non in-
spicitur tempus date. sed tempus vacationis.

C. Super isto pun-

to fuit p̄lū ab antiquo inter plurimos docto-
res varias opiniones tenentes. nam aliqui te-
nent q̄ temp⁹ date rescripti est considerandum
ad validitatē ipsius. per istū tex. et in. c. si eo ipse.
de rescrīp. in. vi. vbi dicit Philipl. Frāc⁹. q̄ h̄c
ficiatur legitime etatis postea nō recōnuelet.

296 Pro ista p̄te fa. tex. et glo. sup verbo initio. in.
lubem⁹. de fund. patrimonial. lib. xij. C. vbi dicitur
q̄ si q̄s p̄io incepit possidere fundū p̄mo-
niale p̄ncipis: postea impetrat priuilegiū dem-
pti canonis: vt. p̄ illo nō teneatur canonē solue-
re: n̄ h̄s agit. p. l. infraudē. de anno. et trib. et. l. j.
de īmunita. ne. cōce. et. l. f. de profes. et medi. q̄
illud priuilegiū est impetrādū tpe concessionis
terre. et sic īstū est spectandū et tps date con-
cessiōis. Tertio pro ista parte fa. dictū. Joban.
de ymol. in. c. ī ecclesia. j. de insti. vbi dicit q̄ si pa-
pa mādat alicui p̄uideri de b̄ficio d̄ esse clē-
cus tempore date mandati. nec sufficit si postea

In.c. Eam te de rescrīp. Fo. cxxvij.

clericus efficiatur. Quarto firmat hanc partē.
cle.literas.de rescrīp.vbi in rescripto nō cōpres-
henditur bñficiū post datā creatū. Quinto fir-
mat Archidia.in.c.si paup de preb.in.vj.dicēs
q̄ in rescriptis gratiosis semper attendit temp⁹
date.q̄ semper subauditur clausula si sit idone⁹.
vt in.c.cū adeo.j.eo.tl.Sexto tex.i.c.dudū.le.j.
j.de elec.vbl.si tempore electionis electus pa-
titur defectū etatis vel sc̄lētie: aut ordinū non
valet electio. facit p̄ hoc q̄ qñ pena est relictā
arbitrio iudicis:dʒ inspici stat⁹ delinquētis tpe
late sententie:nō stat⁹ ei⁹ tpe patrati sceleris.nā
mutata cōditiō ep̄sonē;dicitur mutari pena des-
licti.vt in.l.si seruū.ff.si ex noxal.cau.agā.si autē
pena sit precisa a lege:mutatio stat⁹ nō attendit
tur:s̄ t̄ps delicti.l.j.ff.de pe.et ideo si laicus des-
linquēs efficiatur clericus clericat⁹ nō auxilia-
tursibl.vt dicit Dy.in.l.hos accusare.¶.hoc bñ.
ff.de accusa.z Bar.in.l.absentē.ff.de pe.z Spe.
ti.de reo.¶.j.per no.in glo.l.si quis postea.ff.de
iudi.z Johā.and.c.vnico.j.¶.obliga.ad ratiocl.
et Mariani⁹ soci.c.j.j.de for.cōpe.colū.pe.ver.
¶.fallit.et.¶.de anchā.in repe.c.ea que dē re.
li.i.vj.nō drit⁹ mutata p̄ditio:sistat⁹ supuentēs
erat iplicit⁹ yet i statui.l.si.ff.si ex noxa.caus.agā.

Blasius Auriolus.

Septimo firmatur

per dictum Phillip. Fran. in dicto capitulo si
eo tempore de rescrip. in sexto. vbi dicit q[uod] ybi
certo tempore requiritur etas certa et determi-
nata: si tunc deficiat. non confirmatur actus:
etiam si ex post facto superueniat legitima etas
per no. in. l. j. g. si filius. ff. de lega. iij. vbi fidelco-
missum relictum per filium familias vel seruus
non valet: etiam si filius postea sui iuris vel ser-
vus manumissus fuerit. nisi in eadem voluntate
moriatur de qua per aliquid indicium debet
apparere. ut dicit ibi glo. et glo. in. g. si quis pla-
ne. in eadem. l. et in. l. qui ex liberis. g. testamen-
to. ff. de bono. pos. secundum tabul. et. g. non tam
men. insti. quib. mod. testa. infir.

Octavo p ista par-

te faciunt plura sura hic per Feli. colum. viii.
ver. tēpus. posita. presertim. c. fi. j. eo. ti. vbi que-
stiones ex ore tempore datis rescripti compre-
duntur sub rescripto et non ille que sunt ex ore
post datam illius. et. c. tibi quiet. c. duobus. de
rescrip. in. vj. vbi rescriptum primo in data con-
cessum preualet: licet posterius sit primo loco

In. c. Eam te de rescrip. So. xxxix.

presentatum et c. si super gratia de offi. delega.
in. vij. vbi gratia pfecta tēpore date nō extiguis
tur: licet tēpore executiōis cōcedēs sit mortu⁹.

Nono facit dictum

Panor. in. c. bone mēorie. le. ij. j. de elec. i. iiij. co.
vbi dicit q; citatio emanata ante mortē plati ad
procedendum ad electionem non valet l3: post
mortem prelati data sit executioni. q; considera
tur tempus date seu iniij eius.

Decimo fa. dictum

Panor. in. c. quia propter. j. de electio. colū. v.
et. vj. vbi dicit q; electio debet fieri vno contextu
et per congregatos capitulariter. nec sufficeret
consensus separatim in camera vel post electio
nem prestit⁹. glo. in. c. ecclesia. le. ij. j. de electio.
super verbo adij cere. quod intelligendum est
quo ad augendum numerum vocum. ita etiam
tenet Panor. In. c. i genesi. colū. iij. post Juno.
soli. j. de electio. et glo. in. c. sicut. de electio. in. vj.
fa. etiam tex. In. c. indēnitati⁹. q; si autem. de ele
ctio. in. vj. vbi si electio non fuerit facta a duplo
maiori parte monialis. in eodem loco ante q; ad
scus extraneos disuertant; minor pars potest

siij

Blaſius Aluriolus

accedere maiori: ut duas partes efficiant. et sic
tempore electionis consideratur: nec sufficeret accede
re post electionem factam. ut non. Panor. et alii in
c. publicato. scilicet de electio.

XII. Undecimo firma-

tur p. l. proponit. la. ii. ff. de nego. ges. ubi si quis
negocia pupilli gessit. et interim maior faciat.
agitur contra pupillum tanquam contra pupillum. et non
tamquam contra maior est factum. cum non sit nisi unica ges-
tio: et unica actio considerando initium gestiois.
et non est consideranda etas maior superueniens.
licet post maiorem etatem etiam negotia illius
gesserit. fa. tex. in. l. si id quod. s. si filius familias.
ff. pro socio. ubi si filius familias societatem cole-
rit. factus futuris: censetur eadem societas: si
postemancipationem in eadem societate dura-
cum sit. quia initium inspicitur. per. l. si procur-
torem. in. si. j. respons. ff. manda. t. l. j. s. si seruus
depositus. ff. depositi. et fa. l. eas. ff. de capti. dimi-
nitio.

XIII. Duodecimo fir-

matur per. c. cum dilecti. scilicet de emp. et vendi. ubi
valor rei vendite consideratur secundum tem-

pus contractus: licet postea maioris valoris efficiatur. fa. l. ex mille. f. j. ff. de euictio. et. l. si vos luntate. C. de rescind. vendi. Et bene facit illud quod dicit Johan. vlllemat⁹ de fortia in repe. l. diuus. ff. ad leg. cornel. desiccar. colum. xxxij. numero. clvij. et. clviij. vbi dicit q̄ si vulnerans fuerit cōdemnatus de vulnerato: et postea vuln eratus moritur ex illo vulnero: ipse vulnerās tenetur de occiso. per. l. si vulnerato seruo. ff. ad leg. aquil. quia mors sequita ex vulneris qua sitate trahitur ad diem vulneris: et retro occisus videtur: qui letaliter vulneratus moritur. vt in. l. ita vulneratus. f. ncc mirū. et. l. huic scrl̄e pture. ff. ad leg. aquil. et no. in. l. quesitum. ff. de confes. et sic consideratur initium scilz tempus vulneris.

Decimō tertio p̄

de. dudum. f. nos enim. de sepultur. vbi gratia apostolica valet ex tempore prolati verbi per papam. per quem tex. dicit Feli. super rubri. f. de p̄st. in. lij. colsi. post. Bal. in. l. humani. C. de legib. et in. l. fi. C. de co. ser. ma. q̄ signata suppl catō egrā est pfecta: l̄ ante pfectas l̄ras papa moriat. ita q̄ si p̄sus p̄ solā signaturā moriat.

Blaſtus Zuriolus.

beneficiū vacat per eius obitū. Nocti vltimū
lmitandū est si prouisus acceptauerit beneficium
sibi ignorati collatū. alias nō vacaret p eius obi-
tū: q; sibi ignorantī nō fuerat ius acquisitū: vi-
dicit. Do. Seminia. In c. lcz ecclesiarum. In fi. ei.
Philip. Francus. In c. presenti. de prebē. In. vi.
in princ. z dixi in cle. cū ei quem. de conces. pbē.
in. lxvij. pallarida.

Decimo quarto p

ter. In l. j. C. de tēpo. In integr. resti. rbi tēp⁹ quo
driēnū datum ad petendū in integrum restituī
post minorem etatē p contractu in ito tempore
minoris etatis: si minor fac⁹ maior: effect⁹ fuerit
miles. z sic ex noua causa etiā toto tēpore milis-
taris expeditionis possit petere restituk: dzcōs
putari ex die missionis. z in. l. superuacuā. illo
eo. ti. dī. q; quadrāenū datum minoribus fa-
ctis maioribus computatur ex quo vicesimi set-
ti anni dies illuxit. Et decendit ad appellans
dum computatur adata prolatiōis sententie.
vt in aucten. hodie. C. de appellatio. nisi legit
me fuisse et impeditus. q; de tempore late senten-
cie certificari non potuisset. vt ibi. et in l. j. C. de
tempo. appellatio.

In.c. Eam te.de rescrīp. So.ctls.

Decimo quinto per

tex.in.l.ad testiū.g. pditionē.ff. de testa. vbi cōdī
tio testis inspicit tpe testamēti. idē de testāte. nā
si seru⁹ vel filius familias testef. nō valet testamē
tum: licet postea efficiatur sui iuris.l. si filius fas
milia. illo eo.ti. ⁊ tex.in.l.seruis.C. de lega. vbi
legatum relictū seruo non valet. licet post mor
tem testatoris liber efficiatur.

Decio sexto p. l. ex

cōtpe. ff. de milita. testa. vbi miles īcipit ure mi
litis posse testari ex eo tpe quo in matricula mi
litā script⁹ est. Idē de magistro. vt in.l.si duass
g. mīnuere. ff. de excusa. tutor. idē de pistore. l. si.
ff. de excusa. tuto. fa. l. j. g. exigit. ff. de bono. pos
scđm tabu. vbi data testamenti inspicitur.

Decio septimo per

glo.in.g. tertia ps. de colla. in prag. sanc. vbi pri
phēdayacatura post datā pragmatice sanctiōis
debetur graduato. ⁊ in.g. item q̄ vntuerstates.
glo. et tūc. scz tpe noīatiōis erat residēs. ⁊ alia
glo. sup ybo vntuerstates. i eodē.g. vbi dī q̄ nō

Blasius Auriolus.

gaudēt priuilegijs scholariū nisi sint scripti in
matricula. p.l. matriculā. de agē. in. reb. ll. xij. et
Bal. in auc. habitu. C. ne. si. pro pa. et Bar. in. l.j.
de his qui in exil. da. vel ab ord. missi sunt. li. x.
vbi dicit q̄ scholaris priuat⁹ priuilegijs suis: si
restituat. nō gaudet eisdē. nisi iterum matriculef.

Decio octauo. quia

dicit Barbatus in cle. l̄fas. de rescrīp. fo. lxxij.
q̄ si impetrās grām ad beneficū tpe date sit he
retic⁹ vel scismatic⁹ et tpe p̄nititionis recōcellia
tus seu penituit. l̄re nō cōualeſcūt. ar. glo. in sū.
xxiiij. q. j. et sic attendit tempus date.

291

Ex aduerso q̄ nō sit

attēdēdū t̄ps date pbat tex. i. c. sup eo. le. ii. j. de
appella. vbi si v̄tute rescripti p̄mittitur alicui
causa ſra certū terminū decidēda. termin⁹ ex
tūc icipit currere cū iudices l̄fas p̄missiōis rece
perit. et ſic t̄ps receptōis nō date rescripti ſpicit

Hedofa. tex. i. l. eaq̄

C. de tempo. i. iteg. resti. vbi d̄r q̄ si v̄nā etatis
bñficio t̄mpiali. aliquis fuerit p̄secut⁹. vt cū mō:
p̄p. q̄noꝝ cēnū maior reputar eſt. et p̄ malegerit

III.c. Eam tē. de rescripto. **50:ctlij.**

an pcessiōez venie: cupiat i integrū restitui. qdriē
nū turis ad petēdū i integ. resti. ic̄ipit ad se q u
dulgētia impialis fuerit iūmata in iudicio ppe
tēti. ita tenet glo. u.i.l.j. Cō. his q veni. eta. ipe.

Vertiofa. c. dilect⁹.

le. u. j. de pb. vbi si mādef aliqs in canonīcū reci
pi r pbēdā si qua tūc vacat sibi pferri. itelligit si
aliqua vacat tpe receptiōis rescripti. r fa. tex. in
clicet ex suscep̄to. j. de for. competen.

Quarto tex. III. c. qz

frustra legis auxiliū iuocat q pmittit i legē. j. de
usur. vbi si usurari⁹ ipetret lras aplicas sup usur
ris repetēdis: nō audīt nisi p⁹ usuris ab alijs re
cep̄cas r̄scuerit. p⁹ ea nō audīt. r sicut p̄s date nō
p̄siderat. s̄t p̄s restitutiōis usuraz. p̄ eū dbitaz.

Quinto tex. I. c. verū.

j. de for. ppe. vbi si lre sup qōne feudi sint ipetrā
te. mādat ibi papa q si feudū sit ecclie: ehs cum
fuerit cōsecrat⁹; vel p̄fir̄mat⁹ vt dicit ibi glo. d3
de illa causa cognoscere. alioquidz relinq̄ impia
l cognitionē: et sic cognitionēs p̄s an sit ecclastiz
sū vel nō: attēditur fa. c. ex senore illo. eo. tūq.

Blassius Auriolus

Berto fa.glo.in di

cro.c. dilectus.le.ij. j.de preb. dicens q si libello
inepto oblatu: incepit ius impetranti compete
re: potest perfici iudicium. per. l. si rem. g. fi. ff. de
pigno. actio. et. l. si in autem. g. j. ff. de rei vendica.
etiam si iudex tempore impetrati rescripti sit ex
comunicatus: et tempore receptionis sit ab
solutus. valent literae. ar. c. super eo. le.ij. j. de ap
pella. r. c. pastoralis in. fi. j. co. ti. r. l. cū furiosus
ff. de iudi. et. c. priuilegia. j. de eta. et qualita. et. l
mutum. ff. de acquir. heredita. et sic tempus da
ten non inspicitur. sed glo. ij. in. c. dilectus. le.ij. j.
de preb. dicit q non credi verum. immo si sit ex
comunicatus tempore date: non valent lite
re. licet postea sit absolutus.

Septimo fa. tex. et

glo. in cle. vt hi qui de eta. et qualita. vbi si bene
ficium habens certum ordinem annexum con
seratur alicui. ille tenetur infra annum ad il
lum ordinem promoueri. et sic habilitas perso
nae non consideratur de tpe date collationis: si
bene de ultimo ansi extremo. fa. c. si pro clericis
de preb. ij. vj. vbi si mandatur prouideri debet

In.c. Eam te. de rescrisp. Fo. cxiij.

neficio etiam cui curasit annexa, licet tempore
date rescripti non habeat ordinem requisitum
illius beneficio curato; poterit sibi conferri benefi-
cium cum cura. dummodo infra annum se fas
tia promoueri. fa. etiam. c.ij. de institutio. in. vj.
vbi ad ecclesiam parochialem potest presentas-
ris qui non est in sacris constitutus: dummodo
sit idoneus ut infra tempus iuris scz infra annū
possit se facere promoueri.

Octauo firmatur p

c. et si xp̄s. j. de surefirā. et per. l. j. C. de sacrosā.
eccl. et. l. omnium. C. de testa. vbi testamentum
non capit virtutem a die date ipsius: q̄r testator
potest libere de bonis suis aliter testādo dispo-
nere. vt in. g. posteriore. et in. g. sed et si quis. insti.
quib. mod. testa. infir. sed a die mortis sumit fir-
mitatem irreuocabilem: sili ea voluntate testa-
tor perseverauerit. fa. tex. et glo. et quod ibi dix-
it Odofredus. in. l. ptra maiores. C. de tnoss.
testa. vbi si filius ex heredatus a matre dicat tes-
tamentum imperfectum et agat petitione her-
reditatis in qua succubuit per sententiam. post
ea potest infra quinquenniū agere querelā in
officiis a tempore late sententie computandō.

Blasius Auriolus

et non computatur quinquennium a tempore
date testamenti.

Prono per. l. q si

minor. q. non semper. ver. scuola. ff. de minori.
vbi si minor leuitate quadam omisserit vel repu-
diauerit hereditatem vel bonorum possessionem.
si omnia integra sint oimodo audiend⁹ est. sed si her-
editas est p alio acceptata: ⁊ reb⁹ distractis ve-
lit minor venire ad paratā pecuniā laborib⁹ sub-
stituti: nō est recipiend⁹. Et sic patet q nō inspi-
citur tēpus delate hereditatis: sed tps post de-
latā et repudiatarā: si modo res integra sit. Evid-
ent glo. in cle. vt hi qui de eta. ⁊ qualita. sup ver-
bo constitutus. q si tpe vacationis canonic⁹ es-
set in loco de quo vocād⁹ nō erat. si tpe electio-
nis venerit admittetur. glo. in. c. ecclesia le. ii. i.
de electio. sup verbo adjicere. ⁊ si tpe vacationis
canonic⁹ nō erat in sacris: si tpe electionis es-
set in sacris admittetur ad eligendū: quia satis est
q tempore electionis sit habilis. vt dicit dicta
glo. cōstitutus. per not. in. c. cum inter. R. infi.
j. de electio. et in. ca. apostolice. j. de exceptio. ei-
dem si tempore vacationis non esset canonic⁹.
sit tempore electionis sit canonicus admittetur.

In.c. Eam te.de rescrīp. So. cxl sūj.

dicit dicta glo. constitut⁹. per quod apparet q̄ si
in aliqua ecclesia sit prius legum q̄ nullus eli-
gatur in prelatū illius nisi sit canonicus eiusdē.
potest ad illum effectum post vacationem et an-
te electionem effici canonic⁹. Nec obstat si dicas-
tur q̄ ex propinquitate actus presumitur factū
in fraudem. vt late dixi in additio. ad H̄sel. de
monte lauduno In.c. si te prebendam. de renun-
cia. q̄ r̄ndetur q̄ isto casu nullerat ante electio-
nem ius in re neq; ad rem acquisitum. ideo nul-
li fit fraus. sed in.c. si te prebendam erat expes-
ctans habens ius ad rem cui siebat fraus renū-
ciādo bñficiū exigū ut illi acceptare expectās
cogeretur. et vacatio melioris bñficiū erat de p̄
ximo euentura per obitum cutusdam tunc egri.

Decimo per ea q̄

dicit Specula. t̄i. de actor. et petito. g. In actionis
bus. ver. sed nunquid scholaris. vt idicet. q̄ si te
pore imprecatiōis rescripti aliquis sit laicus. et
tempore presentationis sit clericus. valet rescri-
ptū. t̄i illō posset peedere: si in rescripto diceres
tur laic⁹. q̄ tūc papa ex certa sciētia cēseretur di-
spōsasse super defectu expresso. vt dicit Philip-
pus Franc. in.c. si eo tempore de rescrīp. in. vi.

Blaſius Auriolus.

in. iij. colū. et Johā. de ymola. in. c. ii. j. de inſiſ
et ibi Johā. calderi. et Alex. de ymola. in. l. qu
dam conſulebant. ff. de re iudica. et Feli. in. c. ii
vicesimum. j. de offi. delega.

Undecimo per. c.

ut debitus honor. j. de appella. vbi si duo impe
trauerint literas super eadem caſa. licet de di
uersis datis: ille iudex cognoscet cui primo ali
que litera earumdem fuerunt preſentate. et in
dicit glo. j. in. c. ceteruz. ſ. eo. ti. ex quibus ptzq
tempus date non iſpiciatur: sed beve iepus pa
ſentationis literarum.

Duodecimo per. l.

ſed Julianus. ſ. ſed et ſi filius familiæ. ff. ad mo
cedo. vbi ſi filius familiæ patre relegato vel lon
go tempore abſente dote m pro filia propria vel
pro filia patris promiſſerit. et rem patris pigno
ri dederit: ceſſat ſenatus conſultum macedonia
rū. ſed pignus non valebit. ſi tamen heres pa
tris extiterit. pignus tenebit. et ſic non conſide
ratur tempus date coſtractus: ſed tempus quo
obligare potuſſerit. et dixi in. l. et que nouidum
. ſ. quod diſtetur. ff. de pigno.

¶ Decimo tertio p

c. qualiter. j. de cleri. non residen. ybi si archieps
scopus non redierit ad suam ecclesiam man-
datur capitulo q post mensem a receptione lis-
terarum pape computandum alium idoneum
elgant.

¶ Decimo quarto

per ea que dicit Feli. In.c. cum Bertoldus. j. de
sen. et re iudi. ybi dicit q si ep̄s cōferat beneficium
spreto patrono: et postea patronus consentiat.
vel non contradicat infra tempus. valet colla-
tio a data cōsensus taciti velexpressi patroni. et
sic ut ex nunc. et non a data collatiois. fa.l. rece-
ptum est. ff.co.p̄dio. et l. per fundū. ff. de serui.
rusti. predio. et tex. in. l. si aut plures. ff. de aqua
plu. arcen. vbi si unus vendidit seruitutem in
fundo communi non valet. sed si ali⁹ postea vo-
luerit. valet a tempore posterioris voluntatis.
et sic non inspicitur tempus venditionis vel cō-
stitutionis prime.

¶ Sup isto dubio

emanarunt varie opiniones. nam glo. in dicto.

298

Blasius Auriolus

C. si eo tempore super verbo tunc de rescrisp. in.
vij. ponit tres opiniones pro concordia illius.
c. si eo tempore et c. ei cui de preb. in. vij. Prima
est q. c. si eo tempore loquitur in imprestatone
curati. et c. ei cui de imprestatone sacerdotalis
et plus est habere curatum in actu et habitu. q.
In habitu solum. per no. in. c. qz nonnulli in ver-
bo parochiales. j. de cleri non residen. et Hos-
tien. in. c. cu satis. j. de offi. Archidia. et ibi Joh-
han. and. super verb oanimarū. et in extrauag.
execrabilis. de preb. ver. quātum aut. et ibi glo-
sido in. c. si eo tempore. requiritur etas legitima
tempore date rescripti. et non in. c. ei cui. ubi in
sacerdotali non est cura actu. sed habitu tantum.
qz potest sibi cōmitti cura si prelatus velit. Se-
cunda q. est quedam inabilitas rōne et non in
poraliter ad bñficiū. et qdā solū rōne etatis ad
qualitatez beneficij curati. et quedam sacerdo-
talitatis tantum. in prima et secunda inspicitur ips
imprestatōis. in tertia tēpus vacationis. qui
pl. est aliquem esse inabilitatum ad totum q.
ad partem. vel ad qualitatem parvam. per no.
in. c. indecorū. j. de etia. et qualita. per Johā. and.
in nouel. et in. c. super inordinata. j. de preb. et in.
c. j. et. c. i. j. et. c. si. j. de corpo. virtua. Tertia q. som-

III. c. Eam te de rescrip. **fo. cxlvj.**

In qualitate sacerdotali est speciale. ut sentit Joh
an. and. in dicto. c. si eo tempore.

Et glo. in dicto.

Cel cui de preb. in. vj. super verbo nondū. ponit
duas opinōes scz quartā et quītā. Quarta est
q̄ tē. in. c. ei. cui loquitur generaliter. ideo ibi est
vberior gratia et fauorabilior. et gen⁹ est ciuilis
ter intelligendū. vt in. l. si cui. ff. de seruituti. sed
ter. in. c. si eo tpe loquitur specificē. de bñficio cū
cura vel sine cura. ideo grā est min⁹ fauorabilis
et dicit Archi. in. c. ei cui. generaliter non adiūcē
do in litera mandati aliquā clausulamp quam
evidēter appareat de intentione pape. Quin
nē est q̄ grā illius. c. si eo tpe. erat in vna sui pre
duratura. scz in nō curato. scz in. c. ei cui. grā posz
let in totū extigui. vt si oēs pbende essent sacer
dotales. ideo vt vtraqz gratia de aliquo operet
tur varie dispositū est circa etatez. Sextā ponit
Johan. and. et latius Philip. Fran. in. c. ei cui.
in. h. colū. in si. dicens: q̄ aliquis est inhabilitas
procedens a natura. vt minoretas. vel a iure co
muni. vt vltū corporis: in oculis. vellungua. aut si
milla: alia que procedunt a statuto ecclie. vt quās
do prebēde est annexus certus ordo. p̄io casu

Blaſius Auriolus

rescriptū est magis odiosuz: ideo reſtrīgēndū
et de illo loquitur. c. si eo tempore. ſecundo caſu
magis fauorabile. ideo ampliādū. et de iſto
loquitur. c. ei cui Septimam opinionem ponit
Archidia. In. c. ſi eo tempore. In. ij. colum. dices:
q̄ ſi tempore impetrati rescripti impetrans bo-
na fide non eſt capax beneficij: ſed poſtmodum
fit capax: potest ei conſerri. allegat Inno. in. c.
cum noſtris. j. de conces. preb. in quadam addi-
tione quā dicit paucos habere. pro iſta opinio-
ne. fa. c. ſuper literis. j. eo. ii. vbi reſcriptuſ ex ma-
licia ſurreptitie vel obreptitie impetratum ni-
hil omnino valet. ſi autem ex ignorantia vel ſu-
plicitate aliquid falſuz fuerit expreſſum: vel ali-
quid tacitus valebit: ſi taleſit q̄ non retrahet
papam a concedendo. Octauā porit Philip.
Fran. in. c. ſi eo tempore in prin. dicens q̄ in re-
ſcriptis gratiolis ſemper inſpicitur tempus da-
te. vt dicit Archidia. in. c. ſi pauper. de prebend.
in. vij. q̄ ſubauditur illa clauſula. ſi ſi idoneus.
vt in. c. dudum. le. j. j. de electio. et in. c. cū adeo.
j. eo. ii. in alijs aut̄ non mere gratiolis vt qua-
ndo ſcribi ut alſciui prouideri in forma pauper-
iuxta merita: tunc ſufficit q̄ ſit meritus tempo-
re vacatioſis. et ita intelligit dictū Do. gemina-

In dicto. c. si pauper. Nonam ponit hic Bald. in
fi. v. colum. dicens q̄ tempus date debet inspic.
vt sciamus de mente scribētis. vt hic. sed quan-
tum ad executionem intentionis inspicitur t̄p̄s
presentatiōis. vt in. c. vt debitus honor. j. de ap-
pellatio. Nec semper inspicimus principiū: sed
terminum. vt in. l. cetera. q. j. ff. delega. j. et in. l. in-
teruenit. ff. de lega. prestand. et bon⁹ tex. in. l. nō
putabā. ff. de conditio. et demonstra. vbi si lega-
tum sit titlo cum ad. xvij. annum peruenisset. nō
sufficit annum inchoasse. immo oportet q̄ sit cō-
pletus. et super hoc puncto plurima iura addu-
xit in. l. qui dotē. ff. qui potior. in p̄g. habeat. De-
cimam ponit Johān. de ligna. in dicto. c. ei cui:
quā ibi Do. gemi. recitat in. viij. colū. distinguēs
q̄ aut est mādatū alternatiū relatū ad species.
aut est mādatū gñale. vñ qñ gen⁹ est in obligatio-
ne nulla species est in obligatione sed bñ est in
solutione. vt in. l. cum incertus. ff. de lega. j. et fa.
c. vnicum. j. de plus petitio. sed quando obliga-
tio est alternatiua: vtrūq; alternatiū est in obliga-
tione: et alterum in solutione. et ideo in alter-
natiua obligatione attenditur capacitas et ha-
bilitas tempore contracte obligationis. vt in eo
alternato in quo non potuit tunc existere obliga-
tio

Blasius Auriolus.

gatio: nō possit postea fieri solutio: etiam si post ea superuenit habilitas: vt in l. si duo rei in f. ff. de verbo. obliga. sed in obligatione generis sufficit habilitas tempore fiende obligationis. vt in l. qui decem. s. stichuz. ff. de solutio. et in c. ei cui papa mādauit prouideri simpliciter: et sic in genere de prebenda. ergo nulla species est in obligatione. et ideo debet ponderari habilitas tempore vacationis et non date. sed in c. si eo tempore. de rescrip. in. vij. papa mandauit alternatiū prouideri de beneficio cuz cura vel sine cura. et ideo utrumq; erat in obligatione. ergo temp⁹ date in quo contrahitur obligatio debet attendi.

Undecimā po-

nit Lepus. in dicto. c. ei cui de pred. quamlibet cēsetetiā Do. gemina. in. viij. colū. dices quod in c. ei cui. nō tradicil illi. c. si eo tempore. de rescrip. sed cōcordat. vt in utroq; cōsideretur tps date et illa verba si nō dum. posita in. c. ei cui. referuntur ad tps date in mandati de prouidēdo: et non ad temp⁹ vacationis. et illud relatiū alia. referuntur ad alia prebēdā nō sacerdotale. ita q; si in petrās tpe date rescripti sit etatis idonee ad nō sacerdotalem: illam poterit acceptare vigore.

In.c. Eam te de rescrip. Fo. cxlvij.

Hus rescripti: hys date nō sit etatis legitime ad
sacerdotalē. sicut in.c. si eo tpe. potuit acceptare
nō curatū: cū tpe date eēt etatis idonee ad illō.
licet nō esset etatis legitime ad curatū. et hanc
opinō nem i. cur? Guiel. de monte lauduno in-
dicto.c. ei cui. dicit nondū. i. tempore date litera-
rum. q̄r ex tunc licet tempore vacatiōis preben-
de esset qualificatus) non habebit eam scz sa-
cerdotalem. sed aliam scilicet simplicez expecta-
bit. et sic non obstat.c. si eo tempore.

Duo decima eli/
citur ex dictis Do. geminia. In dicto.c. ei cui. in-
ri. colm. et illam sequitur hic **G**eli. colm. xii.
ver. tempus date. q̄ in.c. ei si eo tempore. fuit sur-
reptio. quia impetrans tacuit se esse in ore et
sic inhabilem ad curatū. et in.c. ei cui. nulla fuit
surreptio. quia impetravit literas generaliter
ut sibi prouideretur de prebenda. et non exples-
sit qualitatē p̄bēde ut sibi prouideretur de sa-
cerdotali vel de non sacerdotali. ideo dicit **G**ea-
minia. ubi. 3. post Antbo. de butri. in cle. si. de re-
scrip. q̄r qui mādatur alicui prouideri de bñficio
explicis certis qualitatibus quarū aliq̄ exigū
determinata erat. accedit necessario p̄s darc.

Blaſtus Buriolus.

qua situnc persona est inhabilis etate ad aliquid
beneficium de specificatis necessario rescriptus
quo ad illud peccat in surreptione. quod impreman-
do determinate super tali videtur seasserere ha-
bilem ad tale beneficium: et si tunc est inhabilis
rescriptum quo ad illud est surreptitium. unde
quando agitur de vitio surreptionis quo ad po-
derandam validitatem vel inualiditatem rescri-
pti semper inspicitur tempus date quo rescriptum
surripitur. et sic est nullum. quod surreptio in bene-
ficialibus vitiatur ipso iure. c. ad audientiam. le. ij.
j. eo. ti. et dixi. s. in. c. ex parte. et in. c. ceterum eo.
ti. ergo habilitas superueniens non validat re-
scriptum. Sed ubi mandatur prouideri de benefici-
o non expressis qualitatibus. ut quod mandatur
prouideri de prebenda posito quod in ecclesia sint
sacerdotales et non sacerdotales. si impreman-
do non expressis sacerdotales: non potest dici rescri-
ptum surreptitium. quod illud mandatum gene-
ris ciuiliter intelligitur: ut videatur mandatum
de eo beneficio ad quod est habillis et quod illud
sibi conseratur ad quod habillis est. et sic in. c. el-
cui: non agitur de vitio surreptionis: sed de vi-
tio incapacitatis. unde videtur tunc scribere po-
derasse capacitatem vel incapacitatem secundum

In.c. Eam te. de rescrip. Fo. cclit.

tempus quo beneficium ad personam honorata
tum debet applicari. qz quo ad istud tempus pos-
terit prodelle vel nocere capacitas vel incapaci-
tas persone. per. l. si ita. ff. de lega. ij. vbi dicitur
qz si testator legat quantum titius capere potes-
rit: non inspicitur tempus testamenti: sed tem-
pus quo titius capere debet scz post mortem te-
statoris. Et ex his inferitur qz si impetrans in ter-
minis. c. ei cui. expressisset qualitatem preben-
darum scz qz sibi puderetur de sacerdotali vel
de non sacerdotali: idem esset dicendum qz in ter-
minis. c. si eo tempore. Et sic e contrario si in ter-
minis. c. si eo tempore non expressisset qualita-
tes beneficiorum scz cum cura vel sine cura. obti-
nuisset curarum. si tempore vacatiois curati fuisse
set etatis legitime ad illud tenendum. Et ista
duodecima est verissima pro concordia. c. si eo² 99
tempore. cum. c. ei cui. et Heminia. In dicto. c. ei
cui respondet ad alias dictarum opinionum.
sed precise non residet in aliqua. Etiam opinio
quarta. s. recitata quam ponit glo. In dicto. c. ei
tui. est optima pro eadem concordia illorum duo
rum capitulorum. scz qz ter. in. c. ei cui loquitur
de gratia generaliter concessa. et ideo est exube-
rans. et comprehendit omnes beneficiorum qua-

13.02 Blasius Auriolus

litates. ut patet in. c. q[uod] uis plenissima de preb.
in vij. vbi si mandetur prouideri de beneficio in ali
qua ecclesiariu[m] ciuitatis veldiocesis: non censem
tur comprehendere beneficia ecclesie cathedralis;
sed si mandetur prouideri de beneficio in aliquo
ecclesiariu[m] prouincie: tunc g[ra]m[atica] illa amplectitur
beneficia ecclie metropolitane et omnium cathedra-
lissimorum ecclesiarum illius prouincie. cu[m] prouin-
cia comprehendat omnes cathedrales suffraga-
neas. c. scitote certam. vij. q. iij. et ista g[ra]m[atica] generalis
est uberior q[uia] si exprimeret aliqua qualitas be-
neficiorum. neq[ue] in ista generali potest cadere alii
qua surreptio vel obreptio merito est largissime
me interpretanda. ut sufficiat etas requisita pro
quo beneficium est conferendum. Et tex. in. c. si eo tpe.
loquitur in gratia limitata ad beneficia cum cu-
ra et sine cura. et sic ad certas qualitates expri-
sas. ideo tempore rescripti debent adesse. vita
ctum est. vnu tamē notabitis quod dicit Guido
de mōre lauduno. in dicto. c. si eo tpe. derescip.
in vij. q[uod] si in terminis illius capituli prius vacare
beneficium sine cura illud potest acceptari cu[m] sit eius
regsite. sed si prius vacaret beneficium cu[m] cura ad
q[uod] nō est idoneus etate. g[ra]m[atica] sua esset inanis; q[uod]
illud acceptare nō posset. immo illud amitteret. et

In. c. Ex parte de rescripto. **Fo: cl.**

per consequens etiam amitteret illud quod postea vacaret sine cura: sed ad illud habilis esset. et sic nullum consequeretur. **S**olo ista dicitur rationem contrarietas dicet In. c. dilectus. le. iij. j. de preb. vbi dicitur quod hic prebenda vacabat tempore date et tempore presentis tationis rescripti. ideo inspicitur tempus date cuius contrarium apparet in tex. antique. ut dicitur in littera. quod si vacasset capitulum contulisset. nec sufficeret bona sua excusatio. etiam in tex. anno qd. viij. qd. prius vacare stigeret. quod est de futuro.

¶ Pro concordia igitur

Tur. x. si eo tempore etiam ei cui sufficit duodecima opinio supra recitata. quod ceteris praestatoribus. **S**ed illa non vacuat alia contraria que supra deductam sunt. ideo pro illorum responsione eminenter loquuntur tenuatis opinionem **B**al. hic que est. g. in nono numerio recitata. quam sequitur hic **H**enri. bo. dicens quod si queratur de obligatione nata de re scripto inspiciens ipsa date ipsius rescripti seu promissio sollempniter hinc etiam c. s. f. j. co. n. et i. cle. lras. de rescripto vel flagatur de viribus rescripti an sit aliquid in contradictione vel expressum quod in habeat reddere voluntate. vi. i. c. p. statutus. z. c. ad hec. z. c. sup. lris. e. c. si proponete. j. co. n. et c. ex lris. j. de transact. et rescripto tempore de rescripto. iii. viij. vel quis dicitur

Blasius Auriolus.

reum non fuisse obnoxium si impetranti tempore date rescriptit. ut in.c.fi. j.eo.ti.vel quia datur qd aliquis non potest esse iudex seu capax jurisdictionis apostolice. ut in.c.lz. et c.prudentia. in prin. et in. f. i. j. de offi. delega. et c.statuum. de rescrisp. in. vi. tunc inspicitur tempus date. in predictis turbibus. et in.c.fi. j. de procuratibl Hosti. Joha. and. et Henr. bo. fa. glo. h. inc. dilectus. le. ij. j. de preb. vbi dicit qd si iudex tempore impetrati rescriptis sit excommunicatus. non valent literae. qd si tempore presentationis eius sit absolutus. ar. c. pia. de exceptio. in. viii. Joha. and. sibi contradicat. tamen ipse met Joha. and. in dicto. c. dilectus. le. ij. de preb. tenet qd si impetrans dicit beneficium vacare. oportet qd sit vacans tempore date literarum. nec sufficit qd sit vacans tempore presentationis literarum. Etiam istam opinionez sequitur. Joha. and. Antho. de bu. et Joha. de ymola. in. c. ad au- res. j. eo. ti. et Feli. hic in. xix. colu. ver. tempus date. dicitur qd in consideranda surreptione scripti attenditur data ipsius. Et hanc opinionem Bal. sequitur hic Joha. and. dicens qd du- legatus sortitur habitum jurisdictionis a tem- pore date: sed exercitium tempore receptionis.

In.c. Eam tene de rescrisp. 50. cl. 5.

per c. super eo. j. de appellatio. per quod dicit hic
Dom. Seminaria. et in. c. j. g. j. de offi. ordi. in. vi.
q; non valet collatio executoris qui contulit be
neficium non receptis literis sue potestatis. q;
si ante receptionem literarum non habet exerci
tium: ergo eius processus est nullus. c. pruden
tiam. j. de offi. delega. pro hoc Feli. hic allegat
rotam decisio. cccclix. incipientem circa tertiu3.
In nouis. tenentem q; executor non potest man
datum exequi ante literas sue commissionis re
ceptas. quia princeps post q; arctate executorem
ad obseruantiam forme in suis literis contente
de qua executor non potest habere plenam no
ticia nisi alias q; per literarum inspectionem. vt
no. in. c. porro. j. de priuileg. vbi tenor priuilegiij
debet inspici. r. c. si quando. g. eo. ti. et. c. cum a
deo. j. eo. ti. et. c. contingit. j. defid. instru. de mes
te principis conjecturari videtur. q; ea potesta
re tunc demum vtatur. cum receperit literas p
quas de intentione ipsius valet plenus infor
mari. et ita tenet Guiel. de cugno. in. l. obserua
re. ff. de offi. proconsul. dicens q; nullus execu
tor potest procedere ad executionem non rece
ptis prius literis sue potestatis. et Inno. in. c.
cum olim. j. de priuileg. et Archidia. in. c. is qui.

F. 10. 02 Blasius Auriolus

De procura. in. vj. et in. c. si pluribus. de preb. su
vj. fa. glo. in. cle. j. de procura. et Suiel. de mons
te lauduno. in. cle. pstitutionē. de electio. et Fre
deri. de sensis cōsilio xxv. et Johan. de lignea. in.
c. qm abbas. j. de offi. delega. et in. c. ex pquestiōe
j. de resti. spolia. Et dicit Rota. decisio. cccclviij.
Incipiēs. factū circa qd. et c. q executor anteq̄sū
dat. et anteq̄ mandatū scribatur nullā habet
Iurisdictionē. fac. l. j. C. de manda. prin. vbi grā
principis pbaſ p scripturā. et dicit Rota. decisio.
cccclviij. incipien. circa secundum. et c. q execu
tor non habet vsum sue potestatis donec rescript
ptum sue potestatis fuerit perfectum. et fuerit
ad suum esse perfectum reductum. nam grā an
te confessas literas est quedam res informis
sue imperfecta: que in confectione literarū for
maliter deducitur ad esse. per adiectionem clau
sularū et dationem executorum. ideo dicit Lō
gostella. in. c. constitutus in fi. j. eo. ti. et Johā
and. in. c. vnicō. de litis cō. in vj. q. in beneficiis
bus litere habentur loco tituli. igitur ante con
fessas literas non videtur habere causam et
perfectum titulum. Contra premissa fa. ter. in
cle. dudum. de sepultur. g. nos enī. vbi solo ver
bo perficiatur gratia. et dicit Johā. de lignea.

quē sequitur Zabarel. in cle. cum ei quē decōs
 cel. preb. In qō ne vltima. q̄ aliq̄s pōt acceptare
 bñficiū ante mēsem ante habitas līras: dūmo
 do sciat sibi gratiam esse factā. sicut pōt adiri he
 reditas ante agtā tabulas. l. vñies. g. in nouissi
 mo. C. de cad u. tollend. t annus deliberaði cur
 rit a die quo scit se heredē esse: etiā nō aperto te
 stamento. l. cū antiquorib⁹. t biglo. C. de ure
 deliber. t ita tenet Johā. de ymola. in dicta cle.
 cū ei quē. ln. vij. colū. t ante habitas literas: im
 mo ante q̄s līres sint confecte et ante q̄s sint execu
 tores dati: is qui grām prouidēdi obtinuit pōt
 sibi facere puideri de bñficio si vacat: vt dicit de
 cīo Rote bernardi bisqueti. lliij. ln. tl. de cōces.
 preb. in antiquorib⁹. t ita dicit se obtinuisse p̄ tres
 miss. q̄ datio executoris est accessoria ad grāz
 assup grā. de offi. delega. ln. vij. ergo poti⁹ grā
 est uide da. q̄ datio executor. qm̄ t executores
 dantur quos impetrās noīat. t sic animi desti
 natō ille cēsetur esse dat⁹ p̄ quē sibi fecit p̄fer
 n. dūmodo postea ī līris noīetur. nā t iurisdictio
 agritur ignorāti. l. cū furios⁹. ff. de iudi. t recita
 u. hec in dicta cle. cū ei quem. de cōces. preb. ln.
 viiiij. et in. cccv. pallaridis. tamē Leo. papa. x. 504
 insuls regulis cancellarie statuit litteris non
 703. 703. 704.

Blasius Burziolus

confectis beneficia acceptari non posse. ut dicit
in ccxliij. pallarida incipiente non confectis li-
teris.

¶ Proconclusione

Igitur istius c. et istius questionis principalis.
teneatis opinionem Bal. hic q ad cognoscendum de intentione pape attendendum est ipsa
date. sed quantum ad executionem intentionis
spectatur tempus presentationis literarum seu
executionis: nisi in casibus specialib⁹. quos hic
Henr. Bo. ponit sub octo distinctionib⁹. et Feli.
hic ponit sub una regula et sex casibus fallentia
libus. Et Barbati⁹ in cle. literas. ponit tres li-
mitationes ad hoc dictum. q temp⁹ date sit co-
siderandum. prima est nisi agatur de constituen-
do ordinarium in mora. q tunc non inspicitur
tempus date sed executionis. secunda nisi quo
ad effectum rescripti vt sciamus quis duorum
impetrantium sit preferendus. q tunc attendi-
tur presentatio c. duobus. de rescr. in. vi. ter-
tia nisi in litteris ad lites c. vt debitus. et c. sup-
eo. j. de appella.

¶ Concordando aut

In.c. Eam sede rescrīp. Fo. cliiij.

Dños de Rora supra allegatos crederem q̄ ybi
potestas est delegata sub certa forma . vel cum
cause cognitione . vel est data non ordinario col-
latori . non potest procedi non receptis literis
commissionis . q̄ executor nō p̄t diuinare sub
qua forma vel sub quib⁹ clausulis papasit scri-
pturus . vt quando mandat iudici in possessio-
nem dignitatis electiue prius prestito iuramen-
to in forma que mittitur introclusa . q̄ prius dñ
prestari iuramentū q̄ inducatur in possessionē 306
corporalem . vt dicit Bal. in.c. vni co . quid pres-
ceder . debe . an inuestitur . aut fidelit . in v̄sibus
feud . et diri in proe. cle . alias non valet induc-
cio in possessionē . cū sit facta non recepta et sic
nō seruata forma mādati . Feli. in.c. cū dilecta.
j.eo. ti. Etiam si potestas delegata exigat cause
cognitionē : aduersari⁹ nō tenetur comparere :
nisi prius sibi constet de potestate data . c. cū in
iure . j. de offi. delega. et. c. cuza nobis . j. de testi.
Pariter si mandetur ali⁹ q̄ collatori ordinario
si absqz literis vel alias contra legē sibi datam
conferret . ordinari⁹ posset sibi contradicere . vt
dicit Philip. Frā. in.c. si eo tpe. de rescrīp. iii. vij.
Immo etiam quilibet priuatus posset sibi de fa-
cto resistere . l. prohibitū . et sibi War. de iure sis.

Blasius Auriolus.

lib. x. et dicit sibi glo. q̄ officialib⁹ pr̄cipis resistit
307 tur si excedat in suo officio. p. l. qm. C. de appell.
et. l. deuotum. de metatis et epidame. lib. xii. t. l.
i. C. qn̄ lice. vnicuiqz sine iudic. se vendica. si em̄
e 308 de casu non incluso in sua cōmissione nitantur
cognoscere. diocestanus seu ordinarius eis pōt
resistere. vt dicit Phili. Frā. i dicto. c. si eo tpe. p.
c. si qn̄. i. de offi. delega. et Inno. in. c. inquisitio
ni. i. de sen. exco. et in. c. cū teneamur. i. de prebē.

¶ Biāut delegare

tur p̄tās p̄ferēdī i forma pauper⁹ ordinariocul
latori. h̄tū d̄legat⁹ ad inquisitionē et collationē
pcedat. vt dicit Rota decisio. cccclviij. inouis.
et fa. tex. in. l. et si p̄ector. ff. de offi. cū cui manda.
est iurisd. tñ q̄ nulla pars est vocanda. et tales
l̄re cōcedūtur sine alicui⁹ alteri⁹ iuris presudi;
cio. pōt ordinarius inqrere de laudabili vita. et
postea p̄ferre. etiā ante habitas l̄ras pape. Et
idē esset qn̄ papa p̄uideret alicui de b̄ficio va;
cante. et in cācellaria executores ad cū inducē;
dū in possessionē fūlissent noīati seu publicani.
vel l̄ra eēt expedita in qua sunt noīati. tñ obstas;
te aliquo ip̄edimēto nō p̄nt h̄r̄l̄re. s̄z de his p̄
nisus est certificat⁹. q̄i his casib⁹ posset sustine;

In.c. Eam te.de rescrip. Fo.clivij.

ri q̄ pot se facere inducere in possessionē corpora
lē ante līras habitas: cuz sit nudū ministeriū. et
merū factū absq; cause cognitiōe: nec alicui p;
indictatur. p̄sertim qñ possessio nō est p allū ocs 509
cupata. et executor nō pcedit sine potestate: q;
aliquā cōsideratur sola v̄itas facti: etiam si vtēs
illo facto nō sit bñ certificat⁹ illa v̄itate. vt qñ
ep̄s pfert bñliciū qd̄ nescit vacare. et tñ vacat. nā
illa collatio est valida. vt dicit Philip. Frāc. in
c. si tibi absentī. de pb. i. vj. in. iiiij. colū. post Lā
pū. allega. vij. et glo. c. i electiōib⁹. de elec. in. vj.

¶ Ex premillis eli/

citur q̄stio. an pūissus cū sola signatura possit
adipisci possessionē bñficiū ante habitas līras.
P̄: io videtur q̄ sic q̄r v̄tactū est. s. hereditas
pot adiri ante aptas tabulas dūmodo sciat se 510
heredē esse. L. vñica. s. in nouissimo. C. decaduc.
tollēd. et ānus dellberādi currit a die q̄ fescit he 802
redē ē nō dū apto testamēto. vt in. L. cū antiquos
rb⁹. et bñ bona glo. C. delire deliber. Sc̄go. q̄r
dicit Rota. decisio. iiiij. ii. de conces. prebend.
In antiquiorib⁹ decisio. Bernardi Bisgueti. q̄
gratia facta: ante habitas literas. potest acces
ptari beneficium cadens in sua gratia. et h̄bi

Blaſius Auriolus

potest facere conferri: ut tactū est. s. multo for-
tius induci in possessionem ante habitas literas:
et sic cum signatura. Tertio q: ut etiam ta-
ctum est. s. dicit Johān. de lignea. in cle. cum ei
quē. de cōces. preb. et ibi Zabarel. in vltima q:
stione: et ibi Johān. de ymola. in. viij. colū. bene-
ficiū potest acceptari gratia facta: licet lras
nondum receperit. Quarto quia dicit Jason
Adaynus in. l. fi. C. qui admi. ad bo. pos. pos. q:
hereditas potest adiri sine auctoritate vel pres-
entia iudicis. idem videtur de possessione bene-
ficij adeunda sine executore et literis. Quin-
to q: dicit decisio Capelle Tholosane. ccccviij
q: habens canonicum titulum in beneficio pō-
nancisci possessionē illius auctoritate propria:
et sic sine literis collatoris: et sine executore.
Sexto q: dicit tex. in. l. j. ff. de admi. tutor. q: tu-
tor administrat statim q: scit se tutorem datum.
cui equi paratur prelatus beneficij. c. iiij. j. de do-
natio. et cle. contingit. de religio. domib. et. c. fi.
j. de pigno. Inno. et Panor. in. c. cum super. j.
de caus. pos. et proprie. Septimo quia dicit In-
nocen. et Hostien. in. c. transmissaz. j. de electio.
q: eletus confirmatus ante inductionē in pos-
sessionē potest administrare. q: ad esse adminis-

strandī non est necessaria inductio in possessioz
nē per no.in.c.nostri.z.c.qualiter.et.c.nihil.j.de
electio.z.c.auaritie.de electio.in.vj.et glo.in.g.
censuit.de electio.in prag.sanctio.super verbo.
promotus.sin non sit necessaria .ergo sine vicio
potest fieri absq; literis et executore. Octauo
qr dicit Joha.n.and.in dicto.c.auaritie.sup ver
bo.temporalibus.de electio.in.vj.q; elect⁹ ante
confirmationem:soluendo debitum ecclesie ad
quam electus est:liberaret eccliam:per no.in.l.
soluendo.ff.de nego.gest.ergo non expectatur
licentia per literas confirmationis.

Eraduerso vide

tur q; quis non potest possessionem adipisci cū
sola signatura.nam possessio est nāc scenda au
ctoritate et cum licentia illius qui cōtulit.vt in.
c.pastoralis.j.de prius leg. Innocen.in.c..proz
posuit.j.de cōces.preb.Bonifa.de vitali.in cle.
si plures.de preb.et Lapus allegatio.lxxxix.et
in signatura non dantur executores ad inducē
dum in possessionem:nec datur licentia adipiz
scendi.tinmo dantur in litteris bullatis.igitur
non potest nancisci cū signatura.Secundo qr
dicit tex.in.l.nec ex vera.C.de acquirir.z reti.pos.
vij

171.0 Blasius Aluriolus

emptio non potest capere ei empte possit
sionem sine licetia veditoris a quo ius habuit,
et idem in l. fundi ff. de acquir. pos. Tertio quia
I*ur*is*dictio*.cccclvij. et *decisio*.cccclvij. et *deces-*
sio.cccclix. In nouis dicit q*uod* ante habitas i*ur*as
executor non potest ut*er* potestate sibi commissa
et ita tenet. Suiel. de cugno. i.l. obseruare ff. de
offi. p*ro*c*o*sul. et Inno. in. c. c*u*m olim. j. de privileg.
Joh*a*. de ligna. i.c. q*uod* abbas. j. de offi. delegat
et in. c. ex p*ro*questio*e*. j. de resti*spolia*. et Frate.
de se. consilio. xxv. et Suiel. de monte laudu. in
cle. co*stitutione*. de electio. et Archidia. in. c. i*s*
qui. de procurato. et in. c. si pluribus. de preb. in
y*j*. fa. glo. in. cle. j. de procura. Quarto q*uod* leo*p*
in regula cancellarie statuit ante confessas seu
expeditas literas beneficia non possit ordinis
strari. Quinto quia dicit Dom*ini*. geminita. in. c.
eum qui. de preb. in. v*j*. q*uod* ingrediens possessio
nem benefic*ij* abs*q*uid*u*dice: perditius quod ha
bet in beneficio. per. l. si quis in tantam Conde
vi. et ita tenet. Pr*o*. de anchara. in. c. sine posses
sione. de regul. iur. in. v*j*. Sexto quia dicit hic
Johan. andr. q*uod* delegatus sortitur habitum
i*n*ris*dictionis* a tempore date: sed exercit*u*z*te*
p*o*re recep*u*lo*s* litterarum. per. c. super e*o*i*s*. de

Guill. de Cugno

III. c. Eam te de rescripto. fo. clvij.

appellatio et c. qualiter j. de clericis non residet ex quo elicetur hic Do. geminata. et in c. i. g. s. de officiis ordinis. in vj. q. non valer collatio executoris qui contulit beneficium non receptis literis sue postestatis. quia si ante receptionem literarum non habet exercitium. ergo eius processus est nulus. per c. prudentiam. in pr. j. de offi. delega. quare non potest inducitur possessionem cum signatura: absq; literis et executori. Seprimo quia dicit Fell. in c. veniens. j. de accusa. q. cum sola signatura ad ipsic平 possesionem est intrusus ergo non est adipiscenda. Octauo quia dicit tex. in l. q. absentia. ff. de acquir. pos. q. si dñs scripsiter epistoliū directū seruo. p. q. dñ mādet q. steri libertate: nō erit liberāteq; līras tenuerit. nullis voluntate. C. de fideic. libertati. r. l. nō videff. de libera. caus. r. l. sequit. g. tunc puenit. ff. de usura. Nonno q. ordo est ut p̄rō p̄ntēt līre p̄misitōs: r. postea iducatī possessōez. q. p̄ntatio nō p̄t fieri nisi habitis līris. sicut fideicōissari. nō p̄t cedere fideicōiss o. vniuersali. r. ollū dñm et possessorē facere. nisi p̄rō ip̄z fideicōissū fuerit sibi institutū tex. sing. i. l. si mulier. la. ij. g. et asse. si de sume doti. satissaciēdū q. p̄p̄ existimam⁹. m̄ e. n̄ disponētis: ut scđz ordine sui intellectus ois

¶9b.02 Blasius Burholus.

fiant hinc est ipso rogatus hereditatem restituere
rein diem: non potest ante diem restituere: quia non
ita restitueretur ut testator rogauit. t.c. in. l. sed
si ante diem. s.s. ad rebellia.

Pro soluti. dicit

Johan. and. in. c. transmissam. j. de elec. q. elec.
et confirmat non potest administrare ante inductionem
in possessionem: nisi loco possessionis confirmator sibi aliquid corporeum tradiderit. ut annullum
birrum: cartham sententie vel aliud. q. tunc dicitur
sibi data licentia administrandi: et illa dicitur
possessio ficta. ut in. c. j. in prin. quid sit investitur. in usibus seu. Et dicit glo. in. g. censuit. de
electio. in prag. sanctio. super verbo promotus
allega. q. si possessio sit vacua potest administrari
re etiam si non sit inductus. sed si sit repleta de
aliqua persona etiam titulum canonicum non ha-
bente: non debet administrare sine auctoritate
judicis qui eum iudicat in possessionem alias esset
spoliare alium auctoritate propria q. non licet. ut
sibi. et ita tenet Anfrerius in addi. ad dictam decisio-
capelle Tholosane. ccccxliv. et Archdiaco. et
Seminaria. in. c. eum qui de pben. in. vi. et fa. c. play-
tuit. pr. j. q. vi. et l. extat. s.s. q. me. cau. Et quando

In.c.Eam te.de rescrip. fo.clpsj

executores sunt nominati in cancellaria. vel scri-
pti in lris: quia si non sunt presentate executo-
ri: pot induci in possessionem beneficii quoniam nullus
est vocandus: vel quando nulla forma executio-
nis specialis ponitur in lris. quia est merus ex-
ecutor: et nullus sit preiudicium: atque canonice est
prouisus: et credit papam permisurum. ideo
cessat vicium. s. placuit. et glo. in. s. furtu. insti-
de obliga. que ex delicto nascuntur. et acceptatio bene-
ficii potest fieri absente executore. cle. cum ei que-
de conces. preb. et collatio potest fieri absenti. c.
siti absenti. de preb. in. vi. ideo et inductio in
possessionem non habitis literis quod minime est.

Et dictum Feli. in. c. veniens. j. de accusa. pos-
set procedere quando ministerio alicuius laici
induceretur in possessionem. quod tunc censeretur
intrusus propter adiunctionem incapacis perso-
ne. per no. in. c. quisquis. j. de electio. Sed si sola
prouisus per se cum sola signatura adipisceret
possessionem non esset intrusus: quod canons
cum titulu habet ab eo qui conferre potuit. scilicet
a papa. et quo ad intrusionem magis considera-
ratur defectus tituli veri vel collatoris: quod actus
administrationis: ut potest elicere ex dictis. Do-
mini. Seminaria. in. c. propter. xix. distinctio. et
312
313
titu

Blaſsus Autioleſ.

Panor.in.c.quia diuersitatem.j.de conces. pre
ben. et. c. ex frequentibus. j.de institutio. et Fe
llius.in.c.in nostra.j.eo.titu. ideo erit improb⁹
possessor. per nota.in.l.improba.C.de acquirē.
treti.pos. Si vero dati sunt in bulla aliqui exe
cutores: ut alius prouisum inducat in possessio
nem: illa inductio est vitiosa et nulla: quia quā
514 do dantur certe persone pro forma: si per aliam
fiat actus est null⁹.l. cuius bonis.C.de curato.
furio. vbi datis curatoribus per iudicem ad di
strahēda bona. creditores ea distrahere nō pos
sunt. et ita tenet hic Bal.

Clūcidendo igi
ur reueatis q̄ cum sola signatura non potest
quis adipisci possessionē beneficij. q̄ in signa
tura non dantur executores. neq; datur licentia
adipiscendi possessionem. que possessio nanci
scenda est cū licentia t auctoritate illius qui co
tulit. vt in dicto.c.pastoralis.j.de privilegi. t in
l.nec vera.C.de acqiren. t reti.pos. t Inno.in
c.proposuit.j.de conces. preben. t in locis. s.al
legatis. Hodie est text.in extrauaga. inlunte
de electione. q̄ prouisus non potest administrare
abſq; literis apostolicis.

In. c. Eam te de rescrisp. foliis.

Si autem papa sit impeditus dare literas: vel non possunt haberi propter impedimenta guerraz aut alias. tunc collator ordinarius poterit dare executores illi pro uso apostolico ut inducat eum in possessionem do-

nec sublati impeditur: quo tempore debet adire papam ut gesta confirmet. probat no. in. c. si apostolica de p. in. vj. ubi sede apostolica vacante: ordinarius potest conferre beneficia sue diocesis que vacarunt in curia viuo papa vel mortuo: quia debet suppleri impotentiam pape. multo fortius potest in possessionem inducere prius apostolicum: quoniam papa hoc non potest. Secundum p. ter. in. c. ad honorem. j. de auctoritate et usu pal. ubi episcopi sunt vocati in partem solicitudinis pape. ergo si papa impeditus non possit inducere in possessionem prouisum suum episcopum hoc facere potest: immo debet et tenet. Tertium p. ter. in. c. unico. de cleri. ego. vel debilitate. i. vj. ubi papa dat coadiutorum episcopo ego non valenti sapientia rebus ecclesie. sed si ecclesia sit periculis sit in mora ad coadiutorum capitulii sede vacante potest unum coadiutorem dare qui postea per sedem est confirmandus: et sic suppletur impotentia pape: qui propter

Blasius Auriolus

distantiam nō potest celeriter de coadlutorē p
uidere. Quarto per no. in. c. nichil. j. de electio.
vbi electus in ep̄m ecclesie exēpte potest ad
ministrare ante confirmationem per papam fa
ciēdā propter vitanda incommoda diutine ra
cationis: sed cū primum electus potest: d̄z adtre
papam et confirmationē obtinere. ita dicit L̄o
postella. in. c. cū venerabilis. j. de consue. et q̄
est beneficium electiū nō dātur executores ad
eum inducendū in possessionem eparatus. sed ip
semet quando est confirmatus ingreditur pos
sessionem de licentia confirmatiis vel prouide
tis. vt d̄xi in additio. ad Sutel. de monte laudu
no. in. c. iij. de prebēd in. vij. post L̄apum allega.
lxixij ideo non habet necesse uti ministerio ali
cuius supplentiō impotentiam pape. secus in
collatiis in quibus dātur executores. q̄ si pa
pa non possit eos dare. vtendum est ministerio
ordinarij qui suppleat vices pape impediti.

Nō autem recur
rendum est ad laicos vt inducant in possessionē
beneficij: datis impedimentis. quia licet iudices
seculares in frācia ex privilegio martini pape.
et longo usū de possessorio beneficiorū cognos-

scere possint: ad tuendum in possessione eum q.
meliorem fouet titulum. tamen non possunt in-
ducere in possessionem virtute collationis. qr
hoc collatoris pertinet: vt dictum est. Papa qui
dem laico bene posset spiritualia committere.
vt dicit Panor. in. c. ex ratione. j. de eta. et qua-
lita. et est tex. in. c. preter. g. veruni. xxxij. diss. 7 fa.
c. tua. j. de deci. 7 tex. in. c. illd. p. q. iij. et glo. in su.
et in. c. clericum nullus. xj. q. j. et tex. in. c. dilecti.
j. de arbi. et ibi glo. et in. c. mennam. ij. q. v. et in. c.
cum deuotissimam. xij. q. ij. sed si non commisit
illa possessio adepta ministerio vel facto laici es-
set nulla: propter administrationem incapaciis pos-
sne. per no. in. c. quisquis. j. de electio. et in. c. mes-
sana. illo. eo. ti. et melius in. c. contra sanctorum
patrum. et in. c. laicis. et in. c. non placuit. et in. c.
per laicos. et adhuc inellus in. c. si quis princi-
pium. vij. q. vij. vbi laici de rebus spiritualibus
etiam quo ad possessionem nullam dispositio-
nem habent. 7 sic non possent dare titulum nec
titulatum in possessionem inducere tueri autem
verum titularium in possessione possunt vel re-
stituere spoliatum.

¶ **Sicut bulle sint**

Blasius Alzisoli

expedit et in eis executores ad inducendum in possessionem dati. atque expeditio et executio da-
rio peruenierit ad notitiam pueri et executoris: tuc
si executor inducat in possessionem prouisum.
etiam si non teneat literas cōmissionis in manu:
non esset vicium: nec intrusio. quod tunc non dici-
tur inductus cum sola signatura: quando litera-
re sunt expeditae: nam in eo casu adest voluntas et cō-
missionis pape. adest et potestas executoris. adest
etiam noticia cōmissionis: et non adipiscitur pos-
sessionē sine executore: quod ille verus est executor
nominatus in literis. neque sine auctoritate col-
latoris possessionē adipiscitur. Non enim sufficit
nullitatē inductionis in possessionē. quod potest probari
per dictā regulā cācellarie. Leonis. x. qui di-
cit quod literis gratia non cōfectis: beneficiū acceptari
non possit. ergo literis cōfectis acceptari potest:
et si papa voluisset acceptationē non valere ante
habitā literas: hoc statuisset. ar. c. inter corpora
realia. j. de transla. episco. Etiam illa regula lo-
quitur de literis gratie advocatura. Nostra ve-
ro questio est de beneficio vacante per papam
collato. potest etiam probari per. l. absenti. f. de
dona. ubi si dono rem absenti: et easibi missio: res

III.c. Eam te. derscrip. So.cle.

non est sua adhuc ante^{qz} illam teneat; nisi vocuntas meas sit; q statim facta donatiōe; vel traditione ipsi nūcio; absentis fiat. sed qn papa cōfert; vult beneficiū pertinere pūiso. z qn expediuit lras voluit executorē potestatem inducendi habere. cū expresse nō statuerit receptionē lite/rarū expectari; sed solā confectionē earū; vt tasctum est. igitur zc. Presertim quia in inductio/ne in possessionem non vertitur cause cognitio nec partis vocatio: z de hoc casu potest intelli gi. decisio Rote. illij. in tī. de conceſ. preb. z opīmo. Joh. de ligna. z sequaciū. in cle. cū ei. de coceſ. preb. Secus si pars eſſet vocāda; aut alias verteretur cause cognitio; q: tunc pars citāda nō teneretur credere verbo suo: nisi adessent līſtē: z ita pcedūt dicta Joh. and. hic z Rote de alio. cccclviij. cū duab⁹ leq. in nouis. z alioꝝ se quacū. S. recitatoꝝ: vt qn papa puidet de bñſi cito ꝑ aliu posſesso. z cōſtituit iudictionē i posſeſſio ne vocato posſessorē. vt i.c.lzep̄s. d̄pb. i. vi. z philiip. frā. i. c. ordinarij. i. pri. d̄ offi. ord. i. vi. Ita tūc regit ſilla miffioe i posſeſſionē ptiis vocatio. vt dicit rex. ſing. in. l. meminerit. C. vii. vi. z executor debet literas ſue commiſſiois in manu teneare. Altas poſſessor nō crederet ſibi neqz obcdiret.

Queritur etiaꝝ si

minor. xxv. annis fuerit graduatus et nomina-
tus per nostram vniuersitatem Tholosanam;
vel aliam famosam regni: et aduentente etate le-
gitima. xxv. annoꝝ vacauerit beneficium cū cui-
ra: vel dignitas: an possit illud vel illam accepta-
re in vim sue nominationis. **Uidetur primo qꝝ**
318 non potest illam acceptare: cum tempore date
nominationis esset minor. xxv. annis. et sic inca-
par ad dignitates vele ecclesiastis parochiales. vt
in. c. cum in cunctis. g. inferiora. i. de elec. et tem-
pus date inspicitur vt hic in tex. et in ista gio.

Secundo qꝝ in no-

minatiōibus dī qꝝ prouideatur de beneficio cū
cura vel sine cura proximo vacaturo: et cū ipse:
non sit capax tempore date noiatōis beneficij
cum cura: non poterit illud acceptare licet tem-
pore vacatōis sit maior effectus: cum in nomi-
natione videatur se asserrere capacem et idoneū
ad curatū de quo impetravit sibi prouideri: et
non erat idoneus etate: ideo sua nominatio est
surreptitia. et nulla. vt in. c. si eo tpe de rescrip. in

In.c. Eam tede rescrip. fo. clxi.

sextō.

Quartio firmatur

Ista pars per glo.in.s. illi vero .de collatio.in pragmati.sanctio.super verbo. religiosis. vbi dicitur q si secularis impetravit nominatio nes vt prouideatur sibi de beneficio ad collationem abbatis pertinente: si regularis effe ctus sit: et beneficium regulare vacauerit pote rit illud acceptare. si autem in sua nominatione dicatur q sibi prouideatur de beneficio secula r vel regulari: tunc licet effectus sit regularis et professus tempore vacatiōis beneficij regu laris non poterit illud acceptare: cum sua no minatio sit surreptitia: et nulla ex eo q qualita tes beneficij fuere expresse: et ipse non erat cas pax alterius qualitatis scz beneficij regularis. per rex.in dicto.c.si eo tempore.de rescrip.in. vi.

Quarto firmatur p

allam glo.in.s. item q ad dictas. de collatio.in prag.sanctio.super verbo.nominare.vbi dicitur q nominatio est quedam gratia seu benefi cium quod decet esse māsurum.per.c. decet.de

Blasius Auriolus.

regulis iur. in. vi. et habet vim presentationis
facte a patrono. nam sicut ep̄s tenetur institue-
re presentatus per patronum alias collatio al-
teri facta est nulla; ut i. c. decernimus. xvij. q. viij.
et i. c. illō. j. de iure patro. vbi. Panor. dicit etia
esse nullam prosequente patrono: et latissime
dixi in cle. plures. de iure patro. sic tenetur con-
ferre nominato per uniuersitatem: alias colla-
tio est nulla: ut in. g. q̄ si quis: et in. g. statuit de
collatio. in prag. sanctio. Et sic postq̄ est gratis
in ea potest cadere surreptio: merito est nulla;
cū fuerit expressa qualitas curati beneficij ad
quod non erat idoneus.

Quinto per alias

glo. in. g. itē q̄ uniuersitates. de collatio. i prag.
sanctio. super verbo. gradus. vbi dicitur q̄ no-
minationes sunt quasi gratie expectatiue ges-
nerales ad beneficia: et debet de ipsis iudicari
sicut de gratijs: nisi vbi aliud decisuz esset in co-
trarium: et sunt interpretande secundum ius
commune: sicut gratie interpretande sunt se-
cundum terminos iuris. ut in. c. causam. j. eod.
titu. et rota. decisio. ccccluij. in antiqu. et dicit Jo-
ban. andr. in. c. qui tractet de regu. iur. in. vi. in

III. c. Eam te. de rescrip. **fo. clxij.**

mercuria. q̄ verba grārū extēdūtūt et obliquā
tur scđm ius commune: ut ampliorēm cōsequā
tur effectum. ergo sicut in gratia apostolica ca;
dit surreptio. sic in nominatione.

C. Sexto per aliam

glo. in. §. itē q̄ vniuersitates. de collatio. i prag.
fancio allegato. super verbo. qualitates. vbi
dicitur q̄ in nominationibus tria sunt exprimē
da: scz gradus: numerus beneficiorū. et qualis
tates eoz notabiles: scz si sunt dignitates vel cū
cura: aut si līs. t hoc etiā vult tex. p̄cordatorum
Inter papā t regē. in. §. statuim⁹. §. volumus. de
electio. rbi dī. q̄ in noīatiōib⁹ sunt exprimenda
bñficia q̄ noīatus tenet t valore eorū. alias noīa
tib⁹ sunt nulle. t sic patet q̄ in eis potest cade
resurreptio vel obreptio.

329

C. Septio per alia

glo. i. §. i dignitatib⁹. de collatio. i prag. fanc. su
p̄ vbo. t p̄e vacationis. vbi ḡ: q̄ si noīatus non
exprimat beneficia que tenet t valore: forte ei⁹
noīatio erit surreptitia. per dictum. §. Item q̄

xij

Blasius Aluriolus

vniuerfitates. et dicit eadē glo: q[uod] nō iat[er]io equis
paratur gracie in forma pauperum; quia inue-
ta fuit ad prouidendū pauperibus scholarib[us].

¶ Ex aduerso vide/

tur q[uod] potest acceptare curatū vel dignitātem si
tempore vacationis illius sit etatis legitime. p[ro]p[ter]ex.in.c. ei cui. de prebē.in.vj. vbi si mandatur p[re]uideri de prebenda; et vacet sacerdotalis: si nō
sit etatis legitime ad eam tenendā: debet aliam
expectare quando erit etatis legitime. et sic ins-
picitur tempus vacationis an sit idoneus vel
non. fa.c. si pro clericis. illo.eo.titu.

Secundo facit pro

ista parte. glo.in. §. non tñ intendit. de collatio.
in pragma. sanctio. super ybo effectum. et Rota
decisio. lv. in antiqu. vbi dicitur q[uod] vbi aliquis ex
rescripto pa[re]t vel priuilegio potest nominare
ad vacatura: ille nominat[ur] per tale priuilegiu[m]
non prefertur impetranti apostolico. ideo non
potest nominatus dici impetrans apostolicus:
nece[ss]e sequenti cadit in eius nominatione sur-
reptio. Nam si apostolicus expectans diceretur;

In.c. Eam te. de rescrip. fo. clxij

si esset primo impetrans nominationis q̄ alii
a sede: preferretur illi impetranti a sede. ut in.c.
tibi qui. de rescrip. in.vj.

Tertio facit. alia

glo. in. §. itē q̄ vniuersitates. & collatio. in prag-
sanctio. super verbo possidebunt. vbi dicitur q̄
nominatus in sua nominatione non tenetur fa-
cere mentionem de beneficio cuius recredentia 321
bahuit. nisi sit pacificus. secus dicit in impetrantē
ter rescriptū vel gratiam a sede apostolica: quia
tenetur de eo facere mentionē. Inimo de oī graz-
tia precedēte. ut dicit Johā. Calderi. Panor.
et Feli. in. c. in nostra. j. eo. tit. et l. Henri. bo. in. c.
postulasti. j. eo. tl. 2 Panor. in. c. cū teneamur. j.
de preben. 2. Johā. and. in. c. ignorantia. de reg.
lur. in. vj. in mercuria. 2 sic p̄t̄ q̄ notationē nō est
gratia apostolica. ideo in ea nō cadit surreptio.

Quarto facit alia

glo. in. §. item q̄ omnia. de collatio. in pragma.
sanctio. super verbo ordinarios. vbi dicitur q̄
quo ad nominationes: ordinarij illi ad quos spe-
ciat collatio vel presentatio dicūtur inferiores.

Blasius Auriolus.

a papa et legato fac. e. ordinarij. de. officiis. In
vij. et ibi glo. super verbo locoru3. vbi ordinarij
sunt episcopi: vel alij inferiores habentes ius in
stituendi in beneficijs. et dicit Bonifa. de vitali.
In clemen. vniuers. de testa. in quarta colu. qd ordi
narij sunt episcopi vel alij habentes potesta
tem inferiorem a papa. Et sic isto casu cu vni
uersitas habeat ius nominandi: et nominatio
habeat vim pñtationis ut dicit dicta glo. in. g.
Item qd addictas super verbo nominare. decol
latio. in pragm. sanctio. quo ad nominationes
censemur iure ordinario uti potius qd apostoli
co. ideo in sua nominatione non potest cadere
surreptio.

Quinto facit alia
glo. in. g. item circa de collatio. in prag. sanctio
super verbo legatorum. vbi dicitur qd cum execu
cessione apostolica episcopus conferat beneficia
sue dioecesis devoluta ad sedem per negligens
tiam collatorum exemptorum. ut in cle. quare
gulares. de supple. negligens. prela. illa confert
tanq; delegatus a sede: et sic non tanq; papa vel
legatus. Idem in potestate noſandi data vniuersi
tati per sedem qd non nominat ut papa vel ut legat

In.c. Sam te. de rescrīp. fo. clxiiij

us. ideo in noīatioē nō potest cadere surreptio

I Sexto facit quia

poteſtas nominandi data universitati censetur
eſſe data a lege. cū ſit perpetua. ideo dicitur or-
dinaria: et nō delegata. vt not. glo. in. c. ſi contra
vnū. de offi. delega. in. vj. et etiā no. glo. in. l. et qz
ff. de turisd. oīm iudi. ſup verbo principaliter. et
ſuper verbo. ne cipa. et fa. tēp. et glo. in. l. ij. C. de
offi. eius quī vice. alter. obti. et glo. in. ca. irrefra-
gabili. f. ceterum. j. de offi. ordina. ſuper verbo.
ſup hoc. idcirco nō cadit in ei⁹ literis surreptio.

322

I Septimo qz no⁹

minatio nō equiparatur omnino gracie in for-
ma paupeꝝ: vt dicit dicta glo. ſup verbo. tempo-
re vacationis. in. g. indignitatib⁹. de collatio. in
ſi. nam virtute nominationis poffunt conſequi
plura bñficia: vſq; ad valorem ducētoꝝ florenꝝ: 323
et virtute grē in forma paupeꝝ. nō pōt conſequi
nisi vñcū bñficiū: immo ſi aliud obtineret vñcū
bñficiū ante qz vacaret aliqz cadēs ſub ſua grā:
līa grā evanesceret. c. ſi paup. clericus. de preb.
in. vj. et in cle. gracie. de rescrīp. et ibi glo.

Solutio istius q̄

stionis est. q̄ nominatio concessa per uniuersitatem nō est litera apostolica: neq; in ea potest cadere surreptio vel obreptio nisi in qualitatibus ordinatis per consilium Basiliense et prag. sanctio. ac concordata: ut exprimantur. quia si ille omitterentur litere essent nulle. ex eo q̄ ita expresse determinatum est. sed ex eo q̄ nominatio non conceditur per papam vel legatum immediate. et p̄tās nominādi est data a lege: et sic est p̄petua et ordinaria ut probat glo. in. c. irrefragabilis. sc̄. ceterū in verbo. super hoc. sc̄. de offi. ordi. nō potest in ea cadere surreptio. nam dicit tex. In cle. sc̄. de offi. ordi. q̄ in literis pape vel legati potest cadere surreptio vel obreptio. id ē in executoribus literarum apostolicarum ut dicit ibi Guili. de monte lauduno. in alijs non: ut ibi in tex. et per omnes doctores. ibi post glo. super verbo. quibuslibet: dum dicit: si ergo metropolitanus. ep̄s. archidiaconus. vel quis alius conferit beneficium in collatione non est facienda mentio alterius beneficij. sc̄. et sic in inferiorib⁹ a papa vel legato nō procedit surreptio. in nominatione quidem sit mentio prioris beneficij

exo q̄ sta specialiter ordinatum est: ut sciatur
si beneficiatus existat: et anteneat vſq; ad summa-
mam taxatā ducentorū florenoruꝝ. i. ducatorꝝ.

Hec solutio est vera

et processit a mente pape. qm̄ papa habens om-
nia iura in scrinio sui pectoris. c. i. de cōſti. in. vij.
et l. omniū. C. de testa. et a quo iura nascuntur.
vt dicit glo. in. l. meminerint. C. vnde vi. et fa. c.
ij. xvij. q. vij. scit adolescentiā esse aptam literis.
Ideo dicitur in. l. j. quieta. vel pfes. se excus. lib.
x. q vſq; ad etatem. xxv. annorū scholares gaū
dent iure immunitatis: postea non: qz non pres-
sumuntur morari in studio gratia scientie. vt
dicit ibi Lucas de pen. et dixi in proe. cle. sup
verbo. studio. et pueri quin tenera etate legūt
efficiuntur perfecti: quasi alias non possint effi-
ci perfecti. vt dicit glo. in. l. ynica. de athletis. li.
x. et qd̄ nota testa capit in ueterata sapi. rc. cū i
iuentute. j. de presump. et Horatiꝝ. ep̄la. ij. ad
lollum. Quo se in eis est imbuita recēs seruabit
odorem testa diu. quare cum papa annuēte ge-
neraliſ consilio statuerit graduatos noīarl: tū
go renoīationum bñficia cōsequi: intellerit lis-
teras quo ad ea in adolescentia posse fieri: et

Blasius Auriolus.

Si ex sua certa scientia processisse videſ: q̄ ipetratē
noiatiōes in mīori etate valerēt etiā ad curata
veniēte etate legitia. et mēs disponētis dīatur:
vt in l. in cōdītiōib⁹. ff. de cōdītio. et demōstra. et
l. sā hoc iure. ff. de vulga. et pu. substi. et cū in il-
lis in pri. de preb. in. vij. et s̄. ſepedixi. et certa ſcie-
tia eq̄ pollet plenitūdini p̄tatis. vt dicit Panoz.
in. c. ad hec. j. eo. ti. et ḡra de plenitūdine p̄tatis cō-
cessa nō pot impugnari: q̄ absoluta p̄ta s pape
nō subiicit diſpoſitiōi legū. vt dicit ibi Panoz.
q̄ no. in. c. ex publico. j. de querſio. cōiuga. et cōi-
ter doctores. in. c. cū inter. j. de exceptio. nā diſ-
cit Bal. in proe. s̄. q̄ certa ſcientia pape vel reſ-
criptū. ex p̄tatis plenitūdine anihilat oīa q̄ poſ-
ſent obuiare reſcripto. ita etiā tenet collectari⁹
i. c. cū diſlecta. j. eo. ti. Alia rōe: q̄ ſi nō poſſet p̄le
qui bñficia cū cura vigore noiatiōis in etate mi-
nor obtēte. ſeq̄ret q̄ adueniēte etate legitia ite-
rū tenereſ noiari ut curata cōſeq̄ p̄ſſi: q̄ non
fuit de mēte pape. Alia rōne q̄ ſequeretur q̄ p̄-
miſſi ipetrare: nō poſſet gaudere effectu ipetrare
noiis: etiā adueniēte etate legitia: q̄ eētabſonū.
q̄ bñficijs p̄cipiū q̄ ſi nō dī decipti. l. j. C. de his q̄
vent. eta. ipe. Alia rōe. q̄ papa i pcessiōe faculta-
tis noiandi p̄cipue et p̄cipaliter mente affit

In.c. Eam te. de rescrip. Fo. clxvi.

super prouisione nominatorum usq; ad summa
mam ducentorum ducatorū: et non super etas
te nominati aut super numero vel qualitate be
neficiorum. ideo sua intentio sup eo debet ope
rari: vt no. In cle. literis. de proba. et in cle. si sum
mus. de sen. exco. et ait Salusti⁹ vbi intendetis
ingeniuū valet. nec obstat dicere. q̄ voluit bene
ficia et qualitates eorum in nominationib⁹ ex
primi: vt dictū est. S. q̄ respondeo q̄ hoc fuit ne
collatores plura incompatibilita: vñ summā ducē
to: um florenorū excedentia bñficia vni noīato
coſerrēt. sed quo ad capacitatē nominatorum
solum insperit valorem: vt eis vltra nō prouis
deretur: quare alie qualitates beneficiorum ex
preſſe in noīationib⁹ non alterant effectum ea
rum. neq; reperitur expreſſum q̄ in nominatio
nesit exprimenda etas nominati. ideo non tes
netur eam exprimere. ar. eorum que no. Fell.
c. in noīra. j. eod. titu. colum. viij. ver. theorica.
sed vt dicit glo. in cle. fi. de offi. ordi. super vers
bo. quibuslibet. habeatur distinctio an de iure
communitenere possit: scilicet an tempore quo
acceptat sit legitime etatis: nā si papa cogitasset
mihi noīato aduenire etate legitima sup curato
vel dignitate contradictionē futurā: declarasset
vñq; eū capace si tēpe vacatiois etatis legitim

Blasius Auriolus.

repertus esset. qm̄ hoc menti pape consoneisur
rīcōuenit: vt. s. i diuersis locis dixim⁹. ideoiur
ta illam mentē noīatio interpretanda est: vt dis-
cit Bertho. socin⁹. in. l. in ambiguo. colū. fi. ff. de
reb. dub. in. vj. conclusione dicens: q̄ qn̄ non p̄
batur mens per verba: sed ex casu supuentente
colligitur p̄sumptio: q̄ si testator cogitasset: ita
disposuisset. talis mens cōiecturata attendi de-
bet. vt probat tex. in. l. tale pactū. in. fi. ff. de pac.
z in. l. cum acutissimi. C. de fidelco. z. l. generaliz-
ter. s. cū aut. C. de insti. z substi. z pbat tex. in. l.
vtilitatem. z in. l. in confirmādo. ff. de cōfir. tuto.
Et per p̄missa posset eldi oppugnatio que eliz-
citur. ex. l. fi. C. de testa. mili. vbi si princeps pu-
pillū creet tribunū: nō ex hoc idulget sibi facul-
tatem testandi: q̄ repugnat etas. qm̄ ibi nō ap-
parebat de mēte principis. hic sic. Etiam sibi lo-
quitur tex. q̄ durante pupillari etate nō potest
testari. hic adueniente etate legitimā potest ac-
ceptare beneficium: etiam virtute gratie obten-
te in minori etate: i qua permissa est impetratio
vt. s. tactū est. z sic sunt casus non aduersi: imo
si bene intelligātur vidētur similes in hoc q̄ dñ
rante minori etate nō admittuntur ad ea que ma-
iorem etatē exigūt. postea vero sic. In hoc quis

In.c. Eam se.de rescrip. Fov.clxviij.

dē differt gratia apostolica a nominationibus vni
ueritatis. q̄ grā apostolica īpetrata p̄ minorē quo
ad beneficia curata & alia etatis uenō cōuenientia:
est nulla ipso iure: nec reuulsit adūētu etatis
legitime. vt in.c. si eo tempore. de rescrip.in.vj.
Sed nominationes universitatū nō subiecte vi
tio surreptionis: vt tactū est: nō sunt nulle ipso
iure: cum p̄cesserint ex tacita mente pape. verū
tamen eaz effectus quo ad curata suspenditur
usq; ad aduentum etatis legitime: sicut dicim⁹
in ordinatione minor̄ ad sacros ordines. q; nō
est opus q̄ iterū in etate legitima ordinentur:
immo adūētu etatis cessat suspēsio: & possunt
celebiare in ordinib; intempestive susceptis.
per cle. generalem. de etate & qualita.

331

Habetis hic vñū

nouum prouidendi modum ad beneficia a sede
apostolica manantem. scz per nominationē vni
ueritatis: & iste modus est cōcessus per viam le
gis generalis: & ideo est ordinaria potestas.

Siliū damus in vi

ceācellario pape: qui oīa beneficia sicut papa co

Blaſius Auriolus.

ferre potest. potestate a lege manante. q̄ est vīces pape gerens: ideo ea potest que ille cuius vīces gerit. l.ij. et ibi glo. C. de offi. eius qui vice alter. obit. et c. tua nobis. j. de offi. vicari. et ibi glo. fa. c. si. xcij. distinctio. et c. j. lxxvij. distinctio. excep̄tis beneficiis consistorialib⁹. vt sunt episcopatus et abbatie seu monasteria: de quibus ore pape pronuntiatur in consistorio corā cardinalesibus ut dicit Lapus allegatio. lxxxvij. et dixit in additio. ad Suiel. de monte lauduno. in. c. ij. de preben. in. vij. et ista sunt que vicarius pape sine speciali mandato attentare non debet. vt dicit glo. in dicto. c. tua nobis. j. de offi. vice p. a. qđ translationem. j. de offi. lega.

Legat⁹ de latere

etiam confert beneficia potestate a lege manante: quando est de latere. vt. in. c. j. de offi. lega. in vij. et in. c. si a sede. et c. si apostolice. de p̄ben. in. vij. etiam devoluta ad sedem. vt dicit glo. in dicto. c. j. de offi. lega. in. vij. sed non electiva vel maloies dignitates post pontificales in cathedralibus: qui sunt elective. vt i. e. deliberațio. de offi. lega. i. vij. et h̄z potestate ordinaria morte pape nō reuocabili. c. legatos. de offi. lega. in. vij.

In.c. Eam se de rescrīp. foliū viij.

Legat⁹ missus etiā

cōfert bñficia: si sibi spālter i legatiōe idulgeat.
c.j. d offi. lega. in. vij. tibi glo. sup vbo potestate.
alias nō. Sz legati nati nō cōferūt nisi beneficia
ex sua ordinaria potestate depēdētia. alia vero
ad papā deuoluta: vel de collatiōe alteri⁹ existē
nta nō conferūt. vt in dicto. c.j. de offi. lega. in. vij.
et glo. fi. in. c. ex cōicatis. j. de offi. lega.

Visitator⁹ dat⁹ per

papā ecclie cathedrali vacāti. etiā pferi bñficia
i illa diocesi vacātia ex p̄tate a sede manāte. et h̄z
ordinariā iurisdictionē. c. ecclie d̄ supple. negli.
pla. et in. c. ls cui. de electio. i. vij. h̄z qñ datur ab or.
chiero cōferre nō potest. vt in dicto. c. ecclesie.

Ladiutor⁹ datus p

papā ep̄o egroto qui rebus ecclesie supesse nō
potest: ex p̄tate manāte a sede apl̄ca p̄t bñfici.
cia in eadioceli vacātia pferre; et ea generaliter
facere: que episcopus validus facere posset. vt
in. c. vñco de cleri. egro. vel debilita. in. vij. et in
c. scripsit. vij. quæsto. j. et. sbl. dixi.

¶ Quidam papa dat
alicui potestatem conferendi generaliter omnia
beneficia in aliquibus partibus per renun-
ciationem vacantia. ut in c. dudum. de preben. in.
vj. Quandoq; dat potestatē diocesano confe-
rendi beneficia sue dioecesis ad sedem deuolu-
ta. c. quis. le. ij. s. fi. de preb. in. vj. Quandoq;
dat potestatem diocesano conferendi beneficia
sue dioecesis per negligentiam prelatorum ex-
emptorum ad sedē deuoluta: cle. qz regulares.
de supple. neglig. prela. Quandoq; concedit
facultatem alicui cōferēdi beneficia suorum cle-
ricorum: scz familiarium et continuorum com-
mēsalium sine fraude et fictione. vt in c. sicut.
de verbo. sig. in. vj. Quādoq; cum certi nume-
ri determinatione: scz sex clericorum suorū ce-
dētū vel decedetū. vt in c. quis. le. ii. in pī.
de preb. in. vj. Quidam papa dat potestatem alicui con-
ferendi beneficium unicum vacans per renun-
ciationem. c. suscep̄tum. de preb. in. vj. Quā-
doq; dat potestatē prouidēdi persone idonee:
vt in c. is cui conceditur de preben. in. vj. Quā-
doq; dat ordinario potestatem conferendi be-
neficia sue dioecesis apud sedē vacantia: vt qn-

In.c. Eam se.de rescrip. fo.clxix.

sedes apostolica vacat.c.si apostolica de preb.
In.vj. Et omnes hie similes conferunt auctoritate apostolica: et indulgentia sit gratia ipsoz quibus cōferēdi datur facultas: et non grā eosrum quib⁹ beneficia sunt conferenda. Et generaliter omnis potestas et ordinaria et delegata fluxit a principe: tanq̄ riuuli a fonte. vt in.c.du
dum.de preb.in.vj. et Ibi glo. et Jason Aday.in
l.j. g. qui mandatam. ff. de offi. eius cui manda.
est.iurisd. Et isto casu quando gratia sit conferenti: et non eis quibus beneficia sunt pferēda: ipsa grā non est ambitiosa: nec restringenda: s̄ est gratiosa: et amplianda. ita q̄ is cui sit potest conferre canonicatus in ecclesia cathedrali: licet de cathedrali nō fiat mentio. q̄uis non posset si grā esset ambitiosa. vt in.c. q̄uis. le.j. de pben.
In.vj. et poterit conferre curata: licet alias non posset: nisi expresse id sibi permitteretur. c. cum in illis. in prīm. de preb. in.vj. et potest etiam conferre persone alias beneficiate: q̄oq; alias non posset. vt pleni⁹ per Philip. Franc. in.c. ls cui de preb. in.vj. et discam. in.c. cum a deo. j. eod. tū. post Compostella. ibi.

Ex secunda par/

Blasius Auriolus

te isti⁹ glo. no. j. q̄ edēd⁹ ē dies t̄ p̄sul aduersario

Secundo quine

ditione frārū pape facienda aduersario omnia
sunt ponenda. qm̄ editio siēda est integraliter.
tex. est in c. cuzpsone. de priuileg. in. vj. ibi. acad
legendum integraliter exhibere. et de articulis
de quib⁹ cōtrouersia fuerit transcriptū tradere
teneantur. rc. ne vt dicit ibi glo. precedentia vel
sequentia arctent articulum de quo contendis
tur. l. ij. f. diem. ff. quemadmo. testa. aperi. t̄ ita
tenet. Innocē. in. c. cōtingit. in fi. j. de fid. instru.
ex quib⁹ elicitur q̄ duplum totūs literē non de
bet edi aduersario; sed solum tota litera pape
legenda exhiberi. et transcriptū articuli de quo
contenditn̄ tradi. quia vt dicit ibi glo. sup abo.
integraliter. non ita ex simplici lectura oritur li
tigandi materia; sicut ex transcripto quod plus
risbus diebus et noctibus videntes et perlegē
tes aduocati litigia inde sumūt. t̄ dicit hic Bald.
colū. ij. q̄ līrē pape sunt edende integrales cum
die. qd̄ est veruz qm̄ sunt cōmunes. vt hic in glo.
secus dicit Bald. In alijs iſtrumētis publicis
q̄ dies nō dzed̄ in illi ad instruēdam falli accusa
tionē; et tunc ita si ille q̄ petit edi; se offerat p̄.

In.c. Eam re. de rescrīp. **Fo.clxx.**

ratū inscribere ad penā talionis. l.si. C. de fid.
instru. et. c. abbate. de re iudica. i.v. p Joh. and.
in nouella et Bal. in. c. j. j. de pbatio. Extra ius
diciū vero vtens instrumēto dʒ edere solēniter
cum die. et consule. l. si quis inficiatus. ff. depositi.
et Bar. In rubri. ff. de no. oper. nuncia. 339

Certio q̄ litere pa/

pesunt cōmunes. c. pterea. j. dedilatlo. et hoc est
qñ sunt l̄re iusticie. ideo duplū integrū dʒ edi ad
uersario. sec⁹ in priuilegio. de quo loquit. c. cuz
psone. de priuileg. in. vj. et dicit. l. pcuator. C. de
edend. q̄ fisc⁹ teneſ edere iſtrumēta ſibi et priua
to p̄muia. re⁹ vero ſua iſtrumēta actori edere
non cogit. l. qui accusare. illo. eo. ti. niſi ad fines
cācellādī qñ debitor dicit totū debitū ſoluſſe.
Sup hoc pūcto qñ l̄resunt cōes. videatis q̄ dīſ
cā in. c. ex tenore. j. eo. ti. post Johan. de ymola.
in. c. ex cōqueſtione. j. de reſti. ſpolia. 340

Glo. ſup ver. iude'ð

iudicis pueris fuit ſūdata eccl̄ia. c. i nouo. xxi.
diſ. iō nō ſbebatur iste de nouo baptifat⁹ ſ digna
ri. q̄ r̄ diſ hic felic. co. viij. ver. ifidelitas p̄cedēſ
iō noſer pueri in promotionibus ut pbat iste

Blesius Auriolus.

tex. fallit si propter egritudinem timens moris fuerit baptizatus: quia talis non debet ordinari. nisi propter raritatem clericorum: vel postea ipsius studiorum vel fides probabilis fuit: ut in c. si quis in egritudine. lviij. dist. quem tex. dicit sing. Ludo. Roma. sing. cccxviij. vbi dicit postea. id est post triennium. nihil allegat: sed melius dixisset post triennium. p tex. i. auct. de mona. colla. j. Fallit etiam in reuerso ab heresi: qd prohibetur ordinari. c. j. j. q. viij. tamen dispensari potest gradatim cum eo peracta penitentia. scdm merita. glo. si. in. c. nos consuetudinem. xij. distin. Et ideo quando papa vel penitentiari dispensat ut aliquis promoueatur ad ordines non obstante crimine p eum commisso: ponit in literis directis executori gratie. qd suspendat ab ordinibus iam susceptis ad tempus de quo videbitur: et insuncta penitentia peracta sibi postea suffragantibus meritis: secundum dispenseat: ut ad reliquos ordines promoueat: vel in ordinibus antea susceptis ministret: infamiam et macula notam ppter ea contractas abolendo. In iudeo vero baptisato de novo ista non fuit: quia p baptismum ois defectus fuit sublatus: ut. s. dicitur in tex. quare non erat spernendus. cu et Jesus ipse creator et redemptor non

In.c. Eam tede rescrip. Fo. clxxij.

ster de matre Iudea nasci voluit. sc; de Maria
virgine: cui trib⁹ verbis duplex attribuitur epi-
theton nulli ali⁹ mulieri vñq; attributum. tria 342
verba sunt hec.

Virgo mater dei.

Primum epitheton. virgo mater. Scđz mater dī.
Fuit em̄ m̄r dei ⁊ ḥgo. ⁊ hoc attestat epitaphium
ei⁹ i māsoleo in valle Josaphat posito in quo
sepulta fuit. vt ait Eneas silvius. hui⁹ tenoris.
Partus ⁊ integritas discordes tpe longo.

Uirginis in gremio federa pacis habent.

Cū xp̄s baptismum instituit Johannes bapti-
sta tremuit: ⁊ non audiebat tangere sanctum dei
verticem: sed clamabat dicens: Sanctifica me
saluator. ⁊ christum baptissuit. Inde effecti su-
mus christiani a xp̄o: culus fidei christiane pri-
mogenitus regis Frācie tanq; in regno succes- 343
surus: nascitur protector: ⁊ primogenit⁹ dñi in
temporalibus Afrapiscen. prouincie Tholos
sane: nascitur marescalus. Neq; obstat qđ. g. di-
ximus: q; null⁹ nascitur xp̄ianus: q; respondet 443
q; pro christiano habetur quo ad p̄dicta: qui sta-
tim q; nat⁹ est baptisand⁹ est. Hā vt dicit Bal.
In l. pe. ff. de milita. testa. potētia. xp̄inqua actus 345

Blasius Auriolus.

reputatur p actu. Unū dicit hic Feli. colū. ryj.
ver. erat iste electus. q p secrand⁹ de p xio habe
tur p cōsecrato. et filij regū dicitur esse reges.
glo. i. c. denīos. viii. q. j. et succedūt in oī iure. c. q
periculōsum. illa. ea. caus. et ques. et ibi late dixi.

546 excepto filio ī p a t o r i s qui nō nascitur impera
tor ut dicit Abharti. lauden. in tracta. de p r i n c i p i
bus. capi. cxxx. et dicit Ange. in. l. ex eo t p e. ff. de
milita. testa. q pena statuti de offendēte eū quē
rector lussit matriculari incurritur: si offendā
tur licet nō dū sit descriptus in matricula. cū
de p x i m o erat describend⁹. et dicit Panor. in. c.
ecclesie. j. de ī munīta eccl. in. iij. nota. q basilica
gaudet p r i u s legio ecclesie. licet nondū sit conse
crata qz est irrevocabiliter dedicata deo et de p

547 ximo cōsecrāda. et dicit Bal. in. l. si p ea. C. man
da. in. vj. q. q sicut fideiussor condemnatus po
test agere de indemnitate: ita qñ eiusdēter appet
q. in breui erit condēnādus. Et Pet. de ancha.
consilio. cccxxij. incipiente. fuisset expediens.
certo respectu proximū morti equiparat mor
tuo. fac. ea que dixi in additio. ad Guiel. de mō
te lauduno. in. ca. si te prebendam. de renuncia.
in. vj. et dicit Jason. in. l. j. C. de sacrosanc. eccl.
colū. quinta. et in. l. j. g. j. ff. si quis ius dice. non

In.c. Etiam se.de re scrip. 50. clxxv.
obtempe. q existens in articulo mortis habet
tur pro mortuo: licet habeat interualla et plu-
ribus diebus viuat: dum modo ex illa infirmis-
tate decedat: text. sing. est in l. alio sine. g. fl. ff. de
ad. lega. fac. l. qui duos. ff. de manu. testa. et ita
dicit Ludou. Homessius in. g. item si quis in
fraudem. insti. de actio. colu. rj.

Felinus hic pro
opinione et intellectu Inno. plura adducit in
ruij. colu. ver. scriptum fuerat hic ut vicegeren-
ti scdm cōmūnē intellectum doctoꝝ t̄c. Tamē
illis pōtp ea que. s. dixim⁹ sufficiēter respōdert

Queritur si aliquis pmisit dare
scachū machū cum pe-
dona seu pedita: an sa-
tisfecerit si dederit cū pedona effecta regia. iste
text. fac. pro et contra scdm lecturam. Inno. et
scdm lecturas ex glo. super verbo. deberes. hic
polita. quas. s. recitauimus elicas.

Primo videtur q si

pedona effecta sit regina non satisfit promissi-
onē dando scachum machum cū ea. quia
mutata est ei⁹ natura et potestas; nec remālit;

Blaſius Auriolus

In statu pedone; in quo erat tempore promissio
nis. nā dicit iste tex. q̄ rescriptū directū capitus
lo sede vacante: non astringit ipm capitulum si
mutauerit statum suum per sedis repletionem
creato epo. q̄ mutata est ei⁹ potestas in qualita
te in qua erat ipē rescripti. sic obligatio de pe
dona non transit ad eam effectam reginam.

¶ Secundo proba

tur per istum tex. sic iste. Ad. de nouo baptisat⁹:
ex infideli per baptismū factus est fidelis chri
stianus: et sic aptus ad beneficia. vt patet. quia
papa mandat sibi prebendam canonicalem con
ferri. ad que prius non erat aptus cuz non esset
de ecclesia. ideo ecclesiastica tenere non poterat
c. quo iure. viij. dis. et per baptismū effect⁹ est no
vus homo vt hic probatur. et est tex. in. c. ferruz
l. dis. et hic Pe. de Anchara. et ideo dicit Abas
rianus Socin⁹. In rubil. j. de fo. compe. ver. deci
mo baptisme. q̄ ratione baptismi aliquis for
titur forum. et hoc verum dicit/ q̄ signoratur lo
cus originis patris et matris per media ibi per
eum deducta. idcirco non durat prior qualitas:
nec prior obligatio. Late quidem baptism⁹ vir
tutis existit q̄ pereum xp̄o renascimur. c. filius

dei. de consecra. dis. liij. et nous homines effici-
muri: ut in dicto. c. ferrū. l. dis. in glo. r. in. c. j. xxvij.
dis. et ibi glo. si. et hoc fusa aqua et prolatis ver-
bis ordiatis ad baptismū ī forma posita in glo.
de consecra. dis. liij. in pī. sicut et scđm poeticas
fictiones voce deorū hominū corpora in alias
formas mutabantur ut ait Quidl⁹ in. j. metha-
morphoseos. In noua fert anim⁹ mutatas di-
cere formas. Corpora (dij ceptis) nam vos muta-
stis illas. rc. quoniam ut ipse recitat. Lycaon
fuit cōuersus in lupum. Philemon et Baucis. ⁵⁵⁰
coniuges in arbores. Auaparices in lapidem.
Jo semina in vaccam. Tiax miles in flore. Eli-
cia in florem. Picus in auē sul nominit. Scylla
in auem Echo in vocem. Syrinx in arundinem
paruam iuxta aquas crescentem: ex qua pasto-
res factū flantellos. Nilus rex creten. In auē.
Tiresias femina fuit puer sa in hoīem. et post
ea fuit cōuersus in Hermaphroditum Juno:
nis sententia. quando quidē desinit prima qua-
litas que erat tempore obligationis et sub cui⁹
expressione obligatio contracta est: etiam desis-
nit obligatio. fa. tex. lu. g. Hacten⁹. Inst. de testa.
mili. vbi dicit Ange. Areti. et Marcus Antho.
Bauerius post eum per illum tex. q. priuilegiū.

Blasius Auriolus.

datum militi durat quodiu ipse qualitate in milis-
tis exercet. et est in exercitio militari. si autem de-
sinat esse miles aut militiam exercere: etiam desin-
nit priuslegium. p.l.scriniarios. C.de testa.mili. et
idem de scholari quodiu studet gaudet priuslegiis
scholarium. ut in auctorita. C.ne fil. p pa . et Pe.
de anchara in p:oe.vj. et Bal.in.l. qui sub pres-
textu. C.de sacrosanc.eccle. et fa.tex.in.l.semper.
y.negociatores. ff.de lute immunita. et in.c.ex
eo.de electio.in.vj. ita quod si desinat studere in stu-
dio publico: desinit habere priuslegium. ut ibi no-
ta. scholaris quidem etiam si multum deus sit
non gaudet priuslegiis. ut dicit Rainodus au-
riolus patruus meus in.g.j. Insti.de excusa.ru-
to. argu.l. qui duas . ff.de excusatio.tuto.ratio
premissorum est: quia mutat statum suum. sic si
pedona desinet esse pedona/ et facta sit reginatio
potest dare scacum machum et fines contentos in
obligatione. facit id quod dicit Bar.in.g.j. insti. de
attilia.tutor. quod si datus est tutor a patre in testa-
mento sub conditione: et ea pendente iudex il-
lum det tutorem quo usque conditio euenerit. ad
ueniente conditione desinit tutela dativa. quia
testamentaria tenet primum locum. et sic muta-
canatura desinet illa qualitas tutele dativa. fac-

351

352

In.c. Eam te. de rescrip. **S**o. clxxiiij.

etiam q̄ comes effectus clericus desinit esse co-
mes ut dicit Alberi. de Rosa. in. l. qui indignus
ff. de senato; sb.

Acertio probatur

per tex. in. l. municeps. ff. ad municipal. et glo.
in. c. postulastis. j. de conces. prebend. vbi dicitur
q̄ senatoriam dignitatez adeptus desijt esse
municeps. sic pedona effecta regina: quod ma-
ius est: desijt esse pedona.

Cuarto proba-

tur per text. in. l. si antequam. ff. de donatio ins-
ter vir. et vxor. vbi dicitur q̄ si vxori data sit pos-
testas manumittendi seruum intelligitur q̄d si
vxor erit. si autem vxor esse desierit morte viri
vel alias non potest manumittere: quia muta-
tauit qualitatem: in qua potestas manumitten-
di fuerat sibi concessa. 354

Quinto per tex.

i. l. creditorib; C. an ser. ex fac. suo po. ma. tenea.

Blasius Auriolus.

vbi dicitur q̄ seruus liber effectus/non tenetur
soluere creditoribus cum quibus contraxit et
stens in servitate: q̄ ut dicit ibi glo. sup rubr.
355 seruus liber factus est aliis homo. per l. qui
res. s. aream. ff. de solutio. et in l. seruus legat⁹
ff. de adime. lega. et glo. si. in. c. vnius vtoris vſ
rum. xvij. distinc. nisi peculiuſ eſſet ſibi legatum:
ut in dicta l. creditoribus. ſic videtur q̄ pedona
effecta regina non eſt amplius pedona: quare
non potest dare ſcachum machum ad effectum
obligationis contracte.

Sexto perteX. in

I.j.C.an ser.ex fac. ſuo poſt ma.tenea. vbi dicitur q̄ ſi ſeruo fuerit legata ſub conditione liber
tas: cōtrahens cum eo ſtatū liberō poſtq̄ adue
tu conditionis liber factus eſt: ille qui cū eo con
traxit non potest agere cōtra eū liberū effectū.
quia ut dicit ibi Bal. per illū tex. illud quod eſt
in potentia non diſponit de actu. et hoc firmit
Zenselli. de caſſia. in. c. licet canon. de electio. in
vij. diſcens q̄ tenens eccliam parochialē ha
bitu ſolū: non tenetur pmoueri ad ſacerdotiū
357 Infra annū: q̄ ille nō ſubjicitur illi cōſtitutioni.
c. licet canon. loquenti de parochiali actu ſeu

In. c. Eam te, de rescrīp. **Fo. clxxv.**
exercitio. fa. glo. in. extraua. execrabilis. sup verbo. psuetudinē. et dixi i addit. ad Zeselli. vbi. s.

¶ Geptio per tex.

et glo. in. c. cum inter. j. de renūcia. vbi si quis renūciantur beneficiū: et iurauit id non repetere: intelligitur eo in illo statu manēte. sed si de nouo sibi conseratur: vel ad illud eligatur: illud iuramentum nō extēditur ad nouū ius: et ad nouā repetendi potestatē. q̄r quo ad illā censemur noua persona. vt dicit ibi Bertrād. de cluse. et Pasnor. in. c. nisi essent. j. de preben. sic obligatio cū pedona nō transit ad eā regimē factam.

¶ Octauo p. l. j. §.

bestias. ff. de postulā. vbi locans operas suas ad pugnādū cū bestijs est infamis: nec postulare potest. Bestias autē accipere debemus ex feritate magis q̄z ex animalis genere. nā quid si leo sit: s̄z māsuet⁹? Dicitur ibi q̄ nō est bestia fera. et sic accidēs magis q̄z natura inspicitur. l. pe. ff. de usu fruct. lega. et. l. si eadem. ff. de offi. assesso. sic pedona naturaliter per accidens effecta res ḡma: desijt esse pedona.

358

Blasius Auriolus.

PRIMO P. C. VENE/

rabile. in si. i. de electio. ubi iuramentum prestitum
electo in imperatorem. extinguitur eo desinente
imperatore. et sic mutato statu suo. Idem in pe-
dona mutata in reginam. extincta est obligatio
in pedonam coiecta. ideo dicit hic Panor. q. ma-
datum directum caplo. Iz ligaret singulos; ut hici
glo. tñ si vn9 desinat esse canonico. nō astrigit il-
lo. id est si mandetur vni ut canonico et desinat esse
canonic9. qr nō potest exquis mandatum. c. statutum.
in pri. i glo. de rescrisp. in. vi. si desinat esse canonic9
re integra. scz anteqz iceperit cognoscere. vidis
559 citibi. Philip. frāc9. secus si lā incepit cognosce-
re: et postea canonic9 esse desinat. qr tunc potest
causam continuare; ut dicit lbi Archidia. et Frā-
cūs. et Bal. in. l. generaliter. C. de epis. et cleri.

DECLIMO P. L. TITIA. §.

vsuras. ff. d. lega. ii. ubi finita causa p̄mislegij fi-
nitur ipsum p̄mislegij. sic finita qualitate pedo-
ne: finita est obligatio in eā tracta. et dicit Hui-
do pape decisio. ccclxxij. q. ex mutatioē psonae
fit mutatio rei. ita iz Bar. in. l. paulo r̄udit p. p.

In.c. Eam te. de rescrip. Folio vi.

curatore. in. fl. ff. de acquisit. hered. per que dicit
Gudo pape. vbi. §. qd si fundus alicui⁹ plebet
sit registratus in libro cōtributionū: t. p eo cō/
sueuerit solui subsidia. attī si venerit ad man⁹
alici⁹ nobilis viri nō soluētur p eo subsidia.
qd mutatur ei⁹ qualitas: t ita decidit etiā Gudi
do pape decisio. ccclxxvij p ter. in. l. iij. g. j. ff. de
mūri. t honori. nū in casib⁹ quos posui in ad/
ditio. ad Bertrā. dclusel. i. c. cū a deo. j. eo. titu.

Undecio p. c. quē

admodū. j. de surelurādo vbisi quis iurauit ali
quā ducere iuxorē intelligitursi i eodē statu p
manserit. per. c. ne quis. xxij. q. ii. t. l. cum quis.
ff. d solutio. ideo si mulier fornicetur post illud
iuramentum: vel nasum amiserit: aut alias des
cūpata fuerit. non tenetur eam ducere. qd illa
promissio non extenditur ad eam statu mutatā
sic nec ad pedonam effectam reginam.

Duodecio p. l. tuto

rem quā tutelā. ff. de adimi. tuto. vbi scđm varie
tate stat⁹ sit condēnatio in personam tutoris. idē
glo. in. l. pōponi⁹. Ia. iij. ff. d neg. gest. iō variato.

Blassius Auriolus

statu pedone: facienda est condemnatio scđz statum regine et non pedone. fa.l. tribunus. ff. de milita. testa. et l. ex facto. ff. de vulga. et pup. substi.

¶ Decio tertio. q̄

conuentiones et stipulatiōes sunt stricti iuris:
ideo non veniunt nisi ea de quibus actum est. l.
eleganter. s. non solum. ff. de dolo. z. l. quicquid
ff. de verbo. obliga. et glo. super verbo. id venit
re. in. c. cum ecclesia futrina. j. de caus. pos. z pro-
prie. sed de pedona actum est: ideo non venit re-
gina seu regine potestas in promissione.

¶ Decimo quarto

per tex. in cle. si de beneficio. de preb. vbi rescri-
ptum grauans potestatē ep̄t: intelligitur quādū
manet in persona ep̄i. sed non si de uoluta z mu-
tata fuerit ad capitulum. sic nec obligatio conte-
cta in pedonam trālit ad ipsam mutatam in re-
ginam: q̄ est alia persona.

¶ Decimo quinto

per. l. legatis. s. si ex officio. ff. delega. iij. vblis

III.c. Eam cede rescrīp. **Fo. clxxvij.**

vis legatis si vnustranseat de officio ad artifi-
ficiū:puta decoco vel pincerna ad argenta-
riuʒ vel lecticarium/non venit in legato:qr mu-
tauit statum,sic nec pedona facta regina venit
in promissiōe.secus dicitur ibi si de officio trā-
seat ad officium.qz officio maius est artificium

390

Decimo sexto qr

promisit dare cum pedona:sed facta regina nō
nominatur amplius pedona.et sic si deficit nos-
men etiā deficit effectus nominis.vt in.l.a nul-
lo.C.de fer.er in.c.nam et ego.ij.de verbo.signi.
et dicam latius in.c.ex tenore.ij.eo.ti.igitur non
potest dare scachū machū cū pedona.et sic non
satisfacit promissioni vel obligationi.et istud
stringit valde.

Exaduerso vide//

tur qz cum pedona facta regina possit dare sca-
chum machum vt promissionisatisfecisse videa-
tur.nam dicit tex.in.l.j.de primicer.z secūdicer.
z notar.lib.xij.q notarius effectus senator:nō
desijt esse notarius.sic nec pedona effecta regi-
na desijt esse pedona:licet eius potestas aucta
fuerit.fa.tex.in.c.vt officiū.g.ad conscribendsg.

Blasius Auriolus.

de hereti. in. vj. vbi notarius effect⁹ monach⁹
nō desijt esse monachus immo potest potesta
rem sciriarij sentabellionis in causa heresis
scribere sub inquisitore.

¶ Secundo hoc, p

bat iste tex. vbi rescriptum directum capitulo
sede vacante; astringit illum qui erat canonic⁹
tempore date et receptionis postea factū ep̄m,
sic promissio facta de pedona sequitur eam re
gīnam effectam.

Certio probatur p

tex. in. l. falsa demonstratio. s. j. ff. de conditio.
et demonstra. vbi si legatum sit libertis: ille lib
ertus qui ius aureorū anulorum a principe
consecutus est: licet ingenuus sit. vt in. l. pe. ff.
de iure. aureo. anulo. nō admittit legatum. q̄
augmentuz honoris non extinguit legatum.
nec ex eo q̄ ius aureorum anulorum assecut⁹
est desijt esse libertus quo ad quedam. per. l. s.
ff. de iure aureo. anulo. sic effecta regina nō de
sijt esse pedona.

In.c. Eam te. de rescrip. fo. cxxvij.

Quarto p. c. cui

Inferior. j. de majorita. et obed. ubi priorat ere
ctus in cathedrali ecclesiam non perdit pri
uilegia sua. sic nec obligatio de pedona tolli
tur licet in reginam elata fuerit. 363

Quinto per. l. po

ponius. la. ij. et. l. sed et cu aliquis. ff. de nego
gesti. ubi si quis gesserit negotia pupilli: et eius
dem facti majoris agit contra eum ex pria gestio
ne: et dicit vniuersitate gestio: nec mutatio etatis immu
tatur naturam actionis: quod non facit quod sint due ge
stiones. et dicit glo. in dicta. l. pomponij. quod ea
actio quod dabitur in dominum dabitur in seruum eius
factum libertum: que actio est ambulatoria sicut et
alle multe. p. l. si sacer. j. respo. ff. solu. ma. et. l.
si quis missum. g. ij. ff. dedat. Infecet. l. l. et si quis. g. ff.
opas. ff. de usufructu. sic nec mutatio pedonee immu
tatur obligationem: immo translatadea effecta regiaz

Sexto quia dicit

glo. In. c. de monachis. xvij. q. j. et glo. in. c. vni
versitate. xvij. q. j. quod monachus factus episcopus non distinet esse 394

Blassius Aluriolus

monachus. ita tenet Suiel. de monte laudu.
in clemen. ad nostrum. de cesensib. et in cle. ne in
egro. in prin. et ibi Bonifa. de vitali. de sta. mo.
et doctor. in cle. j. de electio. et late Panor. in ca.
cleric. le. ij. j. de vita et honesta. cleri. sic nec pes
dona effecta regina.

I Geptio per tex.

In auc. ascriptitios. C. de episco. et cler. vbi seru
ascriptitus tenetur ad culturam etiam si cler
icus factus fuerit. et dicit glo. in. c. magnus. j. de
obliga. et ratioc. ordi. vel non. q. obligatus ad
ratiocinia fact⁹ cleric⁹ tenet reddere ratiōes ut
pilus. sic obligario de pedona trāsit ad eam eff
fectam reginā. quia ut dicit hic Zabarei. et pe
de anchara. mutatio status non liberat quem
ab eo quod facere tenebatur. Hinc dicit Suiel.
de monte lauduno. in. c. j. de immunita. eccl.
in. vij. q. si preedium tributarium sit datum eccl
sie. transit cum sua obligatione ad tributa.

Octauo p. l. senato

res. ff. 8 sena. vbi adepta senatoria dignitas no
mutat domiciliū s; adiūct senatorem alteri dos

565

566

In. c. Eam te. de rescrīp. Fo. clxxix.

mitello, ita q[uod] nunc habet duo domicilia. et si au-
ctus honor nō minuit nec mutat obligationē.

Dono q[uod] dicit Bo/

nifa. de vitali. in proe. cle. q[uod] effectus papa licet
efficiatur de subdito dñs oīm: tamen remanet
idem homo in specie et in numero: sic pedona 367.
facta regina. Et dicit bon⁹ tex. in. l. si miles qui
destinauerat ff. de milita. testa. q[uod] lz miles effe-
ctus possit testari iure militari: non tamen desi-
nit posse iure cōmuni testari. Ab irabile misteri-
um in milite. quia id quod fuit permansit sc̄z
valent iure cōmuni testari. et q[uod] non erat assum-
ptū sc̄z militiam iure cuius testari potest. Et
ius cōmune cum iure speciali iunguntur in per-
sona vniuersitatis: quod est intrabilis: cum naturaliter
ingressus vniuersus operetur alterius egressum. l.
vniuersitatis. de thesaur. l. x. et l. s. ff. ad municipa. et l.
j. s. illud sciendū. ff. de separa. et glo. c. ventes. j.
de prescrīp. sicut partus et integritas sūcti fue-
re in gremio virginis Ab arte: vt. s. dictū est. et
diuinitas cū hūanitate ipsa dñi nr̄i Iesu xp̄i.

Decimo q[uod] dicit

3 iij

Blaſiūs Buriolus

Johā dayma.baisonēsis.in.glo.cōdōrdator̄ in
ter Leonē papā decimuz/ et Franciscū regem
Francoꝝ sup verbo rex.fo.xvi. q̄ Karolus ma-
gnis rex Francorum qui fact⁹ est imperator
59 non desijt eſſer rex q̄uis ad imperiū assumptus
fuerit. quia honor est auctus: non conditio mu-
tata. per. l. falsa demonstra. g. j. ff. de conditio.
et demonstratio. et l. senatores. ff. de senato. et
allegat Philip. deciuz. in. c. quoniam abbas. j.
de offi. delega. et Oldra. consilio. cxxxix. dicen-
tē q̄ olim epus Tholosan⁹ dat⁹ est pſeruator.
cuidam cardinali: et de episcopo fuit erectus in
archiep̄m. et sic eius dignitas est aucta: non ta-
men ex hoc desijt esse episcopus nec conserua-
tor. fac. l. maior dignitas. de digno. li. xii. vbi ma-
ior dignitas nulli dī dannū afferre circa p̄uile-
gia prioris milicie seu dignitatis. et idē Dayma.
vbi. g. multa bona accumulat sup hoc pposito.

Undecimoq; licet

doctor efficiatur miles: nō desinit esse doctor:
nec dignitas militaris diminuit honorem do-
ctorale: immo illā auget: ita q̄ licet miles de-
beat pcedere doctorellū: tamē si doctorell⁹ effi-
ciatur miles prefertur militi tñ. q: duo vincula

Sunt fortiora vno.ca.j. j. de treug. et pa. et ita 13
Barbatus in proe. cle. folio. ix. versi. sexto do-
ctor et c. ubi per hec dicit q ille qui est marchio
et comes prefertur ei qui est marchio tantum.
per nota. in. l. sed milites. in. prin. ff. d excusatio-
nato. et ex his infert Barbatus q ille qui est
dux et comes prefertur illi qui est rex tantum.
sed illud salvo honore suo non est verum: quia
rex pfertur cuique seculari dignitati post ipera-
torum ut in. c. solite. j. s malorum. et obed. et in. c. j. in
prin. de feu. natur. et in. c. vnico. in. prin. q s dica.
dux marchi. in. vslb9 feudo. vbi duces marchio-
nes et pmittes accipitum feudum a rege. et rex ab
imperatore. ca. vnico de feud. march. duca. vel
co. non tamen oes reges tenent eoru regna ab
imperatore: ut patet d regno Francie. c. per ve-
nerabilem. j. qui fil. sunt legit. vide. c. Adrianus.
lxij. distin. et. c. in apibus. viij. q. j.

Hanc questionem

retulgerunt Lin9 et Salice. i. l. ii. C. d suspec. tutori.
z. l. ii. C. de excusa. et tempo. eaq. et Ange. in. l. si lo-
gi9. g. j. ff. de iudi. et Jo. and. i additi. ad specula.
ii. d iudice dlega. g. restat. yer. qd si causa. et bar.

Blaſius Auriolus.

In. l. i. C. quis et apud quos. et Johā. de pla. Inſtitu-
de capiti. di. in. v. nota. et Galon. Abaynus. in.
g. quib⁹ autē dignitas. iniſti. de capi. di. in addi-
tio. ad Christoph. porcū. in. xij. additio. et Bar.
in. l. legat⁹. g. si ex officio. ff. de lega. iij. et tenet
pro ſolutio. q̄ ſide derit ſcachum machum cū
pedita effecta regina; non eſt ſatisfactum pro-
missioni. q̄r officiū pedone fuit mutatū per ar-
tificium: hoc eſt minor; potest ſſ fuit mutata in
maiorē: et ideo maior illa qualitas nō venit
in promiſſione. ar. illius. g. si ex officio. et pedo-
na non habettantam potestatē quantam ha-
bet regia. ideo facili⁹ daret ſcachū machū cū pe-
dona effecta regia quā cū pedona ſtāte in ſua
naturali ptāte. et dicit Bar. ī dicto. g. si ex offo.
q̄ pedita effecta regia deſiſt h̄e virtutē peditis.
h̄ Bar. non erat lufor ſtachorū vt patet ex ſuo
dicto. q̄r pedona licet efficiatur regia nō deſiſt
habere virtutem peditis: immo eam habet cū
regina habeat curſum et deambulationem ac
potestatē pedone/ et ſtu/ ti/ et rocht. ideo effe-
cta regina nihil de ſuo perdiſt: ſed eius po-
teſtas auget: et confunditur ſimulcū potestate
regine. ſicut hereditas filij cōfundit ſcū here-
ditate p̄ris; q̄n p̄ri ſuccedit. vt i. l. h̄ ſi plures. g.

filio i pubert. ff. de vulga. et pupill. fasti. Fellus
eādē q̄stionē tetigit. in. c. cū inferior. j. dīato.
et obed. sed parum dicit. Collectarius eam dī
spurat in. c. pactum. j. de verbo. sig. et tenet op̄
pinionem predictam. q̄r ut ait status et conditio
inspicitur de tempore cōtractus. quoniam
potentius vincit miles q̄ pedona. Etiam re
gina vincit potentius q̄ miles et pedita. ideo
eius potestas non censetur deducta in promis
sione facta. Bald. et Johan. de ymola etiam
sunt illius opinionis. in. l. falsa. g. j. ff. de cōdi.
et demonstra. quia accidens dignitatis omnis
nō mutat naturam pedone. cum aliter incedat
pedona et aliter regina. ar. l. j. g. bestias. ff. de
postuland. et Bertho. socinus in dicta. l. falsa.
g. j. translatum eorum opinione. et remittit ad
Bar. in dicto. g. si ex officio. et in. l. pe. ff. de sena
tor. Danor. in. c. qm. abbas. j. de offi. delega. in.
v. col. dicit q̄ si pmissit dare scachū machū cū
certa pedona signata. tunc etiam si regina fa
ctas scachum machum dederit: censetur esse sa
tis factū promissiōi. q̄r q̄n cōstat de corpore cer
to. nō attenditur conditio. ar. c. significante. j. 384
eo. titu. et. c. j. xxx. q. j. nec dignitas aucta mu
tat statum priorem. p. l. pe. ff. de senator. et. l. in

Blaſius Auriolus.

venditionibus. ff. de contrahen. emptio. si aut
ut dicit Panor. vbi. s. promisit dare scachum
machum generaliter et indeterminate cum pedo-
na: nullam certam signando: tunc est cu opinio-
ne communis q non censetur satisfactum: cum
transuerit ad potentior em virtutem. ille qui
dem contractus intelligi si in eodem statu pedo-
ne remanserit usq ad scachum machum. p no. in. l.
j. ff. si ex noxa. caus. aga. Collectarius in dicto
c. pactum. j. de verbo. sig. dicit q si pedona intrat
ad locum regine eopero vincit et intrat: eo casu vi-
deretur clarior illa opinio q censeatur satisfa-
ctum promissioni. q r ut pedes vincit reginam
simule et regem. ar. eoru que no. in. c. j. j. de mu-
tu. pe. et in. c. officij. j. de elec. et in. c. ansit. j. de
appella. Philip. decius. in dicto. c. qm abbas.
colu. xj. ver. octauo ex prediciis. infertur. xc. di-
cit q indistincte no videtur satisfactum: siue cer-
ta pedona fuerit in promissione deducta: siue
generaliter cum una pedona promiserit. q re
quo facta est regia: et aliter ducatur regina q
pedona: pmissio no verificatur. allegat Albe.
de rosa. in. l. clam possidere. ff. de acquir. pos. in
princip. quia qualitas adiuncta verbo intelli-
gitur: scdm qualitatem verbi. l. in delictis. j. si

III.c. Eam te de rescrip. fo. clxxij.

extraneus. ff. de noxali. actio. et. I. si titius. et ibi
Bar. ff. de militia. testa. presertim ut dicit Deci⁹.
vbi supra. quando pmissio facta cū certa Pe-
dona fuit conditionalis. ita q̄ qualitas pedo-
ne consideretur. Secus vero videtur quan-
do illa qualitas pedone apponitur grā demō-
strationis: quia tunc non facit conditionem. et
tunc procedit dictū Panor. in dicto. c. qm̄ ab-
bas. et Paul. de castro. in dicta. I. falsa.

¶ Quamvis predi-

cta solutio collectarū. ibi sit vera: tñ nō est ple-
na: q̄ nō vacuat oēm cōtrarietatē: qm̄ posset
accidere q̄ pedona effecta regia eēt p discursū
ludi i tallo loco: de quo posset dare scachū ma-
chū i ea ptāte in qua potuisset stā simplex pe-
dona nō effecta regia. et si nō cēseretur satisfa-
ctū pmissiōi eo modo: seqref q̄ pmissio de dās
do scachū machū cū pedita excluderet a potē-
state dādī machū peditā et i ptāte sua natura
li seqref etiā q̄ augmētū honoris et ptatis oga-
ref exclusionē et usdē aucte et ēt nafalīs ptatis:
et pmissio d̄ faciēdo p̄cipet effectū nō faciēdī q̄
nō fuere de mēte p̄trahētū. tō p̄ viore et ple-
niore solutiōe teneat̄ q̄ si pedōa effecta regia

Blasius Auriolus

575

det scachum machū in potestate et virtute regi
ne non est satis factum promissioni. ut in oppi-
nionib⁹ et iurib⁹ supra deductis. Si autem in
potestate illa quam habebat simplex pedona:
certe censemur satis factum licet pedona sit dñia.
quia isto casu illa dignitas aucta nō auxiliatur

576

in aliquo: neq; facit pro/nec contra. et dicit hic
Bal. q̄ q̄ muratio status non facit pro/nec co-
tra non finitur mandatū. per dictā. l. falsa. f. i.
ff. de condi. et demōstra. sic nō deficit promissio.
qrs si non fuisset regina effecta: dedisset scachuz
machū sicut modo regina facta. Et ista solu. p/
bst̄ clarissime p̄ tex. in. l. si miles q̄ destinauerat
ff. de testamen. milit. vbi licet miles existens in
exercitu possit testari sicut vult et sicut potest:
vt in. l. j. eo. titu. ⁊ in. l. milites. C. de testa. milit.
dūmodo eius voluntas p̄betur p̄ duos testes.
l. lucius. ⁊ glo. l. j. illo eo. ti. ff. mares vel femel-
las: vt dicit glo. in auc. de testa. imperfec. in pī.
colla. viij. sup verbo. relinquat. et in. l. lucius. j.
resp. ff. de testa. milita. nec teneatur solēnitates
turis cōmuni seruare: vt ibi. tamen si velit po-
test testari iure cōmuni seruat̄ solēnitatibus
plebeiorum. vt i. dicta. l. si miles. neq; eligendo
ynam viam testandi/scr̄jure cōmuni renunciat

577

In.c. Eam se.de rescrisp. Fo. clxxij.

alteri scz turi militis: ut dicit glo. i dicta. l. si miles. et. l. qz autē. j. respon. ff. si quis omis. caus. te
sta. et. l. claudius. ff. de acquirē. heredita. sic isto
casu licet pedona facta sit regina: tamen potest
dare scachum machum ut pedona et in potesta
te pedone: nec contrahens promittendo dare
cum pedona videtur a se abstulisse potestatem
dandi in potestate pedone: licet regina efficere
tur. Nam dicit tex. in. dicta. l. si miles. ff. de mil
itate. testa. nec credendus est quisqz genus te
standi eligere ad impugnāda sua iudicia. Etia
qz cōsiliū Basiliensis. et cōcordata sufficit nobilitab
vtrōqz parēte studuisse p triēniū: ut possit gra
duari et nominari. tamen nō est sibi p̄hsbitū stu
dere qz quinquēniū more non nobiliū: neqz stu
diū quinquēnale vitiaret eius gradū et noīatio
nē: qz est solēntas addita que non vitiat: ut dis
cit Bal. in. g. serui. Insti. de liberti. fa. tex. In. c. dile
cti. j. de foro. cōpe. vbi si quis habeat priuilegiū
et non possit cōueniri nisi coram certo iudice: tñ
si velit potest cōueniri corā iudice ordinario: nec
erit iudicium nullū. sic isto casu licet pedona ha
beat potestate regine: tñ i dādo scachū machū
sux̄ pmissionē potest pmissor vti potestate pe
done: et satisfaciet. qz illa dignitas aucta ī isto ca
se h̄abentur. 178

Blasius Auriolus.

su nō facit p. neq; cōtra. Et diuīse potestates
57 possunt cōcurrere in eadē psona. vt in cle. quia
regulares. de supple. negligētia p̄la. vbi dioce-
sanus vtitur p̄tāte ordinaria z aplīca; z hoc po-
test esse vt eis vtatur circa eundē effectum. vt in
c. significauit. j. de corpo. vīta: vbi p̄s byter cres-
dens se obsequiū prestare deo fecit sibi virilis
amputari. papa mandat episcopo q̄ auctorita-
te sua z aplīca secum dispensest in altaris mīni-
sterio si alias dignum eum inuenerit. sic z q̄do
na potest vti potestate sua naturali: z potestate
regine assumpta ad dandum scachum machū:
fa. no. in. c. ad abolendam. j. de hereti. z in. c. irre-
fragabili. j. de offi. ordīna. et glo. in. c. vñico. de
cleri. egrota. in vj. na in dicitur in dicto. ca. irre-
fragabili. q̄ si canonici in contemprum episcop-
pi cessent a diuinis: metropolitanus ad quere
lam ep̄itan q̄ super hoc delegatus a sede apo-
stolica eos puniat. z tñ archiepiscopus via or-
dinaria bene potest cognoscere de causis ep̄or
suorū suffraganeorū: vt dicit Johā. de ymola. in
c. pastoralis. j. de offi. ordī. dices q̄ l; archieps
habeat iurisdictionē in psonas suffraganeorū
nō tñ in psonas subditorū ip̄oꝝ suffraganeorū z
580 dicitibl Zabar. q̄ pinguis ius h; archieps in

In.c. Exam. de rescr. Fo. clxxiiij.

suffraganeos q̄ in subditos eoz: et latissim cōdī-
x in additio. ad de Abōte laudū. in.c. romana
de for. ppe. l.vj. iō via ordinaria et p̄tate apostolice
circa idē pōt metropolitan⁹ ptes suas īterpo-
nere. sic pedona facta regina cū sue potestates
cōpatiantur: nec sit confusio eaqz: tñ ut satisfiat
promissioni opus est q̄ det scachum machum
in sola potestate pedonali: cū de ista actū videa-
tur: et verba cōtractus nō operātur nisi circa ea
de quibus actum est: vt in. l. si de certa re. et ibi
late Blexand. de ymola. C. de transactio. s̄z hic
sola pedona fuit deducta in promissione: ideo
sola potestas illius censemur deducta: et nō po-
testas aucta post contractum. vt in. l. utilia pol-
la. ff. de contrahen. emptio. et venditio. per que
eliditur opinio Panormi. in dicto. c. quoniam
abbas. j. de offi. delega. q̄ si causa demō-
stratiōis sit pmissū dare cū certa pedona: videt
satisfactū l̄z donet matū effecta dñia. qm̄ r̄ndet
pmissa q̄ licet potuerit cogitari q̄ illa certa
poss̄ regia effici: att̄ p̄tās soli⁹ pedone fuit de-
ducta ī contractū. lō ī illa p̄tate sola tenet dare
machū. alias nō satisfiet. Etiā p̄bat ista solu-
per ter. in. l. maior dignitas. de dignitatibus
lib. xv. ybi dicitur / q̄ maior dignitas non debet

Blasius Auriolus.

alceus facere preiudicium circa prius legia prioris
dignitatis / vel militie. sic isto casu maior digni-
tas / scz regine non auferet pedone potestatem
sue prime militie pedonalis. fa. tex. in. l. eos. de
excusa. mune. lib. x. C. et in. l. decurionibus. in
prin. de silentiar. et in. l. iij. de proxi. sacro . scri-
morum. libro. xij.

Etiam probatur

per illud quod dicit Jacobinus de sancto geor.
in. l. rogasti. q. si fugitiuus. ff. de reb. credi . vbi
dicit q mandatum seu potestas reuocatur per
mutationem status in deterius: per. l. cum q. s.
in. prin. ff. de solutio. sed illud dictum fallit. vt
dicit ibi Jacobinus si vnum esset promissum
principaliter creditori; et aliud adiecto solutioni.
quia licet ille adiectus mutet statum in dete-
rius per inflictionem penarum corporalium:
attamen potest sibi solui. tex. est mirabilis in.
l. stichum. q. vsumfructum. ff. de solutio. Enī
fallit in administratore necessario / scz i tutorē
vel curatore: cuius potestas non finitur inus-
tatiōe status in penis. l. q. si forte. ver. quid er-
go. ff. de solutio. Ergo per mutationem in ma-
ius vel melius nō reuocatur potestas vel mai-

In.c. Eam se. de rescrip. fo. clxxvij.
datum. pertura. s. allegata.

Res ista non pa

titur quin aliquando extranea quedam. inter seramus. ut dicit glo. si. in. l. ij. ff. de sta. ho. idcirco notent lusores scachorum: q; iste ludus a deo iuste et honeste fuit ordinatus q; nulli visio subijci potest. ideo est iure permisus. ut dicit glo. in. l. interdicimus. C. de episco. et cle. super verbo. ad tabulas. q; in naturali ingenio consistit: nec comittitur viribus fortune: ut ibi et in auct. de sanctis. episco. q. interdicim⁹. colla. sr. et Inno. c. lator. j. de homini. et Panor. in. c. cleric⁹. j. de vi. et ho. cle. archidia. c. eps. xxxv. dis. licet Cyn⁹. et Albert. de rosa. in dicta. l. interdicimus teneant contrarium. nam et H̄er. Bo. in dicto. c. cleric⁹. leij. et glo. inti. de spectacul. in eccl. non fa. in prag. sanctio. super verbo. ludibria. tenent luduz scachoru⁹ esse permisuz: ita etiam tenent Johā. and. et Johan. de ymola. in dicto. c. cleric⁹. dūmodo propter ludum non dimittat officium. et de isto ludo fit mentio in glo. l. error. C. de sur. et fac. igno. super verbo. error. in fi. et in glo. c. venerabilez. j. de electio. super verbo. in germanos. quamobrem qđdi⁹

Blasius Burriolus

aliquis rex habet suā reginam: ipsius pedonē
non potest regina effici. quoniam si sic esset rex
posset habere plures reginas. quod esset con-
tra ius. vt in. l. neminem. c. de incest. imp. et in. s.
j. et. c. si. j. de sponsa duo. vbi non licet habere
duas uxores: quia esset contra ius diuinum et
humanum: et esset in regno confusio. no. De-
claus. in. c. j. in glo. ij. j. de offi. delega. sed regis
na capta tūc pedona potest effici regina. quis
prima uxore mortua: nubat vir alter in domi-
no. vt in. c. pe. et. c. si. j. de secund. nup. et in. l. si
qua. et. l. cū alijs. C. de secund. nup. in ore em-
finitur matrimonium. vt ibi. Instat ali⁹ obex.
quoniam pedites in ludo schacorum creati sunt
masculi: et non femelle. sicut in bello homines
pedestres ponuntur primi. ad auxilium et pro-
tectionem equitum: vt in. l. a. caligato. et in glo.
c. de nup. et non ponuntur feminine. quia non
sunt calibus visibus apte: quicquid olim esset
de Amazonib⁹ et de Petrasilea. yliphila. ypo-
lita. Henalixa. et alijs pluribus. quomodo
ergo pedonus qui masculus est: potest effici.
regina et cōuerti in feminā. respondetur q̄ ces-
tessi arbitrio hoc fieri potest. sicut Tiresias
fuit mutatus in alium sexum. vt ait Ovidius

In metamorpho et dixi supra vel hoc ordi-
natum est in institutione huius ludi q̄ possint
vocari pedites in masculino aut pedone in fe-
minino. et q̄ deficiēte regina posset in potesta-
te regiae auxiliari regi. nam in creatione rerum
possunt nomia imponi: vel potestates adiicit
ad libitum creantis vel instituētis. vt in.c.eleu-
therius.xvij.q.ij. et glo.fi.in.c.nec numerus.
p.q.ij.

Adbuc videmus

alium extare obīcēm. q̄ si rex assumat pedos-
nam in reginam detur patitur regia maiestas vt
in.l.humilem. C.de inces. et inutil. nup. non nu-
bendo pari. nam dicit Bal.in.l.si maior. C.de
legi. hered. et Host.in sum. j.de testi. colum. viij.
et Johān. Rupt.in repeti. c.per vestrās. j.de
donatio. inter vir. et vror. q̄ nubendum est pas-
ri. non solum vt dicit Johān. Fabri super rus-
tri. insti. de nup. etate. sed etiam conditione. et
dicit Quidius in tristibus. amicitias et tibi su-
ge pares. et Johā. de neuizanis. in silua nups-
tiali. et dixi in additio. ad Huitel. de monte lau-
duno. In.c.ex sponsalibus. despousalib. In.vj.
Sed huic obīci potest responderi primo. q̄ nu-

Blasius Alziolus

bendum est pari si reperiatur. alias autem de
bet et potest nubere inferiori ex genere. nam et
marchio salutiarum nupsit Brisilidi in ulieri
ignobili. quia parem ex genere eiusdem pul-
chritudini set virtutis non reperit. pro quo fa-
cit dicta. l. humilem. C. de inces. et iutil. rup. vbi
licet senator deturpetur nubendo feminine vilt
et ablecte: non tamen si nubat pauperi: alias si
honeste. fa. q. dicit Johā. and. et Guse. de mo-
te lauduno. iii. c. cum singula. g. prohibemus.
de prebend. in. vij. vbi beneficia a monasterio
dependentia sunt conferenda monachis illis.
qd est verum si in eodonei reperiuntur. sine au-
tem. possunt conferriri monachis alterius mo-
nasterij cum auctoritate pape. Et beneficiia de
tertia parte assignata graduatis vel nomina-
tis debite qualificatis: sunt conferenda illis qua-
lificatis: si tales reperiiri possint. alioquin pos-
sunt conferriri alijs. et ecclesie parochiales co-
sistentes intra villas muratas debent conferriri
talibus qualificatis: si repiri possint: alias ta-
libus qui triennio studuerint. vt in. g. in eccles-
ijs. de collatio. in prag. sanctio. et ibi glo. sup
abo. poterūt. que allegat. l. generaliter. g. spu-
tios. ff. de decurso. vbi in defecuz legitim. o. v.

In.c. Eam te. de rescrip. So. cxxxvi.

spurij assumuntur ad decurionatum. ita etiam
dicit Raynerius de forli. in l. spurij. illo eo. rit.
et Hostie. in c. graue. j. de preb. dicit per illum.
tex. q̄ in defectum idoneorum possunt assumi
indigni ad beneficia. quia melius est locum im-
plere. q̄ vacuū relinqueret. qd limitat Panor.
nisi esset tanta indignitas q̄ illi non posset sine
peccato prouideri. quia tunc melius est locum
vacuum relinqueret.

C. Secundo potest
responderi q̄ rex nubendo ignobilis semine ea
nobilitat. qui auctor coruscari radis virtut. et per
virum nobilitatur. l. mulieres. de dignita. lib.
xij. et l. j. et l. semine. ff. de senatorib.

C. Tertio q̄ cū pe-
dona suis virtutibus effecta est regna. nobili-
tata est. et digna coronari. quia ut dicit Salust.
In iugurtho. Nobilitas ex virtute cepitst. dicit
tex. in c. si non ex fidei. xxij. q. liij. q̄ virtutū ope-
ra viros eminentes constituunt. et de his ples-
ne tractat Lucas de pen. in dicta. l. mulieres.
facit dictum Juuenalis satyra. viij. dū ait Ser-
vius regna dabunt; captiuis facta triumphos.

Blasius Auriolus.

et plenus dicam in c. cum a deo. j. eo. titu.

Quarto pōt dici

q; licet regina sit capta: non ex hoc est mortua
naturaliter. immo speratur eius redditus: et ea
aduenta restituitur viro. cum reuersus ab ho-
stibus restituatur ad oīa pristina iura. presertim
vixor restituitur viro. q; hodie per captiuitatem
non dissoluitur matrimonium. vt dicit glo. in.
l. in bello. s. medio. ff. de capti. et possili. reuers.
per tex. in auc. de nup. s. sed etiam captiuitatis
colla. iiiij. licet olim captiuitate dissolueretur.
vt in dicto. s. medio. et in l. non vt a patre. et.
l. cum due. s. fi. ff. de capti. et possili. reuers. et ea
stante capta: illa pedona que intravit locū re-
gis. est vicegerens regine. et vtitur potestate
regiae quo ad auxilium regis. sicut officialis
vtitur potestate ordinaria qua eius episcop.
z. licet. et ibi glo. de offi. vica. in. vj. et glo. in cle.
ij. de rescrīp. Et videmus q; si regina capta: pe-
dona efficiatur regina. restituitur regina: et
tollitur pedona: lusores scachorum huius te-
poris faciunt omnes pedonas reginas si pos-
sint: quo facilius auxilio plurimarum potesta-
rum vincant: non considerantes triumphans;

In c. Eam te de rescrīp. Fo. clxxvij.

tus esse multitudinē paucitate superare. vt in
quit Salustius. hoc dubium fuit motum nu
per dum luderemus in memore meo de florū
dano.

¶ licet legiūne in capitulo et p[ro]p[ter]e[m] ei motus

Clasius Auriolus Doctor
Regens Tholosanus.

Lux Nouatholoseorta est.

mark d. von
bois de tholosan.

18. 1. 1863. — The following is a list of
the names of the persons who have
been admitted to the Hospital since
the last report. —

Digitized by srujanika@gmail.com

Sequitur Index cōtentorum in hoc opere. sūm ordinem Alphabeticum.

De litera A.

Abbas non venit nomine monaste
rīj. sicut neceps ex stricta significas
tione nomine capituli. qz nō est de
capitulo. licet sit caput capituli. fo.
xxxij. et sequēñ. nu. xcviij. et xcviij.

Abbatis electi et confirmati statim adepta pos
sessione etiam ante benedictionem beneficia
vacant. secus est in beneficijs ep̄i que non va
cant nisi post cōsecrationem. fo. xl. et sequēñ.
nume. cxvij. et cxvlij.

Absens dī ep̄s qn̄ mortu⁹ est. tunc igitur potest
capitulum quod poterat ep̄s. saltem in crimi
nibus. fo. xcij. nume. ccxv.

Absentes canonici qn̄ sint de necessitate ad alis
quem actum vocandi. vide infra in verbo cas
nonicii in primo et secundo.

Acceptatio beneficij potest fieri absente executo
re et collatio similiter potest absenti fieri. par
ter inductio in possessionem nō habitis līris.
fo. clvij. nu. ccxiij. In si.

B.

Inde materia

Accidens quandoq; magis q; natura inspicere
vide fol. clxxviii. cclvii.

Actus collationis per quem explicetur et cuius
organo fiat an ep̄i vel capituli. vide infra in
verbō capitulum ii. xij. videlicet in foliis qd;
Adipiscens possessionem beneficij cum solam
naturam an sit intrusus. vide fo. clvij. viiiij.
cccxiij.

Ad adipiscendā possessionem beneficij nō est
tempus a iure determinatum: papa tamen in
regula cancellarie Romane. xxxvij. tempus
certum statuit. fo. cxix. viiij. cclxviij.

Aduersarius non tenetur comparere coram
indice delegato. nisi prius sibi constet de poter-
estate sua. fo. clvij. viiiij. cccvj.

Alternativa obligatio habet utrumq; alterna-
tum in obligatione sed alterum tantum in so-
lutione. fo. cxlvij. viiiij. ccxcvij. in x. opinione.

Alternativa obligatio ad hoc q; valeat atten-
ditur capacitas a tempore contracte obliga-
tionis. in obligatione autem qd; sufficit ba-
bilitas a tempore fiende obligationis. vide
ibidem. iii. x. of. eibidem. v. m. b. v. b.

Ambassiatorum implēs suā ambassiatam co-
poraliter puniri pot. fo. cxvij. viiij. cclxviij.

¶ E

Jii.c. Eam te de rescrip.

Antiquis orationibus an precedat episcopi nouis
ter in canonico receptu et alios canonicos. et
quod didicte vide infra in verbo canonico: in
quarto.
Appellatione mobilium et immobilium non
conatur iura et actiones in appellatio: au-
tem bonorum veniunt dia iura. s. xxiij. nu-
mero. cxxxii.

Appellatione capituli an ventus episcopus dicitur supra in verbo abbas.

Appellatione episcopi non venit electus et confirmatus tantum nisi sit consecratus. vide in fratre in verbo electus in primo.

**Archidiaconus est dignior archipresbytero
quo ad dignitatem sed non quo ad ordinem.
I. t. nullis.**

**Archidiaconus an preferatur decanus vel non
vide infra in verbo decanus in tertio.**

Archiepiscopus pinguis sus habet in suos
suffraganeos & in subditos suffraganeorum
foditatis: cu sequentia ecclix.

Archipresbyter ruralis precessit decem rectorib;
ad synodum conuocandis. fo. xxiij. nu. lxx.

*Argumentum ab ordine littere q[ui] sit validum.
vide.fo. xxv. nume.lxxij. h[ab]it[u]m t[er]r[or]is q[ui]*

五

Index materialium

Artificium et officium differunt sicut malus et
omnino nam officio malus est artificium. fo.
clxxvij. nume. ccclx.

Auctoritatē in facto proprio an possit quis in
terpōere. vide. fo. xlj. nu. cxvj. et nu. cxvj.

Auctoritate propria potest ad ipsius possessio-
nem beneficij habens canonicum titulum
in eo. et sic sine literis: et executor. fol. clvj.
nu. cccx. in. v. fundamento.

Auctoritati pape potius q̄z facto ep̄ia adherend
est. fo. xlii. nu. cxli.

Augmentum dignitatis legatorij. non extitit
guit legatum. fol. xxij. nu. lxiiij.

De litera B.

Baptismus oīa peccata delet: et omnes macu-
las ac mali presumptiones tollit. fo. xvij. nu
me. xlvi.

Baptismus facit ut per illud quis sortiatur
forū. et christo renascatur. v̄c̄z prolati vers-
bis cū aque effusione. fol. clxxij. nu. cccxlj.

Baptizato capite pueri totus puer censemur
baptizatus. et idem in alijs membris suo
re baptismi. fo. cxvj. nu. cclxxj.

Bartolus dum dicit pedonam effectam regi-

In. c. Eam te. de rescrip.

nam non habere aplius virtutē peditis mō
strauit q̄ non erat bonus lusoꝝ scachoruꝝ. fo.
clxxv.iiii.ccclxxij.

Beneficia vacanta per episcopi cōsecratiōem
quiſ possit conſerre. vide folio.xlii. nume.
cxiij. et iiij.cxxij. et.cxxij.

Beneficia ad ſuā propriam collationem ſpe-
ctantia aliquis tenere potest. et ille gerit vi-
ces duorum ſcꝫ superioris et inferioris. fo. xljj.
iiij.cxxiiij.in.iiij. et.iiij.notab.

Beneficia que prius erant electiua virtute de-
uolutionis ſunt collatiua. fo. xljj. iiij. cxxi

Beneficia consistorialia que ſunt. vide infra in
verbo vicecancellarius in fine.

Beneficium ex ſuo facto velex ſua persona va-
cans aliquis pōt conſerre; vide. fol. xljj. iiij.
cxxxj.

Delitera. L.

Canonicus auctoritate pape ſub expectatiōe
prefende: creatus prefertur illi cui non eſt
collatus canoniciatus. licet primo fuerit in
canonicum receptus. ceteris paribus. folio.
xij. nume. xljj.

Alij

Index materialium.

Canonicus effectus eph non desinit esse per
sona que prius erat. licet eius stat⁹ immutes
tur. folio. xv. nume. xx.

Canonicus effectus eph non obstat. sicut stat⁹
mutatione tenetur in plere mandatum pa-
pe directum ipsi capitulo. fo. xl. nume. lvi.

Canonicus antiquo; precedit habentes di-
gnitates qui fuerunt ultimo receptionis canos
canicos; precedit etiam episcopū de nouorece-
ptum qui vocem habet in capitulo et canos
canicus. fo. liij. nu. clxv.

Canonicus qui tempore electionis celebran-
de reperitur in sacris licet tempore vacatio-
nis non esset in sacris debet admitti ad eli-
gendum cum alijs. etiam si tempore vacationis
non esset canonic⁹. folio. cxliij. nu. ccxcvij in
nono fundamento.

Canonicus non potest mandatum apostoli
cum sibi directu⁹ exequi si reintegra desinat
esse canonic⁹. secus si ante incepisse cognos-
cere: nā tunc poterit causam incepta phe-
re. folio. clxix. nu. ccclix.

Canonicatus qualiter differat a prebenda vi
de. fo. xlvij. nu. lxxij.

Canonici absentes sunt vocati ad receptio-

J.c. Eam ee. de rescríp.

Que sit in collatiōe prebende vacantis. alias
taliꝝ receptio non valet. fo. xiiij. nu. xv.

Canonici absentes non sunt vocandi ad receſ
prisonem in fratre q̄ sit post collatiōem; cum
corū nō interſit. et null⁹ debeat ad aliquē actū
vocari nisi is cui⁹ interest. fo. xiiij. nume. xxj.

Canonici absentes q̄n per cipiāt fructus gros
sos vide infra in verbo scholares in scđo: et
q̄n in absentia percipiāt distributiōes quo
tidianaꝝ. vide infra in verbo distributiones.

Capitulum sede vacante non succedit ep̄o in
collationib⁹ beneficiorum sed solum in iu
risdictione. hic autē ex pape delegatione vi
ces ep̄i gerit. fo. xliij. nu. xxv.

Capitulum sede vacante est caput et membra
simul. sed creato pastore qđ est capit⁹ sibi
debetur: quod vero membrorum est debetur
capitulo. fo. xxvj. nu. lxxvij.

Capitulū sede vacan̄. non potest monachos
recipere: quando monachorum receptio ad
platū spectat. alias sec⁹. fo. xxvlij. nu. lxxxvi.

Capitulum tornacei. ecclesie si cōtulisset p̄bē
dā. ap̄. impetrāti. hoc fecisset tanq̄ ep̄s et sic
vt alter: et non vt ip̄m capit⁹. fo. xliij. nume.
xxvij. et fo. xii. nume. liij.

Index materialium.

- C**apitulum equi paratur semine pregnanti et
sic agenti episcopus vero patenti adaptatur.
fol. xv. nume. xxxv.
- C**apitulum eligens sibi pastorem an teneatur
vnum de gremio vel ecclesia si sit idoneus an
vero possit extraneum eligere vide fol. xxxvij
nume. cxij. et sequentem.
- C**apitulum non potest dici vicegerens episcopi: cu
m sit specialis commissarius vel delegatus: ad
commissione solum se extendens fol. lxxxvj. nu.
cxcl.
- C**apitulum cum in illis. f. fina. qualiter intel
ligatur. vide fol. xcviij. nu. ccxxvj.
- C**apitulum licet canon de elec. in. vi. non pro
cedit in ecclesia parochiali habitu tantum et
non actu. vide infra in verbo ecclesiam.
- C**apitulum si eo tempore de rescrip. in. vi. an
habeat locum in graduatis nominatis: vide in
fra in verbo graduatus in secundo et in verbo
nominationes in secundo.
- C**apitulum licet ad ipsius et episcopi persinat de
ture prebendarii collatio in ecclesia cathedra
lis non explicat actum collationis sed explica
tur organo et voce episcopi habito consilio et co
sensu capituli aut malorum partis illius. fol.

In c. Eam te de rescip.

llo. xxvij. nū. ccxxvij. et fo. cij. nū. ccxxvij.

In fi. ab ea p̄t nego om̄ia quo dicitur h̄is p̄t.

Caput est nob̄llor pars corporis nam per il-
lud cognoscimur et illud facit locū religioz-
sum licet corpus alibi fuerit sepultum. fol.
cxt. nū. cclix. in fi. et qd si vna pars capitlī
scz anterior sit sepulta in uno loco; et p̄s po-
sterior in alto vide ibid. nū. cclxx.

Certa scientia principis equi pollet plenitudi-
ni potestatis et gratia de plenitudine po-
testatis concessa non valet ab aliquo impu-
gnari nam absoluta p̄ a p̄e potestas nō subi-
citur legi dispositioni. fo. clxv. nū. ccxxvij.

Christianus habetur quo ad iura primogeni-
ture qui q̄ primum natus est baptisandus
existit nā potētia propinquā actui pro actu
reputatur et de proximo p̄secrandus habe-
tur pro consecrato. fo. clxxi. nū. cccrlv.

Circuitus qualiter debeat vitari vide folio.
cv. nume. ccxlivj.

Litatio laxata cōtra canonicos ad procedend
ad electionem ante mortem prelati non v̄.
licet post eius mortem fuerit de mādata ex e-
cutioni quia tempus date inspicitur. folio.
ccxix. nume. ccxcvij. In. p̄. fundamento.

q̄n Index materialium

Constatlo arctat illum qui non inuenitur, requisitis amicis aut domesticis suis q̄ sibi denūciant certo ordine seruato. fo. cxixij. m. cclxvij.

Clausula cōiter vel diuīsum cui⁹ effec⁹ sit. vide remissione. fo. xxvij. m. cxj. et fo. lxiij. m. lxvij.

Clericus potest venire cōtra factum propriū et illud revocare quando tendit in p̄adiciū ecclesie, non aut qñ venit in dedecus sue persone. fo. cxxij. cum sequēt. m. ccxij.

Coadiutor datus per papam epo ecclorū rebus ecclesie supelle n̄equeunt/potest beneficia in tali diocesi vacantia conserre et alia generaliter exercere que posset ep̄s valid⁹ fol. clvij. m. cccxlv.

Collatio prebendarum canonicatum ecclesie cathedralis de lute pertinet ad ep̄m et capitulum sue ecclesie. fo. xij. numer. xij. fol. xij.

Collatio prebendarum canonicatum ecclesie cathedralis de suetudine vel speciali priuilegio quādoq; competit soli ep̄scopo, aliquando vero soli capitulo. fo. edem cu. ip. et. fo. cxxij. m. ccxxij.

Collatio beneficiorum est liberalitas sicut et donatio saltem in cū p̄ferendo cum possit collare illi vel obierit p̄ferre. folio. xij. m.

Ju. c. Sam fidei restrip.

numero liij.

**Collatio prebendarum potest alicui quicq; mo
dis competere. quos vide fo. xviij. iiiij. liij.**

**Collatio beneficiorū etiam ius presentandi
est ius individualis. fo. xc. iiiij. ccvj. et fo. xcij.**

nume. ccvij.

**Collatio beneficij pertinentis ad ep̄m et capi-
tulum cuius vocet organo fieri debeat. dixi
supra in verbo capitulu. n. in. xi.**

**Collatio beneficiorum vacantium est favora-
bilis ideo per unum et coniunctis alio moris
fieri potest. fo. xcij. iiiij. ccxiiij.**

**Collatio prebendarum etiam secluso manda-
to de quo hic sede vacante pertinebat ad cas-
pitulum. alias non diceretur liberaliter consi-
dere. fo. ej. nume. ccxxvij.**

**Collationes pertinentes ad ep̄m et capitulum
sunt. vel ad episcopū cū consensu capituli
vel tum cōsilio capituli qualiter differant in
superiore vide fol. ccvij. cum sequentia. iiiij. ccly.**

**Collatio beneficij facta et communicata etiā
sunt occultus est nulla. fo. ccvij. iiiij. celijs.**

**Collatio beneficij per executorem sicut fas-
tūloq; et non habitis iuris sue facultatis non vae-
get. quia antea receptionē literarū non habet**

Index materiarum

exercitum. fo. clvj. nume. ccx. in. vi. fundamento. et vide infra in verbo executor in primo et secundo.

Collegium est ubi est maior et sanior pars non autem ubi est minor pars. fo. xxx. nu. xij.

Collegium in iure presentandi totum habetur loco unius fo. cliij. nu. ccxxxix.

Collegium cuius maior pars consistit in clericis est ecclesiasticum. si maior pars consistat in laicis est seculare idem dic in universitate fo. cxvij. nu. ccclxxij.

Collegio quod nondum est potest dari prius legatum non ut illo gaudeat ante qzfiat. sed postea cum factum fuerit. folio. lxxiiij. nume. clxxiiij.

Comes si fiat clericus desinit esse comes. fol. clxxiiij. nume. cccliij.

Communio aut coniuncta potestas facit ut altero ex collegi impedito alter possit actu expedire. et de pluribus alijs que ratione communionis inducitur. vide fo. lxvij. numero. ccv. et fo. xcij. nume. ccxiij. et sequent.

Cōcessum alicui suo nomine expresso licet non transeat ad successores quandoqz tamensi ne iniuria non potest successor denegari. fo.

III. c. Eam se de rescrīp.

cxxxij. et sequēti. nu. ccxciij.

Condominus feudi indivisibilis non potest illud impignorare presertim pro parte aliorum dominorum. fo. xcij. nu. cciij.

Confirmatio prepositure ecclesie metropolis tane sceti Stephanus Tholose vacante sede archiepiscopali ad capitulum illius pertinet. fo. xxv. nu. lxxij. vide etia in frā in abo prepositura.

Confessio tante virtutis est ut infringat probationes confitentis contrarium probare volentis. fo. cij. nu. ccxxxvj.

Confessio siue sit clara siue obscura facit ut sententia contra confitentem feratur nec potest propter longitatem temporis tanq̄ errorne reuocari. fo. cij. nu. ccxxxvj.

Coniunctio quos effectū habeat vide late. fo. cxx. cum sequēti. nu. cclxxvij.

Contraria possunt esse in eodem subiecto sine subiecti corruptione. fo. xlj. nu. cxv.

Contrarietates tres sequuntur ex lectura Ins. nocēti. quas vide. fo. lxxvij. nu. cc.

Contra hens cum statu liberō non potest age contra euū effectū liberum quia quod est in potentia non disponit de actu. fo. clxxlij.

Index materialium.

Delitera D.

Delítera D.

Data attenditur in casu presentis decretalis
in mente pape nam tempore date ocurrat et
initiatur gratia formaliter. folio. xv. nume.
xxxij. 2. folio. xij. nume. lij. in fine.

Debet est verbum quod importat necessitate.
folio. xcviij. nume. cccxv.

Decanus in ecclesia tornaceni. est maior digni-
tas post pontificalem. et preest ipsi capitulo
folio. xxiiij. nū. lxij.

Decanus est pars honorabilior. totius capitu-
li. folio. xv. nume. lxxiiij.

Decanus an preferatur archidiacono vel edi-
uerso inspici debet ecclesiarum consuetu-
do. sive illarum dignitatum fundatio vel crea-
tio. folio. xxiij. nume. lxxvij.

Decimus generaliter alium cocephis includan-
tur non solum presentes sed etiam futuri. fol.
lv. numero. clij.

Decretum irritans pape in literis monistis

III. c. Eam se de rescrip.

rijs et preceptoris positum etiam olim ut
tibat collationem alteri q̄d impetranti fas
etiam. folio. x. nume. lxxij.

Decretū iudicis super re que nondum est in
controversia est ipso iure nullum. folio. lxij.
nume. clxx.

Decretalis presens secundum primum intelle
ctum gratiam et non ius commune conti
nentiam de honestate tantum debet epis
copus prouidere impetranti. folio. xxvij. nu
me. xxv.

Dedignor et indignor qualiter different. vide
folio. xxxij. nume. lxxij.

Delicta sequuntur suos autores nec ad alias
personas nisi ille in vitio succederent tran
sire possunt. folio. lxxv. nume. clxxv.

Delicta quomodo debeant puniri an secundū
tempus sententie an vero secundum tem
pus patrati delicti. vide. folio. cxlvij.
nume. ccxlvj. in seruo fundamento.

Denominatio debet fieri ab illo qui plurimus
potest et sic ab episcopo qui in collatione co
muni propter organum conferendi pluris
mū potest. folio. cxvj. nume. ccxvj.

solitum est illi q̄d eiusdem auctoritate

Index materialium.

Descensus est prohibitus. quare potestas de maiorि ad minorे non debet transire fo. lxviiii. clxxij.

De uolutio qualiter et cum quibus qualitatibus fiat vide. infra in verbo potestas conferendi.

Dignitatem et prebendam de iure communis absq; dispensatione vel duas prebendas in eadem ecclesia an possit quis obtinere vide fol. xxijii. nu. lxvij.

Dignitas que de novo erigitur in aliqua ecclesia d; eiusdem priori gatiis gaudere quibus gaudet alius simile dignitatem in vicinis ecclesijs obtinetis. fo. clv. cū sequē. nu. me. clvij.

Dignitas distincta a canonicatu non habet vocem in capitulo nisi iure speciali illud sibi competit. fo. lxi. nume. clxvj.

Dilationes annales et quinquenales ubi sint fundate in iure vide infra in verbo litera in primo.

Distributiones quotidianas fauore studij precipit canonicus ac si horis interesset: quando non sunt fruct⁹ grossi in illa ecclesia sed omnes fructus canonice in distributionibus

In c. Eam te de rescrīp.

consistunt folio. xlviij. nume. cxxxvij.

Domin⁹ plures famulos habens si precipiat
vni q̄ portet sal. oēs currere debet. fo. xxvj.
nume. cxxvj. et folio. xxv. nume. cvi.

Dominus tempore belli potest custodire cas-
strum datum in feuduim etiam in uito vass-
fallo. fo. cxvj. nu. ccclxv.

Donans aliquid censetur tantum ius quod
habet in re donata concedere. fo. ciij. nume.
ccxxxvij.

Duplum totius litere papenon debet aduers-
sari oedi. sed solum tota litera ad lecturam
sibi debet exhiberi. et transcriptum illius ar-
ticulide quo est questio debet sibi tradi. folio
clxix. nume. cccxxvij.

De litera E.

Ecclesia habente priuilegium vel statutum q̄
nullus eligatur in prelatū illius nisi sit eius
dem ecclesie canonicus. potest quis ad illius
effectum post vacationem et ante electionē
effici canonicus. fo. cxliij. nume. ccxlvij. in.
lx. fundamento.

Ecclesia de predio tributariorū sibi donato tenet
tur solvere tributum. fo. cxj. nume. ccclxix. et
fo. clxxvij. nume. ccclxv.

Index materiarum

Ecclesia eget viris literatis et peritis non autem asinus ferratis ; vel nepotulis . folio . c . nume . cxxxij .

Ecclesiam parochiale tenens non tenetur infra annum ad sacerdotium promoueri . si sit parochialis habitu tantum et non actu . fo . clxvij . nume . ccclvij .

Editio literarū pape qualiter debeat fieri ad uersario . vide . fo . clxix . nu . cccxxvij . et dixi supra in verbo duplum .

Electio communis in canonicatisbus vacantibus non debet necessario fieri . velut in episcopibus et abbatis . sed singulariter eligendo sive nominando canonici conserunt . fol . xij . numero . xvij .

Electio celebrata per capitulū de persona alterius ecclesie etiā non facta inquisitiōē an in ecclesia vacan̄ sit aliqua persona idonea valet . fo . xxix . nume . xiiij .

Electio prelati pertinet ad solos canonicos ratione canonicatuū quos habent nō autem occasione dignitatū . fol . lxi . nu . clxvj .

Electio qualiter debeat fieri vno cōtextu et p capitulo iter cōgregatos . vide folio . xiiij . nu . ccxcvij . in . decimo fundamēto .

In. c. Eam se. de rescrisp.

Electus dicitur quis a*n*cōsecratiōem. sed pōst
cōsecratiōem vocatur e*p*s; cōsecratio e*m* est
que facit quem dicit e*p*m. nec appellatione
e*p*t venit elect*r* et cōfirmat*r* t*m*. fol. xx. nu. lvij.
Elect*r* et cōfirmat*r* nond*t* cōsecratus est pro
mot*r*. sed nō plene. cū ecclia āte cōsecratiōē
ad huc dicat q*si* vīduata. fo. xx. et seqn. nu. lxx.

Elect*r* et cōfirmat*r* ante q*q*s i*n*ductus i*n* pos
sessionē potest administrare. nā ad adminis
trationem nō est necessaria i*n*ductio i*n* pos
sessionē. fo. clvij. et seqn. nu. cccx. in. viij. fūns
damento. et qualiter illud intelligatur. vide.
folio. clvj. nu. cccxj.

Emptor nō pōt capere possessionē rei empte
sine venditoris a quo ius habet lice*n*. fo. clv
nu. cccx. in secundo fundamento.

E*p*s si p*fer*at p*b*edāvn*r* et cap*l*m alter*r* neutri*r*
colla*u*o vale*r*. fol. xi. nu. x. q*d* qual*r* intelliga
tur vide. fo. cvij. nume. ccxlv.

E*p*s et cap*l*m cōferūt aliq*n* b*f*icia alternatis
vielbus. vide. fo. xvij. et sequen*n*. nu. liij.

E*p*s si habeat nepotē idoneū potius d*z* illi q*q*
ali*s* p*fer*re b*f*icia. t*u*c e*m* i*ust*icia et nō carna
litate i*udicabitur* motus. fo. c. cum sequen*n*.
nu. cccxj. et nu. ccxiij. scilicet

Bij

Index materialium.

Episcopus tholosanus cum fuisset olim das-
tus cōseruator cui dā cardinali: licet postea
fuerit erect⁹ in archiep̄z: nō desijt esse ppter
ea ep̄s nec pseruator. fo. clxxix. nu. ccclxx.

Episcopus q̄uis sit caput capituli. tamen nō
venit in mandato capituli saltē in collationi
bus nō cōib⁹ cū caplo. fo. cxxxv. nu. ccxciiij.

Epitheton duplex tribus verbis virginī ma-
rie attribuitur. q̄d nullā līj mulier adaptas
ri potest. videlicet ḥgo mater dei. et ei⁹ epis-
taphium vide folio. clxxij. nu. cccxlīj.

Errantis nullus est consensus. folio. xxliij.
nu. nūne. clīj.

Erro quotuplex sit: et qualis error vñt actū
vide. fo. lij. cum sequēn. nu. cl. et qualiter er-
ronea dispositio quandoq; sequēda sit. vi
de ibidem.

Etas non est necessario exprimenda in nomis
nationibus: quia non reperitur illud a līre
expressum. folio. clxvj. nume. ccclxx.

Euangelium nō in verborum folijs sed in ra-
dicerationis et sensus p̄sistit. folio. lxvij.
nume. ccij.

Excommunicatus potest acceptare beneficij:
cum acceptatio sit animi declaratio; quece

In.c. Eam te de rescrip!

Setur esse quid facti. fo. cxvij. nume. cclx.
Excusatio legitima non autem mendosa ad-
mitti debet: et plura cumulata de pluribus
personis que excusantur a munerib⁹ patr⁹
monialibus / vel personalib⁹. vide fo. cxxij.
cum sequen. nume. cclxxvij.

Executor non potest uti potestatis sibi commis-
sa ante habitas bullas. folio. clv. nu. ccix. in
tertio fundamento.

Executor nō receptis literis sue potestatis ad
collationem procedere non potest. fol. clj.
numero. cccij.

Executor merus in cancellaria nominatus / vel
in literis scriptus etiam literis sibi non pre-
sentatis potest inducere in possessiones be-
neficij. folio. clvj. nu. cccxli.

Executor mittēs recredentiarum in possessio-
nem beneficij debet ab ipso bonas et suffi-
cientes cautiones recipere in easum restitu-
tionis fructuum parti aduersi flende. folio
cx. nume. cclvj.

Executores ad inducendum in possessionem
beneficij non datur in signatura. sed dantur
in literis bullatis. fo. clv. nume. ccix. in pris-
mo fundamento.

B ij

Index materialium.

Executores non dantur ad inducendum quem in possessionem beneficij electi vel sed electus et confirmatus ingreditur possessionem beneficij de licen. confirmantis aut prouidentis. in collatiis autem papa dat executores; vel saltem ordinarius supplet vices pape; fo. clvij. nume. ccclvi.

Executoribus certis ad inducendum prouisum in possessionem talis. si aliis inducat prouisum talis inductio cum sit vitiosa corrult. fo. clvij. nume. ccclxij.

Expresso uno ex coniunctis seu correlatiis videtur de alio correlatio cogitatum. folio cxij. cum sequen. nume. ccclii. et ibi vide plusra exempla in materia correlatiorum.

De littera **F.**

Femina appetit virum sicut materia formaz: eo q[ue] deus creauit feminam in simile adiutorium homini. folio. cxv. nume. ccclvij. vide ramen ibi plures feminas que non hominibus sed animalibus se coniungerunt.

Femina est diaconissa nomine tantum et non re: ideo euangelium non potest dicere. folio

In c. Sam fe. de fescrip.

cxxij. nume. cclxxvij.

Fictio regulariter cessat apparente veritate.
cedit enim fictio veritati. folio. cxvij. numer
ro. clxij. et ibi vide plura in materia fictio
nis.

Fictio cadit super his que sunt de iure posis
tuo. ut in fictione iuris postulativi et le
gis cornelie. In his autem que sunt iuris
nature non cadit: ut qd filius sit antiquior
patre. folio. cxxiiij. nume. cclxx.

Fictio presumptio et suspicio qualiter diffe
rant: vide. folio. cxxiiij. et sequenti. numero.
clxxij.

Fictio no cadit super impossibili. folio. cxvij.
numero. cclxxij.

Fictiones due an possint quandoqz concurs
cere: vide. folio. cxxiiij. numero. cclxx. et fos
lio. cxx. numero. ccliij.

Fideiussor qui est obligatus pro reo princi
palis soluere. non cogitur statim cum sacer
doti paratus ad solviendum venire. folio. xvij.
numero. l.

Siendum de proximo habetur profacto. qd
facit ad plura: de quibus vide. folio. clxxij.
numero. ccclvij.

Index materiarum

Filius frequenter solet similis esse patri. folio
clxx. nume. xlviij.

Filiij regum dicuntur esse reges excepto filio
imperatoris. qui non nascitur imperator. fo-
lio. clxxj. nume. cccxlviij.

Forma mandatorum est duplex: videlicet anti-
qua et noua. in antiqua dabantur tria litera-
rū paria videlicet monitorie preceptorie et
executoriales litere. fo. ix. nume. j.

Forma mandatorum antiqua abiit in dissuetu-
dinem preterquam in receptione monialium. in
qua adhuc hodie seruatur. folio eodem. nu-
me. ij.

Forma mandatorū et noua et antiqua est odio
sa ideo restringenda: nam per utramq[ue] de-
trahitur collationis ordinarie. fo. xxxvij. et se-
queñ. nume. clx.

Forma mandatorum noua in quibus casibus
impeditat collatorem alteri quam impetrantem
ferre: vide infra in verbo mandatum in pe-
nultimo.

Forma c. quia propter electionem. in antiqua est ser-
uanda in electionibus maiorū dignitatum
post pontificales. dummodo habeant gene-
ralem jurisdictionem et mensam separatam

In. c. Ex parte de rescrip.

a mensa episcopali. fol. xxv. nume. lxxv.

Forma pauperum est. quando papa anteq[ue] p
videat si talis sit in curia eum examinari fac
it; quem si idoneum reperiat. vt super eius vita
laudabili inquiratur in partib[us] cōmittit. fol.
xcix. nume. ccxlvij.

Forma gratiarum triplex est: scilicet laudabili
lis/ forma pauperum/ et forma mandatorum
vt dignum arbitramur/ ex quibus due v[er]o
tunc forme hodie non sunt in usu in fratre
cia per sacra concordata. per que papa mos
tu proprio mandat illis prouideri quos co
mendatos habet. folio. xcix. et sequen. nume.
ccxix.

Fundamentu[m] principale lecture Innocehi. qd
sit: vide fo. xliij. nu. xiij.

Furiosus iura patricie potestatis retinet: nec p
pter furorem superuenientem rerum suarum
dominium amittit: fo. lvij. nu. clx.

De litera. G.

Genus humanum est idem hodie quod fuit
retro a mille annis. fo. lxxij. nume. clxxxij.

Genus quando est in obligatione nulla spes
cies eius est in obligatiōe. sed bene in solu
tione. fo. cxlvij. nu. ccxlvij. In. x. opiniō.

Index materiarum.

Gradus vel nominatus si sit excommunicatus vel alias incapax tempore vacationis beneficij ordinarius non tenetur expectare q; absolutionem obtinuerit: sed potest illud no graduato vel no ncmiato conferre: sed si graduatus tollat suum impedimentum: anteq; beneficium sit alteri collatum: tenetur ordinarius illud sibi conferre. folio.cvxj. nus me.cclix.

Graduatus et nominatus per aliquam universitatem famosam minor. xxv. annis tempore nominationis tempore tamen vacationis beneficij etatis. xxv. annorum existens. an possit tale beneficium vacans acceptare: vt in vim gradus et nominationis sibi debetur. vide septem fundameta pro utraq; parte adducta. folio.clx. cù sequen. nu . ccc.viii.
Graduatus et nominatus qualiter debeat insinuare literas gradus et nominationis. vi de infra in verbo insinuatio in primo.

Gratia facta per papam motu proprio latissime interpretari. vt illa papa processisset et si fuisset plene informatus de veritate. fol. l. nunc. cxlii.

Gratia apostolica debet vere et efficaciter ins-

In.c. Eam se.de rescrisp.

terpretari: ut potius valeat q̄s pereat. folio.
cxliij. nume. cclv.

Gratia per solam supplicationem signata est perfecta etiam ante bullas confectas: ideo si prouisus per solam signaturaz moriatur beneficium vacat per eius obitum: dum modo ante mortem acceptasset beneficium. fol. xl.
nu. ccxcvj. in .xiiij. fundamento.

Gratia limitata ad certa beneficia expressis certis qualitatibus est necesse q̄ tempore impre trationis illius gratie tales qualitates adsint. fo. cxlxix. numero. ccc.

Gratia ante confectas bullas est quedam res informis et imperfecta. que per confessio nem literarum formaliter ad esse deducitur per executoris dationem et clausularum ad lectionem. fo. clj. nume. cccij.

Gratia si sit alicui facta potest talis acceptare beneficium cadens sub gratia ante habita tas bullas. folio. cliv. nume. cccx. in secundo fundamento.

Gratia pape q̄r in facto consistit non presump tur nisi probetur. fo. ciij. nume. ccxxiv.

Gratia generalis est yberior quia si aliqua

Index materialium.

beneficiorum qualitas exprimeretur. folio. cxliiiij. nume. ccc.

Gratia concessa a principe de plenitudine potestatis non possit per aliquem impugnari. si supra in verbo certa scientia.

De littera H.

Heres a quo est legatus usufructus sub conditione potest ante conditionis eventum illum usufructum vendere / legare / aut alteri donare. folio. lxvij. nume. clxij.

Mereditas potest adiri sine auctoritate vel presentia iudicis. folio. clxij. nume. ccx. in quarto fundamento.

Hermaphroditus primus fuit thiresias: et non possit esse testis: vel promoueri ad ordines: aut contrahere matrimonium: et cum quo: videlicet de folio. cxxij. nume. cclxxij.

De littera I.

Impertrans apostolicus de quibus teneatur facere mentionem in gratia sua: vide infra in verbo nominatus in primo.

Impossibilitas que per hominis promissio nem potest reduci ad possibilitatem potest deducta in obligatione. folio. cxvij. nn. xclvj et ibi vide exemplum.

Ju.c. Eamde de rescrip.

Indicunt et suspicio qualiter differant: et plura alia in materia indiciorum: vide fo. cxxv.
nume. cclxxij.

Individualium recipit augmentum personarum
sicut in promissione facti individuali plures
heredes vni promissori succedunt: fo. cxij.
nume. ccliij.

Individualium assignatur potius toti corpori
et parti diuise illius corporis: nam non quod
est appetit suum simile. fo. cxlij. nu. ccvj.

Inductio in possessionem corporalem digni-
tatis electi non debet fieri nisi prius pres-
stito iuramento. alias si secus fiat: non va-
let: cum sit facta non seruata forma mandati
fo. clij. nu. cccvij.

Infamia patris non sequitur filium. presertim
si filius non sectetur delictum patris. folio
xvij. nu. xlviij.

Ingrediens possessionem beneficij absq; iudic-
ce perdit ius quod habet in illo. fol. cly. nu.
ccc. in quinto fundamento.

Inhabilitas triplex reperitur. quedam proce-
dita natura: ut defectus etatis: alia oritur a
lure communi. ut vitium corporis. et que-
dam procedit a statuto ecclesie. folio. cxlvj

Index materialium

numero. ccxcvij. in sexta opinione.

Innocentius quartus fuit valde subtilis. tam
men quandoq; deficere potuit: sicut iure co-
sulti etiam quādoq; errauerunt. fo. cxviij.
nume. cclxxxiij. versiculo si diceret aliquis.

Insinuatio debet fieri singulariter ad hoc q;
liget: ideo non sufficit publice in capitulo
insinuare. fo. lxi. nū. clxvj.

Insinuatio mandati vnt ex duobus collatoris
bus facta ad quos spectat: coniunctim col-
latio beneficij qualiter sufficiat. et de pluris
bus alijs similibus. vide folio. ciiij. nume-
ro. ccxl.

Insinuatio mādati de quo hic fit mentio inten-
nuit auribus episcopi nouiter creati: qui
erat archidiaconus tempore insinuationis.
sicut auribus allorum de capitulo. fo. cixij.
numero. cclxxviij.

Intellectus ex ratione et mente non autem a
cortice verborum debet capi. folio. lxxxvij.
nume. ccj.

Intellectus iurium non debent trahiri in gra-
tiam. folio. ccvij. nume. lxxvij.

Iudeus quia non est membrum ecclesie non
potest res ecclesie possidere. folio. xvij. nū.

In c. Eam te de rescrisp.

mero. xlvi.

Judeus quando baptizatur non potest consti-
tuere procuratores ad respondendum pro-
se. sed debet per seipsum respondere vos-
lo baptizari. folio. xxvij. nume. lxxxiij.

Judeus ad christi fidem conuersus non des-
bet eo q̄ iudeus fuit sperni: quia de iudeis
is conuerlis fundata est ecclesia. folio. xx-
nu. lvj. similiter ex iudeis voluit nasci chris-
tus: et salus ex iudeis orta est. folio. xxvij.
nume. lxxij. in fine.

Judices seculares in regno francie ex priuile-
gio Alhartini pape et ex longo vsu pos-
sunt de possessorio beneficiorum cognos-
cere: tamen virtute collationis non pos-
sunt quem inducere in possessionem benes-
ficij. folio. clvij. cum sequenti. numero.
cccxvij.

Jurans aliquid non esse suum censetur et la-
turare illud non esse sibi commune cū alio.
folio. xcij. numero. ccxliij.

Jurans subiectionem episcopo et capitulo
non propterea subiicitur singulis de capi-
tulo. folio. cxxxij. numero. ccxeij.

Jurisdictione data a lege potius censetur esse

Index materialium.

ordinaria q̄s delegata: folio. clxiiij. nume.
cccxiij.

Jus accrescendi ex diversis testamentis vel ex
diverso capite edicti vel statuti non oritur.
fol. lxiiij. numero. clxxij.

Jus indiuisibile competens pluribus a lege
est apud quemlibet: ideo uno impedito alii
solus disponit et administrat: fol. xcij. nu-
mero. cxcij.

Jus patronatus sequitur vniuersitatem cui
adheret. et cum ea transit. fol. lxxiij. nume.
cxv.

De litera L.

Lascus an possit aliquem in possessionem be-
neficij inducere etiam ex pape delegatione
qui spiritualia lascis committere potest: vide.
fol. clx. nume. cccxviij.

Lectura huius decretalis decima tertia cete-
ris alijs candidior que usq; ad hec tempora
intersuis tenebras sepulta iacuit que sit:
vide fo. lxxxvij. cum sequen. nume. cciiij.

Lectura decima tertia conuenit tam rationi q̄s
dispositioni iuris canonici et ciuilis. fo. xcij.
nume. cccxij.

Lectura decima tertia et tertia qualiter et in

In.c.Eam te.de rescrsp.

- quisbus differant: vide fo. cxxxvij. nu. ccxlv.
Lecturis plurib⁹ assignatis illa debet atten-
di que proprie^test: et nulla eget in propria-
tione. fo. lxxvij. nume. ccij.
Legans alicui seruos suos. censetur etiam illi
legare seruos quos habet cum alio commu-
nes. fo. xcij. nume. ccxliij.
Legatum libertis relictū non perdit ille qui
ius aureorū anulorum assecutus est: nam
augmentum honoris non extinguit legatū.
nec desit ideo esse libertus. fol. clxxvij. nu-
me. ccclxij.
Legati pape sunt triplices: scilicet legati d^rlatere-
missi et nati, et que sit eorum potestas. vide
folio. clxvij. cum sequen. nu. ccxxxij.
Leges autē constitutiones inter alia iura pos-
site licet gratiam et non ius commune co*m*u-
neant. non propterea tamen superfluunt.
fol. xxix. nume. lxxix.
Leo papa decimus statuit in suis regulis can-
cellarie literis non confectis beneficiis acces-
ptari non posse. fo. clij. nu. ccciiij.
Leo papa decimus statuit in suis regulis can-
cellarie ante confectas et habitas literas be-
neficia administrari non posse. fol. clv. nu.

Index orationarum

cccx. in quarto fundamento.

Lex sive decretalis dicitur esse generalis in genere generalissimo vel saltim in genere subalterno:
fo. xlviij. nume. cxxij.

Lex de casu dubitabili debet constitui. fol.
xcij. nume. cxx.

Liberatio alicui legata importat tempus posteriorum: ideo non comprehendit mutuum futurum. fo. l. xxij. nu. clxxvj.

Liberum illud dici non potest quod aliquam restrictionem vel coactionem habere reperitur
fo. xixij. nu. cx. et fo. xcij. nu. ccxij.

Limitata causa sive potestas limitatum producit effectum. fo. xv. nu. xxix.

Litere annales et quinquennales quas solet princeps debitoribus concedere aduersus creditores sunt fundate super. l. quoties. C. de peccatis imperia. offe. et tales literae non sunt de reportu. fo. l. nu. cplvij.

Litere beneficiales non sunt amare interprestande sed debent benigne et mitius intelligi.
follo. lxxij. nu. cxcij.

Litere gradus et nominationis sufficit q̄ inveniuntur ut ex conjunctis ad ligandū alium,
fo. crxij. nume. ccxxix.

Iii.c. Eam de derescip.

Littere in beneficialibus habentur loco tituli.
ideo non confectis litteris non videtur quis
perfectum titulum habere. fo. clj. nume. cccij.
Littere pape sunt edende integrales cum die:
et hoc est verum quando sunt littere iusticie:
q̄ sunt comunes. secus in privilegio dicend
est. folio. clxx. nume. cccl.

De litera. Ab.

Abalus esse presumitur quis ex patria diffa:
mata originem duxit. fol. xvij. nu. xliij.
Amandatum solum pape non facit impetrans:
tem apostolicum habere ius in prebenda: ve:
luti iussus iudicis non constituit actore pos:
sessorem: nisi actualiter mittatur. folio. x. nu:
mero. v.

Amandatum pape sine decreto cum cui dirigi:
tur obligat: rem tamē in simile sequitur: et sic
prebendam non afficit ad instar personalis
obligationis. fo. eodem nu. vij.

Amandatum pape episcopus de novo creatus li:
cet expresse grauatus non fuerit implere co:
gitur. et in hoc est hic casus peregrinus. fol.
xliij. nume. xxvj.

Index materialium.

- Mandatum directum alicui creato comprehendit nondum creatum: ut de capitulo et epo hic liquet. fo. xv. nu. xxxij.
- Mandatum pape comprehendit personam licet verbis et specifice non fuerit expressa: dum modo in effectu et mente fuerit expressa. fo. xliij. nume. xxvij.
- Mandatum collatum in certam personam in alia exerceri non potest. folio. xv. nume. xxvij.
- Mandatum quod transfertur de una persona ad aliam censetur transferri cum omnibus suis qualitatibus et oneribus. folio. xxiij. numero. lxv.
- Mandatum impetratum secundum formam antiquam adeo late intelligitur quod si scribatur capitulo intelligitur communiter vel diuisim: licet secus dicatur in mandatis secundum nouam formam. fo. xxxiiij. nume. c.
- Mandatum in antiqua forma directum collegio comprehendit quemlibet particularē collegij: etiam si talis post datam literarū acquisiuisset potestate conferēdūt: quod est mirabile. folio. xxxiiij. nume. cij.
- Mandatum pape non debet sub incerto ymaginari. folio. xxxix. nume. cxxxii.

In c. Eam te de rescrīp.

Mandatum directum capitulo an astringat singulares capituli personas. et plura alia ad declarationē capituli finalis de preben. in. vi. vide. folio. ix. nū. clxij.

Mandatum directum capitulo erat episco pū .de cuius potestate papa ratōe cōmuniō nis in talis mandati concessione cogitasse vs detur. fo. xciiij. numero. ccxvij.

Mandatum et preceptum in hoc differunt: q mandatum morte mandatis finitur: precep ptum vero non. fo. cxriij. nume. cclxxix.

Mandatum secundum nouain formam non impedit collatores cui dirigitur alteri q̄s im petrati conferre: nisi decretum apponatur: veleretur mandatum collatoris insinuare rit: aut ne alteri conferat inhibuerit: folio. x. cum sequēn. numero. viij.

Mandatum refertur ad receptionem in cano nicum: preceptum vero ad collationem pres bende. folio. xvij. cum sequēn. nume. xlj.

Mandatarius pro quo papa scribit ut sibi de beneficio provideatur. debet esse cleric⁹ tem porē dare mandati: ideo non sufficit si pos sia fiat. folio. cxxxij. numero. ccxcvj. in ter glio fundamento.

Index materialium

- A**nnumissus per collegium vel universitas
tem non est libertus aliuscunus de collegio:
sed potest quilibet de collegio in ius absq;
venia vocare. folio. xxx. nume. xcj.
- A**marecallus fidei quis sit in prouincia Tho
losana. vide infra in verbo primogenit⁹ in
tertio.
- A**Matrimonium spirituale electione et electi
consensu initiatur. confirmatione ratifica
tur: et consecratione consummatur. folio.
xxix. numero. lv. et folio. xvj. nume. lxi.
- A**Membrum non debet a capite discedere: ni
si in quatuor casibus videlicet heresis / scis
simatis / simonie / et notorie fornicationis:
folio. cxv. nume. ccclviij.
- A**demos eorum que quis gessit presumitur:
nisi longo tempore tractu obliuioni dede
rit. fo. xvij. numero. xxxit.
- A**pendacium nullo iure admitti debet. folio.
cxliij. numero. ccclxxvij. et ibi vide remissione
de mendacio.
- A**dens de qua apparet etiam ex dispositione
erronea sequenda est: siue sit error factus in
iuris. folio. lxxij. numero. clj. dictetas supra
In verbo erro⁹.

In.c. Eam te de rescrisp.

Ahens pape in rescriptis dominatur: sicut
in conditionibus testamento appositis et in
substitutionib⁹ mēs testatoris. folio. xxij. nūs
mero. lxij.

Ahens pape de qua cōstat licet nō sit oīno de
clarata sequēda est: nam mens latior est q̄
verba. folio. xv. nū. ccxlij.

Ahiles coram suo capitaneo vel cēturione de
bet conueniri: non autem coram alio iudic
ice. folio. xlviij. nume. cxxix.

Ahiles licet eligat viam iuris communiſt es
tandinon propterea tamen alteri iuri vide
licet prius legio militari renuntiat. fo. clxxvij
cum sequēn. numero. ccclxxvij.

Ahiles licet possit testari iure militari non ta
men desinit posse testari iure communi. et
sic mirabile misteriu⁹ est in eo: quia id quod
fuit permanit: et quod non erat assumpsit.
folio. clxxix. nume. ccclxxvij.

Ahinoe pars iuste procedens antefertur ma
iori delinquenti. fo. xxxij. num. xcij.

Adonachus factus episcopus non desinit es
se monachus: licet status eius plurimū utri
mutatus fuerit et auctus folio. clxxvij. nū.
ccclxxvij.

Index materialium

- A**bors ciuilis q̄ non equisparetur semper mo-
ti naturali: vide fo. lxxvij. nume. clxxix.
- A**bortuum illud dicinon potest quod nondū
vixit. fol. lx. nume. clx.
- A**bortus proprius in mandato de prouidendo
positus tantum operatur. p̄tum in ipsa pa-
pali prouisione. fo. l. nume. cxliij.
- A**bortus proprius in quibus casibus ampliet
gratia: vide remissione. folio. l. nu. c. liij.
- A**bortus proprius non tollit subreptionem p̄
cedentem propter interesse tertij: nisi addes
retur clausula derogatoria non obstat. fo.
l. nume. cxlv.
- A**bortus proprius qualiter habeat effectū pre-
seruatium et ampliatium. vide. folio. l.
nu. cxlvj.
- A**bortus proprius potestius alterius differre
non autē in totum tollere. fo. l. nume. cxlvj.
- A**butatio status nō liberat quem ab eo quod
facere tenebatur. folio. clxxvij. nume. ccclxv.
- A**butatio status quādo non facit nec pro/nec
contra non facit mandatum finiri. fo. clxxvij.
nume. ccclxv.
- A**butationes plurimi corporum in alias for-
mas. vide folio. clxxvij. nume. ccclxv.

In. c. Eam te de rescrisp.

De litera. M. alii in aliis

Neophytus dicitur iudeus de novo conuersus ad fidem christi: et talis non debet statim ordinari: ne elat in superbiā incidat in diaabolū ruinam. fo. xvij. nume. lxxxliij.

Nemo nascitur christianus / clericus / vel monachus / qm̄ iste sunt qualitates accidentiales. folio. xx. nu. lvij.

Nobilis non meretur is dicitur: qui sine membris aggreditur. fo. lv. nume. clij.

Nobilis si concedat rem suam rusticō in emphiteosum: et deinde rusticus illā rem domī no restituat: an illares redeat ad dominū nobilis vel non. vide. fo. cxj. nu. ccij. et ibi yd de quomodo intelligatur super hoc generallis consuetudo patrie lingue occitane.

Nobilis ex utroq; parente qui potest post triēnum graduari et nominari: si quinquennio prius q; gradueretur vel nominetur studeat: non propterea viciabuntur eius gradus et nominatio. fo. clxxij. nume. ccclxxvij.

Nolens possidere impossibile est q; possideat: nam voluntas et noluntas sunt dūsure nature. fo. cxvij. nume. ccclv.

Nominationes sunt gratiae expectatiæ genes

Index materialium.

rales ad beneficia; et equiparantur gratiis
in forma pauperum: ideo de illis similiter su-
dicandum est: nisi contrarium esset deci-
sum: et debent interpretari nominationes se-
cundum ius commune. folio. clxij. numero.
cccxix.

Nominationes impetratae ante vigesimum quin-
tum annum valent etiam ad curata beneficia.
Dummodo tempore vacacionis curati bene-
ficij nominatio reperiatur maior: et sic. c. si eo
tempore de rescriptis in sexto. non proce-
dit in nominationibus. folio. clxv. numero.
cccxvij.

Nominatione et gratia in forma pauperum no-
minatio equivarantur. folio. clxiiij. numero
cccxriij.

Nominatione que per universitates conceditur
non est gratia apostolica: ideo in ea non ca-
dit subieptio: nisi in certis qualitatibus p̄co
sillum Basiliense et sacra concordata ordina-
tis: que qualitates si omittentur nomina-
tiones essent nulle. folio. clxiiij. numero
cccxliij.

Nominatione est nouus modus prouidentiae
beneficijs. qui modus per viam legis gene-

In. c. Eam te. de rescip.

ratuſ a papa emanauit. ideoq; nominatio est
potestas ordinaria et non delegata. folio. clxvij.
numero. cccxxxij

Nominari volens debet tria exprimere. scilicet
gradum numerum beneficiorum / et ille
lorum qualitates notabiles: alias nomina-
tiones sunt nulle. folio. clxij. numero.
cccxx.

Nominatus non tenetur facere mentionem
de beneficio cuius habuit recredentiam: nisi
sit pacificus: impetrans autem gratiam a se
de apostolica tenetur etiam de omni grata
precedenti facere mentionem. folio. clxij. nu-
mero. cccxxj.

Nominatus semel non debet iterato nomina-
ri: quod tamen necesse esset fateri: si nomi-
natus ante. xxv. annum non posset curata
assequi: nam ad ea assequenda esset iteras-
to nominandus: vel perpetuo esset illorum
incapax: que ambo sunt absurdia. folio. clxv
numero. cccxxvij.

Non entis nulla est accusatio. folio. lix. nume-
ro. clxij.

Notarius effectus senator aut monachus
non desinat esse notarius; licet eius potestas

InDEX MATERIARUM.

aucta fuerit: immo potest scribere in causa
heresis sub inquisitore heretice prauitatis.
folio. clxxvij. numero. ccclxj.

Noui casus et insoliti firmius solent menti co-
mendari. fo. xvij. nume. xl.

De litera.

Obediens propter bonum quod in se con-
tinet non est restringenda sed amplianda. fol.
xxxiiij. numero. xcviij. Ideo si dominus pre-
cipiat aliquid vni famulo omnes debent ad
illud peragenduz currere. folio. xxxv. nume.
cvij. dixi etiaz supra in verbo domin⁹. In p̄io.

Obligatio causata respectu certe qualitatil/
la qualitate cessante similiter cessat obliga-
tio. folio. xi x. numero. xc.

Occidēs partum ante cōzedatur qua pena pu-
natur. vide folio. lli. nume. clxj.

Occidens partum non formatum nec anima-
tum punitur pena legis aquilie. folio. lxxij.
numero. clxxxiij. et vide fo. lli. nume. clxj.

Officium executoris testamenti non transit
ad successorez executors. folio. lxj. numero.
clxix.

Officium et artificium qualiter inter se diffe-
riant. dixi supra in verbo artificium.

III. c. Eam se. de rescrīp.

Officialis vnuſ nō debet ſe de officio vel po-
tentate alterius introuittere. folio. lxxiiij. nū-
mero. clxxvij. quod qualiter intelligatur: vi-
de folio. lxxx. numero. cxciij. versiculo ad vi-
cesimam primam.

Officialibus principis potest resisti de facto.
ſi excedant in officio ſuo. folio. cliij. numero.
cccviij.

Onus alicui rei impositum trānsit ad vnum
vel ad plures illius rei poffeffores pro ra-
ta. folio. xciiij. numero. ccxvij.

Opiniō duodecima eſt veriſima: et ſufficiſt p
concordia. c. ſi eo tempore de rescrīp. in. vij.
et. c. ei cui. de preben. eodem libro. licet etiā
opiniō quarta ſit valida. folio. cxliij. nume-
ro. ccxcix.

Opiniō duodecima non tollit nec euacuata
lia contraria: ideo pro illo rum responsione
tenenda eſt opiniō Baldi. folio. cl. numero.
cccij.

Opiniōes duodecim pro concordia. c. ſi eo
tempore de rescrīp. in. vij. 7. c. ei cui. de preben.
eod. lib. vi de fo. cxlv. cum ſequē. nu. ccircvij.

Quidinariſus grauatus olim per literas moni-
torias et preceptorias papci alteri os impe

Index materialium.

tranti pferebat tenebat collatio: sed ptrans
gressione tenebatur de fructibus puidere
imperanti: donec eidem de beneficio pro-
vism esset. fo. x. numero. iij.

Orдинarius (impedito papadare literas pro-
pter bella aut alias) potest dare executo-
res prouiso apostolico: qui eū inducant in
possessionem beneficij. fo. clviij. nu. cccxv.

Ordinaria et delegata potestas emanarunt
a principe velut tituli a fonte pdeunt. fol.
clix. nu. cccxxvij.

Oritus et extincto tituli beneficialis et eodē
facto et ex eadē persona emanare possunt: qd
est mirabile. fo. xliv. nu. cxvij.

De litera P.

Papa nolentibus sibi obedire aufert que eis
cōmisit. et alijs illa cōmittit: vel ea quandoq
per seipsum expedit. folio. cvj. nume. ccliiij.

Papa loquitur qñq de se in numero plurali:
sed hoc facit ex personis cardinalium qui
semper suo lateri instant. princeps em sine
multis stare non potest. nec etiā episcopus
fo. xvj. numero. xxxvij. et folio. xxi. numero.
lxx. in secundo notabi.

Papa dicitur melius habere iura in scriollo sue

In.c. Eam te.de rescrīp.

mentis q̄ pectoris: quia mēs est sedes ans
me: pectus autem est ferculorum receptacu
lū: et quomodo intelligatur papam habere
omnia iura ī scrinio suo: vide fo. xxij. nū. ix.

Papa ex quib⁹ moueatur regulariter ad scri
bendum pro Imperatōre ut sibi prouideatur.
Vide folio. xxxiiij. nū. xcix. et fo. lxxvij. nū. cx.

Papa cum sit supra ius posituum nō solum
tollit iura: sed etiam consuetudines tollere
potest. fo. lvij. nū. clvj.

Papa scribendo ad capitulum quod h̄z de su
re conferre cum episcopo videtur de poter
tate epi cogitasse: ideo rescriptū capitulō
directū ligat ephm. folio. lviij. nū. c̄lxix.

Papa mādās alicui ut quēdā in canonicū re
cipiat: videtur intelligere q̄ etiā p̄bendā si
bi conferat. folio. cv. nū. ccxlj.

Papa si p̄uideat alicui de beneficio vacāte: et
in cācellaria sunt noiati executores ad indu
cēdū in possessionē corporalē: vell̄ra est ex
pedita: s̄z non potest haberī obstante aliquo
impedimento: si p̄uisus de illis sit certifica
tus. p̄t facere se induci in possessionē corpo
ralē bñficiū: maxime si possessio nō sit p̄ aliū
occupata. fo. clvij. et sequēt. nū. ccclx.

Index materialium.

Papa concedens universitatibus facultatem nominandi cogitauit / et mentem suam principaliter fixit super prouisione nominatorum usq; ad summam ducentorum florenorum: non autem cogitauit super etate nominati. fol. clxv. cum seqn. nu. ccclxxix.

Papa potest alii cui concedere facultatem conferendi beneficia: et hoc diuersis modis quos modos vide folio. clxvij. nume. ccclxxvj.

Papa veleius penitentiarius quando dispensat cum aliquo ut non obstante criminis per eum commissio ad ordines promoueat. apposuit in literis directis executori illius gratie quod eum suspendat ab ordinibus iam suscepis ad tempus: et postea per acta penitentia sibi insuncta eius meritis suffragantibus dispenset cum eo. ut ad alios promoueat. Infamiam contractam abolendo. fo. clxx. numero. ccclxli.

Papa licet fiat de subdito domino omnium. tamē remanet idem homo in specie et etiam numero. fo. clxxix. nu. ccclxxij.

Papam quandoq; fallit obliuio. quo ad factū intellige. secus quo ad ius. cum omnia iura i. scripsit pectoris habeat. fo. xvij. nu. ccclxxij.

In. c. Eam te de rescrip.

qđ ultimum qualiter intelligatur. vide fo.
xxij. nume. lx.

Parentes autē patria ex quibus quis ortus
rit non sunt querendi: vbi de eius bonitate
clare constat. folio. xvij. numero. xlviij.

Pater et filius quomodo censeantur una et
eadem persona. et de pluribus alijs ad pros-
positum facientibus. vide folio. xcij. nume.
ro. ccxx.

Pedona facta regina si det scachum machum
virtute et potestate regine non facit ut sit sa-
tis factum promissioni: secus si det virtute
pedone. tunc enim licet sit regna. dignitas
illa nichil facit. et hoc est verior opinio. fol.
clxxxij. nu. ccclxxv.

Penā debet cōmensurari delicto: et quilibet in
eo in quo peccauit puniri debet. fo. cxvj. nu-
mero. ccliij.

Penitentia debet peccata mortalia: et hominē
ad priorem statuꝝ reducit. quod est veruꝝ in
occultis. folio. xvij. nume. lxx.

Penitio imposta per papā causa legitima sub-
sistente super fructibus duorum beneficiorum
rum ab eodem homine possessorum. illo de-
functo si beneficia duobus conserat. quia

Index materialium

Ibet tenebitur soluere pensionem pro rata.
folio. xcijj. numero. ccxix.

Perfectū id nō dicitur in quo aliquid addend
superest. folio. xxij. nume. lxx.

Petrus Baslardi cum esset rome nocte nat
uratis dominis. accessit ad ciuitatem Paris
siensem et ibi decatavit unam lectionem matut
inarum et statim de mane fuit in curia. Hoc
magna coram papa. folio. xcij. numero. ccix.

Possessionem beneficij intra qd temp^o debeat
quis adipisci. dixi supra in verbo ad adipis
cēdam.

Possessiones beneficij an possit quis propria
auctoritate accipere: dixi supra in verbo au
ctoritate propria.

Potestates diuerse qualiter possint in eadem
persona concurrere. vide fol. clxxij. nume
ro. ccclxxix.

Potestas ep̄i conferentis beneficia sue olo
cessis devoluta ad sedem apostolicas per ne
gligentiam prelatorum exemptorum con
cessione pape an sit ordinaria vel delegata.
vide folio. clxij. numero. cccxi. In quinto
fundamento.

Potestas conferēti quid devoluitur ad superio

III.c. Etiam ceder e scrip.

reatus suis qualitatib⁹ fit deuolutio. qđ est no
tādū. p graduato vñ noīato. fol. xxiiij. nu. lxxvij.
Potestas specialis capituli non potest transi
re ad episcopum habentem generalem potes
tatem. folio. lxxxv. nume. cxcvij.

Pras aliquib⁹ inequalibus cōis maiori poti⁹
q̄ minori attributus debet. folio. cx. nume. ccclxix.

Pras ordinaria et delegata si cōiungātur in p
sona eiusdem ut est casus h̄ic ex qua prāte de
beat talis persona procedere. vide fo. xv. nu. xxxiiij.

Potestate conferendi ordinario delegata in
forma paupuz̄ pcedat ad collatiōēz t inq
sitiōēm rāq̄ delegat⁹. pōt tñ inq̄rere t postea
pferre nulla pte vocata. etiā an habitas lites
ras pape. fol. clivj. nume. cccvij.

Prebēda hic vt appareret antiqua decretali
nō vacabat tpe date t receptiōēs. sed post li
terarū receptiōēm vacauit. fo. cij. nu. ccxxxij.

Preceptū est stricti⁹ mādato. lō mādatū dedi
mus t pceptū exponit Bak. p cip̄ēdo mā
davim⁹. folio. xvj. nume. xlivj.

Prepositura in ecclia scilicet Stephanopolitana est
maiordigustas post pōnūtale. fo. xxv. nūe.
lxvij. t ad quē spectet illi⁹ p firmatio vacante
sedē archiep̄alitatis in abo confirmatio.

Dij

Index materialium.

Presentatio facta per vnum solum patronū
alijs impeditis valet. nec tenetur ille expe-
ctare q̄ impedimentum allorum sit sublatū.
folio. xcij. numero. ccxxij.

Presentatio mandati vni ex socijs facta alijs
astringit. fo. ciiij. nume. ccxl.

Presumptio multiplex in iure reperitur: vide
licet ex presenti circa presens: ex presenti cir-
ca preteritum: ex presenti circa futurum: ex
preterito circa preteritum: ex preterito circa
presens: et ex preterito circa futurum. folio.
c. viij. ccxxx.

Presumptio & fictio qualiter inter se differant.
vide remissive supra in vbo fictio in tertio.

Primogenitus regis succedit in regno nisi es-
set inhabilis ad gubernandum regnum: q̄
tunc sedogentio defertur. fo. lvij. iii. clvij.

Primogenit⁹ regis francie velut in regno suc-
cessurus nascitur protector fidei christiane.
folio. clxxij. nume. ccxliij.

Primogenit⁹ din Mirapiscen in temporalis
bns prouincie Tholosane nascitur mare-
scallus fidei. folio eodem. nume. ccclviij.

Princeps respondēdo an constitutarius com-
mune: an vero faciat ius iher partes vel grā-

In.c. Eambe. de rescip.

titia. vide fo. xxvij. et sequē. nume. lxxvij.
Princeps solo verbo facit gratiam dicendo,
fiat. sed per scripturā gratia facta probatur.
folio. xxxix. nume. cxv.

Princeps concedens aliquid speciale alicui
videtur concedere cum iuris cōmuni obser
uatiōe et absq; preludicio tertij. folio. cxxxij.
nume. ccxc.

Princeps est lex animata in terris: ideo vides
ut potius eius voluntas inherere iuri in
cūlus natura quiescit: q̄s facto quod ab eius
mēte extraneum est. folio. cix. nume. ccxlvij

Principium non semper inspicitur: sed quan
doq; terminus. folio. cxlvij nume. ccxcvij.
in. ix. opinione.

Prioratus erectus in ecclesiam cathedralim
non perdit sua priuilegia antiqua. folio.
clxviij. numero. ccclxiij.

Prius legum rei que non est an dari possit: dis
xit supra in verbo collegio.

Promittens dare scachum machum cum pes
dona: si det cum pedona effecta regina non
satissicit promissioni. quia officium pedone
est mutatum per artificium: et minor potes
tas in maiorem est commutata. folio. clxx.

Dij

Q[uod]libet i[n]d[ic]at[i]o[n]e[m] i[n]der[em]aterialium

nume.cclxxij. in qua hec numeratio habet
Promittens dare scachum machum cum pe-
dona si det cum pedona effecta regina an sa-
tissimaciat. vide pro parte negativa. xvij. funda-
menta. et p[ro] parte affirmativa. xij. folio. clxxij
et sequen. numero. cclxvij. cum sequenti-
bus usq[ue] ad numerum. cclxxi.

Promittens dare scachum machum cum certa
pedona et specialiter designata. si det cum
illa pedona etiam effecta regina. censetur
satisfecisse promissioni: quia de certo con-
stat corpore; et hoc secundum opinionem.
Panormita. folio. clxxij. numero. cclxvij.
secus si pedona sit incerta. dixi supra in ver-
bo promittens in primo.

Propositum in mente retentum nichil operis
tur: et istud habet verum etiam in testato-
re. folio. xlir. numero. cxl. et folio. lxxiiij. nu-
mero. clxxiiij. versiculo ad quintam in fi-

Proprietatis in uito usufructuario habet rel-
atio custodiam. cum sit verus dominus. domi-
nus vero utilis est tanquam chimera. folio. cxxij
numero. lxxiv. dicit etiam supra in verbo
dominus in secundo.

Prov[er]bis deprehenda ea non scali per papam

B. c. Gallie. de rescripto.

vel ordinarium ad quem papa scripsit. posse est recipi in canonicum. et in fratre etiam si per unum solum canonicum quando alii recusabant. folio. xij. numero. xx. et vide folio. xxx. numero. xcj.

Prouisus an possit consecrari sine licentia papae. vide. fo. xlj. numero. cxxij.

Prouisus cum simplici signatura an possit ad ipsius possessionem beneficij ante habitas bullas. vide octo fundamenta adducta pro parte affirmativa. et nouem pro parte negativa. folio. clvj. cum sequentia numero. ccx.

Prouisus pro solam signaturam si mortali an habet bullas. an beneficium vacet prius obitum: dixi supra in verbo gratia. in tertio.

Prouisio pape huius electionis et confirmationis uis simul. vide folio. xlj. numero. cxr.

Quoniam illud. o. Delistera. R. un. illud. o. et

Receptione in canonico sit tripliciter. ut etiam collatione prebende vacatis in collatione et post collationem. folio. xij. numero. xij.

Receptione in canonico quod sit in collatione probende vacatis per eum qui conferre potest tributus in rebus habeat et collationis: et per receptio-

Indet materialium.

efficitur canoniscus. folio. xij. nume. xliij.

Receptio in canonicum de qua in. c. cum alijs
bus de rescrīp. in. vij. capis pro collatiōe. fol.
xij. nume. xvij.

Receptio in canoniceum furiis ad rem collatis
ua ad hoc q̄ valeat. canonisci sunt capitulari
ter congregandi. fo. eodem. nu. xvij.

Receptio in canonicum post collationem pre
bende videtur quedam installatio: et nescil
furiis recepro confert. sed est meri facti. ut qñ
episcopus confert. et archidiaconus instal-
lat. fo. xij. nume. xix.

Receptus in canoniscum et in fratrem ante col
lationem prebende sive ex mandato pape sis
ne via ordinaria non habet ius in re: sed ad
rem tantum: quo paratur sibi facultas co
gendi collatorem ut sibi conferat prebenda.
fo. xij. nume. xij.

Recredentarius anteq̄ mittatur per executo
rem in possessionem beneficij qualem cau
sionē debet prestare. dixi supra in verbo ex
ecutor in quarto.

Regina in ludo scachorum quecunq; sit illa ha
bet cursum. deambulationem. et potestatem
pedone. stulti. et rochi. ideo si pedona fiatre

In.c. Eam te.de rescrip.

ginanichil de priori potestate perdit: sed eius
potestas augetur. folio. clxx. numero. ccc.
lxxij.

Regula cancellarie apostolice innocentii. octauij
xliij. procedit non solum quando resignatur
moutur in possessione beneficij post sex me-
ses. sed etiam si moriatur infra sex menses:
cum eadem sit ratio. folio. cxix. numero.
clxxij.

Reinondum in esse deducere qualiter plures
qualitates et onera imponi possunt. vide plu-
ra dicta aurea. fo. clvj. cum sequentia. nume. clv.
et qualiter illud intelligatur. vide folio. lxx.
nu. clxix. versicul. non obstat tertia.

Religiosus prohibitus comedere carnes an-
possit comedere pisces habentes caput ad
formam hominis. vide remissione fol. cxxi. nu-
mero. cclxxij et ibi vide qui sunt illi pisces.

Renuntiatio tacita iuris equivalet expresse.
fo. xlviij. nu. cxxix.

Res unaqueque de faciliter revertitur ad suas pri-
mordiales naturam cum omniture suo et cu-
sus primis qualitatibus. folio. xj. numero.
ccl.

Res que est pluribus communis non dicitur.

¶ **Qiril. Index materialium.**

¶ **R**esse tota cuiuslibet folio. xcij. numero. cccj.
¶ **R**escriptum directum ecclesie ligat sigillatum
singulos canonicos folio. xxij. numero. lxj.
¶ **R**escriptum reale transit de persona in perso-
nam folio. lxxij. numero. cxvj. an. inuenit
¶ **R**escriptum principis ambulat et mouetur mo-
tu intellectus. fo. xxij. nume. lxij. d. oct
¶ **R**escriptum directum ecclesie non comprehen-
dit caput illius: quod est verum quando ha-
bent mensas separatas secus in communis
ibus. fol. xxvij. numero. lxix. d. signo
¶ **R**escriptum directum capitulo velut corpori
non extenditur ad singulares de capitulo. fo-
lio. xxxj. nume. xcij. d. signo
¶ **R**escriptum directum nominatim vni perso-
ne extinguitur cum illa: et similiter transactio
personalis cum persona finitur. fol. lxxij.
numero. cxvj. d. signo
¶ **R**escriptum pape de quo in presenti decretali sic
mentio vnum habet in verbis et aliud in me-
te. sicut de operibus xp̄i que aliud per potē-
tiam ostenduntur per mysterium loquun-
tur: ut dicit Gregorius homell. super euange.
assumpsit ihesus. xij. discipulos. folio. cxxx.
numero. ccvj. d. signo

In. c. Sam te. de rescrip.

Rescripta debent stricte intelligi: ideo non extenduntur ad res vel personas in eis non expressas. fo. xxxij. nume. xcij. folio. xxxij.
Rescripta principum a iure communis redi-
piunt interpretationem: et si contra ius ob-
tentia fuerint sunt respuenda. fo. xxxiiij. nu-
mero. ciij. folio. xxxij. nume. xcij.

Rescripta aut capiunt virtutem a mente con-
cedentis: aut ex verbis rescripti: aut ab ytris,
uq. folio. xxxv. numero. xv. folio. xxxv.

Rescripta ad lites quomodo differant a rescri-
ptis ad beneficia, vde folio. lxxij. numero.
clxxij. folio. lxxij. numero. clxxij.

Rescripta ad beneficia latius interpretantur.
Rescripta ad lites ideo rescriptum ad lis-
tes non debet extendi ad literas beneficia-
les. folio. lxxij. numero. xcij. folio. lxxij. numero. xcij.

Reuersus ab heresi prohibetur ordinari. ni
si secum dispensemur gradatim peracta pes-
nitentia. folio. clxx. numero. ccclij. folio. clxx. numero. ccclij.

Rex fronde Karolus magnus licet fuerit ef-
fectus Imperator. non tamen desit esse rex.
folio. clxxix. numero. ccclxix. folio. clxxix. numero. ccclxix.

De litteris. S.

Index materialium

- Scholares ut quiescunt studient sunt a tallijs
et alijs munerib⁹ exēpti: nec nisi coram suo
iudice conueniri debent: fo. xlvi. nu. cxxxvij.
Scholares saurore studij fructus suarum pre-
bendaruz quos grossos vocam⁹ percipiunt:
sed non distributiones quotidianas nisi ho-
ris diuinis intersint. fo. eodē. nume. cxxxvij.
de quo dixi supra in verbo distributiones.
Scholares gaudēt iure immunitatis usq; ad
xxv. annos ⁊ non postea: quia presumuntur
morari in studio nō gratia scientie. fol. clxv.
numero. cccxxv.
- Scholaris quando gaudeat suis priuilegijs.
vide. fo. clxxij. nume. ccclj.
- Scholaris non gaudet priuilegijs universita-
tis nisi matriculetur: et si priuatus priuile-
gijs fuerit ad illa restitutus. non gaudet eis
nisi iterum matriculetur. fol. cxli. nu. ccxcvj.
In decimo septimo fundamento.
- Sedes vacans dicitur donec eidem de legitimo
pastore fuerit prouisum: ad enim vacans di-
citur quod a nemine possidetur. folio. xliij.
numero. cxxij.
- Sedes habens electum ⁊ confirmatum licet
non consecratum non debet vacans reputari.

In c. Eam sed e rescrīp.

folio eodem et sequēti. nume. cxxxij.

Sede vacante plena ecclesia est penes capitu-
lum: quod procedit in his que sunt inter epis-
copum et capl'm coia, fo. xc. nu. ccvij.

Senatorialm dignitatem adeptus delinit esse
maniceps. folio. clxxiiij. nume. cccliij.

Senatoriala dignitas per aliquem acquisita nō
mutat proprium domicilium. sed addit illud
ubi est effect⁹ senator alteri ut pote priori deo-
minicatio. fol. clxxvij. et sequēti. nume. ccclxvj.

Sensus duplex intellectus videlicet et corporo-
ris: preualet tamen semper intellectus. fol.

xxxij. numero. lxxix.

Seruus est capax eorum que sunt facti: ea que
sunt que turis sunt non potest retinere: folio
lxij. nu. clxxj. et vide etiam. folio. lxxix. nume.
clxcij. versiculo ad decimam septimā.

Seruus factus liber est altius homo: ideo cres-
ditoribus cum quibus contraxit existens in
seruitute soluere non tenetur: nisi peculium
nihil sibi legatum. folio. clxxiiij. numero.
ccclv.

Singularia seu potius mirabilia quedam q̄
inseruntur ex lectura Innocen. vide folio.
xiiij. et sequēti. numero. xiiij. cum sequētib⁹.

Index materialium.

- in usq; ad nume. xxvij.
Societas vniuersalis plura priuslegia et pro-
gatiuas habet: de quibus vide. folio. xciiij.
numero. ccxvj. alios in abacis oportet
Solus canonicus alijs iniuste recusantibus
non solum id quod facti sed etiam id quod
luris est implere potest: quia potestas capi-
i uno solo remaneere pot. fo. cxxix. nu. cclxxv.
Spousa non debet statim tradi sposo: ne per-
hoc sponsus eam minus charam habeat.
folio. xvij. nume. xlj.
Statum q; stantibus masculis femine non
succedat. intelligitur si masculi sint habiles.
folio. lxvj. numero. clvj.
Stipulatio an valeat si quis existens Tholo-
se centum hodie sibi dari Rome stipulat⁹
fuerit. vide fo. cxvij. cū seq. nume. cclxvj.
Subditus in quibus casibus possit a princi-
pe suo recedere. dixi supra in verbo mem-
brum.
Subditi tenentur regulariter obedire supe-
riori. cum ab ipso aliquid eiusdem precipitur:
folio. xxxij. numero. xcij.
Subreptio vel obreptione non potest cadere in
gratia generali: merito est largillimo inter-

In c. Eam te de rescrīp.

pretanda: et in ea sufficit etas requisita tem
pore quo beneficium est conferendum. folio
cxliiij. numero. ccc. quod secundum easunq.
Subreptio an cada in nominatib⁹ dīpi suprā
in verbo nominatio. in secundo. nro. folio
Subrogatum loco alterius non cadit in obli-
gationē nisi ex primo ortu^z habuerit. folio
ex. nume. ccxlvij. i. 109. 219. 310. 101. 104. 1
Substitutis masculis filie censentur exclusive
uso. xlviij. numero. cxxxv. mso. 211. 103. 102
Successor in beneficio habet eandem potesta-
tē quā habebat p̄decessor. fo. lxxix. nu. clxxix.
Sumaria quīq; posita ad decretale Eā te de
rescrīp. in antiq. vide folio. xc. cū sequēn. nu
mero. cxcij. qd. elup. 138. 148. na. obit. 148. 1
q. 148. 151. De litera. Eā te de
Tacitum tantum operatur q̄stum expressum:
folio. cxij. numero. ccliiij. et ibi vide an tacis
ta beneficij acceptatio valeat.
Tempus date q̄ debet inspici in rescriptis:
vide decem et octo fundamenta pro illa par-
te adducta. fo. lxxvij. p̄cū sequē. nu. ccxvj.
Tempus date semper inspicitur in rescrī-
ptis gratiosis: non subauditur in illis
clausula si sit idoneus. in non gratiosis

Index materialium.

vero inspicitur tempus vacationis. fo. cxlvij.
nu. ccxcvij. in. viij. opinione.

Tempus presentationis siue receptiois q̄ de
beatinspici non autem tempus date, vide
xiiij. fundamenta. folio. cxlij. cum sequē. nu-
mero. ccxcvij.

Tempus date inspicitur quando agitur de vi-
tio subreptionis ad pōderandum validitatē
vel in ualiditatem rescripti. fo. cxvij. nume.
ccxcvij. in. xij. opinione.

Tempus date inspicitur ad cognoscendum in-
tentione m pape: sed quantum ad executio-
nem intentionis inspicitur tempus presen-
tationis/ seu executionis. fo. xiij. nu. lxvij.
nisi in casibus quibus daz fallentia lib⁹ quo
vide. fo. clj. nume. cccv.

Testis dicens se aliquem cognoscere. et inter-
rogatus cur ipsum cognoscit. si dicat qui avi-
dit eius caput vel faciez. valet sui dicti ratio.
fo. cxij. nu. ccclxxij.

Transitus potest fieri de agente ad patiens. fo-
lio. xv. nu. xxxvij.

Transitus non sit ex separatis: sed in haben-
tibus simbolum facilitiore est transitus. folio.
lxvj. nume. cxcvij.

III.c. Eam se de rescrīp.

De litera U.

Uacante dignitate non vacat iurisdictio que dignitati competebat: sed est penes popu-
lum. folio. xcij. nume. ccxvj.

Ualiditas rescripti dependet a voluntate mā-
datis et non ex voluntate illius cui manda-
tur: qz si sic: esset captatoria voluntas. folio.
xl. nume. cixj.

Uassallus sine volūtate domini potest feudū
refutare: et eo refutato non tenetur dñō ser-
uire: dominum tamen non debet offendere.
folio. lxvij. nume. clxxvij.

Uerba quandoqz ad vnum possunt dirigi et
mens ad aliū: quod facit pro fictis. qui vniū
ore dicunt. et aliud corde gerunt. fo. xvj. nu-
mero. xxvj.

Uerba dispositiua legis vel rescripti capiunt
effectum ex declarationem ex verbis narrati-
vis que precedunt. fo. xl. nu. cxliij.

Uerba legis vel rescripti debet de aliquo ope-
rari: ne frustra membranas occupent. fo. eo.
nume. cxxxij.

Uerba presentis decretallis tam noue qz anti-
que non sonant mentem pape fuisse qz vos
ueritēpm per mādarū astrigere. fol. lxxvj.
nume. cxcix. circa medium.

Bindemateſſarum.

Verba antiquae decretalis non fuerunt positi.
In ipsa sed fuerunt reſecata. ut vitaretur co-
munietas. folio. cij numeri. cc. xxv.

Veritas preualet ſic in tendenti ad finem ad
quem tendit ipſa veritas. folio. lxvij. nume-
ro. cxvij. Haec alia ueritas quod illud ab aliis annis
Elicarius epi non habet ratione ſui vicariat.
ea que ſunt ſpecialiter epo coceſſa. fol. lxxij.
numero. clxvj.

Vicegerens creatus a lege vel a principe ha-
bet tamē potestatē quam habet ille culus
vices gerit. Si autē ſit creatus ab inferiore ha-
bet omnem excepta gladij potestatē. folio.
lxvij. numero. cxcvij.

Electecancellarius pape potest omnis benefi-
cia conſerre ſicut papa: et hoc potestate a le-
ge manante: nam cum vices pape gerat po-
tentia que potest. Iſcus vices gerit deinde
pris beneficiis conſistoriis libus de quibus
in conſistorio ore pape coram cardinalibus
pronunciatur: ut ſunt epifcopatus abbatices
vel monasteris. fo. clxvj. numeri. cc. xij.

Viles duorum an poſſit quis aliquo caſu ge-
rere. dixi ſupra in verbo beneficia in ſedo.

Vifitator datus per papam ecclie ſic cathe-
dram.

Inc. Eam de fescrip.

Illy vacantia habet iurisdictionem ordinariarum
et sic beneficia vacanta in talis dioecesi potest
conferre: dat⁹ autem ab archiepiscopo non
potest illa conferre. folio. clxvij. numero.
ccxxxiiij. oīoī. eaūrīs & q̄ libet in ipsius

Elita laudabilis preterita facit ad futurā be-
ne presumere: ut illius occasione papa sepe
concedat beneficia et dignitates. folio. xvij.
numero. li.

Universalis debet in qualibet sua particula-
ritate verificari: et similiter indefinita que
equipollent vniuersali. folio. xxxv. numero
cviij et folio. lxx. numero. clix. versiculo non
obstat secunda.

Universi et singuli qualiter differant inter se:
cum pluribus ad propositum facientibus.
vide folio. lxv. numero. clxv. et folio. lxx.
numero. ccxcij. versicu. ad vicesimā secundā.

Universitas potest creare actorem non soluz
ad causas p̄sentes sed ad futuras. fol. li. xvij.
numero. clxxvij.

Universitas que iū secularis et que ecclesi-
stica. dixi supra in verbo collegium in tertio.

Coluntas testatoris etiam presumpcta (cum
modo de illa appareat) dominatur in fidet⁹

Et

Index materialium.

commissis. fo. lxxij. numero. clxxix.

Voluntas testatoris talis presumitur qualez
lex eam esse mandat. folio. lxvij. numero.
clxxvij.

Tar quomodo intelligatur esse caput uxoris
vide fo. l. xvij. nu. cxc. versicu. et p. premissa.

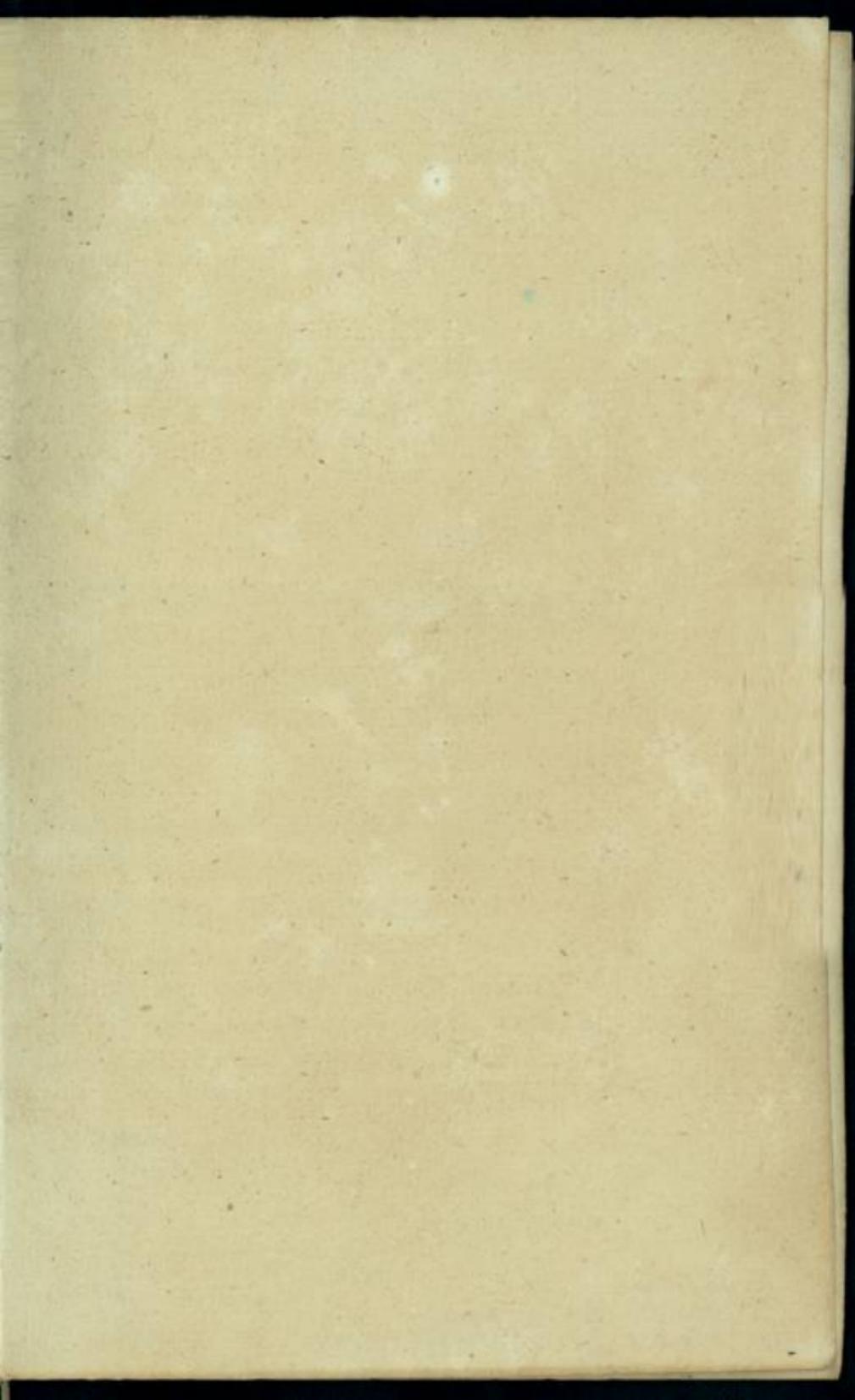
Tens instrumento extra iudicium dñ edere
illud solem pñiter videlicet cum die et consu-
le. folio. clxx. nume. cccxxxix.

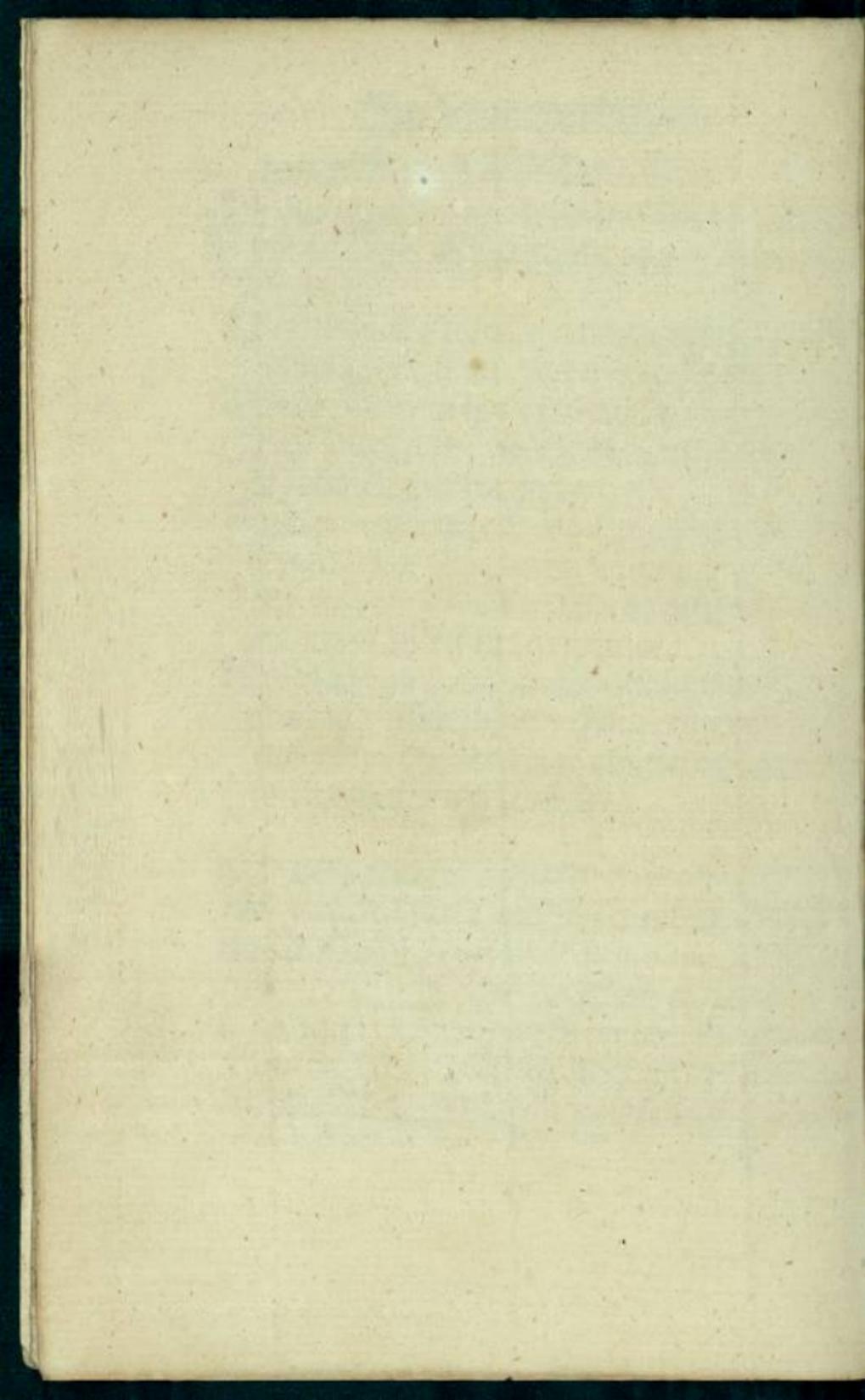
Vulneras licet fuerit condempnatus de vul-
nerato. si tamen vulnera moriatur postea ex
illo vulnera tenebitur ipse de occiso. fol. cxl.
nu. ccxcvj. in. xij. fundamento.

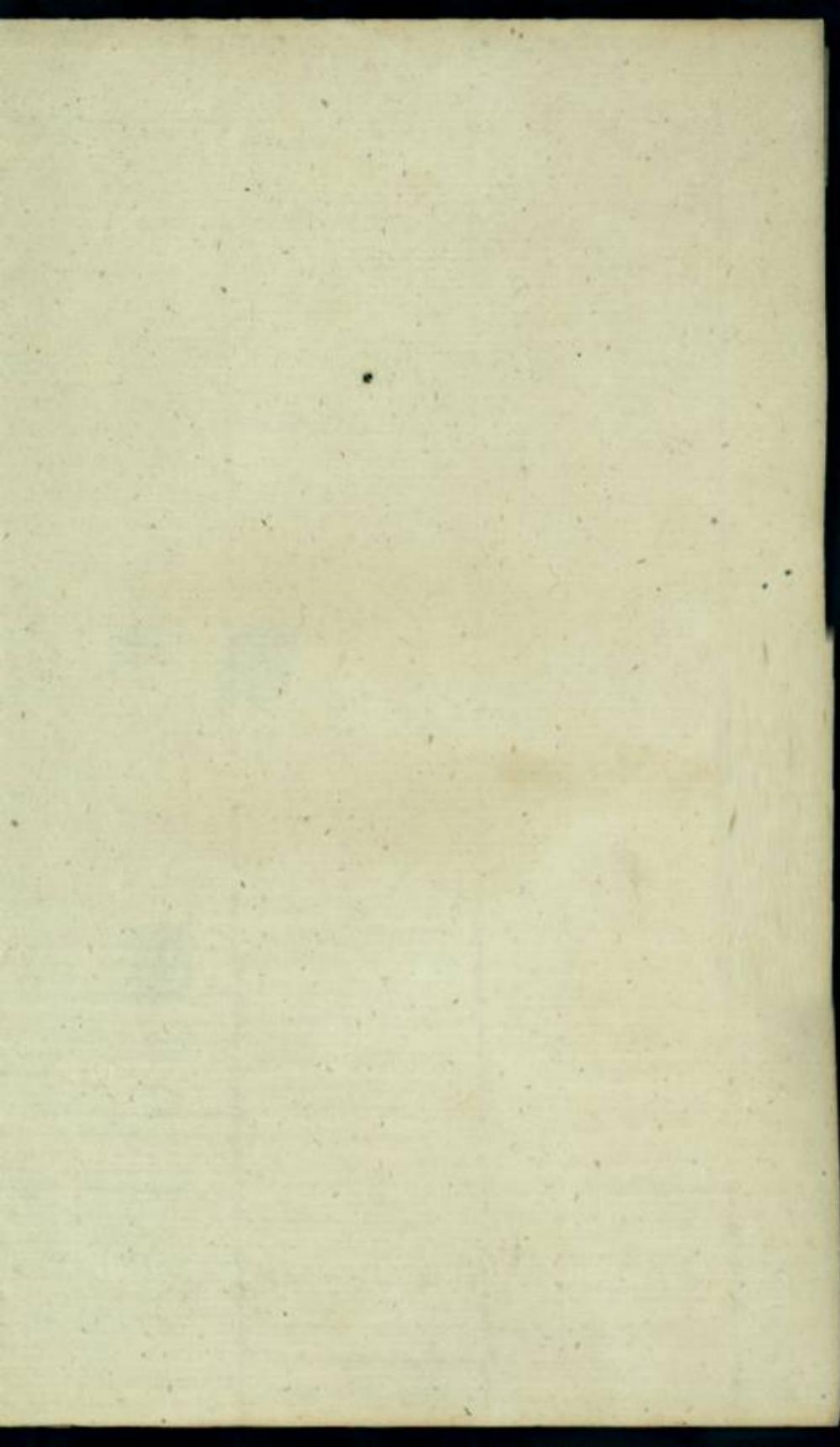
Uxor habens facultatem manumittendi ser-
uos mariti: intelligitur qđdi erit uxor: si ligis-
tur uxor esse desierit manumittere nō potest.
fo. ch xij. numero. cccliiij.

Perutiss et necessarius Index commentario-
rum utriusqz iuris luminis et monarchenobi-
lis. D. Blasij Burjoli Tholosane academicie
professoris super decreta. Eam te. de rescrip-
ti antic. pernoctatiōib. Arnaldia Hoguerijs
Ruef. et inclytis collegū. Mirapiscen. collegia
ordie Alphabetico p̄struct⁹ feliciter explicit.

Ce livre est imprimé par jacques
Colombe - dont la Marque Soit
trouvé au dernier feuillet, qui manque.
On ne connaît qu'un autre exemplaire
de Blaise d'Alincourt qui se trouve à la
Bibliothèque de la ville à Castelnau-de-
Cézérac. En le comparant on voit le nombre
de feuillets qui manquent au présent.

Claudin, n'a pas signalé dans son
ouvrage sur les Imprimeurs & Libraires
bourguignons l'existence de Nicolas ou
Pierre Mestre.

Cf. Catalogue Delgrange, p. 69

